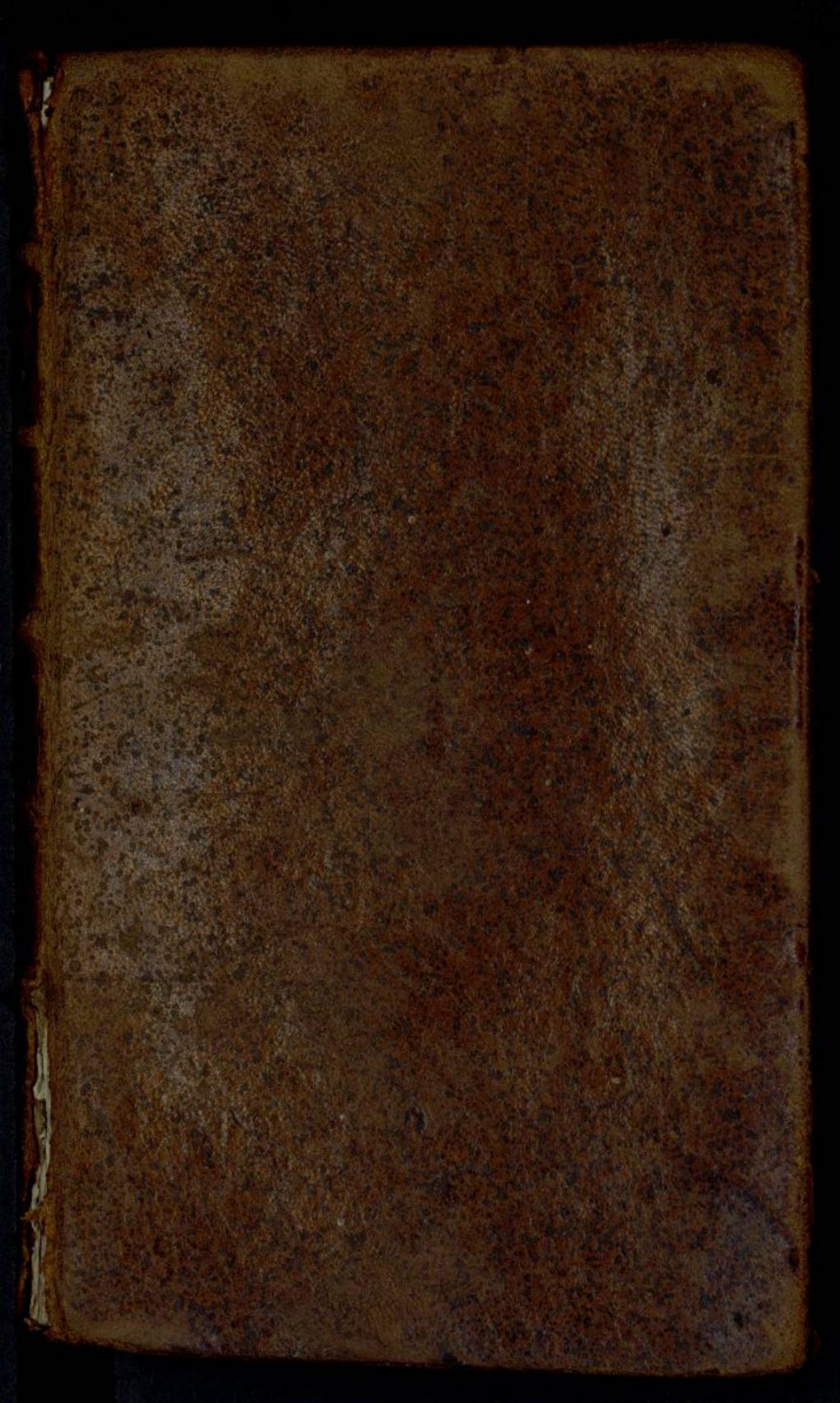

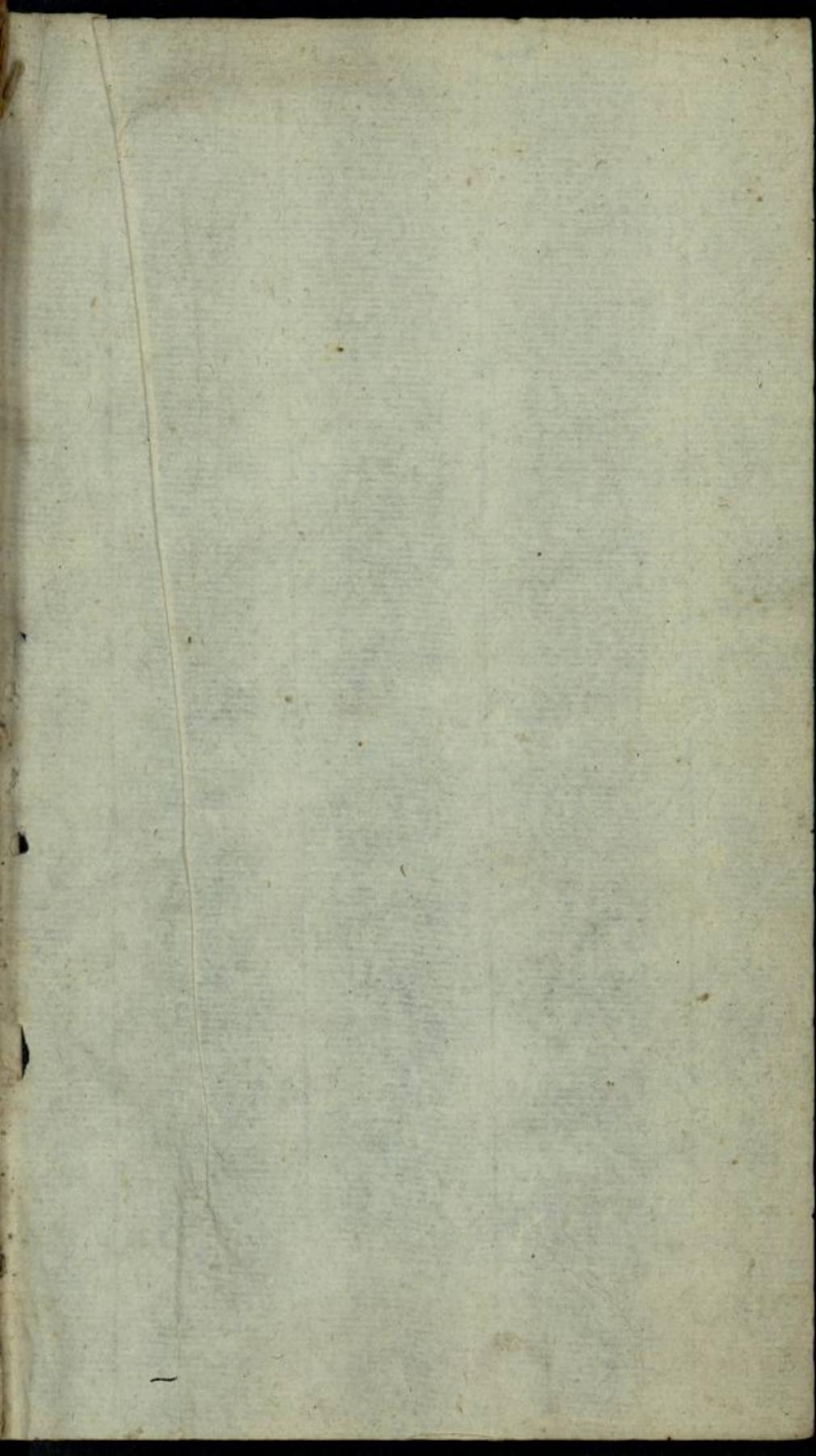
HOMILE
S S. D. N.
CLEM. XI

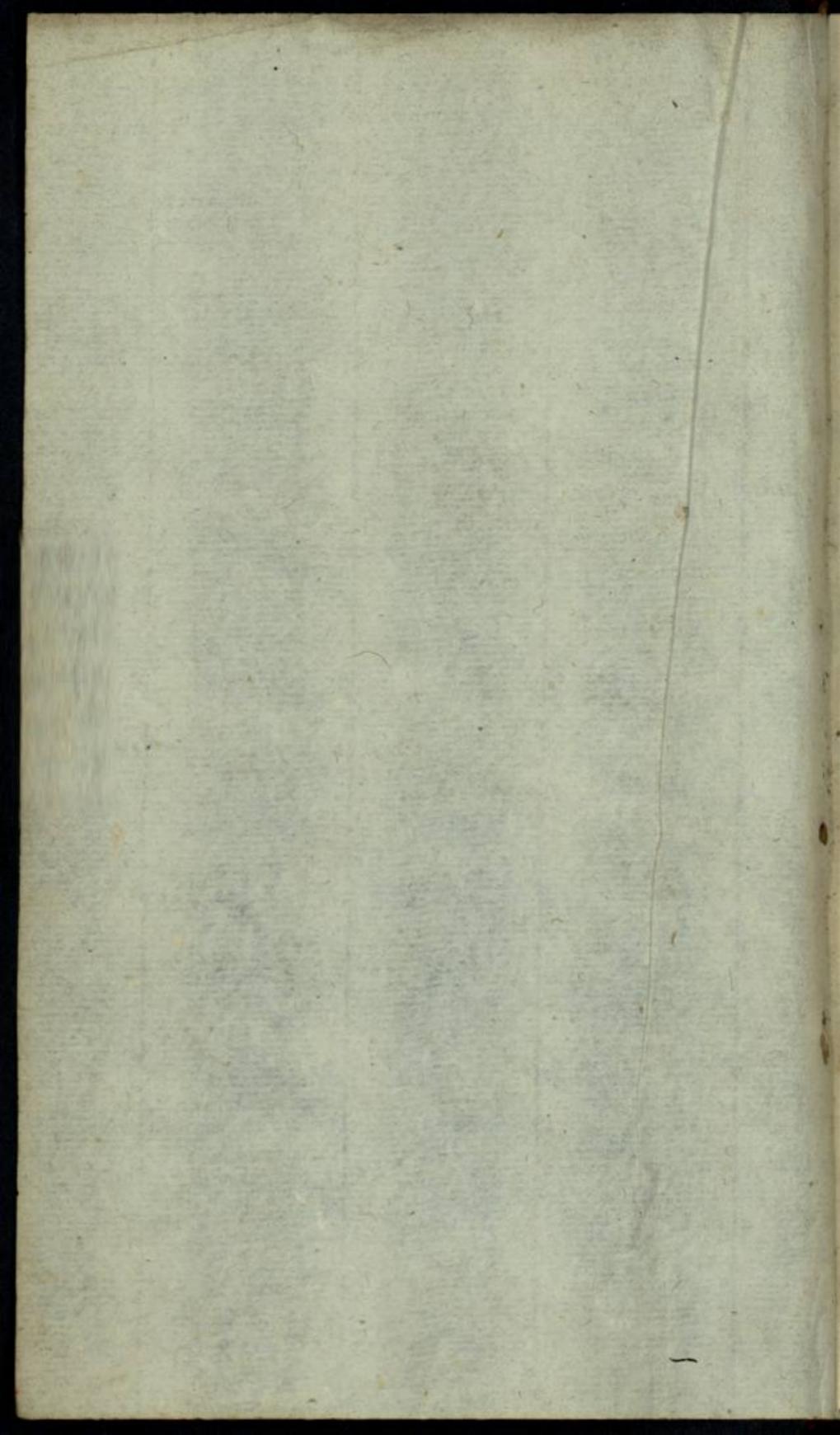
68

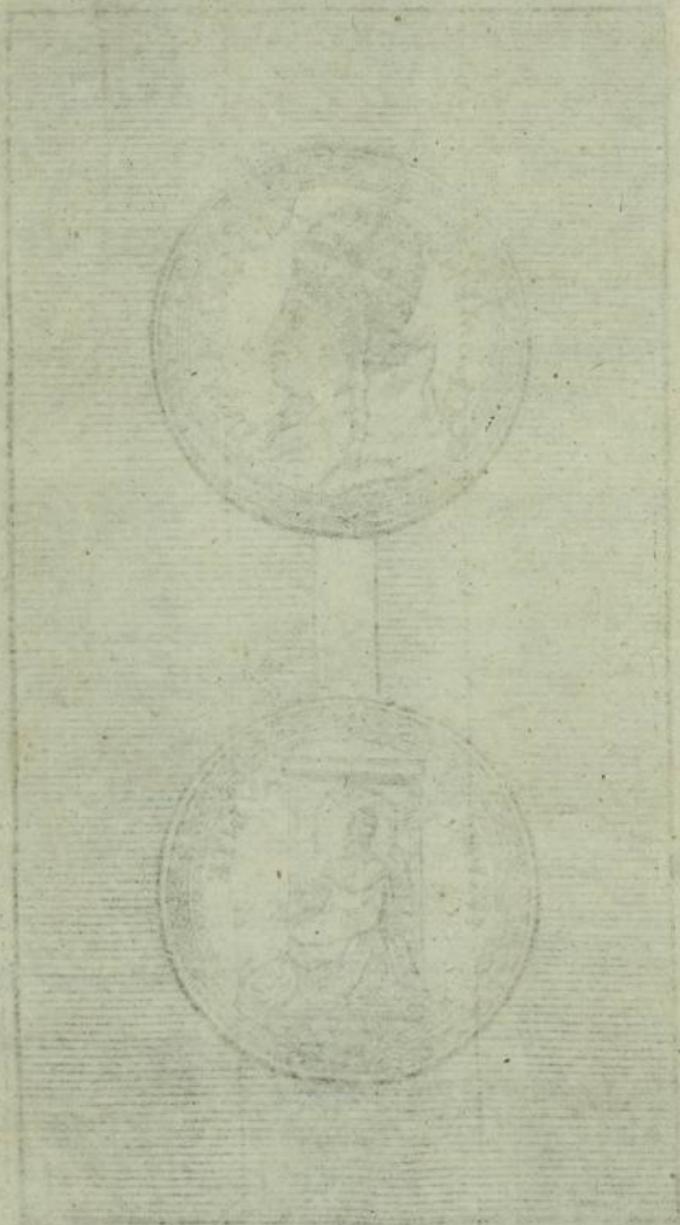

EX LIBRIS
CLAUDII ET GABRIELIS
PIJON.

I-10

F. Etingen sc.

HOMILIAE SS. D. NOSTRI CLEMENTIS XI.

Hactenus habitæ ad Pop. Rom.
Græcæ è Latinis factæ.

Labore ac studio R. P. JOANNIS SAGVENT
Ordinis Minimorum & Urbis Tolosanae alumni,
hic & Rome olim veterani Philosophia
ac Theologia Professores.

Σωέγραψε ταῦται ἐμμετίαν τῷ τέως
λεχθεῖσῶν ὄμιλιων Σπουδαγωγίτες κυ-
εῖσ οἵ μερὶς Κλήμεντος Σαυτενάτος
τεοφρούριος Ιωάννης Σαυτενάτος
Κελίνος, Σιερόδελτος, ὡς Φασιν, Ελά-
χιστος, ἀξέδωκε ᾧ τηις αὐτηις ἐπὶ πό-
λεως, τὸ αὐτὸν τετροφύλακα, Τολώνιος
ἢ Χαλιογραφεῖς Σκολομερεῖδος
μετ' ὑπερσίας τῷ τεοφρούρῳ, ἐπὶ ταῖς θεολογίαις

ex libris

Reg.

Scamini

TOLOSÆ,

Typis GUILL. LUD. COLOMIEZ, Typographi Regii.

M. DCC. VI.
SUPERIORVM PERMISSV.

SANCTISSIMO PATRI
CLEMENTI XI.
PONTIFICI MAXIMO.

* Ann. Ec-
cles. Bar.
tom 2. ad
annū Chr.
102.

Quem Clemens Pri-
mus * duobus & ul-
tra Christianorum
hominum millibus ad mar-
mora prope Chersonesum se-
cunda sub Trajano damna-
tis impetravit , suis ad
Deum lacrymis,vivum fon-
tem,nemo nostrum est, SAN-
CTISSIME PATER , qui pro tor-
rente , qui tunc eruperit ,

Τῷ παναγιωτῷ Πατέρι
ΚΛΗΜΕΝΤΙ ΙΑ.
Α' ΚΡΩ ΑΡΧΙΕΡΕΙ.

Π Ὕλεις ὑδάτων, τῷ
ἐπείνεις ζωὴν, ἵσ
πολαὶ δεδακημένη^Θ
ΚΛΗΜΗΣ ὁ πέτι^Θ
ἔτυχέ ποτε οὐρανὸς χάρειν αὐ-
θοῦντος διχρίσιος χειστόνων,
τῷ δὲ οὐρανῷ χάρει τελαινής κα-
ταγνωθέντων τῆς μαρμάρου
ἔγνοσα τὸ χειστόν^Θ, δῆλον,
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΕ ΠΑΤΕΡ,
οὐ πένθεις ἀτε χριστόρους,
τοτε ραχύτα, πάντες ἡγύμε-

2

ALIO
PISTOLA

voluptatis non computet.
At longe uberior erat, rapi-
diusque profuebat voluptas
hausta è flumine adhortatio-
num perennium, quibus tot
Martyres, sitientiores Ver-
bi Divini, quam aquae ele-
menti, potabat Vir ille san-
cias. in vita
Clem. I.ctus, Vir ille summo loco
natus ad Cæsarum Gentem
ortum suum referens, Phi-
losophus clarus ac Theolo-
gus, quem Deus Ecclesia
sua providerat, ut adhuc
tenellam, adhuc imbellem,
Et imparatam ad ferendos
immanissimos impetus exo-
rientium procellarum, elo-
quentia sua informaret, fir-

DEDICATORIA.

Ια. Α'λα' μη' τι ήδύτε
εγν λεῖ Κ οξύτερην ρέθερην το
αναβλυζον ἐπι το σωμαχοῦς
καταινέσεων, δι' αὐτούς ιερομάρ-
τυρες τοῖς, τοῖς θείων λό-
γων, ή ταμάτων διψώντας
μεζόνως, ἐπόπτεν ο μακαρί-
της επιτροπής, ο ἐπι το βασιλικής
καταγόμενος γῆς, ο τοι τοῖς
την τε φιλοσοφίαν Κ θεο-
λογίαν σύνοπτον, ο ανωνεν
κατοικεῖσις, ίνα Εκκλησίαν,
ἐπι νεωλέσσεν, Κ τόπῳ μεμα-
χημένων, καὶ αἰτούσονδουν
τοῖς αρχέσ τοι ὀμοὺν καὶ α-
πηνὲς καταγίδων ἔκεινων τοῖς
καρτέρεων, τῇ λαγότητι ιδίας
δυνάμεις παραδόση Κ Βεβαμώση
διδαχθεῖσιν τοι τε πίσεως,
καὶ το μαρτυρία.

A I E P I S T O L A
maret & in scientia Fidei ;
& in arte Martyrii.

Et revera quid voce vi-
va & docta Pastoris magis
idoneum ad muniendos Gre-
gis animos , ut adversus er-
rorum pullulantium frau-
des , sic contra inimicarum
potestatum minas atque cru-
ces ? Hinc quoties vel insa-
niorum fictionum monstra-
enata sunt , vel occurrerunt
aut bellorum sine spe ulla
pacis redditura grassantium ,
aut perdendorum morum
graviora pericula , Deus in
Ecclesia sue Arce domina-
turos posuit Praeceptores ac
Duces , potentiores opere ac

DEDICATORIA

Καὶ γὰρ ἐν ὅνπερ πίστι εἴμαι
Ψύχος καὶ θεοῦ φωνῆς τοῦ
ποιητή τοῦ ικνωτέρου τοῦ ποίμνης
τοῦ θεάλφου τὸν νόον, ὅμοι δὲ
καὶ τοῖς Θείοις τοῖς Φυδάνοις
καὶ τοῖς εἰπομένοις τοῖς θεοῖς
ἐνοικοαποικώτων τυραννῶν από-
λας καὶ διαβέβηται; Διὸ δὲ ὁ πο-
σάκις σωέσῃ τοῖς Κενεχθισταῖς
ἥτις μονικωτέρων δογμάτων ὄ-
σερις, ἥτις κινδυνεῖς τοῖς τοῖς
ἀσθεταῖς πυρὶ πολέμων αὐτοφ-
θεῖσαι, ἥτις διαφθαρτεῖσαι τοῖς
ἥτις, χαλεπωτέρεις φθινέσαι,
τοῖς τοῖς οὐψίσω τοῖς εἰσπέ-
Εὐκλητίας ἀκέψω δεσμοτίσου-
ταις τέθηκεν ὁ Θεός διδασκά-
λοις καὶ κατηγεμόναις, τῷ τε
λόγῳ καὶ ἔργῳ διωτέρεις,
ὅπως ισχύσωσι δια τοῖς θεολογεῖ-

DEDICATORIA.

sermone, qui valerent ere-
ctos contra ipsam nequitia-
rum reformidabilium agge-
res per impactam grandio-
ris elocutionis molem im-
petere & aquare solo.

Offerunt se illicò menti,
SANCTISSIME PATER, tempo-
ra illa plane miserrima,
Ciac.in Vita
Leonis Mag-
yi. cùm Orientalis Ecclesia,
Nestorianorum causa, assi-
duis quateretur procellis;
cùm Occidentis Imperium
à Barbaris vastaretur; cùm
ex Africa Manichæorum
examina pulsa se in Urbem
inferrent, magno Civium
detrimento; cùm esset &
Terra motui per loca varia,

Q

DEDICATORIA.

τοῖς σφρόντιτροι λόγων, τοῖς
ἀμείνοντοι, τοῖς αὐτισμόντοις
αὐτομάν, τοῖς ὄντας φοβητέων,
τίχες κατέρριπτεν ποντίως,
ἐδαφίζεν ὅλως.

Πρεσβίτερον δέθη, ΠΑΝ-
ΑΓΙΩΤΑΤΕ ΠΑΤΕΡ,
κατανήπευ μνήμης οἱ κατ-
εῖ σκεῖνοι, οἱ καθ' ὑπερ-
βολὴν δύσκεις ὄντες, ὃν οἱς
ἡ Αὐτοτικὴ Εὐκλητίας ἐνε-
κε τοῖς αὐτοῖς Νεορείον, σα-
λω λιώ ακαταπαύσω στερεόν,
ὅρος ημι λεηλατερών διτὸ τοῖς
Βαρβάρων δέχηται πάτε, η δυ-
πην. ὃν οἱς πολλαὶ τοῖς Μα-
νιχαῖων χιλιάδες ἔξοριδεῖσαι
τοῖς Α' Φεικῆς, οις σωθραμ-
βαῖ εἰς πόλιν, ἐλυμαίνοντο
πολιτειῶν μεζόνως τοῦ λόγου. ὃν

EPISTOLA.

Ciac. ibid. *E*fami, *E*pesti multa
multis in locis hominum mil-
lia delentibus occurrentum;
cùm esset *E*purganda lues
adhuc peior dogmatum, præ-
ter cæteros, Eutychetis; cùm
esset Attila cohendus, At-
tila, inquam, ille cruentus
Goliath, nulli hominum
generi parcens, flagellum
Dei se vocans, qui captâ,
direptâ, *E*incensâ Aqui-
leiâ, parabat Romam ever-
tere; cùm tandem esset, ne
afferre pergam calamitatum
caterarum iliadem, *E*Gen-
serico suadendum, ut Ro-
mam, de qua triumphabat,
immunem sineret *E* ab in-
cendio *E* à cæribus.

DEDICATORIA.

οῖς αἰνιστέον λόγοισιν κατὰ
τύπους ψυχομήρω, πλεύ λιμνῶν καὶ
ληκίων πολλά πολλαχοῦ φθει-
ρεστιν αὐδοῦσι τε καὶ κίλεων μυεῖσα.
Ἐν οἷς ἔσθι κατάρχθενται ἐπὶ Αἴ-
τιλδη, τῷ Αἴτιλδη σκεῖνον,
Φημὲ, τῷ αἴμοχαρῃ σκεῖνον Γο-
λιαθ, τῷ γένεος φειδεός εἰδό-
τε, τὸν τοῦτον ἔστιν οὐρανογέμε-
νον, ὃν λέει ἡ Θεοῦ μα-
τιξ, τῷ ἐαλωκύας, σκυλισθεί-
σις, ἐμπεπυρωμένης τῷ Αἴκυ-
λιας, ἐν τρισκονδύλης ὄντε
καὶ τηνὶ Ρώμην ποιεῖσθι αὐδί-
σατον. ἐν οἷς, τὸ τέλον,
ἔχειν καὶ παθεῖνται Γενέρε-
κον τὸ, ταυτίων τηνὶ πόλιν,
λεῦ ἐγένετο Ιρισιβύζας, ὃν
τῷ τε ἐμπεισθῆν καὶ σφα-
γίων ἐστιν αἴλαβη εἶναι ἐκα-
θαρσίν.

EPISTOLA

Et ecce tunc adstitit LEO
MAGNUS, qui divina fretus
dicendi copia pertinacem
temporis tam ferrei duritiam
emolliret, qui obtunderet spi-
cula tot hæresewn, qui tot
bellorum deliniret feraciam,
Et rebus ubique afflictis ubi-
que presentissimam opem
ferret. Selegerat scilicet
Deus tanti Viri os plane au-
reum, totiusque Orbis gra-
tulationem Et admiratio-
nem movens, quo vel ipsius
inferni jam biantis, jam
quasi Ecclesiam voraturi
fauces comprimeret.

Tum Et memoriam de-
repente præoccupat recentior

DEDICATORIA.

Καὶ ἵδε τινικαῦτα παρέ-
σλει ὁ ΛΕΩΝ, ὁ τινὲς κλη-
σιν ΜΕΓΑΣ; ἐφ' ὧ αὐτὸν εἴη
διὰ τῆς μετεῖχεν θαυμαστῆς ἀνθε-
λόγους διωάμεως ἐπὶ δυσεκ-
τίασον σκληρού ἔκεινο καμεροῦ
Ἐ μάλα σιδηροῦ μαλάτιεν,
καὶ τὸ τέλον αἱρέσεων ὁξὺ
θέαμβλωψίν, ἐπερεύνειν τὸ
δυμοδδές τετάτων πολέμων,
Ἐ πᾶσιν ὅπερ ποτὲ γῆς κα-
κῶς οὐς ἔχοι, παρέχειν βοή-
θεῖν. Προηγένετο δῆθεν ὁ Θεὸς
τὸν αὐτόρε, ὄντως Χρυσόσομον,
τὸν καθάπερ πᾶσι χαραινόντας ἐ^τ
θαυμα, ὅπως τὸ αἴθυον
βύση χάσμα αὖθε διατίνει τὸ
Εκκλησίας κατέποστον κόδη κε-
χηνότα.

Εἴτε καὶ μνεῖδιν παρηκατέ-
χει διδύτερο κακῶν, τότε ἐφε-

EPISTOLA

altera sequentium infortuniorum acerbitas, quæ Romanam privatim invasit, & universali Ecclesia non percit. Roma equidem quid non passa est, dum perduraret annua Agilulphi Longobardorum Regis obsidio?

S. Greg. in dum confoderetur gladiis
ep. ad Paul. hostilibus foris sine cessatione, & seditione militum
Schol. apud interno periculo gravius
Ciac. urgeretur; dum proserperent undique ob pestiferam
tabem depopulantia Urbem
funera, adeoque repentina, ut alii quidem Civium leviculo sternutationis succus exanimes fierent, alii

DEDICATORIA.

Ἐντονεσσίας, ὅχλῳ, ὃς γε τῇ τε
Ρώμῃ κατ' ιδίου ἐπῆλθε, Κ
τὶ Εὐκλησίας, τὸ ἀπωλαχόδ
σωμετικύας, δὲ μὴ ἐφείσατο.
Τί ἀράγε οὐδὲ ἡ Ρώμη σὸν
ἔει πεπονθῆσαι; μεταξὺ τοιε-
κάδηποτε αὐτῶν, ὅλον ἔνιαυ-
τὸν, Αγίλελφῷ, ὁ ἡγεμών
τῆς Λογοβαΐεδων· μεταξὺ ἀδια-
λείπιας οἰώλαυτος, ἔξωθεν μὴ
διὰ ξιφῶν πολεμίων, ἔζωθεν
ἢ διὰ τῆς ἐν σραπωταις σά-
σεων, διὰ ὧν τὸ πλέον ἔκινδυ-
νδύεται δύπολέαδος· μεταξὺ φεδ-
ρῆς ἔνεκας λοιμικῆς ἐρπισικοῖ
πωλαχόδ πόλεως, τὸ δὲτη ἐρη-
μωδείσσις ὄμίλος, Σανάτοι, ἐω-
ρῶντο, Κατάστησις αἴφνις συμ-
βαῖτες, ωσε Τοις μὴ αἰσῶν
ἐτέργετος ἐφ' ἀπλῷ πλαρμῷ θαο-
πιαγμῷ μεταστρέψθεν τὸν βίον;
Τοις δὲ λοιποῖς δύπολενήσοιν, πεζοῖ

A EPISTOLA

verò antè occumberent ,
quam oscitare desüssent ;
dum tandem Urbs annoe
caritate laboraret tam dira ,
cui similis nulla praevisset ,
nulla reputetur , quæ possit
subsequi .

Quid etiam iniqui &
amaritudine pleni non fere-
bat Ecclesia ob furorem Do-
natistarum , qui tunc maxi-
me seviebant in Africa ; ob
insaniam Manichaorum ,
qui Siciliam divexabant ;
ob feritatem Arianorum lon-
ge lateque per Hispaniæ re-
giones vagantium ? Nec
tacendus superbissimus ille
Joannes Constantinopolita-
nus

DEDICATORIA.

Ἐν λίγοις χαρμάμενος ἐσώ·
έλανη εἰπεῖν, μεταξὺ ή πό-
λις οὐέτη σιθείδην γάτως αὐθό-
ητον, ἵνα ἴσλε καὶ ομοίδην θάκ-
αν κακῶς ἡγίγαιρο πις γέδε
χρέας ταχτερον, γέδε υἱερον
χρήσεως ποτέ.

Πάλιν τί πάσις ανομίας
ἐπικείας μεσὸν μὴ οὐε-
μένατο ή Εὔκλησία, καθόλου
τῷδε τῷδε τοῖς Δονάτον, τῷδε
τότε μάλιστα Κέοιτεροιδίων καὶ
τοῖς Αὐθεκλεών τῷδε Μάνι-
χαίων, ὃν ή αἴπανθρωπο-
χείστητε φέρετο πᾶσιν κατε-
πονοῦσα Σικελίδην τῷδε τῷδε
Αὐτείω τεφοκολληθέντων, οἵ,
τινες Κέρμαίνοντο διοί πασῶν· τούτη
Ιαπωνίας πλανηθέντες χωρῶν;
Οὐδὲ Θεμιτὸν οὐθέλεν συγάν-
τον οὐερηφθωνέσατον Ιωαννίων

EPISTOLA
nus Episcopus, qui sibi pri-
matum Ecclesiae arrogabat:
qua jactantia, si brevi com-
pressa non fuisset, nulla pe-
riculosior visa est.

At domandis his ambi-
tiosissimis ausis, frenandis
hereticarum excursionum li-
centiis, incendiis irarum
tam immisericorditer arden-
tium extinguendis, Roma-
nis adibus ab Incolarum in-
terituliberandis servabatur
praordinatus à Deo GRE-

Nic. 1. sic. C O R I U S , Gregorius , in-
vocabat
Greg. Apud quam, ille M A G N U S , mag-
nifica illa Christi tuba , di-
fertissimus ille Orator , in-
clinandorum , quò vellet ,

DEDICATORIA.

Κοινωνίαν πόλεως ιέραρχον, τὸν
τέτειδιοποιεῖσθαι τολμήτα τὸν
Εὐκλησίας Τὰ περιεῖα· Καὶ ωδὴ^τ
Τοῦδε πύργος, αὐτὸν μὴ Ταχέως
συσαλῆ, γάρδεις ὥφετο πολὲ κιν-
δυνωδέσερθε.

Αἰλαίου τὸν αἴφαντον τοῦ
Θεοῦ τῶν Θεοποιεῖντων τὸν δέ φι-
λόπιμον· τὸν κατέχειν αἰδίδω, ων
ἐποιούσαν αἱρετικοὶ αἵδυτες, κι-
δύομεν· τὸν στέραγμα πυρανθο-
γῆς ἐξ τοῦ οὐρανοῦ αἰηλεως αἰαφ-
θείσης. τὸν τὸν πόλεως ληπτοῦσαν
αἰσχύσεων τὴν πολίτων ἐταιρεύε-
το ὁ αἰώνιον περιεργαστής ΓΡΗ-
ΓΟΡΙΟΣ, ἐκεῖνος, Φηνί,
οὐ πτίκλιον ΜΕΓΑΣ, μεγα-
λορρήμαν Χεισθαίην πιγξί εκεί-
νη, ελλογημώταιος ρήτωρ εκδ-
νοσί, οὐ διεπέραμψος εἰς λε-
πίαν αὐτὸν επελήσθε γνώμην,

EPISTOLA

cordium potestatem adeptus,
cujus & quot proferret ver-
ba ad Populum, tot erant
propugnacula, quorum fir-
mitas victrix malorum in-
vadentium evadet.

Et sic quidem, SANCTIS-
SIME PATER, mihi mens fuit,
ut præteritarū calamitatum
recordatione præsentes pin-
gerem: Sed quantum à scopo
abfui! quantòque minus at-
tigi, quas nemo non metuit,
ex his quæ in conspectu sunt,
in posterum securas! Nam
quò tandem inclinabunt no-
stra hæc insatiata crux bel-
la, tamque distantia ab om-
ni reconciliationis ineunda

DEDICATORIA.

ἄγριν ἀνεγαλᾶς, καὶ τὰ πάντες
οἱ δύο σόματα ιόντες λόγοι
ἡγένεται αὐτὸν θητεῖχομάτων, τῷ
αἷς νικηφόρων ἰχθύι τῇ οἰκείᾳ
ὑδρεῖς, οὗτον βαλόντων τις, ἐπελ-
θάσσεις.

Οὐαὶ οὐαὶ ἔστι τεράποντα καθ-
οῦ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΕ
ΠΑΤΕΡ, ἔγνων διὰ τὸ κα-
κῶν, τῷ περιβολεῖ, αἰναυνήσεως
τὰ νικῆσαι διαγερέσθενταί
βασικὴ πόλεν ινσόχησε! Καὶ πό-
σῳ πλέον δεῖ ἐμὲ καθάψασθε,
οὐ φοβόμενος πάντες ἐφε-
ψομένων τοῖς ἐν ὅψις ἱρεῖς!
Τίς γαρ ἔστι σκόπος, ἐφ' οὐ-
τοῦν ἐπικλινοστοι οἵδε αἰνόρητοι
αἷματα πόλεμοι, οὐ πάσιν
εἰς ἀπέρεντον διέχοντες καταλα-
γῆς, μάλιστα τὸ δια τὸ βασι-

EPUSTOLA
fiducia, vel maxime ob ma-
jorem Regum multitudinem,
quam Regnum?

Quò vergent, quò propen-
debunt hæc tam multa, tam
iniqua Catholicorum dissi-
dia, & iniquiora cum Hære-
ticis fædera: & juncti terrâ
marique excursus, & mo-
res utrorumque promiscui?
Quomodo nova hæc ma-
lorum series non desinet in
dolorem sub Sole novum,
veteribus tetrorem, cui vel
avertendo vel mitigando
necessæ fuerit, ut revivisce-
ret, non tantum aut alter
LEO MAGNUS, aut MAGNUS
alter GREGORIUS, sed uter

DEDICATORIA.

λεῖς εἶναι βασιλέων πλείονες

ποῖ δὴ Βλέπει, ποῖ τὸν
εχθρόνταί ποιε τὸ ἐπαχθὲς
τοῦ αὐτῶν Καθολικῶν τοῦ
ἄλληλοις, μάλα γε ἀδικον.
Ἐ μάλα μὴ ἀδικώτερον τὸ,
αἰρεῖντες ἔταιρούς τοι, Τοῦ
τε γῆς Ἐ ταλάσσης τοι-
φοιᾶν αἰσθαντες, καὶ συνομι-
λουσῶν συνεχῶς; πῶς ἡδε κα-
κῶν ἐπαλληλίας κακού γε ζῆσε
μὴ κατέζει ἡμᾶς εἰς ὁδούς
τοῦ τὸν κακού, καὶ τοῦ
τοποθετεῖν λυπηρόσαν, τὸς ἐνε-
κα ἐλαττόν, τὸ λυθήνα μυ-
ναρδίνις τούτον αὐτὸν δεῖσθε
το, πάλιν βιβλαρ, εἴτε δύτε-
ρον ΛΕΩΝΤΑ ΜΕΓΑΝ,
εἴτε δύτερον ΜΕΓΑΝ ΓΡΗ-
ΓΟΡΙΟΝ, αλλὰ Ἐ αὐτό-

EPISTOLA
que in uno CLEMENTE, quem
posteritas MAGNUM & au-
diens & celebrabit, conspi-
cuus. Non sufficeret sane
huic aeo supra casum om-
nem diffici alter duorum
Pontificum: non sufficeret,
aio, duarum virtutum alte-
ra; aut Vigilantia, quæ For-
titudinem LEONIS non habe-
ret pro comite; aut Fortitu-
do, quam immensa GREGORII
Vigilantia non juvaret.

Quare latitia nostra est,
SANCTISSIME PATER,
beatum par illud virtutum;
quod in Te continuò vivit
& emicat: tum vero divi-
nius fulsit, quando Roma,
que

DEDICATORIA.

ΤΕΡΨΝ άμας Φωνεών τηνωμένην
νον σὲν ΚΛΗΜΕΝΤΙ, ὃν
όμοίως Προσόντου ΜΕΓΑΝ
οἱ μεθ' ἡμᾶς; Οὐλως δὲν αὐ
τοῖς περί τις οὐτε ερμέτεως χα-
λεποὺς σὲν δυοῖν Αρχιερέων εἴθ' ο
μὴν εἴθ' οὗτοι δὲν Κλήμεντοι, Φύρι
ἐγώ, σὲν δυοῖν δέσποτοι εἴθ' ο
μὴν, εἴθ' οὗτοι, τελέσιν εἴθ' ήπις
Πριμέλας μὴ σωημένην τῆ
αιδεία ΛΕΟΝΤΟΣ, εἴθ' ήπις
αιδρία μὴ σύζυγον ἔχει
την Πριμέλαντο ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ.

Διὸ δὲ τῆς τε ἡμέρης χα-
ρεῖς δὲ εἰλπίδος περίφασις
δὲν ἄλλη, ὅπ μὴ μακαρία,
σκείνη σὲν δέσποτον ζωωεῖς,
η, οὐδὲν αἵτινα μὴν αἴματα, αἵτινα
ἀσερίπεις, τέτε οὗτοι θεῖκωτε-
εν διέλαυψεν, οὐτε Ρώμη:

EPISTOLA

qua hactenus adversam tot
discriminum fortunam im-
mota tulerat, hodierna hor-
rens, ventura praesentiens,
semel iterumque contremuit.
Crispabant adificiorum cre-
pitus, arietabant tecta, pe-
riclitabantur solo atteri è
perpendiculo dimota mænia:
erat in proximo, ut absorbe-
retur uno iatu pompa Ur-
bis, qua caput est Orbis: ora
omnium pallebant, omnium
genua trepidabant: suam
quisque, ut poterat, salutem
meditabatur, sed despera-
bat.

Unus eras, qui pro salu-
te omnium vigilares, qui for-

DEDICATORIA.

η μέχεται τὸν αὐτοῖς θεόν τοιούτοις
καὶ τοῖς τοῖς πατέρων καὶ δεσμῶν τὸν αὐτού-
χετονίαν, πεφεύκυα τὸν ὄψιν τὸν πα-
ρεγίλιον, πεφεύκυα τὸν ἐφεύκυο-
μένον, αἴπαξ τοῖς πάλιν ἐσείδη.
Ψοφουμένα, ἵκετε τοῖς οἰκήμα-
ται, αὐτοκόπετε εἰς αἱληλα τοῖς
σέγην, αἴπαλλαχθέντες τὸν κα-
θέτον οἱ τεῖχοι τὸν Πηλινδεία
ηὔρην αὕτω κατώ βούθεως ποι-
θεῖσαν· πᾶσιν ἐφαίνετο πλησίουν
τοῦ, ἐφ' ἐνὶ χαίρουσιν καταπο-
θεῖσαν πόλιν, τοὺς τὸν κόσμον
μητρόπολιν· ωχοὶ πάντες τοῦ
τερέζωπον, τερομερῆ πάντες
τοῦ γονατεῖ, πάντες τὸν πολλῆ,
αἷς ἐφικτὸν μέρη, τοῖς τὸν καθ'
ιδίου σωθεῖσαν Φερνπίδη, πάν-
τες τὸν Διπογνώσκ.

Μόνος ηὔτη, οὐ τὸν αἴπα-
των σωπηρίας Πηλιελάχυμον,
οὐ βασιλῶν γνωσίας τὸν αἴπα-

AD EPISTOLAM

titer calamitatis omnium
onus ferres, qui in spem con-
tra spem crederes, qui perin-
de firma & erudita voce ad
Populum verba faceres, ac
si nulla novitas te moveret.
Unus eras, qui tremente Ro-
mâ non tremeres : demum
unus, quem, si contigissent,
(quod in aeternum absit,) im-
pavidum feriissent ruinae.
Terra tremere destitit, quia
non tremuisti : Vigilantia
Tua firmasti, Fortitudine
compressisti : fuit, qui impe-
rio suo cursum Solis solitum
sisteret ; nondum fuerat, qui
insolitis Terra motibus im-
peraret.

DEDICATORIA.

τῶν σενοχωρίας τῷ Βαῖρῳ, ὁ
παρ' ἐλπίδας ἐπ' ἐλπίδι π-
σουτας, ὁ περιμιλίσας τῷ
λαῷ δύσαθως τε τὸ δόφερ-
δέως, ωσπῆτεν αὐτὸν εἰς παντας εἴ-
χεν, ως περίτερον. Μόνον
ἡδα, ὃς μετάξυ πατέρων μηδίν
πρώτης, μὴ γάδεις κατε-
στείς μόνον ὑπερεγν, οὐτε εἰς ου-
έτη, (οὕτοις εἰς αἰώνας μὴ γέ-
νοιτο,) πόλεως κατίπιωσις,
ἐπληγέντεν αὐτὸν ἀτερμονεῖται. Εἶπαν-
σατο τετέμνυται ηγῆ, ὅπη μη-
δαμῆτι μηδεις ἔτεμεν τῇ
σῇ ἀκείνῃ πημελεῖσθαι ησφα-
λιτας, τῇ σῇ αὐδρίᾳ σαζε-
σθιν ἐποίησας πάλαι ὡν ἔτυ-
χε θεός ο σωτήρ τὸν ηλίου τὸν
δρόμον στίχας, ἀλλαγή γε μέ-
χε νων γάδεις ήτο τὸ τηροῦσ-
αντικανούματα idώ περισάρ-
ματι κατέπιεντας.

EPISTOLA
Novi equidem SANC-
TITATEM TUAM , in id
tum maxime contendisse , ut
redditam Terræ stabilitatem
tribueres piis Eminentissimi
Collegii exemplis , piis Po-
puli Fidelis imitationibus ,
dum aiebas , Quantas mi-
sericordias novissimis hisce
diebus nobiscum fecerit
Dominus , optime nostis ,
Venerabiles Fratres , quip-
pe qui tot tantisque Chri-
stianæ pietatis exemplis Fi-
deli Populo præeuntes , di-
vinæ iracundiæ terrores in
nostrorum medelam vul-
nerum convertistis . At pa-
tere , SANCTISSIME

*Orat. 2. de
Motu Ter-
re.*

DEDICATORIA.

Οίδα μήν, οίδα ὅσα τῇ
σῇ Μακαριότην πέπεραι), ὅπως
περσολογιμάτειν κατέπαυσις σύσ-
μος τῇ τε Καρδιναλέων Σπη-
φινεσάτων περιηγητικῇ, καὶ τῇ
λαοῦ οὐ πιστὸς μημηκῇ δύλα-
βείᾳ, ὅτου λέγοις, Οὐσαὶ αὐτῷ
χαριζάμενοι ήμιν ἐλέη ὁ κύ-
ειος, σαφῶς ιστε, αἰδεστιμοὶ
ἀδελφοὶ, ἐπιδίπτοι διὰ τὸ ζων
καὶ πλικάτων Χεισιδινῆς δύλα-
βείας ωδὴ γυμάτων πιστῷ περι-
γήσασθε λαῷ, ως οὐ τὸ οἴ-
γῆς, τὸ αἴωνεν, φόβοις με-
ταρεαφίωας εἰς τὴν ήμετέ-
ρων ιασιν πειραμάτων. Α' λα
σύγνωσι, ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΕ
ΠΑΤΕΡ, οὐ ἀφεσ ἐμὲ, νησὶ
μήν, ἀπέδιοντε τῷ ποιητί
πείθεας μᾶλλον τῇ ποίμνῃ, τῇ,
ἔσωτῇ μήν τιστων οὖδεν, οἱ
οὐ τὸ ξύμπον περσολογιζόντοι,

EPISTOLA
PATER, ut pro hac vice
resiliens à voce Pastoris,
audiam confidentius vocem
Gregis, nihil sibi, Tibi to-
tum tribuentis, & incla-
mantis magnificatam hodie
apparitionem Francisci visi
olim Lateranensem Basili-
cam labentem contrapositā
manusistere, in altero Fran-
cisco Romam pendulam eri-
gente, & erectam firmante.

Hinc sibi gratulatur Ro-
ma, quod Tibi constanter re-
stiterit, quod Te pertraxe-
rit invitum, quod vi sustu-
lerit in Petri solium, quod
non adfuerit, aut alter Li-
nus, aut alter Cletus, qui
renisui

DEDICATORIA.

καὶ μέγα βοῶτη τεῖς ὅρε-
σιν Φεδυγκίσκω πόλει ὁ φ. θέν-
τι. ναὸν βασιλικὸν τὴν Λα-
τερενίστον αὐτιθείσῃ χειρὶ ὀλισ-
θουλίᾳ σῆται, μεγαλιθεῖ-
σιν σῆμερον ἐν διδύλερῳ Φεδυ-
γκίσκῳ, Ρ' αὐτοῦ τινὲς ἥδη εἰ-
κριεῖται αὐτορθοῦσιν, οἱ δὲ νωριώτε-
ροις σερεοῦσιν.

Τάχινες ἔστη σωήδε^ς) ἡ
πόλις Ἡπὲ τῷ γέμμανοτάτῃ^ς Κε-
αντιπεπτηναῖ, Ἡπὲ τῷ οἱ ἄκοντα
ἔφελξαμ, καὶ τεῖς βίδο αἴρας
εἰς Πέτρα θεένον, Ἡπὲ τῷ
μὴ παρόντα γέμεις ἄλλον ἥρα-
λινον, ἥτις Κλήμεν δύποδεξά-
μην σε τῆς δύπορρήτεως, ὅτου
μιμητής ὢν Κλήμη^ς οὐ πέω:

EPISTOLA

renisui Tuo faveret, dum
more Clementis primi, cu-
jus & nobilitatem prope at-
tingis, & communia geris
merita cetera ad instar no-
minis, ineluctabiliter renue-
bas præesse.

Deprehenderat Roma in
adolescentia Tua spem plu-
rimam litterarum & mo-
rum; suspexerat græca ve-
terum Patrum scripta lati-
ne redditæ; viderat juven-
tutem in Academiis cele-
brioribus florentem, & con-
summatam atatis virilis
sapientiam in gerendis plu-
rium urbium Prefecturis;
experta fuerat manus Tuas

DEDICATORIA.

τοῦ , φῶ , θνη τε γένεται
τάλλα παῖς καθεδώματα ,
ώς καὶ τόπωμα , σύναπλή-
σιος εἰ , ἀπέπεις μετ' αὐτοῖς
γενίσου αὐτῆς ἡγεμονούσην Εὐ-
χλησίας .

Ην εἰδῆς οἱ Ρώμη τινὲς
ἐφηβίδης οὐ ξεμετέτησ Βερί-
σσην ἐλπίσας τοὺς τε γερίμ-
ματα καὶ τοὺς τερψτοὺς . οὐν
τεθαυμάκης ἐλλικιδί πι-
νας τῷ αγίῳ πατέρεων συ-
γερίμματα ρωμαϊστὶ ἐκδοθέν-
τα . οὐδὲ ἐωρακῆς τὸ μὴν νεα-
νικῆς ηλικίας διδαχὴν ἐν Αἴα-
δημίαις ὄνομασοτάταις ἀκινέ-
τεσσιν , τὸ δὲ αὐτρωόδοις οὐ-
φίδην ἐν διοικήσει πολλῶν ἐπαρ-
χῶν παύτη παντως κατεῖσται
μήτεν . οὐδὲ πεποιηκῆς πέτρεν

A EPISTOLA

non minùs in pauperes effusas, quàm doctas in scribendis Ministerii Pontificii litteris: quid non de provectiori etate, quid non de superiori dignitate sperare debuit? Quomodo potuit non advertere tandem in Tua Purpura aliquid vividius, quàm in cæteris, digniusque summo loco, quem occupas?

Nesciisti latere, SANCTISSIME PATER, prodidisti Te ipsum: non oportuit profaci meritum, si titulum fugiebas: si nolebas, ut vere nolebas, Pontifex fieri, non debueras in tam aperto conspectu Cæli ac Terra prome-

DEDICATORIA.

Τε τε χάρειν δι εκκλησίως εἰς
πέντεας, καὶ δέ τις τὸ παι-
δεῖον εἰς σωμάτεστιν διπλω-
μάτων, τὴν τῆς δέχερθι-
κῆς πολιτείας. Πώς οὐκ ὅτι
αὐτὸν εἶχεν ἡ πόλις τοῦ βη-
θύνη, ἢ τιμῇ μείζονι ἐλ-
πίδας μείζονας; Πώς αὐτὸν δυ-
νατεῖν μὴ τεκνῶς ἴδειν ἢ τῇ
σῇ πορφυρίδι λαμπεστερόν ή
τοὺς ἄλλους καὶ δικομότερου
τῶν τοῦ θεράποτος, ἢ οὐ σε-
ιδρυαθέντα τυπού ὁρῶμεν.

Του αγνοητείας τερπόν τι-
νόντες, ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΕ
ΠΑΤΕΡ, περσάκας ἔσωγεν
ὅτε ἔδεσε φεύγοντα τὸ περι-
νυμίας τὸ ἔνδοξον, τὸ τὸ αὐ-
τῆς ἀξιον διώκεν. αὐτὸν μὴ ἥθε-
λες, ως δὴ ὅτι ἕθελες, ἐπαρ-
θίωμεν εἰς τῆς δέχερθοντος τὸ
ἄκρον, ἵνα τὸ ἔμπειρον τοῦ

EPISTOLA

reris, ut fieres. Sed heu quām
felix, quām divinitus ins-
pirata proditio! jam non di-
co in bonum privatum Ro-
mæ, in publicum dico Eccle-
siæ, quæ si quem in hoc con-
fuso rerum tumultu spirat
adhuc anhelitum spei, ex
unis trahit illum visceribus
miserationum Tuarum, quas
irrequietas novit pro impe-
tranda desuper pace, quæ
non est in hominum potesta-
te: trahit illum ex ea cordis
Paterni in utilitates Filio-
rum effusi abundantia, quam
præter ceteras sollicitudines
regiminis Sacro - Politici,
clare commonstrant sermo-

DEDICATORIA.

τε ψέρανος οὐ τὸ γῆς τὸ Καπρεότ-
τεν ζίνσδε τὸ ἐπάρετεως αἴξια;
Αλλ' ὡς τὸ θεοπνεύστης τελε-
σότεως, καὶ πικωφελίμης τελεῖς
ἀγαθῶν, ός λέγω νῦν Ρώ-
μης τὸ ἴδιον, αλλ' Εὐκλη-
σίας τὸ κοινόν. Καὶ γὰρ εἰσέπε-
ντων αἵαπνεύστην τῷδε ταραχθέν-
των πραιτίματων θορύβῳ καλῆς
αἵαπνοις πναὶ ἐλπίδᾳ, δη-
λον ὅπις σὸν σκείτελεν αὐτοῖς,
ὅπις μὴ σὺ τοῦτον αἰλαγχνων σοι,
καὶ οἰκίρρημα, ὃν ὄιδαρημα αἱ
συλεξαρμάτων τελεῖς Θεὸν, οὐα-
γμῖν αἵαπέμπη ψέρανόθεν τῷ
εἰρητέλε, οὐδὲ ὄικοθεν Πητυ-
χεῖν σὸν ἔτιν ἐφ' οὐμῖν. αὐτο-
ῖαι καὶ τῷ αὐτῷ σὺν τῷ τελε-
σθύματι ἀγάπης τὸ πατε-
ρῆς δην Κηφιπολὺ δύποιππ-
νης, οὐδὲ καταδίκνυσο φθιε-
ρῶς, πάλιν αὖλων τοῦ οἴκο-

EPISTOLA
nes consolatorii Tui ad Po-
pulum ; ii siquidem, ut mon-
tes Dei, dulcedinem stillant,
qua temperandam ducis avi
nostrri amaritudinem, ad mo-
dum quo suorum eloquiorum
melle & lacte mitigabant
olim res afflictas duo Mag-
gni , quos præaiebam , Pon-
tifices , LEO , GREGORIUS.

Hinc nihil est doloribus
nostris mitiori solatio , præ-
sentiori levamento nihil ,
quam Lectio Homiliarum
Tuarum , quarum doctrina
Tua est , & non Tua : nam
quomodo Tua , si in eis nihil
præter

DEDICATORIA.

νομίας ιεροπολιτικῆς ἀπείρων
πόνων, οἱ περιβοληνικοί Συ-
λόγοι τῶν αμυντίδων ἡμῖν φέρον-
τες θερφυά· γάρ τι γὰρ ὁμοιω-
σέντες Θεού δέξεσθαι, Θεῖον διπο-
σαλάζοντες γλυκασμὸν, δι' ἣν
ἔδοξε Ζεὺς τὴν ἡμετέρων ἡμε-
ρῶν τρεχυτά τα λόους, ὥσπερ
ἰδίων λογίων πᾶν τε μέλιτα Κ
γάλακήν ἐμείσων Ιλίψεις ηγε-
τεύει τὸ παταλόν μόνο με-
γάλοι, τὸν ἔφεδων εἰπών, Αἴ-
χερεῖς, ὁ ΛΕΩΝ, ὁ ΓΡΗ-
ΓΟΡΙΟΣ.

Διὸ δὴ Ζεὺς τῶν αμυντι-
κῶντερον εὐδέν, εὐδέν δὲ οἱ
κείας ὄδησίας περὶ τὸν αὔεστον
τρεχυμότερον ἡμῖν τὸν αἰα-
γνάκεως ὄμιλων τόποδε, ὃν ἡ
διδαχὴ τὴν ἐτονόν ὄμοδον, καὶ
τὸν ἐτονόν πάντα γὰρ τὸν, ἐπει-
δὸν ἐτονόν ἄλλο τοῦ, ἀλλ' ἡ τ-

αα

DE PISTOLA.

præter Sacram Scripturam
abbreviatam, nihil præter
ipsissima Sanctorum Patrum
compendia? Sed quomodo
non Tua, si, qui imitari pos-
sit, nemo sit; si fructus sit
infiniti Tui laboris, copioso
sudore emptus, multis vigi-
liis comparatus. Hinc rur-
sus nullam sub Sole Chri-
stiano Nationem esse credi-
diderim, qua ubi sermonem
aliquem ad Populum habui-
sti, SANCTISSIME PATER, non
illico provideat legere quem
non audiit; & in gratiam
Fidelium latine nescientium
non curet patria interpreta-
tione donari. Gracorum

DEDICATORIA.

άγιας γεραφῆς σωμάτισ πές,
Ἐ τῷ δὲ οὐ αἵρετον πατέρων Ἀπό-
τομή, ή αὔτούτην; πλεύ πως
χ' οὐ, ἐπεὶ χρεῖστος εἴτε, οὐδείς
τε μητέρας αὐτῶν, καὶ Κακὸν
σκαρπωσώ, ὅπι μὴ διατέλεσθαι
των, δι' αὔρυπνων πολὺ καὶ
σωματικέσ; Διὸς οὖτε πάλιν Χει-
σιδηνοὶ θάρσος δερόμον δέ τολίχ, οὐδὲ
οὔματι, ξύμπαντες, ὅπι Ταχισα
περισσωμίλησας τῷ λαῷ, ΠΑΝ-
ΑΓΙΩΤΑΤΕ ΠΑΤΕΡ,
λόγῳ, ἐπί τοις αὐτοῖς ἐδό-
θη αἱρεσταῖς γνέας, αὐτο-
πλον αἰναγνώσαν εἶναι, Καὶ τοῦτο
νεκρός περιχάσει πισῶν, τῷ
μὴ εἰδότων λατινιστί, διὰ τοῦτος
μέτερνον γνωσθεῖν εἰς την πα-
τέριον φωνεὺς μετερμηνεύεως.
Ἄλλα τυχόν ιταῖς ηὔλευ αὐ
τοῖς δίκουοι διπλὸν λατινών ἐθ-
νῶν σκλέγεας δῆμον τῷ Ελ-

EPISTOLA

Gentem excipere forsan debui, quibus ea meritò desidia exprobatur, quod fere nullos Latinorum Scriptorum libros, etiam optimos, græce reddiderint, cùm è contra Græcorum pauci admodum sint, quos diligentia nostra latine non expresserit.

Et hæc quidem una est è rationibus, quæ me impulerunt ad suscipiendam græca bujus interpretationis provinciam: non dico quàm gravem; sed quàm impossibile, si desiderari debuit plena imitatio excelsi & florantis eloquii: at apud me reputabam, quàm mibi me-

DEDICATORIA.

λέων, οἷς κατ' αἰχίδην ὄντοις
(ε') τῷ, δι' αὐθορῆται ράθυ-
μίας μάλ' ὀλίγος τῷ λαπί-
νων, ὡς φαρμός, βιβλίων καὶ
ὄνομασῶν, μετερικέσσοις ἐλ-
λειστί, μεταξὺ παρ' ὀλίγου
παῖσα τῷ γραπτοῖς συγκεκρι-
θέντων ἔντι παρ' ἡμῖν δύρεσιν με-
ταφερεθένται ρωμαϊστί.

Καὶ αὗτη μήδη σὺ αἴτιος
εἰρήνητω αἵπατα, οὐ, πιστέμε τέλεωσε
τοῦς Σπιχείρην τῷ παρὸν
ἐλλεικῆς μεταφράζεως, καὶ
χαλεπὸν, μᾶλλον τῷ καὶ ν αἰμή-
χοιν, εἰ μὴ αἰπαντιθεῖν δη-
πουγε αἱμφοίρεωσεν οὐσιού
εὑψώτῳ λέξεων αὖτοις ἔμοιγε
ταῦτα διαλογιζομένωι δέδοκτοι;
ἢ π μέλλω εἶναι συγκινήσις αἴ-
τιος, εἴκατο τῷσιν δύρεσθαι τῷ
τε ἑρμηνείας δύτελεος λίθῳ,

DE
EPISTOLAE

ritò parceretur, et si non mi-
nus foret discriminis inter-
tenuitatem dictionis conver-
tentis, & sublimitatem con-
versæ, quām distet conditio-
tam minimi interpretis om-
nium infima à conditione
tanti Scriptoris, quæ om-
nium est suprema. De cæte-
ro neveram vel tantulum rei
intellecta fulgorem meis in
tenebris micaturum, esse &
superabundaturum ad hoc
ut nemo qui legerit, convi-
ctus non sit, quām dignum
sit omnibus Ecclesiæ utrius-
que membristam carum Ca-
put, tot oracula elocutum;
quām turpe sit ab illo rescin-

DEDICATORIA.

Ἐ τὸ συγγράψεως πολύτελεσ
ἄγαν τὸ μέγενον, ὃν εἰς τὸ ἐξ-
μενόν τοι κατεσάζεως τὸ πα-
σῶν ἐχάπτει, τοῦτο τὸ συγγρά-
ψιν οὐκανθάτον, τὸν πασῶν
περιπτίουν, τὸ διάφορον. Λο-
πὸν ἡδὲν φωτὸς απειπεῖσμού
τούτου, καὶν σμικρὸν, ἢν με-
τέρῳ λάμψονται σκότῳ, πείσου
ταξιδεύοντας τοὺς ἀνθρώπους,
ἐφ' ὃν γε ἡ δικαιία παῖτων
Εὐκληπίας τὴν ἐκατέρας μερῶν
περιεπικέναντι κεφαλὴν, γτω· φί-
λη, γτως ἢν λόγοις δύσκολοι
μούσαι· ὃν αὐτὸν ἡ τὸ πορθι-
θεῖσαν σκείνης τὸ αὔχερον· εἰς
ὅν τὸ ὠραῖον αὐτὸν εἴπει τοῦτο,
περιποτάσσεις πειθαίνειν τὸ τῆς αὐτῆς
ἐνωθεῖσα.

EPISTOLA
di; quam decorum foret in
amantissimam unionem illi-
co prosilire.

Tandem quod eò præfi-
dentiae assurrexerim, SANC-
TISSIME PATER, ut non diffi-
derim offerre Tibi primitias
istas laboris, cuius amabo
perseverantium, stupebunt
multi, non stupebunt ceteri,
qui noverint, quanta sit ne-
cessitudo amoris, quo Tua
antè Purpura dignata est
Ordinem nostrum prosequi
nec Tiaram postmodùm af-
secuta, designata est com-
plecti. Nam in tantum tuus
ille amor increvit, ut cum
onere publico totius Orbis
volueris

DEDICATORIA.

Τελοῦται, Τῷ Θεοῖ μα-
νί, ὅπερ εὐλογεῖσα, ΠΑΝ-
ΑΓΙΩΤΑΤΕ ΠΑΤΕΡ,
αἰδητένας τοι τίδε απαρχή-
ματα πόνα, τὸν ω̄, τινες δια-
τελέσας Τητίχαριθμα, μά-
λα μὴ διπλαγήσαται πολ-
λοὶ, ω̄ς ἡκισα ἢ διπεπληγ-
μένοι Τούτοις οἱ λοιποὶ, οἱ
σαφῶς εἰδότες τὸ ἀπόφευκν τῆς
Φιλοσογίας, μεθ' ἣς η σὺ πορ-
φυεῖς πεπλέξας ἡξίωσεν αποά-
ζεις τὸ ιερὸν ἱμέτερον χῆ-
μα, καὶ τινὶ μὴ κανεῖν Γιαρεσ
Τητίχαριθμα τὸν απηγένωσε τὸ
αὐτὸν πεπλέξαμ. Καὶ γὰρ τὸ
σὸν ἐμεῖνο φίλορεν εἰς θερ-
βολὴν Τητίχαριθμα τοιάτινον,

εἶ

A E P I S T O L A

volueris esse cōjunctum onus
privatum nostri Ordinis ,
neque nostras sollicitudines
singulares dimiseris , dum
omnes admisisti ; ne videli-
cet tunc nos speciatim pro-
tegere desineres , quum ma-
xime posses .

Qua in parte singula-
ris hæc est & cæteris in-
videnda Ordinis Minimi-
tani fortuna , ut in Te quon-
dam affecutus PROTEC-
TOREM , qui nobis in
quo favere posset , etiam
vellet , talem sit modò adep-
tus , qui favere in quocun-

DEDICATORIA.

Ὥς σε Βαΐες τῆς ὀικουμένης
κοινῆ συνομιλίου φιλῆσαι
χ' ἴδιᾳ βάρῳ τῆς ὑμῖν
τάξεως, καὶ αὐτικέναι μηδα-
μένως τὰς ἡμετέρων ἴδιας προ-
μάτων, ὅτε τὰς παῖδας με-
είμας Εὐκλησιῶν προσδέδε-
ξαι· ταῦτα δὲ ἔδειξας, ἵνα
μὴ υἱός παρεργασίζειν λή-
ξας, ὅτου ἰχυῖς πολλῷ
μεῖζον.

Καθ' ὃν τεόπον αὕτη ἐστιν
ἡ Φελαχτικοῦ ιεροῦ Τάγ-
ματῷ τόχη Θηφεονῷ, τὸ
τυχεῖν ποτε Υπερφασίες τοις
τοῖς ἐν ὅπῃ αὐτῷ Χα-
ρίζεσθαι ὑμῖν διωνεῖν, βγ-
λομένως καὶ νινοῦ τοῖς αὐτοῖς
τυγχανεῖν, οὗτοι ἐν ὅπῃ αὐτῷ
βγλοντεῖν, διωνεῖν. Τὸ τέ-
λον εἰς γόνατα πίπτω, καὶ

EPISTOLA
que voluerit , etiam possit.
Namque ad humillimam
beatissimorum Tuorum pe-
dum deosculationem me
provolvo.

SANCTISSIME PATER,

Tolose in Cenobio
Minimorum S. Ro-
chi nuncupato , die
8. mensis Decem-
bris. Anno 1706.

Addictissimus & obsequentis-
simus in Christo Filius , ac
Servus ,

Frater JOANNES SAGUENS
Minimus.

DEDICATORIA.

μακελείτης Συ πόδας κα-
ζαφιλώ ἔγωγε,

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΕ ΠΑΤΕΡ,

Ἐν Τολώσῃ, καὶ ἐν
κοινοβίῳ ἐπίκλησι
τοῦ ἐν ἀγίοις
Ρέθη. τῇ ί' μη-
νὸς δεκαεμβρίῳ.
Ἐταιρίᾳ.

πρεδιμοτάτῳ Καν-
τερικώτατῷ ἐν Χει-
σῷ γόστερη δοξλῷ.

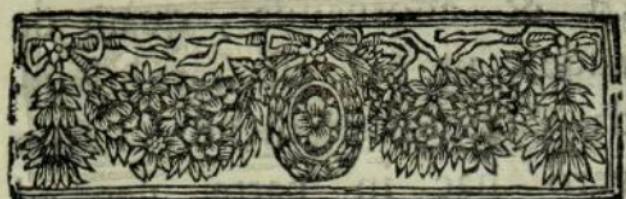
Α'δελφός ΙΩΑΝΝΗΣ
ΣΑΓΟΥΕΝΣΙΟΣ
ο Ελαχίσ.

LECTORIBUS BENEVOLIS.

PRÆFATIO.

DUO sunt extrema interpretandi genera, imo vitia: unum, quo timidiūs verba quasi computata verbis redduntur, & eorum eadem plane series observatur: alterum, quo licentiūs à verborum computo serieque disceditur, & excurritur in liberam dictio- nem, quæ sollicita esse videatur magis de amplifican-

ΤΟΓΣ ΜΕΤ' ΕΥΝΟΙΑΣ

ἐπιδεξομήνοις.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΣΤΙ μόσ ἔρμηναιῶν
ἢ γένη ἔχατα, μᾶλλον
δὲ σφάλματα περι-
την μῆρα, ὅτου ὄνο-
ματα αὐτοπερατίπητον ὄνόμασιν
αἴθυμολέρως κατ' ἀριθμούς μο-
νονυχί, Καὶ τέλος τέλος αὐτέω.
δύτερην δέ, ὅτου πόρρω τῆς
ἐκατέρας ἐνδερμή γίνεται εἰς
παρρησιαστικώλεραν λέξιν, τέλος,
ὡς ἔοικε, πλέον Ἐπιμελῆ δέ, Καὶ
μέγεθος καὶ λόγος τελεῖναι

PRÆFATIO.

da & adornanda , quām de
nude , ut par est , exhiben-
da Scriptoris mente . Ego
verò hac in parte nec ad
dexteram ignavi timoris il-
lius , nec ad sinistram hujus
volubilioris licentiæ esse de-
clinandum , sed media duxi
eundum via ; jure suspicatus
probatum iri hujuscē metho-
di meæ temperamentum iis ,
qui noverint accuratam di-
cendi hinc græce , hinc la-
tine facultatem ita dispari gau-
dere verborum textura , ut
quæ floret & rutilat in prio-
ri , sit inelegans in posterio-
ri , & emortua langueat . Pla-
cebit & illis , quos non la-
tet vocabula utrique accom-
modata esse utrinque roboris
adèo non ejusdem , ut sæpe
unius

PRÆFATI O.

συγγράψατε τῇ γνώμῃ, ἢ τις
αὐτεῖς αἴπλωσ, οἵαπέδη μίκημον,
διποφαινόντες. Αὖτε ἔγωγε τοὺς
τύπους ἀνθεταὶ τῷ ρυγον ὡήθεις Κ
ἔγνων τὸν δέργον δέοις ἀκείνας
διποκλίνειν εἰς τις τις δεξιάν, τὸ δὲ
πάρερποτίας τῆςδε λαλισέργας εἰς
τις διώνυμον, αὖτε ὅδωι ιέναι τῇ
μετεύσῃ Κ γῆν μέθοδον, ἢ ἐχει-
σάμεις, ταυτεῖς μέλιτεν εἶναι δε-
δοκιμασμένεις Στάθμησον τῆς
εἰδόσιν, ὅπερ θέλλεικον Κ ρω-
μαϊκὸν ιδιώματα φιλεῖ ὄνομάτων
ἢ τω πολυποίκιλον συμπλοκεῖ,
ὡς τις μὴν αἴκματιν γὰρ τοῦτο
φανῆται τὸν τοπίον, ἄχαριν
φανεῖται Κ τοῦτο μάζα τὸν το-
ῦτερον. Αὔτεσδε γὰρ αὐτῷ μέθοδος
τῆς Λατισταριδίοις διῆ, ὅπερ γλωττῶν
ἀκείνων ρήματα, καὶν ἐκατέρωθεν
παρατηταὶ τοπίοις, μετειπον ιχθύος
ἐς Τεσσαράς ανθέν, ως ὅτε μὴν ισ-

P R A E F A T I O.

unius uno æquari possint plura alterius , sæpe unum pluribus exponi egeat.

Hinc tam græcæ , quâm latinæ elocutionis gravitas concidit , vis emollitur , pallit nitor , evanescit lepos omnis , ubi quis aut græca latinam , aut latina græcam interpretaturus , sibi legem asperam præfinit mutandi nihil in verborum ordine , nihil in numero . Sed nec ab utroque aberrandum nimis , tum ne Authoris mens in interpretis mente deliteat , tum ut ipse Author quasi loquens in loquente Interprete auditatur ; sonant enim , nescio quid unum atque idem linguae ututuis variæ , quando aliæ aliarum expressivæ perio-

PRÆFATIO.

διωκαμένην πολλῶν ἐν καὶ μόνον ;
ὅτε δὲ οὐκ εἶναι ἐνὶ τῷ μόνῳ πολ-
λαὶ ἴσθενται.

Διὸ τῇ μὴρ ἐλληνικῆς, τῇ
τοῦ ρωμαϊκῆς λέξεως τὸ σεμνὸν
ὑπερεῖ, τὸ κράτος αἰσθενεῖ, τὸ
λαμπρὸν ωχεῖται, τὸ χαρίεν
αὐτοκίζει) ταῦτα πολυ, ὅτε περιδιά-
λεγον εἴθ' ἐλληνικεὺς λατινιστής,
εἴτε ρωμαϊκεὺς γραμμιστής ήταν εἰσ-
ταφι μέλων, εἴκων ἐκατὼν βίσιων
ποιεῖ) ταῦτα χεῖσιν ρημάτων τὸ
τὸν δρεπτόν ομοίων, ηγούμενος
ἐπομένων. Αλλά γε οὐκ εἴτιν οὖδε
χίδης ἔτερας ιτέον, εἴθ' ίνα μὴ
χαστοῦει τὸ εὔμελα δυτικὸν κατακα-
λύπτῃ) οὐ τὸ συγβορφέος, εἴθ' οὐ πως
συγβορφεύεις οὐτοῦτοι, οὐ πάντας
λαλήσῃ οὐ ἐρμηνεύεις, οὐκεῖται)
οὐδέ φεύγομεν γάρ πινά τερέπον μί-
νον) αὖμφω, κανέν εἰτερόγλωσσος
οὐτεις, ὅτι μὲν ταῦτα οδοι, αεὶ αλλή-

P R A E F A T I O.

di pari tenore spiritus , & instructo ad suaves vocabulorum pariter cadentium modos concentu ac modulamine proferuntur.

Interest verò ad dijudicandum fueritne Interpres Græcus , aut è contra , numerosam Latini Sermonis dictionem asscutus , ut non alio sono , non alio tono , qui legit , verba efferat , quām quo efferre consuevit qui scriperit : alias scilicet eadem verborum circumscriptio , quæ molliter & canore sonat in aure Scriptoris , eamque titillat jucunde , erit Lectoris auribus importuna , aut plurimū insuavis : nam quomodo utique potest cadere pariter , & pari cum volupta-

PREFATIO.

λαν δηλωθίκαι, τινές τε ίστιν πνεύματι συνέχειαν, Καὶ τινὲς αὐτῶν ονομάτων πρός τὸ λόγον ἐμμελεῖς ὑπηρεσίων συμφωνίαν παρ' ἐκάτερα μιμήσων^τ).

Πρέψ ταῖς ὅπως σαφέσατε διακείνη^τ τὸ δύρυνθιον εἴτε ταῦτα εἴτε ἔμειντο μεθερμενούσις, χεὶς τὸ αὐταγνώσκειν καὶ τοὺς Κακοὺς χεῖδες ὀνφωνίσθε τῇ αὐτῇ Φύγειψιν^τ: εἰ δὲ μὴ, ή αὐτῷ λόγος φειγεφθή, ή, οὐδεὶς τῷ μὴ λεγοποιῷ λίγδαι, Καὶ οὐδὲ μεθ' ἴδοντις γαργαλίζει τὸ ζῆτον, εἰς τινὲς Φύλιθεούμρις αἰκονὶ Φορέικῃ, ή τὸ λαέχιον αἰδοῖς μέγα οὐλως γλυκόσε^τ). πῶς γὰρ ἀραγε διεύσατε μῆτρας αὐτῆς μελεποιίας αἰκαθίναι τὸ σύμμετεον λόγον, Φύγειψιν^τ παχέως ἡττιλεπίως, Φύγειψιν^τ παχέως, Φύγειψιν^τ βερεδίως πλέον

P R E F A T I O .

te exaudiri oratio , quæ cras-
fiùs aut puriùs , graviùs aut
acutiùs , fluidiùs aut hæren-
tiùs recitatur ? Quocirca mo-
nere debui retinuisse me à
Magistris , quos olim Romæ
colui , illam pronunciandi vo-
ces græcas consuetudinem ,
quæ ibi celebris est inter do-
ctos Græcæ Nationis Viros ,
& pro operandis Sacris in usu
familiari auditur. Atque ut
apertiùs explicem quid hīc
velim , dixerim parere me
mori prolationis illius , quam
sibi antiquitus vendicavit al-
ma Societas Jesu , Orbis Lit-
terarii Domina , & in primis
hominum ferax , quorum eru-
ditio græca plerorumque San-
ctorum Patrum opera è græ-
cis latina fecit & edidit.

PRÆFATI O.

Ἐλαῖον αἰαγνωδίεια εἰωθό-
τῷ; τύτῃ χάρειν οὐκ αὐτὸν
κότως Τις ἐνίστημένος αὐτομή-
σω, ὅπερ εἰ μίσασκάλων, οἵτις ἐγένετο
με τῷ Ρώμη οὐδὲ πολλούς,
τὸν εἰναῖς ἐκφωνήσεως ἐπλιγείται
διέβασα τὸν ἔθνος, τὸν εἰναῖς τοῦτο
τοῖς τὸν γῆρατον Ελληνος πατέρων
τοιεύοντον, τὸν γένος δὲν πολέμησε
λέπυργήματα. Καὶ τοῦ φθινερώ-
τερον εἰπεῖν τὸν ἐμοὶ νωρί γε με-
μελετημένον, Φεραῖα δὴ εἴναι
με τὸν εἰναῖς μιμητῶν ἐκφορῆς,
ἥτις ιδεποιήσατο ή τοῦ Ιησοῦ φερέσ-
τοι ἑταρεία, ή μεσῶν τὸν χο-
ρῶν μοναρχοῦσα, ή τὸν πεώ-
την Φορὸς αὐτὸν, τοῦτο συγβεβίματα
πομαγίων εἰς τὸν Ελλαδὸν
πατέρεων, ως τὰ πλεῖστα, μετα-
φεραῖσταν βωμαῖστα τὸν εἰδεδο-
κότων.

PRÆFATI^O.

Absit tamen , ut Græcæ
locutionis sonos omnino alios,
quos novi Viris totâ Europâ
permultis & eximie Græcam
linguam callentibus probatis-
simos , improbatos velim ;
eos volui memorare , quos se-
quor , cavens præterea ne con-
juncti cum sonis toni vim fa-
ciant syllabarum mensuris , quas
prosæ perinde ac poëseos ac-
curata ratio jubet inoffensas
professi. Quem si loquendi
morem Lector perpendere in
hoc opere meo voluerit , fa-
cilius longe capiet quanta in
hoc à me sollicitudo posita
fuerit , ut qui sermonis tam
Pontificii vim ac potestatem
exprimere non valebam , mo-
dum adminùs aliquem ac nu-
merum expressisse viderer.

Et

PRAEFATIO.

Α' Μ' ἀπείργοι ἔμοι ὁ Θεὸς
 τὸν τόπον τῆς ἑτεροφωνίας ἐλέγχου,
 τὸν οἶδας δι' Εὐεργάπτης τὸν ἐλλήνι-
 κὴν παιδείαν σύδοκημοδίτας αὐθεν-
 τικές· ἐθέλησε μόνον Φιλό-
 γοὺς δηλώσαι, ὃν ἔχομαν ἐλλήνι-
 κῶν, καὶ τότε ὅμοι τοις Κέχανοις
 μηδὲ μηδὲ διὰ τοσοῦτον διαφ-
 δείγηται πω τοῖς συλλαβῶν ταῖς
 μέτραις, αἱ κατὰ τὸ παῖδες ἀβλαβῆς
 ὄρθης τε πεζοῦ λόγῳ τὸν ἐμμέ-
 τέχαντας αὐγαπᾶς συφωνίσις. Ω̄σε αὐ-
 τοῖς τούτοις πεζάμια τυποὶ αἰα-
 γνωσμάτων δοκίσει τὸ σωνίδες
 λέξεως τοτῷ λαλουρμήτης Κέχανοι-
 ζου, μακρὰ ράον σωνίδες, οἵσιν
 ἔμοις ἐσπάδακταν λόγῳ τούτοις
 περάγουν ιεραρχικούς δύπομι-
 μεῖδες τεόπω τοις τὸν δύφωνον,
 ἐπεὶ όχι διός τε λιβῆ τὸν αὐτούς
 σινεργυτικὸν απέκταζεν.

P R A E F A T I O .

Et hæc forsan diligentia purgabit ex parte labem audaciæ , qua prorupi in hujus interpretamenti conatus arduos ; sed neque me ab ea leviter liberat illud præsertim , quod etsi hodierna ætas abundet Viris , qui sinceriori & grandiori dictione græca propius accessissent ad homiliarum præsentium majestatem latinam , desideratus tamen diu fuisset , qui ex integro posset attingere. Quare ut expectatus olim non fuit ad præbendum Latio Chrysostomum Interpres , qui posset elocutione latina græcam Chrysostomi facundiam emetiri , ita nec ad præbendum vicissim Clementem Græciæ expendens mihi videbatur , qui va-

P R A E F A T I O.

Καὶ αὐτὸν τάχα ἐμεῖντο δὲ μὴ
πορθῆσθαι μικρὸν καθαριεῖ μάρμον
τὸ λιμένατό, οὐδὲ τοῖς χαλεπὸν
πριγκείημα, ἐξουσίας ταῦτα.
τοφέτην δὲ τὸ αὐτόν εἰλιθυερώδες
ἐμὲ δὲ πάχεις τὸ, διαυγήσας
μήν πολλοὺς τῆς νεῶς ζωνταν
ἀκεβεσέρας θνήτης οὐτερεχηκύδε
καθ' ἐλλειπούσιν σύνοπτην γίνεσθαι
ἐγγύτερον τὸ τῆς ἐν παρόντι ὀμι-
λιών μεγαλοπεπειδας ρώμαιη
κῆς, αὖλ' οὐκ εἴναι μέλοντα,
ἢ διωρύματόν ποιεῖται ὄλοκλή-
ρος καθαπέδεις αὐτης. Διὸ καὶ
ώσπερ οὐδὲ τὸ Λαῖνον δέοχη δε-
ναν Χειρούργομον, δὲ τὸ τοφετοκή-
πη ἐξουσίας, εἴφ' οὐδὲ αὐτὸν τὸ,
δύγλωσσία της ρώμαικη διαμε-
τρεῖν καλιγραφίδων ἐλλειπεῖ
τὸ Χειρούργομα, οὐτω παρ' ἐμοιγε
κεῖται δέ τὸ αἰταποδομαῖς Κλή-
μεντα. Εὐλαΐδι οὐκ εἴκος οὐδὲ αὐ-

PRÆFATIO.

Ieret venustate græca latinam
Clementis eloquentiam adæ-
quare. De cætero nihil mihi
longius erat , quām ut Oc-
cidentalis Ecclesia remunera-
retur Orientalem dono Orato-
ris , qui inter Latinos esset
oris tam aurei , quām Chry-
sostomus inter Græcos ; &
ideo non distuli interpretari
græce Clementem.

Verūm quæ interpretor ho-
die , quām paucula sunt , si
cum cæteris rerum ab ipso
scriptarum hactenus , & im-
postorūm scribendarum me-
ditamentis conferantur ! hæc
enim si aliquando coirent &
permitterentur prodire in lu-
cem publicam , confiderem non
esse eorum , quæ ex Chryso-

PRÆFATI O.

Ἄριστος ἐλπίδων οὐδεὶς
διὰ τὴν ἐλληνικὴν Εὐαγγέλιον λογο-
τάτα ρωμαιοῖς τὸν Κλήμεντόν
Ὑγείας γέδει ἔμοις χολαιότερον ὃν
ἐποίχθει τόν, τῶν δὲ Εὐκληποίας
δυνατῆς τὸν αἰατολικὸν αὐτόφ-
θεῶν δώρῳ αὐγορύθμον, τόν δὲ πολὺ^{τόν}
τον Λαπίνοις Χρυσούρρημον τὸν
τον τῷ Χρυσούνω μεταξύ τοῦ Ελ-
λείων. Καὶ διά τοι τοῦτον οὐκ αὐτοῖς
βαλόμενοι μεταφερίζουν ἐλληνιστού-
τον Κλήμεντόν τοις.

Αὐτὸς μὲν τοι πίνας εἰσὶ τάδε,
τοι ἑρμηνεύσομενα ἔμοις τίμερον,
Καὶ πᾶς παῖνος ὀλίγα περὶ τοις λο-
παῖ, τοι τοῦ αὐτοῦ τέως Καὶ ἐφε-
ξῆς γεραιμάτων μελεπίματα!
Τελλα γένι εἰς σωματροιδεῖν πο-
τὲ καὶ σιδοφεῖν, οὐκ αὖ ἔγωγε
ὑπόρεως ισόπιμα τοῖς Χρυσού-
μω γεραιμάρμοντος Καὶ ισάεθμος
γένιτερ. Καὶ τοι μὲν χαῖρε

PRÆFATIO.

Stomo obtinuimus, cessura pre-
tio numeroque voluminum.
Jam itaque vale plurimū,
Lector optime , & unā ore-
mus Deum toto animo, ut diu
salvum atque incolumem ser-
vet Catholico Gregi Pastorem
tam eximie potentem opere ac
sermone.

PRÆFATI O.

ἐμοὶ πολὰ, ὡς λαβέσθαι αὐτογνώσεα;
Ἐσωάμφω τὸ Θεοῦ δεηθάμην
πιμητυμαδὸν, ὅπως σῶν ἐγγῆ
διὰ πολλοὺς ποίμνη τῇ καθολικῇ
ποιητά, τὸ μεθ' ὑπερέρχης Τ-
σαύπις ἐν ἔργῳ ἐγγῷ δια-
χν σωτηρίσῃ.

APPROBATIO.

Reverendissimi Patris ZACHARIÆ
ROSLET, Correctoris Generalis
Ordinis Minimorum.

FRATER ZACHARIAS ROSLET,
Ordinis Minimorum Cor-
rector Generalis.

Nostri auctoritate of-
ficii permittimus R.
P. JOANNI SAGUENS,
Ordinis nostri Sacrae Theo-
logiae veterano Professori
prælo mandare homilias
Sanctissimi Domini nostri
CLEMENTIS PAPÆ XI.
feliciter regnantis de latino
in

*in gracum ab eo transla-
tas. Datum Roma die 22.
Novembris 1706.*

Fr. ZACHARIAS ROSLET,
Corrector Generalis.

*De mandato Reverendissimi
Patris Generalis.*

Fr. JOANNES BAPTISTA
CLEMENT Collega Gallus.

A

HOMILIA
PRIMA.
SANCTISSIMI
DOMINI NOSTRI
CLEMENTIS XI.
HABITA AD POPULUM
Romanum in Vaticana
Basilica.

IN CELEBRITATE BEATORUM
Apostolorum Petri & Pauli.
Anno M. DCC. I.

*a S. Leo ser. 1.
In nat. Apost.
Pet. & Paul.
G. I.*

LORIOSA nobis ac sa-
ne universo venerabi-
lis Mundo, singulare tamen

ΟΜΙΛΙΑ

ΠΡΩΤΗ.

Τοις πρωτιστάταις Εκκείσημοις
ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ

ΤΟΥ ΕΝΔΕΚΑΤΟΥ

Ρηθεῖσα ἐν ὅψι λαβὼν τὸν Ρω-
μαϊκοῦ ἐν τῷ Βασιλικῷ
ναῷ, τῷ Βαΐκου.

Καὶ οὐ μέραν ἔορτά Σιμώνος ἐν σύζυγοις τῷ τε
Πέρε καὶ Παύλῳ Απόστολῳ. Εἴτε αὖτις.

EΠΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ἡ κυ-
ριακὴ ιμιν φέργασσε, τὸ δὲ
αἰπονταχεῖ τὸ οἰκευμένον σεμνὴ

A 2

4 SS. D. N. CLEM. XI.

Urbis nostræ exultatione celebra
nda recurrit dies Sanctissimorum Apostolorum san-
guine consecrata.

^b S. Bern. in
fest. ss. Apost.
Pet. & Paul.
ser. 2.

^b Hodie si-
quidem, Venerabiles Fratres,
Dilecti Filii, hodie Petrus
crucifixus est, hodie decol-

^c S. Max. in
hom. in nat.
ss. Oct. Aven.
& Salv.

latus est Paulus; ^c non sibi
tantum passi, sed & nobis,
sibi scilicet ad præmium,

^d S. Bern. in
hoc fest. ser. 2.

nobis ad exemplum. ^d Hæc
hodiernæ causa festivitatis,
hæc præsentium materia gau-
diorum.

Debet illis Roma, quod
detersa veteris impietatis ca-
ligine, Evangelicæ veritatis
lumen agnoverit, & ^e quæ
omnium gentium serviebat er-
roribus, facta sit omnibus

^e S. Leo ser. 1.
in nat. Apost.
Pet. & Paul.
c. 1.

z A

οῦσα, ἀλλ' ὅμως ἐν ἡμετέρᾳ·
 πόλις μὲν χαροῖς ἔξαιρέτες δι-
 καια ὑμεῖς ἡμέραι, οὐ καθε-
 ρῶσθείσαι τῷ πλημαγίων τῷ Α' πο-
 σόλων αἴματι. Σήμερον γὰρ,
 αἰδεσθαις Α' ἀδελφοὶ, αὐγαπηθε-
 τέκνα, σήμερον ἐξανρώπητοι Πέ-
 τροι, σήμερον ἀπεκεφαλίαδη Κ'
 Παῦλοι, οὐχ ἐσωτῆσι μόνον,
 ἀλλαὶ Κ' ἡμῖν ταῦτα πεπονθότες
 θίνα, τυλέσιν, ἐσωτῆσι μὴν εἰς
 ιππὸν Φ' Βερβείς, ἡμῖν δὲ εἰς
 φυλάρδοσιν Φ' οἰωδείγματα.
 Αὕτη τῆς ἐν τῇ σήμερον ἱορτῇς
 αἵτια, αὕτη πληηγήσεως τῆς
 παράστησίολη ή πᾶσα οἰωδείσις.
 Οφείλει αὐτῖς η Ρώμη
 χάρειν τούτο, καθηραμδύσιν αὐ-
 τῶν διπλὸφείλεις τῆς πάλαι αἰτε-
 βείας, Θηγυνῶνα τῆς κατὰ τὸ
 Εὐαγγέλιον αἰληθείας τὸ φῶς,
 αἷμα καὶ τοῦτο, ἐθνῶν παῖτων

6 SS. D. N. CLEM. XI.

gentibus veræ Fidei magistra.

f Idem ser. in anniv. Aſſumpt. ſue 2. cap. 3. Debet illis ^f Ecclesia tanta di-

vinitus soliditate munita , ut
g Matt. 16.18 g portæ inferi adversus eam
prævalere non possint : quod
Pontificia alterius potestate ,

h S. Max. in nat. ss. Apost. Pet. & Paul. hom. 4. ^b cœlestis alterius doctrinæ prædicatione , pii demum utriusque sanguinis effusione fundata sit.

Exultemus igitur in Domino , Dilectissimi , & spirituali jucunditate lætemur , ⁱ immolantes Deo sacrificium laudis , quia ^k Magistros Patresque nostros , qui ^l per Evangelium nos genuerunt , ^m instantum apicem inter omnia Ecclesiæ membra provexit , ut

i Psal. 49.14.

k S. Max. in hoc feſto ho. 2. Ep. 4. 11. Cor. 4. 15.

m S. Leo ſer. in hoc feſto 1. c. 7.

πλαίσιος τὸν αὐτὸν διάλογό^{την}
 σαν πόλε, ἐξῆς διδάσκαλον εἰς
 τὸ ἔθνη παντες τῆς γνοσίας γρψέ-
 άς πίστεως. Οφείλει πάλιν καὶ
 αὐτοῖς ή Εκκλησία, η αὐτοῦ
 τυποὶ τὸν τρόπον σεργεώς διωχ-
 εωμένη, ωσε ὄνδρεποτε Ταῖς ἀδε-
 πύλαις κατίχυσεν αὐτῆς, τὸ
 τεθεμελιωμένη εἶναι διὰ τοῦ μὴ
 τὸν δέχερθυπλεὺς διεώαμν,
 τοῦ ἃ τὸν ἐπιχειρίου διδάχην,
 τέλος διὰ κατάχυσιν τοῦ Θεοσε-
 βοῦς τὸν ἀμφοῖν αἵματο.

Αγαλλιαζόμενα θύμων σὺ
 κυρίω, ἀγαπητοί, η μεσοὶ τέρ-
 ψεως ὅλως πνυματικῆς δι-
 φρενώμενα θύοντες τῷ Θεῷ
 θυσίαν αἰνέτεως, Τῇ τῷ πα-
 δαγωγοὺς καὶ πατέρας ήμέν,
 τὰς δὲ Ευαγγελίας γρψήσαντες
 ήμᾶς, εἰς τοσούτην, τοις ἄλλοι

8 SS. D. N. CLEM. XI.

^{n ad Ephes.}
^{z. 22.}

eos in corpore , " cui caput est Christus , quasi geminum constituerit lumen oculorum.

^{o Brev. Rom.}
^{in nat. Apost.}
^{p Eccl. 44. 10.}
^{q Ezech. 33.}

o Isti sunt conjuncti Viri habentes splendidas vestes , p Viri misericordiae , q quorum justitiae oblivionem non accepterunt. Isti sunt r dux olivæ ad dexteram candelabri & ad sinistram ejus. Isti s sunt duo filii olei , qui assistunt Dominatori universæ Terræ. Quis

^{t S. Max. i.}
^{nat. Apost.}
^{Pet. & Paul.}
^{hom. 2.}

t Petro gloriosior ? qui in carne positus , mensuram carnis egressus , " divino illustratus lumine , altissimum Majestatis æternæ cognovit & patefecit

^{n S. Maxim.}
^{in eodem fest.}
^{hom. 4.}

egredens , arcum ; x dum percunctanti Domino , quis esse ab hominibus putaretur , respondit , ut in Evangelica lectione nuper

^{x Idem in eo}
^{dem festo hom.}
^{3.}

audistis , y Tu es Christus Filius Dei

^{y Matt. 16. 16}

Ἐκκλησίας μέλη, ἀκογύ οὐδε-
γαστιν, ως ἐν τῷ σώματι, οὐ περ
οὐ Χριστὸς ή κεφαλὴ, αὐτε δύο
εἰσαὶ διαλάμψειν μέτωπας
οὐφθαλμοῖς κατεστῆσαι. Οὐτοις
σωμηρόποιοι αὐτοῖς, οὐτοις εἰσὶ^{τοις}
λαμπτέων θητυχοῖς ἐνδυμά-
των, αὐτοῖς ἐλέοις, ὡν αἱ δι-
καιοσύναις σὸν ἔλαθον λήθη.
Οὐτοις εἰσὶ δύο ἔλαθαι, αἱ δὲ
δεξιῶν τῆς γυναικός εἰσὶ οὖτε
εὐνύουν αὐτῆς. Οὐτοις οἱ δύο ψοι-
τὶ πότιτροι παρειηκότες κυείω
πάσοις τῆς γυναικός. Τίς τοι θυμη-
τετροι Πέπτος; οὐδὲν τῷ σαρκὶ ὡν,
τὰ τῆς σαρκὸς ψευδεβαλεν, οὐδὲ
καὶ φρεγούσθεν τελαμπευσμότροι
ἔγνω καὶ ἐδήλωσε τῷ αἴσα-
ληπτον μεγαλόποτροι τῆς αἰω-
νίας, τῷ τέως οὐν τὸ πορρότερον
μυσήσεον. οὐτοις ἐξωπόσθιν τῷ
κυείῳ, τίνα αἱ λέγοιεν αὐτοῖς

10 SS. D. N. CLEM. XI.

Dei vivi. Qua sublimi confes-
z s. Max. in
hoc festo ho. 4. sione ^z Dominum divinitatem
suam sub specie assumpti ho-
minis occultantem , primus
omnium omnibus revelavit,
& pandit , quod nemo antè
noverat , utriusque naturæ ad-
mirabile Sacramentum. Quis
Paulo beatior ? Cui adhuc mor-
a Idem in co-
dem festo
hom. 2. tali carne circumdato , ^a specia-
li divinæ bonitatis gratia , Pa-
radisus penetrabilis & Cœlum
b Idem in
cod. festo
hom. 1. pervium fuit , ^b ut Ecclesiarum
futurus Magister inter Angelos
disceret , quod inter Homines
prædicaret.

οἱ αὐτῶν πρωποὶ εἶναι, ἀπεκρίθη,
καθὼς τῷ μικρῷ ἡκώντας,
μετάξυ αἰαγνωσθεῖσας Τὸν Εὐαγ-
γέλιον, Σὺ εἰ ὁ Χριστός ὁ υἱός
Ἐγεγένεσθε ζῶντας διὰ τοῦτο δὴ
παρεφύετε ὁμολογίας την̄ κυ-
ρίου θεότητα, την̄ τοῦ μοξ-
φῆς τὸν περιστημένην οὐρανο-
πάντας διπορυσσεῖσθαι, ἐνεφανίσε-
πειν̄ παντων, ὅμοιος τοῖς ἔδ-
εξ τὸν θαυματόν σωτήλαμα,
οπέρην̄ τοῦτον γένεσθε τοῖς, τῆς
ἀμφοτέρου φύσεως. Τίς μα-
καριώτερος Παύλος; ὃς ἔνι πε-
πεκτίμησε τὸ σῶμα αὐτοῦ, αἴπε-
λασμε σωὶς θεῷ πεποδεῖσθαι τὸ
διαβατό, τὸ γρανθὸν τὸ ἐνδιόδος
ἡξιώθη, ὅπως γε μέλλων τῷ
Ἐκκλησιῶν εἶναι καθηγητής, οἵσα
αὐτὸν τὸν πρωποὺς διδάξων
ταῦτα τὸν ὄμιλον τῷ αὐγέλων
διδαχθεῖν.

Bene hæc agnoverat sanctissimus Antistes Joannes Chrysostomus, dum amborum Apostolorum laudes disertissime celebrans, tam devote, tam anxie gloriosum illorum sepulchrum videre gestiebat. ^c Ego ^{e s. Jo. Chryſ. in Epift. ad Rom. hom. 32.} Romam suspicio & diligo, aiebat ille, non propter copiam auri, non propter columnas, nec propter alia suæ magnitudinis monumenta; sed propter columnas illas Ecclesiæ. Veliem videre sepulchrum, quo redit ^{d Rom. 6. 13.} condita sunt ^d arma illa justitiæ, ^{e Ibid. 13. 12.} arma lucis, membra nunc viventia, tum verò quum in hac vita essent, emortua, in quibus omnibus vivebat Christus. Quis mihi nunc dabit circumvolvi corpori Pauli, affigi sepulchro, videre pulverem corpo-

Σαφῶς ταῦτα ἡπίσατε μὴ
οὐ πάντις οὐδὲχριερός Γαλι-
νης οὐ Χρυσόσωμος, οὐεὶ μετα-
ξὺ ἐπικαταίζων μεγίστου σωμά-
τος τῷ Αποστόλῳ ταυτίων,
Φανερὸν ἐπόμετον, πῶς λεῖ Θη-
θυμικοῦ μάλα εὐλαβέως, πῶς
ἐργασίας πανύ σφόδραν ιδεῖν δό-
ξιν τῷ ἀνείναιν Στάφε. Εγὼ οὐ
μὴ, φησί, Καὶ θαυμάζω καὶ οὐ
φιλῶ την Ρώμην, ωδὴ διὰ τῆς
χρυσοῦ τῆς πολιων, ωδὴ διὰ τῆς
κίνοντος, ωδὴ διὰ την ἄλλην φιλο-
τασίαν· ἄλλα διὰ τούς σύλλογος
τὴν Εκκλησίας τάχαν. Εὔχεται
μὲν τὴν Στάφον ιδεῖν, εἰδεῖ τὴν
ὅπλα δικαιοσύνης Δόκινον, τὴν
ὅπλα τὴν φωτὸν, τὴν μέν τὴν
νεῦρον ζωντα, νενεκρωμέναν ἢ ὅτε
ἔζη, σὺν οἷς πᾶσιν οἱ Χειροί τοῦ.
Τίς μοι νεῦρον ἔδωκε τοῖχον θεῶν
τῷ σώματι Παύλῳ, καὶ αὐτος-

14 SS. D. CLEM. XI.
ris illius, quæ adhuc in Christo
deerant, adimplentis, stigma-
ta illius gestantis? Quod bea-
tus Joannes Chrysostomus tam
ferventibus piisque votis opta-
verat, divino nobis munere
conceditur, dum ad utriusque
Apostoli sepulchrum humiliter
consistimus, ac summa nostra,
^f omnique nationi, cui taliter
non fecit, invidenda felicita-
te, sacros illorum cineres ve-
neramur & colimus. Colamus
tamen & veneremur, Dilectissimi,
non tantum Apostolorum
gesta sermonibus prædicando,
sed eorum etiam virtutes æmu-
lando. Licet enim omnem Ec-
clesiam, quæ in toto est Orbe
Terrarum, (ut Sancti Leonis
verbis utamur,) cunctis opor-
teat florere virtutibus; Vos ta-

^f Psal. 147. 20

ηλωθεῖαι τῷ Τίφῳ, καὶ τίς
κόνιν ἴδειν τὸ σώματό τοῦ σκείνειν,
τὸ Τὰ συερήματα αὐτοπληρώσου-
τα τὸ Χεισθέντος, τὸ Τὰ σίγμα-
τα βασάζοντα. Οὐ ποιῶ ὁ
μακάρει τὸ Ιωαννὸς ὁ Χρυσό-
στος τοῖς Προτύπωντικῶς ἐφί-
λητεν, τοῖς εὐλαβεῖς, ἡμῖν
ἐδόθη αὐτὸν, τῆς χαμερπόντος
παρετηκόσιν σκείνων τῷ Τίφῳ,
ἡ τίς σκείνων κόνιν περιστη-
νεῖστι. Διὸ τὸ μετέχομδν αὐτα-
δῶν, ὃν ἡμῖν δικαιόωντο αὐτὸν φθο-
νήσκε παῖς ἔτηντο, ὥπερ τοῦ
τοῖς ὁ Θεὸς ἐποίητεν. Αὐτὸι
νυῖς γε, αὐταπτοῖ, μὴ λέ-
γοις μόνον σέβωμδν τὰ τῷ Απο-
στολῶν κατέρθωματα κηρύξδι-
τες, αὐτὸι καὶ ζηλωτῶμδν ἔρ-
γοις. Καὶ γάρ εἰκαὶ δέον σολεῖ
Εὐκηλησίδν απαντάχθε τοῖς
διατελερδύσις, θάλλειν (ως ἡμᾶς

men præcipue inter cæteros
Populos decet meritis pictatis
excellere , quos in ipsa Apo-
stolicæ Petræ aree fundatos , &
Dominus noster Jesus Christus
cum omnibus redemit , & bea-
tus Apostolus Petrus præ om-
nibus crudivit.

Imploremus cum fiducia tan-
torum Patronorum præsidium
in præsentibus Ecclesiæ & Re-
publicæ urgentissimis necessi-
tatis ; ut eorum apud Deum
precibus discussâ imminentium
malorum procellâ , & divinæ ul-
g S Leo ser.in
ot. ss. Apofi.
Petri. & Pauli.
c. 1.
tionis sententia flectatur ; & qui
iram promeremur , servemur
b Job 2. 13 ad veniam. ^b Præstabilem su-
per

Ἄξιος φρεσός Λέοντος οὐ δὲ
ἀγίοις) τῷ τε κάλπῃ καὶ πλη-
θει τῷ αἰρετῶν, ὅμως δὲ περι-
τοις δίκαιον τὸ λαόν τῷ λο-
πῶν τῇ τὸ εὐσεβείας δικαιίου
αφίεναι ἡμᾶς, τὸ δὲ καθεστώ-
τας Πήδη τῇ αὐτῇ τὸ Διο-
τολικῆς πέτρας ἀκροπόλις, καὶ
κύριος ἡμῖν Ιησοῦς Χριστὸς μὲν
πάντων ἀπελύτεως, καὶ Πέτρος
ὁ μακάριος Απόστολος ὁρᾷ
πάντων τῷ λοιπῷ επαίδεισε.

Ἐπικαλεσώμενοι δὲ τὸν Πηνε-
λόπαν τῇ τε Εκκλησίᾳ καὶ τῷ
κοινῷ συμφορθεῖσι τασσατῶν
χειρεῖς Τοπτων μετ' ἀπόστολοι
πεποιηθεῖσι, ὅπως οἶδας οὐδὲ
ἡμῖν εὑρίσκεσσιν αἴξιωσι καὶ τῷ
ἐκείνων τῷ μνείων, τῷ εὐγένει
κακῶν, διασκεδαζειν τὸ σάλον,
καὶ θείας ἐκδικήσεις τὴν ὄρ-
γλων σκέψαι. οὐ πατούχειν πο-

18 SS. D. N. CLEM. XI.

per hominum malitia Bonitatem invocemus , ut clementissimus Dominus cordium contritorum holocausta ⁱ in odorem suavitatis accipiens , Apostolicis intervenientibus meritis, fidelem Populum ab iracundiæ suæ terroribus liberet , semperque ^k protegat Urbem hanc propter David servum suum & ^l Aaron sanctum suum.

τε τὸ συγκινώμενον ἡμᾶς, καὶ το-
γε νῦν οὐαὶ σφόδρᾳ αἰξίᾳ πρω-
εῖσθ. Αὕτη γάρ μεθα τὴν θεϊκὴν
χειροποίησα, τὴν μελέμονας Σαν ::
Οὐαὶ τῇ κακίᾳ τῷ αἰθρῷ πάντων, ::
νῦν ὁ συγκινωμονικῶν τοι τού-
τοι τὰ καρδιῶν τῷ σωτη-
ρισμῷ εἰς ὀσμὴν ἐνωδίας λα- ::
βῶν ὄλογκαιρώματος, ἐνδοκήνη
τούς τὸ δύποσολικῆς αἰξίας πεσ-
θείσας λαὸν τὸ πιστὸν δύτο δέες
τῆς ὁργῆς ἔσωσθε, ἀπαλλά-
τεν καὶ ὑπέρασπίσεν αἱ τινὲς
τῆς πόλεως ταύτης διὰ Δα- ::
νιδὸς τὸ μέλλον αὔτοὺς Ἐ Αἴρων ::
τὸ ἄγνοιον αὔτοὺς.

HOMILIA SECUNDA.

HABITA IN DIE NATALI
Christi Domini inter
Missarum solemnia,

IN BASILICA PRINCIPIS
Apostolorum. Anno M. DCC. I.

¶ S. Leo ser. in
Mat. Dom. 2.
cap. 2. Impleta sunt vota gentium,
Ioracula Prophetarum ; æternus
siquidem rerum omnium
Creator & Dominus servilem
formam, obumbratâ Divinita-
tis suæ majestate, suscepit, ut
quos sub immani priscæ con-
tagionis jugo dura tenebat cap-
tivitas, optata diu libertate

ΟΜΙΛΙΑ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΡΗΘΕΙΣΑ ΕΝ ΗΜΕΡΑΙ
τῇ γνεστλίῳ Χειρὶς δὲ
ημέρῃ Σωτῆρι,

Μεταξὺ δημοσίᾳ τῷειδαι τῶι ιερεργίαιν ἐντός
ταῖς τῷ βασιλικῷ τῷ τῷ Αποστόλῳ
Κορυφαῖς. Εἴτε αὖτε.

ΣΥνειελέσθησαν αἵ τις ἔθνων
ἐνχαίρι, αἵ θεοπίσται τίς περι-
φητήσι κλιεῖς γὰρ δὲ ὅλες καὶ
κύειται, αἰώνιται ων, Προκαί-
σας τῆς ἐστις θεότητι τὸ με-
γαλεῖον, μορφεῖς ἔλασε δι-
λικεῖ, ἵνα ημᾶς, τις τῶι
οὐληρῷ τῆς πάτητος φερεῖται
ζυγὸς κατεχθέντες, τῇ ἐλα-

22 SS. D. N. CLEM. XI.

^{a Gal. 4. 4. 5.} donaret. ^b Misit Deus Filium suum natum ex muliere, factum sub lege, ut eos, qui sub lege ^{c Dæn. 7. 9.} erant, redimeret. Antiquus dic-
<sup>d S. Leo ser. in
mas. Dom. 7.
cap. 2.</sup> rum factus est infans, ^d ut Dei ad humana descensio esset hominis ad divina proiectio. In-
<sup>e S. Leo ser. in
mas. Do. 4. c. 1.</sup> firma facta est fortitudo, ut fie-
ret fortis infirmitas. ^e Ad Pec-
catores misericordia, ad ægros salus, ad errantes veritas, ad cæcos lux, ad mortuos vita descendit. Ac, (ut non aliis demum, quæm quæ nuper au-
divimus, Evangelii verbis uta-
^{f Joah. 1. 14.} mur, ^f Verbum caro factum est,
et habitavit in nobis. Grande profecto mysterium. Grande reconciliationis nostræ Sacra-
<sup>g S. Leo ser. 4.
e. 6.</sup> mentum. Eia igitur, ^g Dilec-
tissimi, quos nullis jam dignius, quæm beatissimi Apo-

δεσμία, ή διὰ μακεδόνος υπόχο-
μενία, ἀνέγεντο). Εἰς απέστλεν τον
οὐ Θεὸς τὴν γῆν αὐτὸς θυρόμηνος
ἐκ γυναικῶν, θυρόμηνον τόντο
νόμον, ἵνα τὰς τάσσους νόμους
ἀξαγορεύσῃ. Παλαιὸς ἡμερῶν
γέγονε πάτερ, ὅπως αὐτὸς
τοῦ οὐδὲ τετραγενεῖς τοῦ αὐτού
καταβασίς, τοῦ αὐτού πάτερ
αὐτούς εἰς τὴν θεῖαν. Ηὔτενήθη τούτο
αὐτῷ, ἵνα τὸ αὐτενὸς αὐτενώ-
θείη. Κατέβη τὸ ἔλεος εἰς
αἱμαρτωλάς, εἰς νοσοῦτας τὸ
ἴαμα, εἰς πληυράτερας ή αἰλί-
δας, εἰς τυφλάς τὸ φῶς,
εἰς νεκράς οὐ βίον, καὶ τὸ τέ-
λον, (ώς ήμᾶς σὺν ἐτέροις
αἷλος ή Εὐαγγελικοῖς, οἵς τοι
μικροὶ αἰκηκόσαιμοι, κατῆντος ἐπε-
στιν) οὐ λόγον σαρξαντος ἐγένετο (καὶ
ἐσκήνωσεν σὺν ήμῖν. Μέγα οὐ-
τῶς μυστίειον, μέγας δὲ μυ-

24 SS. D.N. CLEM. XI.

b. 1. Pet. 2. 9.

stolorum Principis alloqui possumus verbis, genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, celebremus in gaudio sacrum hunc diem, quo germinaverunt campi eremi german odoris Israël, quo veritas de terra orta est, & justitia de cœlo profexit: quo parvulus datus est nobis, quo Filius datus est nobis: parvulus, quem cœli capere non poterant: Filius, unigenitus Dei Filius, qui fieri voluit Filius hominis, ut nos faceret filios Dei. Exultemus in die salutis nostræ, & Divinæ effecti confortes naturæ, in admirabili adoptantis nos Dei miseratione lætemur. Laudem Domini loquatur os nostrum, ac benedicat omnis ca-

[¶] Brev. Rom.
ⁱⁿ adv. Dom.

[¶] Psal. 84. 12.

[¶] Brev. Rom.
ⁱⁿ off. nat. Do.

^m S. Leo de
nat. Dom. ser.
5. c. 2.

^m Isaï. 49. 8.
^v 2. Pet. 1. 4.

[¶] Psal. 144. 21.

τῆς τῆς ἡμέρας κατεύλαγης.
 Εἰς Τίνων, Αὐγαπτοῦ, γέγε
 μὴ ἔχομδυ πεπωδεσέργις, ἦ
 τοῖς μακαριστοῖς οὖταις Αποστόλων
 πορευθαίς προσδιπέν λόγοις,
 γένθω σπουδῶν, βασιλείου ιε-
 ράτουμα, ἐθνῷ ἄγον, λαὸς
 εἰς πειποίησιν, ἐνφρεσιώμεθα
 χαιρεψητες ἐφ' ἐορτῇ τῇδε ιερᾶ,
 οὐ οὐ εὐλαβεῖσθαι τὰ πεδία, ἐγή-
 με βλαστεύσαμεν οὐρανοῖς οὐρανοῖς
 οὐ οὐ αἰλίθεια, οὐ τὸ γῆς αὐτέ-
 τοιλε, οὐ δικαιοσύνη οὐ προ-
 νέσι διέκυψεν, οὐ οὐ παιδίον ἐγένε-
 νητον οὐμῖν, γένος ηγέδητο οὐμῖν,
 παιδίον, τὸ τοῖς πρεσβυτοῖς ἀγω-
 ρητον, γένος, οὐ μονογένης οὐ θεού
 γένος, οὐ αἰξιώσας γένος οὐ αὐθρώ-
 πα γένεσις, ως οὐμᾶς γένος οὐ
 θεού κατευται. Ηδωμενα οὐ
 οὐμένα σωτηρίας οὐμῆ, ηγέτης
 θείκης γένομδυοι φύγεως μετεσ-

26 SS. D. N. CLEM. XI.
ro Nomen sanctum ejus, qui
^{q. 2. Cor. 8. 9.} propter nos egenus factus est,
ut illius inopia ditaremur.

Ineffabilem superni operis
magnitudinem seriò cogite-
mus; ac quid, quantumve in
eo divina nobis dignatio con-
tulerit, humiliter agnoscamus.
Agnoscunt sane id ipsum An-
geli, qui, ut beatus Gregorius
advertisit, post Christi Domini
adventum ab hominibus ado-
rari refugiunt, & quos prius
infirmos, abjectosque despexe-
rant, socios jam habere non
dedignantur. Agnoscunt Dæ-

^{r. Hom. 8. in}
^{Evang.}

χηκοῖς τερπώμενα ἢπὶ τῷ οὐκ-
τέλειῳ ποθετί^{ται} ήμᾶς οὐ
θεοῦ θαύματι. Αἴσεσιν κυρίες
λαλεῖτω τὸ σόμα ήμῆς Καὶ εὐλο-
γεῖτω πάσα Cαὶρξ τὸ ὄνομα τὸ
ἄγιον αὐτῷ, ὃς δὲ ήμᾶς ἐπιώ-
χθει πλάστη^{ται} ὡν, οὐαὶ ήμεῖς
τῇ ἐκείνῃ πιστεῖα πλαστο-
μέρ.

Δικαιούμεθα μαζῇ νοῦ
ἀκελβῶς τοὺς τὸ μέγενον
ἄφατν οἰκονομίας παράστησις
αἰωνίων, καὶ μὴ πάσοις Τα-
πεινοφρεσσώντος^{ται} οὐμεθα ποιέ-
γε καὶ πότε έστιν αἴγαδα, ἀπό
ἔχαριτο^{ται} ήμῖν δὲ αὐτῖς ή
προφεία οὐ Θεῷ φύσις. Λογί-
ζον^{ται} ἀρραγε τοὺς ἔστις καὶ
τὸ αὐτὸν Τεῦρον οἱ Αγγελοι Καὶ γῆ
τὸ, ως ήδη^{ται} οἱ τὸν οστοῖς Γεη-
γόρευ^{ται}, Καὶ οὐ παρεγγένετο ήμῖν
οἱ Χεισός, τοῦτον^{ται} οὐ φέρει ήμῆς

mones, redemptioni nostræ invi-
dentes, qui humanum genus
per salutiferam diuini Verbi in-
carnationem è potestate tene-
brarum eruptum dolent, quod

t s. Leo serm.
de nat. Dom.
2. cap. 1.

sua olim fraude deceptum cœ-
lestibus caruisse muneribus glo-
riabantur. Agnoscamus itaque
& nos, Dilectissimi, amplissi-
ma hæc naturæ nostræ decora,
& quam novus homo, veteri
labe purgatâ, ad tantæ subli-
mitatis apicem mirabiliter eve-
xit, damnatis antiqui hominis
fordibus, nequaquam amplius
vilescere patiamur. Profito-
ribus quod mysteriis impendi-
mus: ut humanæ restauracionis
Sacramentum in nostram tradu-
catur disciplinam. Jacet in
præsepio Deus, nulla nos de-
cætero extollat ambitio: vili-

t s. Leo de
nat. Do. 5.c.6.

τερπικαῖς· μᾶλλον μὴ οὐδὲ
χρῆ ἡμᾶς παρ' αὐτοῖς παλαιοῖς
ἀπεπεφύτευσας, ὥσπερ αὐτὸν εἰς αὐτε-
νεῖς ἦμεροι καὶ οὐδένες, αὐγονακ-
τήσιν ἐν ἔταιρων τάξει θητέσι.
Λογίζοντος ὁμοίως καὶ τὸ παῖδες
ἐκεῖνο οἱ δαίμονες, ὃν μέγα
προστίθεντο τὴν ἡμέραν ἀπολύτεωσιν
τὸ Πριφθονον αἴμα καὶ αἷλυ. Οὐ
τὸν τῷ ρυθμῷ τοῦ τῆς ἔξα-
σίας οὐκότες τῇ λέγει οὐθίς
διενάμει γένος ημέτερον, οὐτὸν
οὐκέτε εἰκασχῶντα τῇ αὐτῷ μυχανῇ
ἀπαπεφύτευσα ποτε, οὐτὸν αὐτῷ
χαρισμάτων σεργεφύτευσα.

Ωσε
λογίζωμεν δε, καὶ ἡμεῖς, Αὐγο-
πητοί, πανμέγησα τάξει τοῖς ιδίᾳς
φύσεως αξιώματα, καὶ ἐπεδόν
οἱ κομνοὶ αὐτῷ πατέρει ταυτοί δυο
παλαιοῖς τούς τε ποιλῶν καὶ μω-
μῶν καταεισεῖσθαι εἰς τοὺς τόπους
ὑψούς περιγέγενε, μὴ γένοισθαι

30 SS. D. N. CLEM. XI.

bus lacerisque pannis contegi-
tur increatus Author Naturæ,
nulla nos temporalium bono-
rum cupiditas teneat: à Virgi-
ne concipitur, è Virgine na-
1. Tim. 2.5. scitur ^{*} mediator Dei & homi-
Isai. 9.6. num Christus Jesus, ^{*} Pater fu-
turi sæculi, Princeps pacis,
nulla nos terrenæ voluptatis
corrumpat illecebra, nulla nos
ira incendat, nulla mordeat
invidia, nulla demum cujusvis
turpitudinis inquinamenta com-
maculent.

τίνι αὐτῶν δι' ήμᾶς πάλιν εἰς
 τὸ ἐντελέσθαι δόχαμον σκέπτο ἔμ-
 πεσεῖν. Ω' φελήσῃ ήμᾶς τοὺς
 ὀικεῖδη κατέρρεωσιν η τῷ μυση-
 είων θεώρησις, ὅπως τῆς αὐ-
 θρωπίνης Πτοκοδάζεως τὸ μυ-
 σικὸν μετάγνωτον ήμῖν εἰς παρδύ-
 σεως ταῦθασιν. Καὶ ἐν φάτ-
 νη ὁ Θεὸς, μὴ λοιπὸν αἰρώμεθα
 τύφων γόδαμων διερρώγοτα τοῖ-
 κεῖτο ιμάπα, ἄκηντος ὁ τῷ ὄλων
 κλινής, γόδεις ήμέρη κρατήσῃ ἔρως
 τῷ βιωτικῶν κτημάτων. σωε-
 λήφετο δὲ τὸ παρθένον, ἐκ τοῦ
 παρθένου ἐφυ ὁ Ιητε Θεός οὐ τῷ
 αὐθρωπων μεσίτης ὁ Χειρός Ιη-
 σος, πατήσει μέλλοντος αἰω-
 νοῦ, αἴρχων εἰείλεντος, ἀπαβείσων
 πάσους ἱδυπαθείας καὶ θρύψεως
 ήμᾶς διαφθειρόστοις· γόδεις ήμᾶς
 καταφλέγοις θυμόσιοι, γόδεις ήμᾶς
 φθόνοις δάκνοις, γόδεις θυσίαις ήμᾶς

*y S. Leo in
mat. Dom. 6.
sap. 5.*

¶ Rom. 5.1.

*a Miss. Rom.
orat. pro pace.*

b Luc. 2.14.

c ad Ephes. 2.

d 14. S. Leo serm.

in nat. Dom.

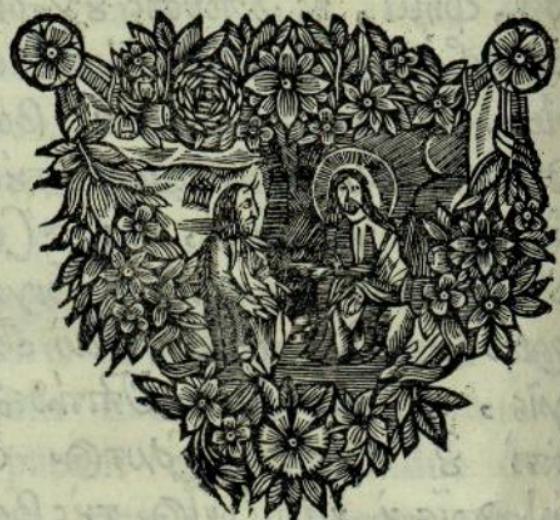
3. in fine.

Sic nobis ^y natalis Domini natalis erit pacis, veræ scilicet illius, ac cœlestis pacis, sine qua nequit ea ipsa, quam nos, afflictis rebus opem laturi, tam anxie inquirimus, pax humana subsistere. Ut hæc etiam igitur terrena pax, ab eo, qui facit pacem in sublimibus, & Reges in thronis collocat, nobis adjiciatur, ^z pacem primum habeamus ad Deum, ^a pacem quam Mundus dare non potest, ^b pacem quam hac ipsa nocte anunciarunt Angeli hominibus bonæ voluntatis: hanc quæramus, hanc postulemus, hanc custodiamus: ^c ipse enim est pax nostra, qui fecit utraque unum, ^d qui potens est peccata nostra

πότε βίσ τὸ ὄπωσιον ἀκολά-
ται υἱεις μιαίνοι.

Οὐτως η γρέθλιστο κυρία
γρήσεις) ήμιν η γρέθλιστο εἰ-
γένεις, τὸ ἀληθέος, τῆς αὐτο-
δέν, Φημι, ης διπούσης οὐχ ὅτιν
τε βεβαιώθει ταῦται τινὲς ἐκεί-
ντες, λιγὸς ήματις γε, οὐας Βοη-
θείκοις ἀμφὶ τοῖς καρενὶς τρόπ-
οις κακῶν γέμοντας, διὰ τοῦ
Ἐπιζητόμενοῦ Φεοντίδων· Τοιγα-
ρεως ὥστε ταῦται, τινὲς Επι-
γῆς, εἰρηνῶν ήμιν Επιπέδεις
Διπότος τὸ εἰρηνοποιῶντος τὸν
ὑψηλοτερον κατίζοντος τοὺς βα-
σιλεῖς τὸν θρόνων αὐτῶν, τὸ πέμπτον
εἰρηνῶν ἔχωμεν τοῖς Θεοῖς,
εἰρηνῶν, λιγὸς τόκος ἔστι τὸν χερού
τὸ κόσμος δουλῶν, εἰρηνῶν, λιγὸς
ἐπιγείλατο Αγγελοι κατανήσαι
ταῦται τοῖς, τὸν οἷς ἐυδοκίας,
αὐτρώποις. Αὐτῶν ζητησαμένοι,

34 SS. D. N. CLEM. XI.
stra delere & sua in nobis do-
na perficere.

αὐτὴν αἰτοσώμενα, αὐτὴν
φυλάζωμεν. Καὶ γὰρ εἰπεῖν οὐ μάλι
εστὶν ὅ τις, οὐ ποιήσεις τὰ αἱ-
φέρεια, οὐδὲν οὐδὲν φύει,
αἴτιον τοῦτο μόνον τὸν αὐτὸν
τοῦτον τὸν αἴτιον τοῦτον τὸν αὐτὸν
φύει.

HOMILIA TER TIA.

HABITA IN DOMINICA
Resurrectionis Christi Domini,
inter Missarum solemnia,

IN BASILICA PRINCIPIS
Apostolorum. Anno M. DCC. II.

a Psal. 117. 24 **H**Æc est dies, quam fecit Do-
b S. Aug. de diversis serm. 75. c. 10. minus; felix & triumpha-
lis dies, quam ^b qui fecit om-
nem diem, ac si nullam aliam
fecisset, fecisse unice gloriatur;
clara dies; magna dies; sancta
dies; dies natalis Ecclesiæ, bea-
tæ æternitatis aurora, vitæ im-
mortalis exordium. ^c Exulte-

e Psal. 117.
ibid.

ÓΜΙΛΙΑ ΤΡΙΤΗ.

Λεχθεῖται εἰς κυριακὴν αὐτοσά-
σεως Γηστὶ Χειρισθή, μεταξὺ δύο-
τελεῖσθαι παίδημον λειτουργίαν,

Ἐν τῷ Βαζιλικῷ ναῷ τῇ ἡμέρᾳ Αποσθλων Κο-
ρυφᾶς. Εἴτε φύβε.

Aὕτη ἡ ἡμέρα, ἵνα ἐποίησεν
Ἄρχοντας, ἡ ἐντυχήσει τε καὶ
Ὥριαμβικὴ ἡμέρα, ἐφ' ᾧ ὁ τὸ
λαϊπῶν ἡμερῶν πλῆθος ποιήσει,
καυχᾶται πεποιηκὼς αὐτὸς,
ώσπερ αὐτὸς εἰς γένε αὖλης ἐποίη-
σεν μίδιν. λαμπεῖται ἡμέρα
ἡμέρα μεγάλην ἀγίαν, ἡμέρα
ἡ γραέσθαι τῆς Εκκλησίας, ἡ

mus itaque , Venerabiles Fra-
tres , Dilecti Filii ; exultemus
& lætemur in ea. Hodie ni-

*A 1. Cor. 15. 45
c Gen. 2. 7.* mirum ^d novus Adam , non ^e in
animam viventem , sed in spi-

ritum vivificantem formatus
apparuit , novam Mundo datu-
rus progeniem , non terrenam
& sordidam , sed cœlestem &

*F S. Leo serm.
de ascens. Do.
v. 149. 1.* splendidam. ^f Hodie verum Dei

templum Judaïca nuper impie-
tate destructum Divina post tri-
duum Omnipotentiâ reparavit.
Hodie forma servi reversa est in
formam Dei , ac exinanitio hu-
militatis ad pristinæ altitudinis
rediit majestatem. Hodie con-
stabilita est Fides nostra. Ho-
die salutis nostræ completum

g Rom. 4. 5. est Sacramentum. Hodie de-
mum ^g qui traditus fuerat prop-
ter delicta nostra , resurrexit

ἔως τὸ μακαρίστην Θεόν, ἡ ζωὴς
 τὸ αἰθανάτον ἔφοδόν. Αὐγαλλια-“
 σώμεντα, Τίνης, αἰδέστημοι αἰδελ-“
 φοὶ, αὐγαπητὲ τέκνα, Καὶ ἐν-“
 φρεντῶμεν δὲν αὐτῷ σύμερον “
 διπτὸς ὁ ἔσχατός Αἰδήμ, καὶ μὴ
 πλαδεῖς εἰς ψυχὴν ζωσδι,
 ἀλλ’ εἰς πνεῦμα, ζωοποιοῦσση,
 ἔφαντὸν τὸ ήμιν χαρίζεας γνεσαν,
 καυκεὶς τὸ ζεῦ, καὶ γηγενὴς μὴ,
 καὶ δὲ ρύπωσδι, αὐλὰ Καεῖκει
 τε καὶ ἔξοχον. Σύμερον ἡ θεία
 διωδαμις τὸ τὸ Θεοῦ ὄντως ναὸν,
 τὸ διατῆς αἰσθεῖας Γεδαιῶν κα-
 τελυθέντα, ὠκοδόμησε πάλιν με-
 τὰ τεῖς ήμέρας. Σύμερον εἰς
 μορφὴν τὸ Θεοῦ αὐτευπώθη ἡ
 μορφὴ δύλις, Καὶ ὁ Ζεπένωσας
 ἔσωτὸν μέχει ὀμηνευθῆ, αὐτεφοί-
 τοσεν εἰς μεγαλεῖον τὸ ὑψώμα-
 τό περιέργα. Σύμερον ὅμηρον
 ταιώθη ἡ πίσις ήμέρη. Σύμε-

propter justificationem nostram.
Reddunt inferna victorem , sus-
cipiunt superna triumphantem;

h. S. Leo serm.
de ascens. Do.
2. cap. 1.

^b infirmitas quippe in virtutem ,
mortalitas in immortalitatem ,
contumelia transivit in gloriam.

11. Cor. 25.54 Unde inquit Apostolus , ⁱ Ab-
sorpta est mors in victoria. No-
luit Christus , Judæis illudenti-
bus , de cruce descendere , ut
vitam servaret suam; voluit Cœ-
lo Terraque plaudentibus , de
sepulchro surgere , ut mortem
destrueret nostram ; natus est ,
ut doceret ; mortuus est , ut sa-
naret ; resurrexit , ut glorifica-
ret.

HOMILIA III. 41

εγν τὸν ἡμέραν πατέσιδόν, τὸν δὲ
χρεων ἐλπίς ἡμῖν ἐγέρετο. Σή-
μερον τὸν ἡμέραν σωτηρίας σωε-
πληρώθη μυστίεσσον· τὸν τέλον, εἰ-
σιμερον ὁ καθαροῦσας πόλει διὰ τοῦ
τοῦ καθαπάτωματος ἡμέρα, ἡγέρθη
διὰ τοῦ δικαιουσιῶν ἡμέρα. Ταῦ-
χατω διποδίδωσι τὸν νικήσαντα,
ταῦχαν τὸν ιριαμβούσαντα διπο-
δέχεται· καὶ γὰρ οὐδὲν δια-
ναμιν, τὸν θυητὸν εἰς τὸν εἶναι
ἀθανάτον, οὐδὲν εἰς δόξαν
ἐπαλλήλων μετεσφράζει· οὐδὲν
ἔφη Αὐτόσολόν, καὶ επόθη ὁ
δανάος εἰς νῖκον. Οὐκ οὐδέ-
λησε Χειρός, ὅτε μὴν ἀνέπαιζον
ἀπὸ ὅτι Γεδεόν, καταβαίνειν
σαρεγόν, ἵνα τὸν ἐπιτάξιν συμβο-
τὸν βίον· οὐδέλησε τὸν, ὅτινον τοῦ
χρεων καὶ οὐδὲν ταῦχεν σωε-
κρέτων, ταῦχεν εξηκαστῆναι,
ὅπως ἡμέτερον καταλύσῃ τὸν θά-

Repetamus igitur, Dilectissimi, pia ad Deum gratiarum
 actione gaudentes, ^k Hæc est
 dies, quam fecit Dominus; exultemus & latemur in ea. Gratulemur Christo, gratulemur & nobis: Christo, post cruenti
 agonem certaminis opima de hostibus spolia magnifice reportanti: nobis, post diuturnæ
 vincula captivitatis futuræ specimen gloriæ feliciter recipientibus: Christo quod Dæmonis
 tyrannide eversâ, inferni portas æreas contriverit, ac vectes
 ferreos confregerit: nobis quod
^m de regione umbræ mortis ⁿ ad
 terram reprobmissionis vocati,

^m Isa. 9.2.

ⁿ Heb. 16.9.

ναῖν. Εὐχρυνθεὶς διδάξειν· ἀπέ-
θωνεὶς θεραπύσασιν· ἐξανέηται
ποιήσειν ἡμᾶς ἀπὸ μετάχους τοῦ
δόξης.

Πάλιν οὖν, Αγαπητοί, εὐ-
χαριστοῦτες τῷ Θεῷ, εἰπωμένη
ἐυλαβεῖσθαι τε καὶ ἱδέως, Αὐτῇ ή “
ημέρᾳ τε καὶ ἐποίησεν ὁ κύριος, “
αγαλλιαζόμενα, οὐκέτι οὐδὲν
θάριτον σὺν αὐτῇ. Συγχαρησώ-
μεν Χειρῶν, συγχαρήσωμεν καὶ
ημῖν. Χειρῶν, ὅπερ μῆτρα μάχης
αιματώδες αὔγωνται, πάγκευσα
αἴφελετο μεγαλωσίᾳ τοις ἔχθρος
λάφυροις ημῖν, ὅπερ μῆτρα τὸ διά-
μακες δεσμωτῆναι αἴχματω-
τις, εντυχηταί μεταξύ θυμός
δόξης Πριμάξιν μελλόντος Χει-
ρῶν, Πτί τῷ, καθηγημένης θεοῦ
διαβόλος τυραννίδος, καὶ πύλας
ἄδει χαλκᾶς σωτείψη, καὶ
μοχλάς σιδηροῦς σωθλάσαι.

¶ Ephes. 5.9. • qui eramus aliquando tene-
nebræ , nunc lux in Domino
simus : Christo , quòd receptâ ,
quam deposuerat , carnis sub-
stantiâ , nihil in ea habeat am-
plius caducum , mortale nihil ,
nihil infirmum : nobis , quòd
à peccati servitute erepti , plus
per ineffabilem Reparatoris no-
stri acquisiverimus gratiam ,
quàm per hostis humani gene-
ris amiseramus invidiam . Chri-
sti itaque simul & nostram sa-
cræ hujus diei meritò dicamus
celebritatem , non tamen ste-
rili tantùm gratulationis offi-
cio , sed fœcunda operis exhi-
bitione recolendam .

ἡμῖν, ἐπεί πέ τὸν χώρας οὐκας
 θιμάται εἰς τὴν γῆν τὴν ἐπαγγε-
 λίας κληθέντες, ποτὲ μὴ σκό-
 τῷ, νῦν δὲ φῶς τὸν κυρίῳ ὄν-
 τες τυγχανόμενοι. Χεισώ, διότι
 σάρκα, τὴν περιφερεῖαν δύοτελεθμέ-
 νην, ανέλαβεν τὸ μὴ Θητείων
 ἔχοσθι, τὸ μὴ πέμψαντα εἰσέπι-
 θιντὸν τὸδέν, τὸδέν αἰδενέστερον,
 Τῇ τῷ ἐλαυνερωθέντες αἱ μαρτί-
 ματῷ κεκτήθατε. Οὐ δι' ἡμετέρης
 χάρεν αἴρρηστον Σωτῆρος πολλῷ
 πλέον τόπον, οὐδὲ ἡμῖν διὰ φθόνου τόπο-
 ἡμῖν ἔχοντες δύοτελεθμένοις. Ωσε
 εἰκός τούτοις τε Χεισοῖς τὸν μίδυ
 καὶ οἰκείαν φανταστὴν ἑορτὴν
 δείδη τὸν σύμμερον διὸ τὸν δίκαιον
 τὸν αὐτῇ τόπον ἐξήμετο μὴ χα-
 εισπείσας λόγους δύοτελεθμένοις, αἷλα
 τὸν μυρίοις τῆς ἐνσεβείας καρ-
 ποῖς βερύνονται.

Admonet nos Ecclesia sic ea meminisse , quæ gesta sunt , ut quæ à nobis similiter gerenda sint , cogitemus . Evange-

^{p. Marci 16.1} licas proinde ^p mulieres , quæ

^{Luc. 24.1.}

^{S. Greg. in} cum aromatibus ad monumen-

^{Evang. ho. 21.}

tum venerunt , imitemur , nec aliàs quàm cum virtutum odo-
ramentis , hoc est , firmæ fidei , certæ spei , ac sinceræ charita-
tis operibus accedamus ad Do-

^{q. Col. 3.9.}

mínium . ^q Exuamus veterem hominem cum actibus suis , ac mortifera ejus spolia in sepulchro Christi , quod revoluto lapide vacuum invenimus , ala-
cri animo deponamus . ^r Ex-

^{r. 1. Cor. 5.7.}

purgemus vetus fermentum ,

^{libid. vers. 8.}

^s fermentum malitiæ & nequi-

^{libid. vers. 7.}

tiæ , ^t ut simus nova consper-

^{u. Rom. 6.9.}

sio : ac quemadmodum ["] Chri-
stus resurgens ex mortuis jam

Κελθει ἡμᾶς ἡ Εὐκλησία,
 ότω τῇ πέρι περιχθέντων μεμνῆσθε:
 ὡς καὶ ἐν θυμῷ πάς οὐ σέ οὐδείς
 ὀφειλομένη οὐτε αὐτὸς περιέχει.
 Οὐκούνι μηδεποτέ γνωστός,
 καὶ τοῦτο ὡς ἐν τῷ ἐναγγελίῳ
 εἴρηται, ὅπερ ἡ λαθοσθήσις σωτήρ
 μαστιν Πτολεμαῖον, φόβον δὲ λα-
 λως τερεσίωμένη τῷ κυρίῳ αὐτῷ
 ἡ Φέργυλες οὐτε τῷ δέρετῷ θυ-
 ματα, ταῦτα, οὐτε πίστεως τούτη
 ταῦτα, οὐτε εἰλπίᾳ τούτη
 οὐτε αγάπῃ τούτη οὖν γνωστός
 περιέχει. Απεκδυσώμενοι, τούτου
 παλαιὸν αὐτῷ πρωτόν οὐτε τούτου
 περιέχειν αὐτόν, καὶ θυματιφό-
 ροι οὐτε ἔκεινος οὐτελα, ἐν τῷ αὐτῷ
 Χειροῦ μημείω, ὅπερ δύο κυ-
 λιαδέντοι λίθοι βέρειη κενὸν οὐ,
 δύο θωματά. Εὐκαθαίρωμεν τούτων
 παλαιῶν ζύμην κακίας καὶ πο-
 νησίας, οὐαὶ ὥρην νέου φύεσμα.

non moritur, nec mors illi ultra dominabitur, * ita & nos in novitate vitæ ambulemus <sup>y S. Leo de
Resurr. Dom.
f. 1. cap. 6.</sup> ad vetustatem, quam deserimus, non redituri.

Nimium hucusque terrena quæsivimus, cœlestia negleximus. Incipiamus jam nolle, quæ hactenus voluimus : desinamus velle, quæ nolle hactenus nescivimus. Ad æterna * vocatos animos peritura bona non tenent : surgentem è tumulo Dominum sequi gestientes caduca desideria non retardent: viam

<sup>z S. Leo ser.
de Asc. Dom.
2. cap. 5.</sup>

Ἐκ καθάπτει Χεισὸς ἐγεγένεις ὅντες
νεκρῶν, ὥστε πόλιν θάνατον, τὸ δέ «
θανάτος» αὐτὸς ὥστε πυρεύσει, «
ὅτως καὶ ἡμεῖς ὅντες κακούτοις ζωῆς
θειαπατίσαρμον, μὴ δὲ τοῖς αὐτοῖς
χωρίζοντες πόλεις παλαιοτέροις,
λέων ἐώρμηται χαύρῳ.

Μέχρι τότε ἐξητίσαρμον αἴτιον
τὰς θρήνους, ἡμετέλησαρμον πε-
ιστῶν τὸν ὅρθεν· καταρχώ-
μενα μὴ θέλοντες, αἵπεις ἡθελητί-
σαρμον πεφτερον· πανώμενα, θέ-
λοντες, αἱ δὲ ταὶ αὐτοὶ θέλοντες μὴ
ἀπεσχόμενα, πωπότε. Μὴ κρη-
τεῖτω ἡμέρας αἰγαδαὶ τὰς περίστα-
ται, ἐπεὶ κεκλίθητερμον εἰς τὰς αἰώ-
νιας· μὴ ἡμέρας ἀκολυθῆσαρμον
Χεισῶν, πᾶς τούτος ἐξηνασαντί,
ἥδη παθόντες, βογδυτέροις
ποιεῖτωσαν οἱ τοῦ πρινέων
ἔργωτες; μὴ νυνὶ μὴδέποντες
οδὸν τὴν αἰλυθείας διπορέψῃ τῆς

50 SS. D. N. CLEM XI.

viam veritatis ingressos fallaces
Mundi illecebræ non defle-
coloff. 3. 1. ctant. ^a Quæ sursum sunt quæ-
ramus, quæ sursum sunt sapi-
mus, non quæ super terram, ut
ita cum Christo vere resurre-
xisse probemur, ac Pascha Do-
mini ^b in azymis sinceritatis &
veritatis celebrantes, Salva-
torem expectemus Christum
Jesum, qui reformabit corpus
humilitatis nostræ configura-
tum corpori claritatis suæ.

c Philip. 3.
20. 21.

αὐτῆς δολερῷ κόσμῳ Τὰ δὲ
λεάσματα. Τὰ αὖτις ζητήσω-
μεν, τὰ ἃ ὁ Θεὸς γῆς μπλάκας,
ἴνα, ὅντας σωμεγερθεῖται Χειρῶν
λυπόδια ψέντες καὶ θύγατες πάσ-
χαν τὸ Κυρίος ἐν αἰζυμοῖς εἰλι-
κενείας τὴν ἀληθείας, Σωτῆρε
ἀπεκδεχώμεντα, Κυρεον Ιησοῦ
Χειρὸν, ὃς μετασχηματισθεὶς
σώμα τῆς Ταπεινώσεως ἡμῖν εἰς
τὸ γνέαδες αὐτὸς σύμμορφον τῷ
σώματι τὸ δόξης αὔτοῦ.

HOMILIA QUARTA.

HABITA IN FESTO
SS. Petri & Pauli Apostolo-
rum inter Missarum sole-
nia.

*IN SACROSANCTA BASILICA
Vaticana. Anno M. DCC. II.*

a S. Aysel. or.
39. & 40.
Redit iterum dies gemini
syderis illustrata fulgori-
bus, hoc est, ^a Petri Aposto-
lorum Principis, Pauli Docto-
ris Gentium, triumphali clara
Martyrio. Audistis nomina,
Venerabiles Fratres, Dilecti
Filii, audistis nomina: satis

ÓΜΙΛΙΑ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Ρήθαισα καθ' ἔορτους οὐ τε Πέντε
τετράς εἰς Παύλων Αποσόλων.

Ἐπ' μέσοις οὖτε θείων λαζαριῶν πανηγυρικοῖς
ἐν ιερωτάτῃ Βασιλικῇ τῇ Βαπτικῇ.
Ἐτεις φέβρι.

ΦΑίνεται πάλιν ἡμέρα, ἡ διά-
λαμπεῖσα ὅπερ τῇ φωστί^ν
φωτίζειν δύο, τετράς, ἡ διά-
σπινθικὴ καὶ θριαμβικὴ ὅπερ μαρ-
τυρίω οὐ τε Πέντε τελ Αποσό-
λων κορυφαίς, καὶ Παύλου οὐ
τετράς ἐθνῶν διδασκάλου. Ακηκόατε
τὰ ὄνόματα, αἰδέσπιμοι ἀδελφοί,

intellexistis encomia. Quis
etenim Petri nomine audit
^{b Mat.16.18.} non statim firmissimæ illius Pe-
træ reminiscitur, supra quam
æterni Patris Filius Ecclesiam,
quam suo ipse sanguine com-
paraverat, ita consurgere vo-
luit, ut portæ inferi adversùs
cam prævalere non possent?

^{c Att.9.15.} Quis itidem Pauli memora-
to nomine non secum animo
reputat insigne illud ^c vas ele-
ctionis, sublimioribus divinæ
gratiæ muneribus à Domino
repletum, ut portaret nomen
eius coram Gentibus & Regi-
bus ac filiis Israël? Petrum di-
ximus: Apostolorum apicem,

ἀγαπητὰ τέκνα, ἀκηκόατε, Φημί, Τὰ ὄνοματα συνήκατε οὐδὲ καὶ τὰ ἐγκάρια. Τίς γὰρ ἄμα τῷ ἀκούσαι τὸ πέτρες ὄνομα, καὶ μὴ ἐξαίφνις αἰαμνηθεῖν σερέωμα τῆς ἔκεινης πέτρας, ἐφ’ οὐδὲ ὁ ψὸς Θεὸς πατέρος αἰωνίῳ ἡβελήνητι τινὲς Εὐκλησίδην, λειτουργοῖς διὰ τοῦτο ιδίᾳ αἴματῷ, φτωτὸς ὄικοδομηθεῖσι, ωσὶ πύλας ἄδει μὴ διενέθεας αὐτὸν πόλει κατασχύειν αὐτῆς.

Τίς ὁμοίως ἄμα, καὶ τῷ ἀπλῶς λεχθεῖσι Παύλῳ τὸν όνομα, σοκὸς δύνατος ἀνθυματίας τὸ σφόδρευτον φθονεῖς, τὸ ἀκληροῦτον διατρέψας, τὸ ὅπερ ὁ κύριος ἀνέπλησεν δώρων χάρειτῷ θεϊκῆς τῆς αἰωνίερων, τὸ βασιλεῖον δὴ τὸ ὄνομα, αὐτὸς ἀνώπιον ἐθνῶν, καὶ βασιλέων, γῆν τε Ισραήλ; πέτρον εἰπομένον, ἀρχεῖτε εἰπομένον

56 SS D.N. CLEM. XI.

Catholicæ Fidei firmamentum,
interpretem Divinitatis, supremum Theologorum fastigium,
<sup>a S. Aug. de
Sanc. ser. 29.
e s. Ans. or. 40</sup> assertorem gratiæ , destructo-
rem Synagogæ , cœlestis Regni Clavigerum diximus. Pau-
lum diximus : Magistrum na-
tionum , Evangelii Præconem,
immobilem Ecclesiæ colum-
nam , fulgidissimum Christianæ Legis lumen , felicem Cœ-
li hospitem , intimum arcano-
rum Dei scrutatorem diximus.
Petrum diximus : id satis ad
laudem. Paulum diximus : præ-
dicavimus satis.

Quod

τὸν Αἴποσόλων κορυφῶν, τὸν
κανδολικῆς πίσεως ἐδραίωμα,
τὸν ἐξηγητῶν Θεοτόπῳ, τοὺς
ἰστεράτους ἐν Θεολόγοις κα-
φαλίου, τὸν ἐλαύθερωτους τὸν χά-
ρεῖτο, τὸν Σωμαγωγῆς τὸν κα-
θαιρέτους, τὸν κλειδώχον Βασι-
λείας τὸν γέρανον. Εἴπομεν
Παῦλον εἴπομεν οὐκέτι τὸν δι-
δάσκαλον ἐθνῶν, τὸν Εὐαγγε-
λίας κήρυκα, τὸν ἀκίνητον Εὐ-
κλησίας σύλον, τὸν φως τὸν καθάριον
Χριστιανοῖς νόμος ιστέρλαμβόντον
τὸν δύτοχην ξένον γέρανον, τὸν
διερευνητῶν βαθύτατον τὸν Κῆπο
τῷ Θεῷ Διπορρήτων. Πέρησον εἴπο-
μεν· ἀλιτηρίπηντη). Παῦλον εἴπο-
μεν· ικθυῶς ἔκηρτον.

Quod tamen , Dilectissimi ,
Apostolorum laudibus demis-
mus , addamus precibus ; nos-
trisque calamitatibus erudit ,
encomiis vota subrogemus .

f S. Leo ser. in
nat. ss. Pet. &
Pauli 1.c.3.

Splendidioribus idcirco nomi-
nibus , quibus gloriosos ^f Apos-
tolici Ordinis Principes San-
ctissimi Majores nostri certa-
tim coluerunt ac celebrarunt ,
prætermisis , juvat illos non
g S. Leo ser. in
nat. Apost.
Pet. & Paul.
c.1. & 7.

alio nunc , quam suavi ^g Patrum
ac Patronorum nostrorum no-
mine , inter gravissimas , quibus
circumquaque premimur , ærum-
nas advocare .

Adeste igitur Urbis nostræ ,
quam tam eximie dilexistis ,
quam verbo edocuistis , quam

Α'λλ' ὅμως Αἰγαπητί, ὅτι
ἀφαιρέμενα ἐπάγνων τοῖς Α'πο-
στόλοις ὁ φραγμός, τόσῳ πλέον
περιεδώμενος δένεται, καὶ τὸ
τοῦ ἡμετέρων συμφορῶν παύδη-
θεῖται, αὐτὸν ὥν Φειδόμενος ἔγ-
καμίων, ἵκεπείας περιεργάμενος.
Αὐτοῦ οὖτις περιεργάμενος τοῦ
Φαιδροτέρων ἀνείνων περιεργάμε-
των, δι' ὧν οἱ Αἴγιλταροι, οἱ
περιεργάμενοι, ἐφερόπουσαν τε τὸ
ἐπεφήμιζον ἀγωνιστικῶς τούτοις
πολυκλείτοις ἀρχοντασ τῷ Α'ποσ-
τολικῆς Τάξεως, νησὶ μὲν
Ταξὺ κακωτερῶν τοῦ ἀποκτάχό-
θεν ἡ παῖς Θλιβεσσῶν, τὸν αὐτο-
πάρμαντος ἐτέρα περιεργάμενος εἰς
ἀνείνων χεῖντος, ὅπις μὴ πατέ-
ρων καὶ περιεργάμενος τῇ ἡδείᾳ.

Πάρετε Τίνων ὡς πατέρες
βέλτιστοι, ὡς περιεργάμενοι
τοῦ ἡμετέρου πόλεως, τῆς περιερ-

60 SS. D. N. CLEM. XI.

exemplo sanctificasti, quam sanguine consecrasti, Parentes optimi, Patroni amantissimi, adeste Gregi, adeste Pastori; ut vestris intervenientibus meritis, omnipotens illius dextera, ^b quæ mari ventisque imperat, quæque Vestrūm alterum <sup>3 Brev. Rom.
in oīt. ss Petr.
¶ Paul.</sup> gradientem in fluctibus, ne mergeretur, erexit, alterum tertio naufragantem de profundo Pelagi liberavit, similiter glorificetur in nobis; quippe quæ efficere sola potest, ne t' tempestas demergat nos, qui t' venimus in altitudinem maris, ut divinæ vocis obsequeremur imperio.

^{m Lut. 3. 8.} ⁿ Potens est dextera illa suscitat de lapidibus filios Abrahæ. <sup>o S. Aug. de
Sanc*t* fer. 25.
¶ s. Amb. in
psal 38. 4. 3.</sup> ^p Fecit illa de Saulo Paulum,

εφιλήτατε, ἵνα ἐδιδάξατε λόγω, ἵνα ἡγούμενοί τοις ἔργων, ἵνα καθιε-
ρώτατε αἵματι· πάρεστη ποίμ-
νη, πάρεστη καὶ τῷ ποιμήνι;
ὅπως ἐν ἡμῖν ὅμοι δοξαστέοι μία
μεσοποίησι τῷ υμετέρων αἵματι οὐ
ἐκείνοις παντοδιάμαρτροι δεξιά, οὐ
τῆς τε θαλάσσης καὶ τοῦ αἰ-
ματοῦ ἐπάρχοσα, τὸν μὴν υμέν
Ἐπὶ τῷ κυμάτων βασιζούσα,
ἴνα μὴ καταπονηθεῖν, ἔξηγε,
τὸν δὲ τοῖς ναυαγούσιοις ἐρύ-
σατε ἐκ τοῦ βαθεῖαν τῷ υδάτων
αὐτῷ γῳ αὐτῷ μόνη ἐστιν οὐ δυ-
ναμένη ἐμποδίζειν, ίνα μὴ κα-
ταυγίσι υδατούσι κατενέγκη ἡμᾶς,
τὰς εἰς βάθη τῆς θαλάσσης
ἐλασσόνας, τὸ πείθεας δὴ φωνῆς
τῆς θεϊκῆς τῷ περσάτιαν.

Ἑκουν οὐ δεξιά ἐκείνη ἐκ
τοῦ λίθων ἐγένεροι τέκνα, τῷ “
Ἄρεβαίμ. Σαῦλον μετέστεψεν”

ac de Simone Petrum , hoc est ,
de Christianæ Gentis Persecu-
tore Evangelicæ veritatis præ-
dicatorem , ac de humili Pi-
catore Supremum humani ge-
neris Pastorem. Illa igitur nos,
licet in tanto rerum discrimine ,
quantum afflita undique , ac
luctuosa Christianæ Reipubli-
cæ facies miseris hisce tempo-
ribus præfert , constitutos ,
Eccl. in col. o.
lett. nullis sinat perturbationibus
concuti , quos in Apostolicæ
Confessionis Petra solidavit .

εἰς παῦλον, Σίμωνα, εἰς Πέ-
τρον μετέβαλε· τὸν δηλαδὴν διώκ-
την ἔθνους Χειστανούς εἰς δημο-
γόρην τὸ καθ' Εὐαγγέλιον αἰλη-
θεῖας, καὶ τὸν δύτελην αἴλιέσ,
εἰς κράτισον τὸ γῆγες ποιητήρα,
αὐτρωπείγ. Εἴδε οὐκ ἔκεινη γε
ἡμᾶς, καὶ σὺ τὸν περιγμά-
των κινδυνώ σωματικότας, ὅσῳ
ἐν καιροῖς τοιςδε ἐλεφνοῖς ἐμ-
φαίνει τὸ παῖον Εὐκληπτίας γῆ-
μα, τὸ ἐνοχλήσεως τε καὶ
Ἴριώς γέμον, μὴ συγχωρίσειν
τῶν μηδεμίας θεραχῆς συ-
κλονεῖσθ, ἐπεὶ Καὶ ἔστισεν Πᾶν Πέ-
τρα ὁμολογήσεως τῆς Αποστολικῆς.

HOMILIA QUINTA.

HABITA IN DIE NATALI
Christi Domini inter Missa-
rum solemnia.

*IN BASILICA PRINCIPIS
Apostolorum. Ann. M. DCC. II.*

^a Rom. 13.12.

^b S. Leo ser. in a
nat. Dom. 2. sub
init.

^c Jerem. 31.22

NOx præcessit, dies ap-
propinquavit: ^b dies re-
demptionis novæ, reparationis
antiquæ, felicitatis æternæ, in
quo scilicet ^c fecit Dominus no-
vum super terram; nostræque
memor infirmitatis de summa
paternæ claritatis altitudine des-
cendens

ÓΜΙΛΙΑ Πέμπτη.

Πνεῖται εἰς τὴν γῆνέτιον ἡμέας
εὐχ Χειροῦ κυρίας ἡμῶν.

Μετάξυ λειτουργοῦσαν ἐν τῷ βασιλικῷ τῷ οἴκῳ
Αποστόλων κορυφάσιαν ναῷ. Εἶτε αὖτε.

H Νῦν πρόεκοψαν, ἢ τοῦ
ἡμέρας ἡγιαν, ἡμέρας τοῦ
ἀπολυτεώσεως νέας, τῆς διποκα-
τεισάσεως παλαιᾶς, τῆς δύτυχίας
αյωνίας, ἐν ᾧ ἐκτίσεν ὁ κύριος
κανόνην τὸν Καθολικὸν γῆς, τὸν ἐμνήσθη
τὸν ἡμέραν αἰτεῖσας, ἢ καταβαῖς
αὐτὸν υψίσων τὸν ἴδιον πατρός

cendens, terrena visitare non
est dignatus, & amissam
mortalibus lucem fulgida ad-
ventus sui coruscatione resti-

d. Aggei 2.8. tuit. d. Venit desideratus cun-

e Cant. 4.8. Etis gentibus, e à Libano ve-

f Sap. 18.15. nit: f à regalibus sedibus ve-

g Iosai. 45.8. nit: g aperta est Terra & ger-

h S. Max. in
nat. Dom. ho. 3. minavit Salvatorem. h Omnis

jam veteris prævaricationis so-
lutus est metus, quem Dæmo-
nis dudum fraudibus circum-
venta incurrerat humana fra-
gilitas.

i S. Leo ser. de
nat. Dom. 2.c.4

i Redit in honorem suum ab
antiquis contagiis purgata Na-
tura, k redit in innocentiam

k idem serm. in
nat. Dom. 7.c.2

iniquitas, in novitatem vetu-

l S. Aug. de
temp. ser. 16.c.1

stas; l Deos quippe facturus,

qui homines erant, homo factus

est, qui Deus erat: nec amittens

quod erat, fieri voluit ipse, quod

λαμπεστήτων οὐκ ἀποξίωσεν
Πρινέψας τὰ κάτω, καὶ τὸ
φῶς, τὸ πέραν δύο λαλέσ, πα-
λιν ἔχαριζετο οὐδὲν δι' ἐκλαμ-
ψεώς ἐκπέμπει παρεσίας. Ήλ-
θεν ὁ Πρηστός πᾶσιν ἔθνεσιν, “
Δύο Λιβανοὺς ἦλθεν, ἐν Ιρόνων
Βασιλικῶν ἦλθεν· οὐερχθεὶς γὰρ,
καὶ ἐβλάσπεσε τὸ Σωτῆρα. Ελύθη
ναι ἀπας ὁ προσεδάσσως τὸ φέ-
τερον Φοῖβον, ὃς, οὐκ εἶπε-
σθεῖται οὐδενὸς τοῦ αὐτῷ πρώπων
Φύσις τῇ φέτῃ πολλοὺς ἀπάτη-
σανταῖσας οὐδαίμονος.

Eis τελεῖοι οἰκεῖδη ἐπικυνδύνη
μετὰ τὸ οὐμέτερον, τὸ δύο τοῦ
φερπαλαι μολυσμένη καθαρί-
σθεν γῆρας, οὐδενίσις εἰς ακα-
κίδην μετηλάγη, τὰ παλαιά
ἐκπανώθη. Καὶ γάρ οὐδὲ ἐκθεώση-
τος αὐτῷ πρώπας, οὐδιατρώπηθη οὐ-
θεὸς ὡν, καὶ μὴ δυοβαλῶν τοῦ

in Gen. 1. 26. fecerat.^m Fecerat Deus hominem in exordio temporis ad imaginem & similitudinem suam;

p. S. Aug. de temp. ser. 9. factus est Deus homo in plenitudine temporis ad imaginem & similitudinem nostram.ⁿ Primus homo de terra terrenus, secundus homo de cœlo cœlestis.

p. S. Leo ser. in nat. Dom. 5. c. 5 Ille ^p præcepta Dei negligens, peccati induxit damnationem:

q. Gal. 4. 4. hic ^q factus sub lege reddidit justitiæ libertatem.

x. S. Aug. serm. da temp. 25. c. 3 Ille,^r cùm esset homo, Deus esse voluit, ut periret: hic cùm esset Deus, homo esse voluit, ut quod perierat, vivificaret. Ita sane, qui ante tempora erat unus Patri, unicus in tempore na-

Ἐποιήσαντο δέ τοι εἰς τὸν θερμόν
τοῦ πολεμού τοῦ ποιητοῦ. Εἴπερ οὐκέτι
τοῦ δέχεται τὸν χρόνον ὁ Θεός τον
αὐτορωπόν καὶ εἰκόναν καὶ καθ'
ομοίωσιν τῷ αὐτῷ εἶτα τοῦ τῷ
χρόνῳ πληρώματι ὁ Θεός ἐποιή-
σαν καὶ εἰκόναν καὶ καθ' ομοίωσιν
τὸν αὐτορωπόν. Οὐ πάτερ τοῦ αὐτορωποῦ
πατέρα τοῦ γονός, ὁ δύτερος πατέρα
αὐτορωποῦ. Τοῦτο γέγονος ἐπιφερόντος
οὐδὲν. Οὐ μὴ τῷ θείῳ τοῦτο
λαλεῖτε μελίσσας εἰσικείνετε αἱ μαρ-
πίας τῷ τοιούτῳ κατέγνωσιν, οὐ δὲ γνω-
μην τοῦτο νόμον διπολαίτεσσεν
τοῦτον τὸν τοιούτον διηγοσσωμήν τομαρ-
έλαβε τερρον.

Οὐ μὴ, αὐτορωποῦ ὡν, ἐπειδύ-
μησε τὸν Θεόν εἰναγεῖς ἐσεπτὸν διπο-
λείδου, οὐ δὲ Θεός ὡν διδόκησεν τῷ
τῷ γνέαρ τοῦ αὐτορωποῦ εἰς ζωοποίη-
σιν τὸν διπολωλέτον. Ταῦτη δέ
τοι τρόπον ὃς τοῦτο τὸν χρόνον πάντας

70 SS D.N. CLEM. XI.

tus est Matri. Immortalis cum Patre, mortal is ex Matre. De Pa-
tre principium vitæ, de Matre fi-
nis mortis. Post Matrem de Ma-
tre factus, ante Matrem de Pa-
tre non factus: sine quo Pater
nunquam fuit, sine quo Mater
nunquam fuisset.

Mirabilis quidem potentia,
sed plane mirabilior misericor-
dia, quod ille, qui sic nasci po-
tuit, sic nasci voluerit. Voluit
sic nasci Deus, Venerabiles Fra-
ss. Leo ser. in
nat. Dom. 5.e.5
tres, Dilecti Filii, humanæ superbiæ vulnera divinæ humili-
tatis remedio curaturus: ea
proinde tempore inter homines
adscribendus, quo gentium Imperatrix Roma humani generis

μονογένης λεῖ τῷ πατέρι, μονογένης
 ἐν χρόνῳ Καὶ τῇ μητρὶ ἐχθύνθη
 ἀμφα τῷ πατέρι αἰδανάτῳ, καὶ
 τῆς μητρὸς γέγονε Ἐπιθεμάτιος.
 ἐκ πατέρος εἰς Καὶ βίσ, καὶ
 μητρὸς ἔξοδῷ θεμάτις. ἐκ μη-
 τρὸς μὴν ποιητεῖς μὲν τινὲς μη-
 τέρα, καὶ πατέρος ὃς ποιητεῖς
 τοῦτο τῇ μητρὸς χωρὶς δὲ μήπο-
 τε ὑπηρέχειν οὐ πατέρες, χωρὶς δὲ
 η μητήρ οὐκ αὐτὸς πω ἔτυχε.

Πολλοὺς δὲ αἴξιας θαύμα-
 τῷ αὕτη η διωραμις, αὖλαι
 πολλῷ μείζοντῷ η διασπλαγ-
 χνίας, Καὶ τῷ τὸ διωρθέντε
 γάτω γέμναῖσθ, γάτω καὶ ἐθελητο-
 Ηθέλησεν γάτω γέμναῖσθ ο Θεός,
 Αἰδεσιμοι αἵδελφοι, αἴγαπτοι
 τέκνα, Τί τὸ αὐθρωπίνης ὕστε-
 ἔνφωνείας τελεύματα τῇ θείκης
 τῆςδε Σαπινοφρεσοώης ιασόμε-
 ντῷ θεραπείᾳ· διὸ καὶ εἰκὼς λεῖ

capita singula, ad superbam imperii gloriam, juss'erat recenseri. Virgineo pendentem ex ubere natum Dominum primi omnium pauperes gregum custodes, monentibus Angelis, invento ^{t Matt. 11.15.} nere ; ea nimirum quæ à sapientibus & prudentibus absconderat Altissimus , parvulis revelavit , voluitque nativitatis suæ testes esse Pastores, qui Discipulos excepturus erat Piscatores. Cœlestem infantem vilibus involutum pannis, gelidâ nocte hyberna frigora geminante, agrestes paleæ, aspera grama circumdant. Divinam Genitricem, cui " locus in diversorio non fuerat , antrum excipit suburbanum. Inops Mater : inops Filius : inops Tugurium. Mater in fœno, Filius in præsepio.

αὐτὸν εἰς αὐθερώπους ἐγέρει φθῆ-
ναι, ἐν ὦ χρόνῳ ή Ρώμη ή
αποδεκαχοῦ μοναρχῶσα τὸ δυ-
γράφεις πᾶσι τηνὶς ὀικουμένην
ἐνετείλατο εἰς τὴν αὐτῆς μοναρχε-
τείας τύφον ἐν ἔμφασιν. Οἱ
πέωποι πάντων, οἱ τὸ κύρον
τεχθέντες τὸν παρθενικοῖς περισ-
κολληθέντες μασοῖς, διέηκότες,
διάγελισαμένων αὐτοῖς ταῦτα
τῷ Αὐγελῶν, ἃ τοί εἰσι πένητες
ἵνες οἱ. Τέτε φυλάσσοντες τὰ
ποίμνια· καὶ ἂτω μὴ ἀπέσθιεν
ὑψίσθι τοῦ δύπορυψάμφιον·
τοῖς τε θεοῖς ιαὶ σωματίοις,·
ἀπεκαίλυψε τοῖς νηπίοις, καὶ οὐδὲ
πησε τὸν, τὸν ἐπειδή γρυπήσεως
μάρτυρας ποιεῖται ποιμένας οὐ
μέλλων αἰλιεῖς δύπορεχθίσεις εἰς
μαθητάς. Τῷ ἐπεργανίῳ πα-
σίων, τῷ διτελέστι διειλημμένῳ
απαργανίοις, αὐτὸν νυκτερία παχνώ-

pio. Hoc elegit Mundi Fabri-
cator hospitium: has habuit de-
licias Sacræ Virginis puerpe-
rium.

O inanem hominum fastum
nascentis inter mortales Dei hu-
militate depresso ! O fallaces
divitias Christi paupertate dam-
natas ! O fluxas Mundi volup-
tates Redemptoris nostri cuna-
bulis subversas ! Addiscamus,
Dilectissimi, nova hæc erudien-

δη, καὶ τὸ πίγμαντον πλεῖστον
χριστεῖν, θελέντες τὸ αἰκιν-
θώδες ἀχύρεον, τὸ τεραχθώδες χόρ-
τον. Ηὐ Θεοῦντος πιναγία, εἰ
τὸν δύνεται τόπον ἐν τῷ κατα-
λυματι, εἰς σπιλάδιον τὸ ἄστρον
πασκείμδυον κατέχει. Πένησα,
ἡ μῆτρε πένης ὁ γῆς πένησα ἡ
καλύβη. Μήτρη Τῆς χόρετος, γῆς
Τῆς φάτνης. Τὸ αὐτὸν δὲ
ἐαυτῷ περιέχειν οὐδὲ ὅλα καὶ τὰ
τὸ καταγωγῶν ταῦτα εἰς τὰ
πανδικὰ, ὃν μετεδόθη ἡ τὸ παρ-
θένες λοχεῖα.

Ωτὸς τῆς ἡμέρας ἀλαζονείας,
ἥς οὐδὲ Θεοῦ ἐν θυσίαις τεχθέν-

τῷ Ταπεινοφεροσώη κατεβαλε!

Ωτὸς οὐδαμὸς ἀπατήτῳ πλάτου,
οὐδὲ οὐ πλωχεία, Χεισοῦ κα-
τέγνω! Ωτὸς βιωτικῶν τούτων ἐν πα-
ρερδῷ οἰδονῶν, οὐδὲ οὐδὲ λυ-
τρωτῷ κατεῖλε κοίτη! Μαζω-

tis nos sapientiae documenta

^{x S. Aug. hom. x à nondum loquente Magistro.}

^{y S. Leo ser. in Nat. 5.}

^{z S. Leo ser. in}

^{y Falsò Christiani dicimur , si}

^{nat. Dom. 5.}

^{sub finem.}

Christi imitatores non sumus.

^{z Isaie 51. 1.} Attendamus ad petrā, unde ex-
cisi fuimus, & ad cavernam lacis,
de qua præcisi fuimus. Amemus
Filii, quæ Pater amavit : sequa-
musr Servi viam , quam secutus
est Dominus.

Diximus nuper cum Apo-

^{a 1. Cor. 15. 47} stolo : ^a Primus homo de Ter-
ra terrenus ; Secundus homo de
Cœlo cœlestis. Addimus nunc

^{b ibid. v. 49.} cum eodem Apostolo : ^b Sicut
portavimus imaginem terreni,
portemus & imaginem cœ-
lestis. ^c Abjiciamus opera te-
nebrarum , quas Filius Dei

^{c Rom. 13. 12.}

μὴ, Αγαπητοί, δός διδάσκαλον
λε, καὶ ἐπιτίχε, Κύριε Θεές
τὸν ἡμᾶς παιδεύσαντα διδάγμα-
τα. Περισταγορεύομενα ψαυτῶν
Χειροκροῖ, αὐτὸν μὴ ὀμήρῳ Χει-
ρού μημηται. Εὐθέλεψαμεν εἰς “
τινὲς πέτρους, οἵτις ἐλαττωμένη-
μὴ, ηὐ εἰς τὸ Βόσπονταν ξακ-“
κα, οἵτις οὐδέποτε μήρη. Αγαπη-“
σαμεν γοὶ οὐτες τὰ πάτερα
τηγαπημένα· ως οὐδὲ λαζαρούς,
λαζαρούς οὐδὲν οὐ κύεισθε, καὶ
τινὲς αὐτινὲς οὐδέλθαμεν.

Εἴηντοι οἱ μῆνες τῷ μηνὶ μικροῦ σωματικῷ
τῷ Αποσόλῳ, οὐ πέμπτῳ αὐτῷ θρώ-
πετῷ σκηνῇ γοῖκος, οὐ διδύτερος “
αὐτῷ θρώπετῷ οἵτις οὐδέποτε οὐπερά-
νι. Νυνὶ δὲ σωματικῷ αὐτῷ δο-
κεῖ τοσούταντα· καθὼς ἐφορέ-
σαμεν τινὲς εἰκόνας τὸν Χοῖκον, “
φορέσαμεν οὐ τινὲς εἰκόνας τὸν οὐπε-
ράνι. Αποθάμενα, οὐδὲ ταῖς ἔρ-

& ibid.

venit dissolvere : ^d induamur
 arma lucis , quam oriens æter-
 nus Sol de Cœlo portavit : ut ita
 regenerationis nostræ respon-
 dentes dignitati , ac ^e sicut in
^{e Rom. 13.13.} die honeste ambulantes , ^f au-
<sup>f S. Leo ser. in
hat. Dom. 3.c.5</sup> xiliante Domino & perducente
 nos ad promissiones suas , Sal-
 vatorem Mundi , quem hodie
 in nostra carne nascentem ado-
 ramus in Terris , perpetuò in sua
 Majestate regnantem videre me-
 reamur in Cœlis .

γα, τὸ σκότος, ἀπὸ οὐ ποσὶ τὸ
Θεός, ἵνα καταλύσῃ τὰ αὐτὰ,
ἥμιν προσῆλθεν· ἐνδυσώμενος
τὰ ὄπλα τὸ φωλὸς, οὐ γέ τίλιθος,
οὐ περὶ αἰώνων αὐτοφαινόμενος,
κατηγέγενται τοῖς ψευδοῖς· οἶπας τὸν
δε τὸ τρέπον τὴν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ
τῆσεως αἴξια σωμάδοντες, καὶ
πειπατῶντες δύρημόνως, ὡς
ἐν ἡμέρᾳ, αἴξια τῷ μὲν σωματὶ[“]
γουῶται τὸ Θεός, ἐν ἡμέρᾳ τοῖς
τὰ αὐτὸς ἐπιγελμένας χεραγω-
γουῶται, οὐ σύμερον προσκινή-
μενος κόσμος Σωτῆρα, ἐν τῇ ταῦτῃ
ἥμιν σαρκὶ γεγονότα, ιδεῖν εἰσαΐτε
βασιλεύοντα σὺν οἰκείᾳ μεγα-
λεότην ἐν τοῖς ψευδοῖς.

ORATIO

PRIMA.

DE TERRÆ MOTU
habita in Consistorio.

Die 25. Januarii, anno M. DCC. III.

Venerabiles Fratres. Præteritâ nocte , ut probe no-
a Psal. 59. 6. stis , a dedit Dominus metuen-
b ibid. v. 4. tibus se significationem , ut fu-
c ibid. v. 3. giant à facie arcus. b Commo-
d ibid. v. 5. vit terram & conturbavit eam :
e sanavit contritiones ejus , quia
f commota est : c iratus est , &
g misertus est nobis. Sunt hæc
h profecto miserentis Dei moni-
i ta , qui d ostendit populo suo
j dura ,

ΛΟΓΟΣ

ΠΡΩΤΟΣ.

Περὶ τοῦ σεισμοῦ ῥηθεῖσιν ἐν τῷ
σωματικῷ.

Ἐν ἡμέρᾳ τῇ Γανναρίᾳ, Εὐτελίᾳ φεγγίῳ.

ΑΙδέσιμοι ἀδελφοί. Αὐτεῖς
νύκτα τῇ παρεληλυθόδημοι,
ώς ἵστε ἀκελῶσι, ἔδωκεν ὁ κύ-
ειτο. Τις ἐσωτὸν Φοβογειτόνιος
σημείωσιν τὸ φυγεῖν δύο αερούς
σώπας τόξος· σωμάσσε τῇ γλεψί-
νοι σωματικοῖς αὐτοῖς. Ιαίται-
τοι σωτείριματα αὐτοῖς, οἵτινες
ἐσαλθύειν ὠργίσθησαν ωκηλείησεν
ἡμᾶς. Ταῦτα ὅντας ἐστὶν ἐλεή-
μονοί. Θεοὺς παιδεύματα, τὸ

L

dura, ut potaret nos vino compunctionis. Sunt Patris amantissimi voces, quas nos, uti Filios obsequentissimos auscultare convenit, ne aliás inter tot, quibus circumdamur, obstrepentium malorum pericula misere indormientes, exprobrari nobis audiamus propheticum illud: ^c Ferem. 5.3. percussisti eos & non doluerunt; attrivisti eos & renuerunt accipere disciplinam. Fecerunt peccata nostra, ut in ea propemodùm luctuosa tempora incidisse videamur, de quibus Salvator prædixit: ^f Luc. 21.10. Surget gens contra gentem, & regnum adversus regnum, & erunt terræ motus per loca; quod tamen Christi Domini verbis utentes, non sine lachrymis dicimus:

δεῖξαντι τῷ ἑαυτῷ λαβόσκολην·
 εἰ, ὅπως ἡμᾶς ποτίσῃ κατανύ-
 ξεως τὸ οἶνον. Οὐχὶ εἰσὶ πατέρες,·
 οἱ δύνακτες μάλα ἡμῖν ἔχον-
 ται, Φθόγοι, οἵδιοι ἡμᾶς,
 ἀτε πάντας παντικατηγορίας,
 πειθώσαι εἰκός, οὐ μὴ σχει-
 λίως ράθυμοιστες ἐν Πηνε-
 ιάδοις τετραπάρενοχλομήτων κα-
 τελεχόντων ἡμᾶς κακῶν κιν-
 δωντοις, τὸν σκέπτοντας κατοστήμα-
 δυειδομὸν οἱ αὐτοφύτες λέγον-
 ται, Εὔμασίγωνας αὐτές, καὶ
 οὐκ ἐπόνεζεν, σωτέρεψας αὐ-
 τές, καὶ οὐκ ἡθέλησαν δεξαῖς·
 πανδείδην. Εγένετο τὰ ἡμερητι-
 μάτα ἡμέρα ἐν αἵτια οἱ εοικεντι-
 ἡμᾶς σκεπτοῦ μικρὸν τετ-
 πεσεντού καμέω, τοῖς γάγε τετ-
 ρηκεν ὁ Σωτῆρ, Εγερθήσεται οὐθὲν τοι
 οὐτι τεθνεῖ, τὸ βασιλεῖα τὸ
 βασιλεῖδην, σθόμοι τε μεγάλοι·

g Matt. 24. 8.

hæc omnia initia sunt dolorum.

h Heb. 4. 16.

*b Adeamus igitur nullâ interpositâ morâ ad thronum gratiæ, & deposito per veram pœnitentiam peccatorum pondere, obsecrationibus, jejuniis, eleemosynis, aliisque pietatis operibus divinam nobis misericordiam conciliemus, & *i* Domino, *k* cuius dies prope est, corda nostra præparemus. Hæc autem, ut ferventiori charitate, uberiorique fructu fiant, cœlestium munerum thesauros, quorum dispensationem nobis credidit Altissimus, quantò citius proferre, & liberali manu erogare non*

*i 1. Reg. 7. 3.**k Isa. 13. 6.*

καὶ τῶν ἔτοντος. Αὐτὸν δὲ πάντας
δέποτε αἰδανευτὶ λέγομεν, τοῖς
αὐτοῖς κεχειριμόσι λόγοις ἐκτι-
εῖς, ταῦτα πάντα δέχονται μᾶλις.

τοῦτο.

Περιερχώμενος οὐδὲ μηδὲν
βοσκείωντες τῷ θρόνῳ τὸ χαίρετον
τῷ, καὶ ιδίων τῷ αἰμαρίων τῷ
βαΐζοντος διὰ μελουσίας τὸ σύλλι-
θετοῦ δυστέμφυτον, φενίσετο, τὴν
σείαν, ἐλευθερούσαν τὸ λοιπόν
καὶ διλαβεῖν τοὺς ἔργους τοῦ Κα-
γαγάρινού τοῦν τὸ Θεῖον ἐλεγετον
ἐπὶ καὶ τοῦτον κύρεον, καὶ οὐ μέτοι-
ρα ἐγίνετο, ἐτιμάσαριν ταῖς καρ-
δίαις οὐδὲν. Ιὔτονος δὲ μὲν αὐτοῖς
πιντερεμολέγεται καὶ τοῖς αἰσθατοῖς
περικοπῆς γήρατε ταῦτα, καὶ μὴ
τοῦτολείψομεν τοὺς δώρους ἐπιτερ-
πίαν θησαυρούς, τοὺς οὐτοὺς αἴνω-
τεν κατ' ὀικονομίαν πειθαρεῖτες
οἵ τιχισαντος αὐτοῖς τοῦτον.

omittemus. Interim iis omnibus, qui mox, Deo dante, ad gloriosum & nunquam desitum Beatorum Apostolorum Urbis nostræ Patronorum sepulchrum nobiscum accedent, ac nostris opportunam necessitatibus opem, quam nos privato nostro sacrificio ibidem hac ipsa die humiliter invocavimus, conjunctis precibus implorabunt, triginta annos, & totidem quadragenas de injunctis eis, aut alias quomodolibet debitiss pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta relaxamus.

^{I. Isa. 62. 6.} Agite ergo, Venerabiles Fratres, quippe qui statuti estis Custodes super muros Jerusalæm, noctu atque interdiu clamate, ac iram Domini flagitiis

πνοχέναι. Εν τῷ δὲ μεταξὺ πᾶσι
τοῖς αὐτίκας περὶ τὸν τε ἔνδο-
ξον καὶ αἱ μενούσαι τάφον τῷ
μακαρίων Αποσόλων, τῷ δὲ ἡμε-
τέρας περισσατέρῳ πόλεως, μετ'
ἡμῖν σωὶ Θεῷ φοιτήσοι, καὶ
ὅμοι ἐξαιτίσασι περίπλους πε-
σάσεοι, αἷς πεπόνθαμψ, Βοή-
θείου, λιὸν δὲ ἡμέτερος καὶ
αὐτόμερον ιδίᾳ λειτουργοῦσιν
ἐπεκαλεσάμενοι Ταπειώς, τηιά
κονταὶ ἔπι μετανοιῶν, ἢ τοι εἴπη-
ταχθεσῶν, ἢ τοι ὅπωσδήποτε οὐδὲ
ώφειλημένων, καὶ τὸ Καστελλόν
αρραβονίας αὐτοῖς μηδὲ τὸ
Ἐκκλησίας εἰωδός.

Δεῦτε οὖτε, ω̄ αὐδεστιμοί
ἀδελφοί, καὶ, αὖτε δὴ φύλακες
ἔπι τῷ τάχῳ Ιερευσαλήμ σωε-
σαμένοι, βοῶτε ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν, ὅλην τὴν νύκταν, διαβούδετε

88 SS. D. N. CLEM. XI.
hominum provocatam placare
contendite. ^m Exinanite cali-
cem furoris ac ruinæ : calicem
^{n Num. 16.}
doloris & tribulationis. ⁿ Arri-
pite thuribulum, ^o hoc est, pre-
tes Sanctorum, ac medii inter-
igneum & arsurum populum con-
sistite. Ponite ob oculos insti-
tutum, quod profitemini ; per-
sonam, quam sustinetis ; sa-
cram & Christi sanguine ruben-
tem purpuram, quam induistis.
^{p Rom. 10.15.} Sint pedes vestri ^p pedes evan-
^{q Psal. 45.10.} gelizantium pacem, ut ita ^q con-
terantur arcus & sagittæ, atque
^{r Matt. 8.26.} imperet Deus ventis, & faciat
tranquillitatem.

Θεὸν τὸ εἶφ' ἡμετέροις πλημμε-
λήμασιν οὐγιαδέντα, ἵλεω ποιεῖ-
ατζ. Εὔκριτε τὸ ποιέον θυ-
μοῦ καὶ δύπολείας, τὸ ποτέον “
οδυσσῆς καὶ θλίψεως. Λαβέτε τὴν
θυσίαν, τελεῖτε, τοῖς τῷ αγίῳν
δεῖσις, Καὶ σῆτε αὐτὰ μέσον τῷ
πυρός, καὶ τῷ λαζ, τῷ Πτικι-
διαδυομήρᾳ σκηνεργοῦτε. Θέτε
τοφὴ τῆς ὄψεως τῷ Πτικίδιῳ,
ὅπερ ὀνομαγεῖτε· τὸ σχῆμα,
ὅπερ αἰσκεῖτε· τὴν ιεράν καὶ δι' αἴ-
ματῷ Χειροῦ Φωνιχθεῖσδι
πορφυρίᾳ, λιῶσανδύτατε. Εἰσω-
σδι οἱ πόδες υμέρων, πόδες τῷ “
διαγελιζομήρων εἰσελθεῖν, ἵνα “
τὸ τωσικότερον τὸ τέραξαν καὶ βέ-
λη, Καὶ Πτικιμόνῃ ὁ Θεὸς τοῖς
αἰέμοις, Καὶ μεγάλη γῆρας οὐ
γαλλεῖν.

ORATIO SECUNDA.

DE TERRÆ MOTU
habita in Consistorio
secreto,

Die 19. Februarii. Anno M. DCC. III.

a Job 8.18.

Quantas ^a misericordias
novissimis hisce diebus
nobiscum fecerit Dominus,
optime nostis, Venerabiles Fra-
tres, quippe qui tot, tantisque
Christianæ pietatis exemplis fi-
deli populo præuntes, divi-
næ iracundiæ terrores in nostro-
rum medelam vulnerum con-
b Lue 19.44. vertistis. ^b Cognovistis profecto

ΛΟΓΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ

ρηθεὶς ἐν τῷ κατ' οἶδιν
οὐωεδρίῳ,

Ἐν ἡμέρᾳ θεοφανίᾳ. Εἴτε αὖτις.

Ο' Σα, αὐτὴν ἡ χαρισάμενος
ἡμῖν ἐλέη ὁ κύρος ἐν
ἐσχάταις αὐτοὺς ἡμέραις, σα-
φῶς ἴσε, αἰδεστιμος ἀδελφοί,
ἐπεδίπτῃ διὰ Βεργάτων ἐπι-
κέτων Χεισιδιῆς διλαβείας ἵσ-
θημάτων πιστῶν περιγραφε-
λαῖ, ὡς καὶ δι' αὐτῶν τοὺς ορ-
γῆς, τὸν αὐτόν, φόβος μετα-
σερφεῖαν εἰς τὴν ἡμετέρων ια-

tempus visitationis vestræ ; co-
gnovit & Populus : dum eadem
propemodūm Dei voce , qua-
^{e Psal. 17.8.} ^c fundamenta montium contur-
bata sunt , ad salutarem pœni-
tentiam excitatus , vere exper-
^{d Psal. 76.19.} ^d illuxisse coruscationes
Domini Orbi Terræ , dum com-
mota est & contremuit Terra.
^{e 2.Cor. 1.3.} ^e Patri igitur misericordiarum ,
à quo tanta hæc nobis bona
^{f Psal. 106.22.} ^f effluxere , sacrificandum est
sacrificium laudis ; ut quos me-
ritò castigare minatus est erran-
tes , foveat sua miseratione cor-
rectos.

Ad eandem proinde aram ,
ad quam publicis indictis sup-
plicationibus primò confugi-
mus , pro acceptis beneficiis

σιν τελευτάτων. Εγνωμείς δῆθεν
τὸν καρεῖν τὸν πονέψεως υἱόθη.
ἔγνω τὸν αὐτὸν ὁ λαός, ὅτου
δι' αὐτῆς μονονυχίᾳ φωνῆς, δι'
τῆς τοῦ θεμέλιας τῆς οἰκέων ἐπεργί-
χθησαν, ἐξεγερθεὶς εἰς με-
ταίριον σωτήσεον, περιέργαν τὸν ὄντα
ἐλαύνει τῷ φθυλεῖ τοῖς κυ-
είσι διεργαπάς τῇ οἰκουμένῃ, τὸν
τῷ σαλβαθλεῖαι τῶν γηῶν καὶ
ἐντερομον γεννθλεῖαι. Οὐκοῦν τῷ
οἰκουμένῳ πατεῖ, παρ' ἐτυγ-
χανόμενῳ τοσαῦτα διεργετημέ-
νοι, θυλέον τὸν αἰνέας θυσίαν,
ἢ τὸ πόλει πεπλαδυμένος ἡπει-
λησε μάλα εἰκότας πατέσσεν,
νικᾷ πατέσσεντας δύσκοντην θάλ-
ψαι δι' ἐλεφῷ τῷ οἰκεῖον.

Ωσε τερψόν αὐταφέρετες κοι-
νῇ τοῖς δύχασι τερψέ διεφύγομεν
βαμὸν, τοιαῦτας τερψά τὸν αὐτὸν
ἐποιεῖντες ἡμῖν δέδοκτο), οὐαὶ γε

gratias acturi , iterum redire
constituimus. Proximam id-
circo festivitatem Antiochenæ
Cathedræ Beati Petri Aposto-
lorum Principis , quæ erit feria
quinta post Cineres , in ejus
Basilica cum solemni Missa vo-
biscum celebrabimus , ipsius
Apostolorum patrocinio confi-
si ; ut nullis de cætero permit-
tat nos Dominus perturbatio-
nibus concuti , quos in Apo-
stolicæ confessionis petra soli-
davit.

^g Psal. 111. 7.

Prætereà ut ^g in memoria
^h Thren. 2. 8. æterna sit dies , qua ^b cogitan-
tem Dominum dissipare murum
filiæ Sion , impavida humilita-
te placastis , singulis annis in
festo Purificationis Beatæ Ma-

εἰδὼμεν δε χάρεν αὐθ' ὡν μετελάβομεν, ἀγαθῶν. Διὸ οὐ τέλος
ἐγίνεται παραγνωμένη τὸ Πτή τῆς
Αἰνιοχείᾳ καθέδρας οὐ παναγίας
Πέτρος ἐν Αποστολοῖς κορυφαῖς
ἔοιτελον, οὐτού, περ τὴν μῆτραν απόδοις
πέμπτη συμπεσεῖ^{ται}), δημοσίᾳ σωματίῳ λάτερη^{τοι} Σοῦτος Δημοτελέσθητος
ἐν τῷ Βασιλικῷ οὐτού ναῷ, καὶ
διὰ τοῦ οὐτού ἐντοπύξεων μέγας
θαρροῦμεντες Πτή τῷ, κύρεον μὴ
ἐάσσεν ποτὲ στρατιών ὕστερον γέδεντες
κλονηθεῖσαι ήμᾶς, εἴγε παρ
οὐτού Πτή τῇ πέτρᾳ πέζομολογίας τοι
Αποστολικῆς σπειχαρίας.

Πλέω ὅπως εἰς μνημόσων
αἰώνιον φέρεται τοῦχαντη ήδε ήμέ-
ρα, ἐν οὐτῷ κύρεον Πτησέψαι-
τελαφθεῖσαι τεῖχος τηγανεώς
Σιών, δι' αἰξίου ταπεινοφερσωής
αὐτοῖς οὐεω ἐποιήσατε, παῖνος

riæ Virginis , absoluto sacro ;
quod ea die in Pontificio Sacel-
lo de more peragitur , Hymnum
Te Deum laudamus, perpetuò de-
cantari , ipsiusque festi perva-
gillum in ejusdem Deiparæ obse-
quium cum jejunio (dilectis Fi-
liis , Senatu , Populoque Roma-
no idipsum quām enixe expe-
tentibus) perpetuò itidem in
hac Urbe nostra servari omni-
no volumus & præcipimus. Re-
liquum est , Venerabiles Fratres,
ut quæ tam grandia nobis con-
tulit dona divina dignatio, con-
stanti , quæ Dei Ministros ma-
xime decet , Christianarum vir-
tutum exercitatione , perennia
reddamus.

ἀγαπῶμεν καὶ προσάτιομέν τοῦ,
κατ' ἔκαστον ἔτι θεοῖς καθ' ἑορτή-
ζάσιμον ἡμέραν πανδαισιμόδην
ἀγίας αὐτοπαρθένες Μαρίας, αὕτη
τῷ σωτειλεθεῖαν ιεράγενον τέλον
αὐτούμερον ἐν τῷ δέχεται εὐθυναῖ
ναιδίῳ σωτήρι τὸν αὐτοῦ θηλεῖαν, εἰσαγεῖ
ἐπάρθησεντος τὸν υμνον, Σὲ Θεὸν
ὑμνοῦμεν. Πρέστε τάχας θεοῖς οὐκοίως
προστέθημεν τοῦ, τέλον τὸν αὐτοῦ
ἑορτῆς πρωτερεμίαν ἐξῆς διατί-
βεατος εἰς θεραπεΐαν τὸν αὐτοῦ θεο-
τόκον ἐν γυναικί, πανδώ θεοφόροις
μωσὶ ἐφίεντος ταῦταν τέκναν ζε-
αγαπητά, ή τε σύμπληγα, καὶ
λαὸς ὁ Ρωμαῖος. Τὸ λοιπὸν, ω-
αδελφοὶ, απουδῆ μελετήσωμεν,
ώσε διὰ τοῦ δέρετοῦ σωτεχέσ, τοῦ
τοῖς θεοδότοις ως μάλιστα πρέ-
πον, προστάξωμεν ἡμῖν θεοῖς
δικαιούσας αγαθῶν, τοῦτος τοδε δι-
αγαθότοις θεοῖς δικαιούσιων.

HOMILIA

SEXTA.

HABITA IN DOMINICA
Resurrectionis Christi Do-
mini inter Missarum
solemnia.

*In Basilica Principis Apostolorum.
Anno M. DCC. III.*

TRemuit Terra Christo mo-
riente ; tremit iterum
Christo resurgente : dispari sane
tempore , luctus & gaudii : pari
tamen æternæ Sapientiæ consi-
lio , pari Divinæ Clementiæ be-
neficio . Fecit siquidem morien-

ÓΜΙΛΙΑ

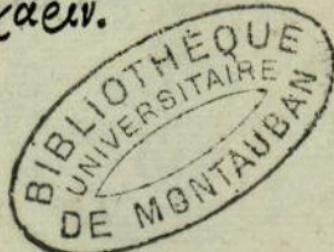
ΕΚΤΗ.

Ρηθεῖσας εἰς τὴν κυριακήν
τὸν αὐτούσιον Χειρού ἡ μήμα-
δεσπότα μετάξυ τὸ παρόν-
μος ἐργαζόμενος,

Ἐν τῷ βασιλικῷ ναῷ τῷ τῷ Αποστόλων κορυφαῖον
Ἐτελέσθη.

H' Γῇ ἐσείδη, ὅτε Χειρού
ἀπέθηκε πάλιν ὅτε Χει-
ρούς ανέτη, σείε). καὶ μὴ κοι-
ցον θρησκείας ἡ αλαλαγμος αἴώ-
μοιον, καθ' ὄμοιόν δὲ τῆς αἰω-
νίας οὐφίας βγλεί, καθ' ὄμοιόν,
τῆς αἰωνίου, περιστήχασιν.

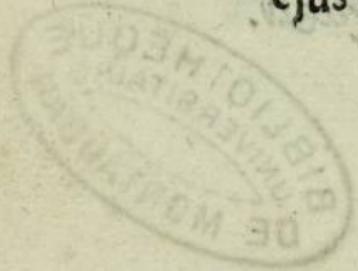
N 2

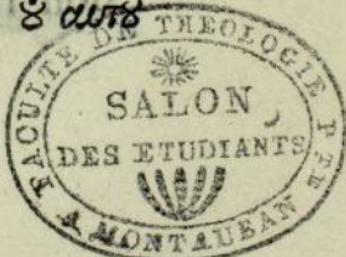
te Domino in hominum mentibus trementis Terræ vox, quod Christi prædicatio non fecerat; cuius scilicet illi inter mortales agentis contempserit miracula, nutante solo, cùm expiraret in cruce, confessi sunt Filium Dei. Facit itidem hodie in Custodibus Sepulchri militibus concussæ Telluris fragor, quod Angeli è Cœlo descendentes fulgor non fecerat; quippe quos Cœlestis illa lux ab incredulitatis somno minime revocavit, terrestris trepidationis excitat rumor, impiosque Ministros Dominicæ passionis testes jubet esse resurrectionis.

Adeò verum est luce ipsa Solis a Habac. 3.11. clariorem esse ^a lucem sagittarum Domini, & fulgurantis ejus hastæ splendorem, ut idem

s N

καὶ γὰρ καὶ ὅπερ τὸν ἐδεμάντο
θρᾶν τὸ Χεισοῦ κίνηται, ἔθρα-
σεν ἡ Φωνὴ γῆς καταστήματος·
ἐπεὶ οἱ μὲν ἄγροι, πνῷ μεταξὺ^Θ
αὐτῶν ποιησαντολογίας Κέ-
νενοιαῖς θέσιν Τὰ δαιμόνια,
ἔφεξης τοῖς οὖσιν δια' σοσ-
μὸν, τὸν ὅτεν αἴφηκε πνεῦμα,
γνόμοναν, Κένενοιας Κατορ, ὅπ-
τε Θεοῖς γίγαντες οὐκέτι οὐκέτι
ξανθεῖται τοῖς τεραῖς φύλα-
κας τοῖς μυημένοις, εἰποῦσιν
ἡ γῆ διὰ τοῦ μετέπειτα βρέμει
ναχθεῖται αὐτοῖς, ὅπερ τὸν οὐκέτι
πεπειραχθῆται, η ἐκλαμψίς Αὐγε-
λας, τοῖς ζεφενότεν καταβαίτο.
Ἐγὼ δέ τοις οὐκέτι γε αἴπειρεψεν
τὸ ἐπιχρύσιον φῶς ἀκείνο, οὐχ
ηναίμοδι τοῖς γνίναις Κένενοιας ηγείται καὶ
αναβαίζεται, οὐδὲ οὐσιν αναστέως
τοῖς κυρεῖς μάρτυρες, οἱ πολλὰ
καταστήματα τοῖς τοῖς οὐκέτι

ille, qui inter prospera Mundi
 propitio Solis lumine illustra-
b Job 42.5. tus, Domino dixerat: ^b *Auditus*
auris audivi te; splendidiori ful-
gurum luce inter adversa per-
c tid. *cessus, exclamaverit: ^c Nunc*
autem oculus meus vidit te.

Vidimus & nos, Venerabiles
 Fratres, Dilecti Filii, inter ter-
 ræ tremores, vidimus Dominum,
 oculis nostris vidimus, in
d Habat.3.11 luce sagittarum vidimus; vi-
 dimus excitantem procellas &
e Ezech.7.8. effudentem iras: vidimus ^f de
f Zec.3.16. Sion rugientem & dantem de

ταυτώσιν αὐτεῖδες. Αὕτα γέ εἰς
τούτους αὐληθεύεται τότε, φαντάζε-
τεν εἶναι καὶ τότε αὐτός ἡ λιακός
φωτὸς τῶν τότε κυρίων Βολίδων τούτων
αὐγής, καὶ τότε ίδια δόρσαί τοι
ἀσερπίων, ὥσε τόν πόλες, μεταξύ τούτων
εἴχεν δύτυχάς καὶ λαμπτέας
ἔλη ταῦτα τῆλον, εἰπόντα τῷ
κυρίῳ, ἀκολὺος μὲν ὡρὸς τῆκοντος τούτων
σας, ἐφεξῆς ὅτους ἐν αὐτούσιας τούτων
τῇ τῇ ασερπίων φωνῇ λαμ-
πτόλεμα κατεπλήχθη, αναβοῆ-
σας, νυνὶ δέ ὁ φθαλμός μετέβαλ-
εκέ σε.

Ἐωράκαμψ τούτης, αἰδέν
τιμοι αδελφοί, αὐγαπτά τέκνα,
μεταξύ τούτων σεσμὸν γνέας, ἐωρά-
καμψ κύρον, δι' οἵων ὄμμα-
των ἐωράκαμψ ἐωράκαμψ δὴ
ἐν μέσῃ τούτων Βολίδων διαγείσας
ἐωράκαμψ ἐγείρεντα καταγί-
δας, τούτης ἐνχέοντας ἐωρά-

Jerusalem vocem suam ; ac si-
cuti Angelo ad Christi tumu-
lum sedente, Evangelica narrat

^{g Matt. 28.3.} historia , vidimus & aspectum
ejus sicut fulgur : vidimus nudi-

^{h Apoc. 14.2.} tatem nostram , cùm illius ^b vo-
cem tanquam vocem tonitruj
magni trementes audivimus :

^{i Thren. 3.1.} vidimus paupertatem nostram
in virga indignationis ejus ;
oculos quippe nostros , quos ter-
ræ clauserat amor , cœli timor
aperuit : felix ille timor , de quo
per Prophetam locutus est Do-

^{k Jere. 3.40.} minus , ^k dabo timorem meum
in corde eorum , ut non rece-
dant à me .

Sancto

καρδίη ὡρέωρήδην ἐν Σικελίᾳ, καὶ
τὴν αὐτὸν Φωνὴν ἔξιεργαστήριον
ἔκδιδόντα, οὐ δὲ τούτου ἐγένετο
καρδιάρχης ὅτι Οὐ πᾶν τῷ Χειρο-
τῷ μυημένῳ οὐτοῦ Αὐγελάς, καὶ δόπιον
ἐν Εὐαγγελίῳ ισαρρεῖ¹⁾), ἐωρά-
καρδίη τὴν ιδίαν αὐτὸν, ὡς αὐτο-
τοφωνία· ἐωράκαρδίη τὴν ιδίαν
γυμνότητα, λίνια Φείτονες ακη-
κοαρδίη τὴν εἰκόναν Φωνῆς, ὡς
Βερντῆς μεγάλης ἐωράκαρδίη
καὶ πλωχείδην ἡμέρην ἐν ράβδῳ
θυμοῦ αὐτὸν, ἐπιδότην οὐφεταλμάχης,
ὅς ἡμῖν ἐκεκλείκει οὐ τῇ κατώ
ἔρως, αὐτέωντεν οὐ τῇ αὐτῷ φόβον²⁾.
Αὐλαὶ μήτραι δύτυχής ἐστιν οὐ φό-
βος ἐκενοσί, οὐδὲ διὰ Πρεφήτα
περιεργαστὴν οὐ κύρει³⁾ λέγων, τὸ
φόβον μου δέσπω εἰς τὴν καρδίαν
αὐτῶν περὶ τὸ μὴ διαστῆναι αὐτοὺς
τὰς αὐτοὺς ἐμοὺς.

O

Sancto hoc timore muniti,
 ut imminentem peccatis nostris
 animadversionis gladium effu-
 geremus, levavimus corda no-
 stra cum manibus ad Deum,
¹*Psal. 76.2.* & non sumus decepti: nun-
^m*Ecclesi. 35.26* quam enim aliàs ^m speciosiorem
 misericordiam ejus, quam in
 tempore tribulationis, quasi nu-
 bem pluviae in tempore siccita-
 tis, agnovimus: adeò ut cum
 Regio Propheta compulsi fueri-
ⁿ*Psal. 76.19.* mus dicere: ⁿ Illuxerunt corus-
 cationes tuæ Orbi Terræ, dum
 commota est, & contremuit Ter-
 ra. Quemadmodum scilicet
 olim, cum Deus Moysi legem
^o*Psal. 67.9.* ediceret, ^o Terra mota est: ete-
 nim Cœli distillaverunt à facie
 Dei Sinaï, à facie Dei Istrael:
 sic iterum Terram novissime
 concutere visus est Dominus,

Ταχνὶ οω̄ τὸ φόβον τελείε-
 έλημδρός, τὸ ἀκριψαν τὸ θυμω-
 επίκον δίφθο, τὸ δικεῖον ἐγ-
 κλήμασιν Ἀπικείμενον, ἦραμδρ
 ἀμα ταῖς χερσὶ Καὶ τὰς καρ-
 δίας ἡμέρα τελεῖ κύειν, καὶ
 τὸν ἡπατίθημδρον ἐδὲ γῆ ὠραιό-
 τερον τὸ αὐτὸν ἔλεθος ἢ ὁν θλί-
 ψεως καμέω, σινοὶ νεφέληε
 κέρας ὁν καμέω αἰρεσχίας, διέ-
 γνωμδρον διὸ Καὶ ἐβιάσημδρον τελε-
 φήτη σωάδειν τῷ βασιλικῷ
 λέγοντες, ἐφδιαν αἴ αἰρεσπαί
 σα τὴν δικαιοδρόν, ἐσαλδύην καὶ
 ἐντεομῷ ἐγχυνθη ἡ γῆ. Ωσπέ
 δι τελεπταλαι μεταξὺ Θεοῦ τῷ
 Μωσεῖ νόμον θένθος ἡ γῆ ἐσε-
 άπη, Καὶ γῆ οἱ γρανοὶ ἐσαξεῖν
 διπό τελεσώπτας Φ Θεοῦ Φ Σινᾶ,
 διπό τελεσώπτας Φ Θεοῦ Γρεβέλη,
 γέτω Καὶ ὁ κύεθο πάλιν ὠφέη
 ἐχάτως καταστίων τῶν γῆων,

ut peccatores ad semitas legis,
à quibus declinaverant, miseri-
corditer reuocaret.

Reliquum nunc est, Dilectissimi, ut grandia, quæ nobis con-
tulit dona divina dignatio, ju-
giter custodire satagamus. Cu-
remus itaque, ut p quæ nova fa-
cta sunt, non redeant ad vetu-
statem: non omittat opus suum,
qui q manum misit ad aratum:
ad hoc attendat quod serit; non
ad id respiciat, quod reliquit.
Revolutus est lapis ab ostio
monumenti, cùm trepido tu-
multu dehiscens Terra nuta-
ret; ut mulieres ingressæ sepul-
chrum, quòd priùs clausum fue-
rat, vere Christum surrexisse
probarent; ut nos è sepulchro
egressi, quo priùs clausi fuimus,

p S. Leo ser. de
resurr. Dom. 1.
cap. 6.

q Lyc. 9. 62.

r Marc. 16. 3.

Ἐδῆν διχπλάγχιως ἐπικαρ-
γαγεῖν αἱμαρτώλγες εἰς τὰς νο-
μὰς τείβες, οἵ τινες πόσιν πεφ-
τερον ἀπογεινέντες.

Νῦν ὁ πίλαιπον τόδε, Αὐγα-
πηλοί, τὸ πλικαύτα σείας ἡμε-
ρὴν ἀγαθὰ ἡμῖν περισ-
ενεχθέντα, μετ' ἀπαύσα καὶ πολ-
λῆς περιστάσεως τηρεῖν δικαιωμάς. Εἴπε-
μελησώμεθα οὖν, ίνα τόδε,
ἄπεις κακοὺς ἐγένετο, παλαιὰ ὑστε-
ρευ μὴ γέροντος ὅστις αὖ ἐπέβα-
λε τὴν χεῖρα αὐτῷ ἐπὶ ἀρε-
πον, μὴ λίπη τὸ αὐτό τέργον-
τατοι τοσεχέτω, φῶνας πει-
ρει, ὁ πιθαλεπέτω ὃ μηδαμῶς εἰς
τὸ κατόπιν δύπλαιφθέν. Αἴπο-
κεκύλισαι οἱ λίθοι ἐπὶ τὸ θυ-
εας Θυμητείς, ὅτου κατα-
στοίτε ἡ γῆ, φοβερώς Καρού-
βοδῶς κεχλεύητε, ίνα αἱ γυ-
ναικες εἰσελθόσαι εἰς τὸ μη-

vere cum Christo surrexisse probemur.

Sit igitur perpetua resurrec^{tio} nostra , sicut perpetua fuit resurrec^{tio} Christi : osten dit hic exemplo , quod nobis promisit
f S. Leo ser. de resurr. Dom. 1. cap. 6. in præmio : ^s nemo in id recidat , unde surrexit : nemo ad superna vocatus , ad ima deflestat : nemo ad antiqui hominis spolia , quæ depositus , revertatur : quæramus cœlestia ,
e idem ibid. c. 5 terrena despiciamus : ^t ibi desiderium nostrum figamus ; ubi quod offertur , æternum est ;
v idem ibid. c. 6 ut ita ^u cœptam in Christo priorem resurrectionem imitantes ,

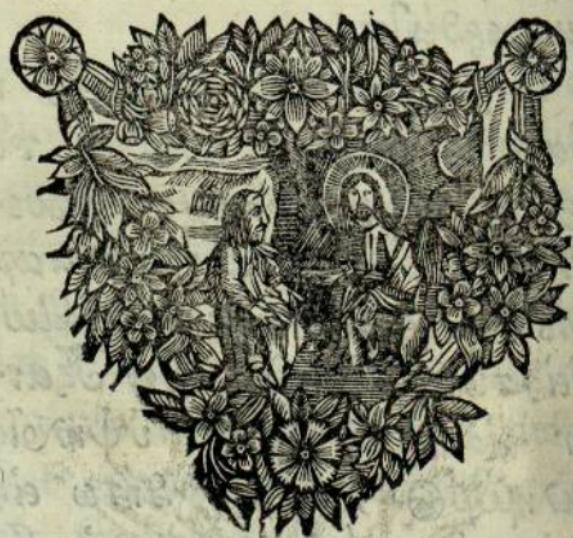
HOMILIA VI. ΗΓ

μεῖον, τὸ πέριοδος κεκλησιμόν,
σωματιδῆμα ὥσπερ καὶ μάγετορες ^{τοῦ},
Χειρὸν ἀληθῶς ἐγερθεῖσαν οὐαί
καὶ ἡμεῖς ἔξω ὅντες Τάφος, ἢν
ω̄ ταρφτερον ἐπεκλειόμενοι,
δὲ χθῶμεροι ἢν αἰλυθεῖσα Χειρῶ
σωματερθέντες.

Τοιγαρεων εἴη διληπήσις ἡ
ανάστασις ἡμῖν, ὥσπερ ἡ τοῦ
Χειρὸς Τιαύτη ἔτυχε· φέμε-
νεν τῷ ἔργῳ ὃταν ἐποίησε τὸ παρ-
άποδον ψαρχεῖσθαι εἰς αἱμοβλέψι-
ς δεῖστράτῳ ταῦτη πεποιητοί, οἵτεν Κέχαν-
έσην· δεῖστροι εἰς Τὰ ἢν υψηλοῖς
κεκλημένοι, κατενεχθήτω εἰς
Τὰ ἢν ψαργείσις· δεῖστροι εἰς Τὰ
ανθρώπων τὸ παλαιοῦ ἐκδύματα,
Τὰ διπολεμειμένα, ἐποιητέντο· Ση-
τίζωμεν Τὰ αὖτα, παρείδωμεν
Τὰ κατάτα· ἐκεῖ πέξωμεν τὰ
ἡμῖν καρδίαν, ὅπερ τὸ ἡμῖν ταρφ-
θεῖσθαι, ἐτίν αἰώνιον, ω̄σε ἡμᾶς

112 SS D.N. CLEM. XI.

ad aliam incorruptibilem glo-
rificandæ carnis resurrectionem
feliciter , adjuvante Domino ,
perducamur.

HOMILIA

τγλονὶ τὸ τέόπον μημησαμένοις
τὴν πειθαρέαν ἐκείνην αἰδέσα-
σιν, τὴν δὲ Χειρὸν ἐπηγρήψαντα,
εἰς αἰδέσασιν διεύθεαν τὴν ἀφ-
θαρτὸν σαρκὸς δοξαθλῆμα μελ-
λάγοντα δύτυχως σωὶ Θεῷ διαχ-
θῶμα.

HOMILIA SEPTIMA.

HABITA IN FESTO
Sanctorum Apostolorum Pe-
tri & Pauli inter Missarum
solemnia.

*In Sacrosancta Basilica Vaticana
Anno Domini M. DCC. III.*

^{a Matt. 16.18.} **E**cclesiām supra Petram à
Domino ædificatam, hoc
est, in Apostolorum Principis
soliditate firmatam, Evangelici-
a nos admonente lectione, re-
colimus hodie & gratulamur.
Nec sane uberior unquam, aut

ΟΜΙΛΙΑ

ΕΒΔΟΜΗ.

Ρηθεῖσας εἰς ἑορτὴν τὴν τῇ
αγίᾳν Αποσόλων Καὶ τε Πέτρον
καὶ Παύλον, καθάδι τὴν τῇ
λεπταργυρῶν πανήγυρεν.

Ἐν παναγεῖ ναῷ βασιλικῷ, τῷ βαπτιστῷ.
Ἐτοι αὖτις.

AΝαμιμηνόμενα τίμε-
ρον, καὶ διαγέλεις αὐτο-
νωμένης τελείωσιν, καὶ ἡδό-
μοις σέβομεν τὴν Εκκλησίαν
οἰκοδομηθεῖσαν τελείωσιν
τῆς Πέτρας, ταῦτα, κραταιωθεῖ-
σαν τῇ δισαρτείᾳ Καὶ τῇ

justior esse nobis potest causa
lætandi, quām quæ arcem hanc
Religionis in amplissimum Ter-
rarum fastigium extulit, Cœlo-
que finitimam fecit. Meruit
hoc, Venerabiles Fratres, Di-
lecti Filii, meruit hoc Petri fi-
des; meruit confessio, qua ni-
mirum ille humana supergres-
sus, cæteris silentibus Aposto-
^{b Matt. 16.17} lis, non ea profecto,^b quæ
caro & sanguis revelaverat, ter-
renis oculis respiciens; sed quæ
<sup>e S. Leo ser. de
assumpt. sua 2.
cap. 3.</sup> cœlestis^c Pater Apostolico ins-
piraverat cordi, sublimiori men-
tis obtutu recognitans, abscon-
ditam Christi Divinitatem pri-
mus agnovit, primus promul-
gavit.

Α'ποσόλων Κορινθαῖς. Οὐδὲ γὰρ
διωκόσαι τὸν θεόν πότε, εἴτε αὐτόφ-
θονωλέρα, εἴτε δικαιωλέρα πά-
σις δύφερος ἡταν τεσφασις
τὸν παράστοις, διὸ οὐδὲ τόδε θρησκείας
τὸ ἔρυμα, εἰς μεγαλειότατον τὸ
αποδημαχοῦντος ἄκρου ἐπάρετο,
καὶ τὸν ψευδομπλησίονταρον ἐγκλή-
μα. Ταῦτα ηὔξιαί τοι θεοῖς, αἰδέ-
σιμοι ἀδελφοί, αὐγαπητὲ τέκνα,
ταῦτα, Φίλμ' ἐγώ, ηὔξιαί τοι π-
ρυντος ή τέτεου πίστις, ή τὸ αὐτὸν
ὕξομολόγησις, διὸ οὐδὲ οὐδερβαίς
ταῦταν θερώπον, μεταξὺ λοιποῖς
δύποισι πῆσαι Α'ποσόλωντος, οὐ κα-
θεωρακώς εἰς ταῦτα δύποις τε
σαρκὸς ή τὸ αἷματος δύποια-
λυφθέντα, αλλὰ μετεωρειδεῖς
εἰς ταῦτα τὸν πατέρος ἐπουρε-
νίου τῇ ἐστός Ψυχῇ Α'ποσόλι-
κῃ ἐμπνευσθέντα, καὶ εἰς ταῦτα
ὑψηλοτέρως αὐτενίζων, τινῶν δύποι-

*d S. Max. de
Petr. Apost.
hom. 4.*

*e S. Leo ser. de
assumpt. sua 2.
cap. 3.*

*f s. Leo ser. 1. de
ss. Apost. Petr.
¶ Paul. cap 5*

g ibid. e. 4.

Hinc meritò beatus à Domino vocatus , validum ac forte totius Christiani operis factus est fundamentum , quod nullo incumbentis sibi molis ponde- ře nutaret. Hinc veteri mutato nomine sacram inviolabili- lis Petræ firmitatem, quæ nullis sævientium hostium impul- sionibus quateretur, divino munere accepit : tantoque dona- tus est animi robore , ut quæ in Christi expaverat passione , in suo posteà supplicio minime for- midaverit. Hinc tam intrepi- dæ charitatis ignem concepit , ut f trophæum Crucis Christi Romanis arcibus impavida in- tulerit manu , g nec Mundi do-

ρόντεν Χεισόδης θεούτα περίποτος
εστιν ὁ γνωτής, περίποτος ὁ κηρύ-
ξας.

Τὸντεκα τῶν δικαιώμάτων καὶ
ἀξίου ὀνομαστέος μακάρειος,
γέγονεν διάδεντες τε τὸν ιχθεῖν
ὅλης τῆς Χεισιδηνῆς ὀικονομίας
θεμέλιον, τὸ δὲ διάδεντος Πηνε-
σομήρας πολὺς αὐτῷ βαρέγεις διά-
μετροῦς αἰσαλεῖθαι μέλλον. Τὸντε-
κα μετ' ἐπωνυμίας τῆς περίε-
ρες αἱ λαζίωσιν, οἱεραὶ αὐτῷ δεν
ἔλαβε πέτρας αἵδια φειδόρευν ιχθυ-
τιαύτην, τηνὶ δὲ ἱστοροσοῦ ἐχ-
θρῶν, καὶ μέγας Κέοιερε μήρων,
διὰ διανηφύλακες κλονηθεῖσαι· καὶ
μετεδόπη τρεπαρέζεως ὄντως
αἱρέσεις, ὡσεὶ Κέας ὁν, Χεισόδης
παθόντος, λιποῦ ἀγριοῦ πεφεικώς,
ἐξῆς φοβηθῶνται διάδεντος, καὶ αὐ-
τὴν παθόντα. Τὸντεκα τὸν ιχθυ-
τιαύτην αἴγαπης διάδεντος δεδοικύας

minam timuerit Romam, qui
in Caiphæ domo metuerat Sa-
cerdotis Ancillam.

b *I. sa. 26.5.* Incurvavit habitantes in
excelfo, Civitatem sublimem
humiliavit: humiliavit eam us-
que ad pulverem, ut feliciorem
imperio subiret servitutem, ubi
i *I. ibid. v. 6.* *c* *Dan. 2.35.* *eam conculcassent pedes pau-*
peris, gressus egenorum. Pau-
per scilicet, ac rudis piscatoriæ
cymbæ navicularius, insanien-
tis sapientiæ Sacraria dejecit,
teterrima errorum monstra fu-
gavit, Ethnicæ superstitionis
oraculis silentium indixit; &
*parvus *k* lapis, qui statuam per-*
cusserat

τῶν ἔλατες φλόγα, ὡς εἰς τὸ σαν-
δεῖ τροπαιὸν ἀνεβαῖν χαιρεῖ αὐτό-
τῷ, καὶ ἐντῆς ταῦτας ἐρύμασι τῆς
Ρωμαϊκοῖς, εἰδὲ Ρωμαῖς Κόζ-
μῳ ἡγεμονίᾳ ὄρρωστοισι, τὸν
πόλεαν ἐν ὅμοιᾳ τῷ Καισάρᾳ διὰ
μίδιν οἱερέων θυντὸς παιδίοις γε-
νηθέντεις ἴωστοις.

Κατέβαλε τοὺς ἀνοικουστάς τὸν «
ὑψηλοῖς ἐταπείνωσε πόλιν ὥχ-
ερεν, ἐταπείνωσεν ἔως ἐδάφοις, «
κατέσπασε μέχει κονίας, ἵνα δε «
λείδιν τῆς δέχηται διδαμονεσέ-
ρεν ἴωστη, αἷμα τῷ ἴωστὶ πό-
δας πλωχοῦ, ἴωστὶ βίματα τῇ
ἐν αἴστοις ζωτιῶν πατηθεῖσαι.
Οὐτωσὶ δὴ ὁ πέντη καὶ αἰματής
τῷ αἵλιευνικοῦ σκαφιδίῳ κυβερνή-
της τὰς οὐφίας τὸν αὐτοφρεγνύσοντος
ιερῷ καπίγαγε, τὰς ἴωσερμέ-
τρως μοχθηρῷ φύσιδῶν τέρατα
ἐτράπετο, ὃντείλατο χειροῖς

cusserat , factus est mons magnus, ac universam terram implevit. Hunc præterea ^l lapi-
Gen. 28.18. dem divinus Jacob erexit in ti-
 tulum , magnumque adeò ac
 mirabile contulit ei potentiae
m Ephes. 2.20 suæ consortium ^m angularis ipse
 lapis Christus Jesus, ut hominis
 judicium Dei sequeretur senten-
 tia , illudque tandem ratum es-
 set in Cœlis, quod Petri sedi-
 set arbitrio.

Præclara hæc sunt , Dile-
 ctissimi, hodiernæ lætitiæ ar-
 gumenta , præclara itidem Ur-
 bis nostræ decora , propter
n Isai. 60.15. quæ Urbs quidem ipsa ^m in
 superbiam sæculorum posita,
o S. Leo ser. in
 nat. SS. Pet. & Pau.
 Rant. c. I. Civitas sacerdotalis & Re-

Ιρηνείας τὸ ἐθνικόν τὸ σιγῆται·
 Καὶ ὁ σμικρὸς λίθος ὁ πατέρας “
 τινὲς εἰκόνας, ἐγένητο εἰς ὅρον “
 μέγας καὶ τινὲς ἀπαστυ ἐπλή- “
 ἔως εἰς οἰκουμένην. Διὰ ταῦτα “
 οὐδὲ ταῦτη λίθον ὁ Θεῖς Ιά-
 κως ἔστησεν στήλην, ἡ τὸ ἐαυτὸν
 διωρίμεως εἰς τοῦτο μελέδωκεν
 σκείνω αὐτὸς, ἀκεργονιαῖς ὥν, “
 λίθος ὁ Χειρὸς Ἰησοῦς, ὃς νε- “
 νομισμάτα, εἶναι τοῦτο τῷ Θεῷ
 τὸ διατρώπης ψηφίσματα, Καὶ
 τὸ δέρενοις ἀριστερά κυρεύεις τῷ
 πατῷ, ὃπος αὐτὸς οὐ πέτητο Πτήγης
 περιέχει.

Ταῦτα ἔστιν, αὐγαπητοὶ, τῆς
 τῆς τῆς σύμερην διφερούσιν τοῦ
 καθ' ὑπερεργούσιν αἴπα, οἷος
 καὶ ὑπερεργούσιν τὴν μετέρας πό-
 λεως καλωπίσματα, δι' ὃν αὐ-
 τὴ μήτη ἦδε πόλις, η τεθειμένη “
 εἰς αὐγαλίαμα αἰώνιον, διφη-

p. I. ad. 60. 14.

gia , Civitas Domini , p Sion
Sancti Israël jure optimo præ-
dicatur. Vos verò sanctæ Ci-
vitatis felices incolæ , genus
electum , populus justorum ,
Apostolicæ plantationis germi-
na , meritò vocamini. Magna
hæc profecto sunt supernæ di-
gnationis dona : magna mi-
serentis Dei beneficia : magna
demum diutinarum , quibus
undequaque premimur , cala-
mitatum levamenta. Utcun-
que scilicet Tartareus hostis
novas in dies Christiano Gre-
gi moliatur insidias ; utcunque
fluctibus ac periculis Petri na-
vis agitetur ; novimus illam
jaçtari quidem posse , mergi
non posse ; novimus Petram ,
cui Catholicæ Ecclesiæ super-
struitur altitudo , adversùs ir-

μεῖς) Ἐ λίδην ἐνδίκως ὄνομά-
 (ζέ) πόλις ιεροφανίκη τε καὶ «
 βασιλική, πόλις κυρίς, Σιών «
 αγίας Γεραήλ. Τοῦτος δέ, οἱ τὸ «
 αγίας πόλεως ὄικοι τρεῖς, αἰξίως
 καλεῖσθε γῆρας ἐκλεκτὸν, λαὸς
 δικαιῶν, βλαστίματα φυλέσεως
 τὸ Αὐτοκολικῆς. Ταῦτα ὅντας με-
 γάλα τὸ Θεοῦ δύδοκίας δώρον,
 μεγάλα τὸ αὐτὸν δύσπλαγ-
 χνίας δύεργετίματα, μεγάλα
 τὸ τέλος καφίζουτα συμφο-
 εῶν, τοῦ διὰ πολλοῦ ἡμᾶς θλι-
 βωσῶν, καὶ αἴπομπαχόθεν. Καὶ γὰρ
 ὀποῖνποιοῦ τῇ Χειστανῇ αγέλῃ
 κακνὰς κατ' ἐκάστους ἐνέδρεις
 ποιήσοντο) οἱ τοῦ αἵδες ἔχθροις, ὀπο-
 θινοιοῦ βασιλικῆς τῶν τοῦ τε
 κυμάτων (Ἐ κινδύνων τῷ πέτρᾳ
 πλοῖον, διωήσει) μὴν, ὡς ὕιδα-
 μὴν, δύνεται κάκεῖσε διαφέρεις,
 τοῦ φέρεις δέ, τοῦ οὐχ ὁμοίως. πέ-

ruentis Inferi portas semper
stantem, semperque constitu-
tam.

Verùm non adeò hæc sunt,
uti diximus, lætitiae argumen-
ta, ut non sint ipsa magis
irritamenta timoris. Nihil si-
quidem nobis magis timen-
dum est, quām ipsa divina bo-
nitas, quæ tantis nos mune-
ribus cumulavit. Si ^{q. S. Greg. hom.} ^{9. in Evang.} enim
quum augentur dona, ratio-
nes etiam donorum augeri
compertum est, quanta à no-
bis exiget in districto judicio
Deus, qui tanta nobis dona-
vit? Quantæ rei erimus no-
xæ, si sanctam hanc Urbem
inhabitantes, almæ Sionis in-

τρεψη ὄιδαιμόν, ἐφ' ᾧ ἐστιν ὡκοδο-
μημόν τὸ Εὐχαλποῖας καθολι-
κῆς ἀκρον, αἱρέτε εἰςκύρῳ καὶ
παρορμήσεως τῷ πάθει πυλῶν,
καὶ εἰς τὰς εἰςκένεται ὄμοδος μέλλε-
σθν.

Αλλὰ μήτε καὶ ταῦτα ἦ,
ως εἰρήκαμόν, οὐδὲν αἴπα, τοὺς
δύφερνεῖς, αλλ' ὅμως ἐστιν αἱ-
πώτεροι τὸ φοβηθεῖσαι, ἐπεὶ φο-
βερώτερον γένεται τὸς τὸ Θεοῦς αἰγα-
λόποδες, τοὺς δύποντας εἰς το-
σούτοις οὐκαστοί. Εἰ γὰρ ὅτου πληθή-
νη τὰ δῶρα, δῆλον ὅπερ πλη-
θεῖσαν· οἱ αἰτοποδότες τῷ δώ-
ρῳ λόγοι, πόσα αὖτις αἴπατο
οὐκαστοί σὺν σκείνῳ φευκίῳ κείμανται
οὐ Θεὸς, οὐ χάριτά μόνον οὐδὲν
τοσαῦτα; Πόση θειαίσια σόκος αὖ
ἐσόμενα οὐκαστοί τούτων, εἰσὶ
πόλεως τοσδε αἰγίας οἰκηταὶ οὐ-
τες, μὴ προξενωμόν τοις συνοικοῦσιν

colas non æmulemur ? Quàm
rigidam æterno judici qui

^{Psal. 147. 20} non fecit taliter omni na-
tioni , de collatis ab ipso do-
nis rationem reddere cogemur , si veluti Columbæ in
^{Scant. 2. 14.} sacræ hujus ^s Petræ foraminib-
us singulari Dei beneficio
nidificantes , tam salutari præ-
sidio , ad impetrandam pec-
catis nostris veniam & mede-
lam vulneribus uti negle-
rimus ?

Quàm severæ animadversio-
nis gladio feriemur , si prope
Apostolorum Cineres sancto
Divini amoris igne , quo illi,
dum in humanis essent , tam
feliciter æstuabant , fortasse ad-
huc calentes , frigescere inven-
iamur ? Quàm gravi deni-
que plecti merebimur poena ,
^{si}

Σιδνα τὸν φερέσβιον τὰ ὄμοια;
 Πότεν αἰκενεῖς καθάπερ τῷ αἰωνίῳ
 δίκαιη, ὃς ἔθνει πάθη μή
 γέτως ἐποίησεν, υφέξομεν δύ-
 θιας τοῦτον ὡν ἐλάζομεν
 ἀγαθῶν, εαν̄ Πρητυχόντες αὐτο-
 θεν νεοπίθνειν, αἴτε φεισεῖαι,
 ἐν σκέπῃ Πέτρος τῆσδε πάθη
 γίας, ὅμως ὄκνοισιν τῇδε
 περισσαία, τῇ τοῦτον σωτείᾳ,
 κατῆλθε περὶ τοῦτο πλημμελη-
 μάτων συγκινούμενος τοχεῖν, καὶ
 ιδίσεως τοῖς αυτάτων.

Πότεν αὐτορήτος Πρηπμήσεως
 πληγησόμενα τῷ ζίφει, εαν̄
 περιοληθέντες Αἴποσόλων σπο-
 δοῖς, τοῖς εἰσεν τυχόν θερευμάτοις
 διὰ τοῦτο τὸ αὐτὸν αγαπητὸν
 πῦρ, δι’ ὅγε ἔζεον ἔκεινοι, μετέ-
 ξὺ ζῶντες, ἥμεται κατεψυγμάτοις
 δύρεθωμεν; περὶ τούτων πόσω
 βαρεῖδη δίκαιος ἐσόμενα δίκαια

si Apostolici cœtūs Principum
monitis eruditī , sanguine ro-
boratī , cæteris universi Orbis
fidelibus salubrioris doctrinæ
verba , sanctioris vitæ exem-
pla minime præbuerimus ? Quæ
igitur & quanta unusquisque
nostrūm à Domino acceperit,
sedulò consideremus : quæ &
quanta vicissim de acceptis
lucra retulerit , trepidi cogite-
mus : ^{e Luc. 12. 40.} qua enim hora non
putamus , Filius hominis ve-
niet , in cuius tremendo judi-
cio ab iis , quibus plus datum
est , plus etiam requiretur .

διδόναι, ἐαν παιδεύεταις, ἐαν
νενομοθετημένοις θώσ τῷ χοροῖ
Αποστολικά Κορηφαίων, Κιρυ-
γωθέντες διὰ τὸν αὐτοῦ, καὶ
μὴ λειποῖς τοῖς αποκλειχόποιοις
κατέ τε διδάγματα γνώσεως αλη-
θείρας Καὶ ἔργα αγωνίερας κα-
τηρθώσεως περιττώμενα; Πτι-
μελῶς οὖν λειτουργία ἡ, οὐα-
εῖται καὶ πόσα, από τοῖς καθ' εἰς
ημέραν τοῦτον κυρίαν ἔλαβε πάλιν
τοστρεψοι διδωνόμενος ταῖς
τῷ ληφθέντων ποιηθένται κέρδη,
ἢ ἢ γαρ ὥρα καὶ δοκεῖ μή, οὐδός
τὸ αὐτρωπόν ἔρχεται), τοιούτη
κείμαντι μέλλονται, τοιούτη
πλείω λαβούσαι, πλείω Καὶ απο-
τεῖθαι.

HOMILIA OCTAVA.

HABITA IN DIE NATALI
Christi Domini inter Missa-
rum solemnia.

*In Basilica Vaticana, Anno Domini
M. DCC. III.*

a Gal. 4.4. **E**cce jam ^a venit plenitu-
do temporis , in quo mi-
sit Deus Filium suum in Ter-
b S. Eyp. de
nat. Chr. in
princ. ras. Gaudia nobis ^b cœlitùs
nunciantur , gaudia imperan-
c Psal. 71.3. tur. Erumpant igitur montes
jucunditatem ^c & colles justi-
tiam. Abscedat timor , suc-

¶ 1

ΟΜΙΛΙΑ

ΟΓΔΟΗ.

Πηγεῖσα εἰς τὴν γῆν οὐλέψαντες
σος ἐξ αὐτοῦ μετέβησαν τὸ
τέλος λατρευτὸν πανουργόρεως,

Ἐν τῷ βασιλικῷ ναῷ, τῷ Βαπτιστῷ.

Εὐτελεῖται.

Ι. Δεὶς ἡλιθεν ἥδη πάπιέωμας. “
Ἐξ ἡρών, ἐν ὦ Κέαπεσειλεν ὁ “
Θεὸς τὸν ψὸν αὐτὸς Πτή τὴν γένε. “
Ἄγμέλει) ἡμῖν ψευδόθεν, καὶ
τερεσάπει) αἴγαλμαίματα. Εκ- “
χεέτω οὐδὲ τὰ ὄξη δύφεροισιν, “
Ἐ οἱ βουλοι δημογοσιών. Τα- “
χωρεῖτω φόβοι, διαδεξάμω

d *Isaia. 35. 19.* cedat amor ; ^d fugiat dolor &
 e *Idem 52.* gemitus. ^e Induere vestimentis gloriæ tuæ Civitas Sancti ;
 v. 1. *Opus 2.* excutere de pulvere ; consurge , sede Jerusalem ; solve vincula colli tui captiva Filia Sion. Hodie scilicet effuso in Terras Cœlo ^f benignitas & humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei. Hodie lux orta est nobis : *hodie* ^g gloria Domini super nos descendit : ^b *hodie* melliflui facti sunt Cœli : *hodie* ⁱ sempiterni & ingeniti Patris unigenitus Filius suscepta ^k carne prodiit amictus , ut illam spiritualiter reformaret ^l exclusis antiquitatis fordibus expiatam. Nascitur ex incorrupta Virgine Filius Dei , pauper de nostro , dives de suo ; ut pœ-

h *Brev. Rom. in off. nat. Dom.*
 i *S. Leo ser. in nat. Dom. 8.c. 1*

k *Hym. in Do. Pass.*
 l *Ter. de car. Chr. c. 17.*

φόβον ἡ αγαίπη· αὐτοιμάτω·
 σὴν ὁδινή, Κλύπη, καὶ σεναῖμος·
 Εὐδυσαι τινὲς δόξαντι Καὶ Ιερεσα·
 λὴμ· πόλις ἡ Θάγις· ἐκπίναξα·
 τὸ χοῦ· αὐδῆπη, καθιέντι Ιερες·
 σαλὴμ· ἔκδυσαι τὸ δεσμὸν Θεοε·
 χῆλες Καὶ ἡ αἰχμάλωτος θυγάτερε·
 τῷ Σιών. Τίμερον γὰρ ἐκκεχυτός
 μήνας ὄντος Καὶ γιανὶ ψρανοῦς ἡ·
 χειρόπτης Καὶ ἡ φιλέκυρωπις ἐπε·
 φαίνεται Θωτῆρος ἡ μῆμα Θεοῦ·
 τίμερον αἰνεῖται ἡ μῆνας τὸ φῶς·
 τίμερον ἡ δόξα, κνείς ἐφ' ἡμᾶς·
 κατέβη· τίμερον μελίρρυτοι ἐγένετο·
 νοντοὶ οἱ ψρανοὶ· τίμερον ὁ μονογάμος·
 γρὺς Θεοε· αἰδίς Καὶ αὐγυνής πα-
 τέος ὁ ψὸς τερψηλάθεν ἡμφιεσ-
 μήνος, λιῶ τερψέλαθε, σάρκα,
 δηλονόπη Θεοεμόπειν αὐτινὲ
 πνευματικῶς, πεποιημένως καθα-
 ερεν διπό ρυπῶν τῆμ τερψπαλαι·
 Γεννᾶτο) ἐκ παρθένες τὸ αὐτίκης ὁ

na peccati , quæ per scelus
corruptæ mulieris intravit in
Mundum , per inviolatæ Vir-
ginis partum exiret è Mun-
do.

^m S. Aug. de
verb. Apost.
serm. 9.

^m Venit cœlestis de Cœlo
Medicus , & quum essemus in-
firmi , nostram assumpsit infir-
mitatem , ut & sua nobis in-
fereret , & in se nostra curaret.

ⁿ Isa. 33. 22. De Sion venit ⁿ Legifer noster
Dominus , ut humanum ge-
nus ab æternitatis arce dejec-
tum amissæ restitueret digni-
tati , & cuius fuerat Condi-
tor , esset etiam Reparator.

^o Cant. 4. 8. ^p Psal. 17. 10. Venit à Libano Deus & ^p Cœ-

los , quos creaverat , inclina-
^q Philip. 2. 7. vit , ^q formam Servi accipiens
sine suæ detrimento Majesta-

^r S. Leo ser. de
nat. Dom. 3. c. 1. ^s Matt. 21. 5. tis ; ^r humana provehens , Di-
vina non minuens . ^t Venit Rex
ille

ἥρος τῷ Θεῷ, πέντε ὡν ἐκ τῆς
ἡμετέρων, ἐκ τῆς σφετέρων πλα-
σιῷ, ὅπως η τὸ αἱμαρτίαι τῷ
δίκη, η δὲ αἰνομίδη γυναικὸς
τὸ διεφθαρμένης εἰσελθοῦσα
κόσμου, τῷ τοιούτῳ διὰ τόντον
παρθένος τὸ αἰδιαφθόρεց.

Ηλθεν τὸς ψρανοῖς ὁ ἐπουρφί-
νῳ ιατρὸς καὶ τερατέλαβεν, καὶ
πεπονθότες ἥμηρος, αἰδένεισθν, τὸ
καὶ ἐμπάθηματος τοῦτον, καὶ
τοῦ ἥμηρος ἐν ἐμπάθηματος.
Ηλθεν ὁ νομοθέτης ἥμηρος κα-
τερ τὸν ἕπειτας τὸν ἀκρον, τερψ
δόξην, τῆς τετέλεσμορος, ἐπονε-
γαγεῖν, τοιούτοις αὖτε τερψ
τερψν κατέντας, ὑπερψν αἰσχύ-
λειν. Ηλθεν διπολικός οὐ Θεός,
τοιούτοις αἴτιοις, ἐκλινεν ψρανοῖς
μορφῶν δουλοὺς λαβών, ὅλως
αἴβλαβον ὡν τοποῖς τῷ ιδίῳ με-

t Gen. 27. 40. ille mansuetus , " jugum ca-
 ptivitatis antiquæ à nostris cer-
 uis. Aug. serm.
 122. in nat. 6. vicibus solvens , " mœrorem
 Mundi æterna libertate lætifi-
 cans. Sic x propter nos ho-
 mines & propter nostram sa-
 lutem y factus est in tempore ,
 per quem facta sunt tempora.
 z Joan. 1. 1. Sic z Verbum , quod in prin-
 cipio erat apud Deum , &
 Deus erat , nasci voluit ex ho-
 mine , ut homo nasci posset
 ex Deo. Sic Deus dilexit
 Mundum , ut Filium suum uni-
 genitum daret. Sic dedit , ut
 quibus z illum dedit , dederit
 etiam potestatem filios Dei
 fieri.

b S. Leo ser. in
 nat. De. 6. c. 4.

Magnum profecto & præ-

γαλείω. Τὰ μὲν αὐτρώπινα ποιη-
σάμεν τὸ αἷμα, Τὰ δὲ θεῖα, τὸ
ἐλαῖνα. Ήλθε βασιλὺς ἐκεῖ· “
νῦν ὁ πρεσβύτης, ὁ ἀπλύτων αὐτῷ· “
ἵμετέρων τραχίλων τὸ πάλαι
αἰχμαλωτίας ζυγὸν, ὁ δὲ ὅλου
πενθότερος φρεσίνων δι' ἐλαύθερίας
εἶναι μελλούσος αἰωνίου. Οὐτω
δι' οὐμᾶς τοὺς αὐτρώπους, καὶ δια-
τὴν ἓμετέρου σωτηρίου ἐν χεό-
ντες ἔχουν οὐτούς, δι' οὐ σύμ-
πας χεόντες ἔχουντες. Οὐτω δη-
τεί λόγος, ὃς ἐν δέρχῃ λεῖ τοῦτο
τὸ Θεὸν, τὸ Θεὸς λεῖ, ἕξιώσεν τὸ
αὐτρώπου γλυκῆδης, ἵνα ἔχοι
αὐτρώποις τὸ Θεοῦ γλυκηθλῶι.
Οὐτως ἡγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσ-
μον, ὡςε τὸν γὸν αὖτε τὸν μονο-
γοῦν ἔδωκεν. Εἴτα γάρ τως ἔδωκεν,
ὡς οἱς ἔδωκεν, οὐαδὲ μοιων· “
ἔξτοιν τέκνα, Θεοῦ γλυκῆδης. “
Μεγάλη ὄντως, μεγάλη καὶ

140 SS.D. *N.* CLEM. XI.
cipuum hoc est, Venerabiles
Fratres, Dilecti Filii, divinæ
dignationis sacramentum; om-
nia quippe dona excedit hoc
donum, ut Deus hominem
vocet Filium, & homo Deum
Patrein appellat. Agamus ita-
que gratias Redemptori nostro
super incenarrabili ejus dono.
Immensam superni beneficij
lavitatem dignis laudibus re-
colamus; & quod annua no-
bis revolutione reparatur, sa-
lutis nostræ mysterium ab ini-
tio promissum, in fine reddi-
tum, sine fine mansurum, ef-
fusis gaudiis celebremus.

Verum ut id ipsum pleniū
ac uberiū peragamus, ^a trans-
eamus cum Pastoribus usque
Bethlehem; & videamus hoc

a Luc. 2.15.

Ἐξαίρειτο, αἰδέσιμοι ἀδελφοί,
αὐγαπητοὶ τέκνα, οἵδε ἐστὶ τὸ
θεῖας ἡμεράτοις ὑπερβολὴ
ἄγνου μυστικὸν. Καὶ γαῖες τοι εὑμ-
πικταὶ ψευδαιρέει διδάσκει τοῦ, τὸ αὐ-
θιωπόν τοῦ Θεοῦ περισσεῖνδε
ψὸν, τὸ, τὸ Θεού τοῦ αὐθιωπά
πατέρα περισφωνεῖνδε. Εὐχαρι-
στήσωμεν οὐαῖς τῷ ἡμῖν λυπτεωτῷ
Πτολεμαῖορπτῷ αὐτῷ χαρίσματι.
Ἐκωμιαῖσωμεν αὐτὸν κατ' αἴσιον
Πτολεμαῖορπτῷ μεγέθει τὸ φρε-
νίς δοξεῖς, Καὶ ψευδηθέντες ἐορ-
τάσωμεν τὸ κατ' ἔτοῖς αὐτογι-
νιδὲν τὸ ἡμῖν σωπτεῖας μυστή-
ειον, τὸ ἐπαγγελθὲν τὸ δέχησσι,
τὸ εἰς τέλοις πληρωθὲν, τὸ αὐτε-
λευτήτως διαμήνουσι.

Αὐλαὶ μὲν ὅπως τὸ αὐτὸν τὸ
τελεφοίερως τε καὶ πειαιστέρως
διδίκαιωμενοι, διέλθωμεν διὰ αὐτοὺς
τοῖς ποιμέσι ἕως βηθλεέμ, καὶ

verbum, quod factum est, quod
 Dominus ostendit nobis, ut
^{e Lxx 2,20.} inde cum illis reverti possi-
 mus glorificantes & laudan-
 tes Deum. Videamus Divi-
 ni operis magnitudinem, di-
 vinæ claritatis prodigia. Vi-
 deamus fœcundam Virginem,
 integrum Genitricem, quippe
^{f Ioh. 3,5.2.} cui gloria Libani data est,
 decor Carmeli & Saron. Vi-
 deamus in exinanitione Dei
 exaltationem nostram, & quem
 non alias olim, quam inter
 disruptarum nubium fragores
 tonantem, trepidi venera-
 mur, tenebras inter adultæ
 noctis in præsepio vagientem
 ad amoris lucem & facem se-
 curi demiremur.

Hæc tamen omnia ut vide-
 re possimus, meminisse nos

ἴδωμεν τὸ ῥῆμα, τοῦτο τὸ γεγο-
νός, οὐκέτι ἐγνώσεν ἡμῖν, “
ίνα, ὡρίδης οὗτοί τε σωὶς αὐτοῖς
αἰσχωρεῖσαι σκεῖθεν δοξάζοντες
τὸ Θεὸν καὶ αἰνούμεντες. Ι' ὁμιλη-
τὴ θείας ψυχεργείας τὸ μέγα, τοὶ
τὴ θεϊκῆς Πτιφορείας ομεῖα.
Ι' ὁμιλητὴ παρθένου δύρκοτος,
ἀπεικόνι μητέρα, οὐκέτι η δόξα τοῦ
λιβανίου ἐδόθη, οὐ θύμη τοῦ Καρ-
μήλου η Σάρεων. Ι' ὁμιλητὴ τοῦτο
τὸ θεός συκενώσας τὸν υψώσιν
ἡμῖν. Εἰ δὲ οὐ πάλαι τούτη ἐτέρως,
οὐ στοιβαγμοῖς νεφελῶν κατακλα-
δισμῶν παταγήμασι βρονταῖον
φοβηθέντες πέσεβορδη, τὸν αὐτὸν
βασιλέα σὺν φάτνῃ, μεταξὺ
υκτὸς βασιλείας τὸν, περὶ αὐ-
γὰς εἰ λαμψών αὐγάπτης ἀφο-
βοι θαυμάσωμα.

Α' λόγος οὗτος ιδεῖν
ξύμποντα ιχνώμενον, εἰκὼς μεμ-

^g *Luc. 1.9.* convenit , non aliàs & claritatè
tem Dei circumfulsisse Pasto-
^h *Idem ibid.* res , quàm ^b custodientes vigi-
lias noctis super greges suos ;
ipsoisque Pastores , statim ac
nunciantis Angeli voces au-
dierunt , nullas injecisse mo-
ⁱ *Ibid. v. 16.* ras , sed ⁱ festinantes venisse ,
ut natum Deum adorarent .
Vigilemus igitur , Dilectissi-
mi , ut vocemur : vocati fe-
stinemus , ut vocanti obsequa-
musr. Nihil est somno dan-
dum , ut veniente Domino
pervigiles inveniamur . Nihil
desidiæ , nihil cunctationi tri-
buendum , ut Christum inve-
niamus . Ita sane vigiles , ac
festinantes Bethlehemiticos Pa-
stores imitabimur : ac transfe-
re cum eis merebimur in cœ-
lestem illam Bethlehem , vere
domum

ινδός, ὅπου μὴ ἄλλως πέμπει λαμψε
τὸς ποιμήνας τὸ σωτήρεον τὸ Θεοῦ
σέλας, ἀλλ' ἡ φυλάσσοντας φυ-
λακὰς τὸν λός Πᾶντα τὴν ποίμνην
αὐτῷ· ως γοὶ αὐτοὶ ποιμένες ἀμά·
τωλανθρακοφωνὴν Αγρελαχ τὸ δύσαβ-
γελίζοντα, μισθεμίδην ἐποιήσαν-
το πατερεῖς, ἀλλ' δύναται επιδυ-
σμὸν Θεῷ τῷ γεγονόπι προσκαθί-
σειν. Τοιγάρετοι αὔγρυπνός οὐρανός,
αὔγρυπνοί, ἵνα κληθῶμεν, εἴτε
κληθέντες αὐδούσαρανός, ἵνα τῷ
καλέσαντι πειθώμενα. Μὴ γλύκι-
το ήμᾶς ὑπνῷ πειθόμενον, ὅπως
ἐλθούσι κυρίς ἐν αὔγρυπνίᾳ
δύρεθωμεν. Πάσην εργασίαν,
πᾶσαν ὄκνησίδην διακερδυώμενα,
ἵνα ὡρὴν Χειρὸν δύρηκότες. Οὐ-
τῷ δῆτοι αὔγρυπνοιωθεῖς Καπού-
δοντες ζηλωθῶμεν τοὺς ἀκείνους
ποιμήνας βιθλεεμηνίκας, καὶ ἐσό-
μενα δίκαιοι σωὶς αὐτοῖς διελ-

k S. Greg. hom. k domum panis , portum securitatis , arcam salutis æternæ , in qua ^l videbimus Deum sicuti est , & videntes amabimus , & amantes in æternum laudabimus .

g. in Evang.

l I. Joann. 3. 2

τεῦν εἰς ἐπαρχίαν τὸν θεόν
λεέμ, τῶν ἐν ὅν ποικον ἄρισ,
καὶ λιμένα ασφαλείας, Καὶ κι-
βωτὸν σωτηρίας τὸν αἰώνιον, ὡπά
την Θεὸν καθώς ἐστιν, ὁ Φόρμεδα,
ὁ Φάμηρος φιλήσιμος, φιλήσιμος
αγνέσιμος εἰς αἰώνας.

HOMILIA NONA.

HABITA IN DOMINICA
Resurrectionis Jesu Christi
inter Missarum solemnia.

*In Basilica Vaticana, Anno Domini
M. DCC. IV.*

M Agnum hodie ac trium-
phale gaudium Filiis suis
annunciat pia Mater Eccle-
sia : ejusque in gloria Res-
urrectione psallit exultans, in
cujus anteà tristissimo funere
flebiliter atrata doluerat : totâ
plane in hoc ipsum conve-

ΟΜΙΛΙΑ ΕΝΝΑΤΗ.

Ρηθεῖσα εἰς αγίου κυριακῶν
αναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, τόσα
τὰ τέλη θείων λατταριών πακυ-
γυεικά,

Ἐν τῷ βαζαρίκινῳ ναῷ, πόλι Βαπτιστῶν.

Ἐταιρεῖδες.

Μεγάλως δὲ χαραὶ καὶ
θριαίμβοις βεβύχθη, τοῖς
ἰδίοις ἀπαγγέλλει τίμερον ψοῖς
ἡ Θεοφεῖνη μητήρ Εὐκλητία, τὸ
οὐαὶ ὑμνοῖς τε (ἢ ὡδῶν ἀγαλ-
λαῖα) τὴν ταῦτα ἀνδροῖσι τάξει
θέντι, ἐφ' ὃς αὐταρτάτη θεών π
θριαηίκως μελανείμων ἐλυπήτη

niente rerum universitate ;
quippe quæ omnium prope-
modùm convulso elemento-
rum ordine novissime turba-
ta , completo nunc humano
Redemptionis opere læta gra-
tulatur : ac redivivo Domino
fulgidiori Solis luce congau-
det , quæ morienti nuper Au-
thori suo meridianis tenebris
parentaverat. Apertus hodie

*¶ S. Ansel. ser.
52. de die
sancti Pasciue.*

"Tartarus reddit mortuos ; in-
novata Terra germinat resur-
gentes : Cœlum reseratum sus-
cipit ascendentes. Christi sci-
licet resurrectio elevat de in-
fimis , suscitat de terrenis , col-
locat in excelsis : defunctis
proinde est vita , est peccato-
ribus venia , Sanctis est glo-
ria .

πεώλων. Συνδέσμοις δὲ τοῖς
αἰμέλαις τοῖς τὸν αὐτὸν τόπον ἡ
τῆλος ὄλων φύσις καὶ γὰρ θεάθετη
σα, τοῦ μικροῦ γε δι' ὑπόστο-
μον τὴν τοιχείων μονονυχίην μη-
παίτων ζείξεως, ταῦτη τελετεομήρα
τὸν Διπολυτρόντεως ἡμέραν περίγ-
ματι (ὑπεράγητον λαμπτεόντε),
καὶ αὐτὴν τῷ δεσμότῃ αἰασαντι-
σμήδε) φῶς Διπολαύτρας ἡλίου
φαντοτερον, ἢ τοφρύνοντος
παθοδιπολαύτρας μεσημβελον τῷ ἐσ-
τῆσθι μικρεγών ἀπελθόντι κινδείδην
ἐποιήσατο. Αὐτοιχθεὶς τῷ μερεγνῷ
ἄρδης ἐσελθεῖν νεκροὺς ὄντας
καμνωθεῖσας ἢ γῆ ἀνθελασεῖ αἰα-
σαντες. αἰασαντοντες ὑποδέχεται
οἱ γέρεαν αἰαμοχριδεῖς αἱ-
καθ' ὃν τεόπον ἢ τὸ Χεισοῦν αἰα-
σασις ἐπαίρεται τοι βαθέων, τζε-
γείρει τὴν γηίνων, καθίστησιν τοι
ὑψηλοῖς· διὸ τὸ εἶτιν τῆς μηνὸς

Quomodo ergo Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, quomodo non lætabimur hac die, qua humani generis Reparator devictæ mortis spoliis onustus, ^b de imis ad superiora
b S. Amb. ser. 53. de innov. fidel.
 ascendens, nos quoque ad altiora de inferioribus sublevavit. Migravit ab inferis Christus victor ad superos, ut nos de morte transferret ad vitam. ^c Nostra est celebritas quam recolimus, nostrum est decus, quod veneramur, nostra est victoria, quam prædicamus; ^d accepto nimirum promissionis exordio, fidei oculis, quæ sunt futura jam cernimus, & naturæ provectione gaudentes, quod credimus, jam tenemus.

^e S. Thom. à Villanova ser. II.

^f S. Leo ser. I.
de Ref. Dom.

νεκροῖς ἡ ζωὴ, Τῇ τῆς αὐτὸμοις ἡ
συγνώμη, Τῇ τῆς ἀγίοις ἡ θυμῷ.

Πᾶς οὖν, αἰδέσιμοι ἀδελφοί,
ἀγαπητὰ τέκνα, πᾶς ό μή
ἀγαπητὰ σόμεντα σὺ ήμέρα ταύ-
τη, σὺ ή ὁ τέλος ἡ μήρα φύσιν πα-
λιν διδετήσας, τῷ ίδινάτχ νικη-
θέντῳ γειτοῖς σκύλων, σκητῷ
κάτω εἰς τὰ αὖτα ἄστερβας, οὕτοις
καὶ ήμᾶς σὺ τῷ βαθύτερων εἰς
τὰ οὐψηλότερα ἄστερηρε; Χει-
σός οὐ νικηφόρῳ τέλεσθαις σορ-
νὸν απωκίση, οὐδὲ ήμᾶς σὺ τοῦ
θδινάτχ εἰς ζωλεὶς μετανέγκοι. Ήν
έορτειν αὔγομήρ, έστι τὸ ήμιν κοι-
νὴ, οἰκεῖον καδός τὸ πέρι αἰδούμεθα,
ιδία καὶ η νίκη, λεῖψη πηρύπομψ ση-
μερον· ἐπειδὴ λαβόντες τὸ ἐπαγ-
γελίας περικάταρξιν, νιψί στο-
ούματων πίσεως, τὰ μέλλοντα
օρεώμηρ, τὸ χαίρεντες ἐπ' ἐπάρσος
τὸ φύζεως, τὸ πισθύρμον τὴδη
κεκτήμενος.

^e Exod. 15.1.^f Isa. 53. v. 2.
^g 3.^g Isa. 53. 6.^h Psal. 44. 3.ⁱ S. Leo ubi
supra.^k S. Cypr. de
Ref. Chr.

^e Cantemus igitur Domi-
no ; gloriose enim magnifi-
catus est. ^f Vir dolorum , cui
non erat species , neque de-
cor , despectus & novissimus
virorum , in quo posuit Do-
minus ^g iniquitatem omnium
nostrum , factus est ^h specio-
sus præ filiis hominum : ⁱ fa-
ctus est incorruptibilis , qui
potuit vulnerari : factus est im-
mortalis , qui potuit occidi :
factus est impassibilis , qui po-
tuit crucifigi ; adeò ut sacra
illa vulnera manibus pedibus-
que impressa Resurgentis , jam
non sint passionis insignia ,
sed gloriæ monumenta ; ^k nec
amplius jam Discipulis Christi
mors Magistri sit horrori , neque
pœna sit dolori , neque Crux
sit pudori . Crux scilicet Chri-

Αὐτῷ μὴ τίνω τῷ κυρίῳ, “
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασαι. Αὕτως “
 πάτερ ἡ πληγὴ ὧν, ὡς πέρι τοῦτον “
 εἶδε, τὸ δόξαν, οὐ αἴπουτον “
 ἐκλείπων τοῦτο τοὺς ύψος τῆς αἰώνος “
 θρώπων, ἢν τῷ ἔπικεν οὐ κύριος “
 τοῖς αἰμαρπίασι ήμερόξυμπαντων, “
 ἐγκύρωτοις αἴταις τοῦτον “
 ύψος τῆς αἰώνος θρώπων. Αὕτη ἐγκύρωτη,
 οὐδὲ ηδωνή τε φωνήσαι, αἴφθαρ-
 τος, οὐδὲ ιδινήσαι, αἴθαντος,
 οὐδὲ σανεργός, αἴπαθητος. οὐδὲ παν-
 άγος. ἐκεῖνα τελευταῖα, τὰ
 χειρὶ τε καὶ ποσὶ τὸν αἰνασάντο
 ἐγχαραχθέντα, μὴ τὸ δάμως, κα-
 θάπτει τερρον, πάθος εἴναι
 γνωρίσματα, μᾶλλον τοῦτον τὸ
 νηπίον τοῦτον μάρτυρας δόξην.
 Καὶ πάλιν οὐδὲ τούτη τοῦτον μαθη-
 ταῖς Χειρούς ἐχομένοις, οὐτε δι-
 δακτάλης θανάτου φείκης, οὐτε
 βαζανῶν οὖσαν, οὐτε σανεργήν

<sup>15. Leo ser. 2.
de Ref. Chr.</sup> sti , quæ ¹ salvandis est im-
pensa mortalibus , Sacramen-
tum est , quo virtus impletur
Divina ; exemplum est , quo
pietas incitatur humana.

^{m 1. Pet. 2. 24.} Intelligamus , Dilectissimi ,
Sacramentum hoc , & exem-
plum. ^m Peccata nostra per-
tulit Christus in corpore suo
super lignum , ut peccatis
^{n 2. Cor. 5. 15.} mortui justitiæ vivamus. ⁿ Qui
igitur vivunt , jam non sibi
vivant , sed ei , qui pro om-
nibus mortuus est & resurre-
<sup>o S. Leo de
Ref. Chr. ser. 1.</sup> xit. ^o Occumbant vetera , ut
<sup>p Idem ser. 12.
de Quadrages.</sup> oriantur nova : ^p non alia sci-
licet esse potest divinæ resur-
rectionis imitatio , quam de-
positio vetustatis.

Intraturi nuptiale convi-

αἰχμῶν εἶναι ποιητικόν. Καὶ γὰρ
καὶ ὁ Ἑρεσος σανερὸς, ὃς τὴν
ἱμέρην σωπείας γέγονε πλέξε-
ναι, μυστήριον ἔστι, διὸ οὐδὲ τε-
λεῖται ἡ θεία διάναυστις πλάσιδη
ματία ἔστι, διὸ γάρ τὸν αὐτὸν πάπων
ἐποιησάντες) δύλαβέντες.

Σωμάτωμα, ἀγαπητοὶ, γέροντες
μυστήριον, πλάσιδη γυμνα τόδε. Τὰς «
ἀμαρτίας ἡμέρην Χειρὸς αἴλετε» «
καντὶ τῷ σώματι αὖτε Κῆπον τὸν «
ἔντλον, ἵνα ταῖς αμαρτίαις δύο- «
χρόνοις, τῇ δικαιοσύνῃ ζήτω «
μέρη. Τοιγάροις οἱ ζῶντες, μη «
κέπιειν τοῖς ζώσιν, αλλα τῷ ψαλτῇ «
πάντων δυοθέουσιν ήτε γεράσειν. «
Καταδύοντες) ταῖς παλαιάς, ὅπως ταῖς
καιναὶ αἰαλέληη. γέρε γὰρ ἔντις ἐτέ-
ρως γένεται ἡμᾶς την τείδην αὐτα-
σασιν μητρούροις, ηδὶ διὰ τὸν πάπων
παλαιῶν δυοθέσεως.

Ἐπιδημέλομέντος πλά-

158 SS D.N. CLEM. XI.

vium, nova fulgeamus veste
virtutum; sanctorum profecto
exemplo Mulierum, quæ, ut
in Evangelica lectione nuper
audistis, non aliàs, quàm cum
aromatibus, hoc est, cum bo-
norum operum fragrantia, ad
Christi monumentum accesser-
runt. [¶] Emerunt Mulieres aro-
mata, ut venientes ungerent
Jesum: non enim inertispe-
randam sunt desiderio, sed actuo-
so laborum pretio comparan-
da illarum odoramenta virtu-
tum, quibus Domino placea-
mus. ^r Valde mane ad monu-
mentum venerunt, ^s ut quæ-
stum inventionis vigilantia di-
lectionis mereretur; divini sa-
ne illius moniti memores:

^t Idem ibidem
^{v. 2.}
[¶] S. Cypr. ubi
^{supra.}
^t Prov. 8.17.
^u S. Ambr. in
^{Luc lib. 2. n. 19.}

χίαν γαμικεῖς αἰσκεῖδες, δια-
 λάμψωμεν νεαροὺς ἐνδεδυμένοις
 ἔνδυμασ, δέετε· ἀπεκάλυψαν
 τῷ περιφερεῖται γυναικῶν, τῷ,
 ὡσπόδε περὶ μηροῦ, ὅτε τὸ δύα-
 γέλιον αἰσχυνώμην, ἥκατε, καὶ
 μὴ ἄλλως περιστελθεσμὸν τῷ Χει-
 σοῦ μνημείῳ, ὅπ μὴ σωὶς δέω-
 μασ, ταῦτα, σωὶς δύοσμία ἔρ-
 γων τοῦ παγαδιῶν. Ηγόρεσθι εἰ·
 γυναικεῖς δέωματα, οὐαὶ ἐλθεῖ·
 σαι ἀλεῖψωσι τὸν Ιησοῦν· καὶ γῆ·
 ικνοὺς τὸν παθύματος Πτιθυμῆσαι,
 ἀλλὰ δεῖ ὡντίτας θυμῆς τὸ πολ-
 λὸν καμάτων τοιαῦτα δέετε τοῦ
 ἔκπαινων θυματατα, δι' ᾧ δέεσθαι
 τῷ κυρίῳ διεκπειθάρι. Ηλθοσθι·
 Τῇ τὸ μνημεῖον λίθῳ πέσωτε, οὐαὶ·
 τῷ δὲ αἵρετιν κέρδῳ περιένησον ἡ
 Πτιμέλεια, τὸ αἴγαπτος γρηγο-
 ρεύμα· καὶ τοιε μὴ ταῦτα νεφε-
 τήματα ἐμέμνωσέ, τοιοὶ εμὲ·

160 SS. D. N. CLEM. XI:
molimina Sancti Spiritus gra-
tia ; nescit moras , qui Chri-
stum sequitur ; nescit cunctari ,
qui novit amare.

Exurgamus itaque diluculo ;

x S. Leo ser. 8.
de Pass. Dom.
sub finem. * curramus fidei gressibus , mi-
sericordiæ operibus , amore ve-
ritatis ; & statim atque divi-
næ justitiæ Sol per cœlestis
suæ gratiæ radios nobis efful-
serit , appropinquemus ad Do-
minum. Dicebant Mulieres

y Marc. 16. 3. ad invicem : *y Quis revolvet
nobis lapidem ab ostio monumen-
ti ? Noverant siquidem suscep-
ti operis difficultates : nove-
rant grandia , quæ Christum
invenire satagentibus obver-
santur impedimenta : non ta-
men propterea ab arrepto iti-
nere*

ζητῶτες πέων, δύρισθαι. Οὐ
φέρει περιμάτων βερεδύτη
χρήματα ἡ χάρος τὸ πιναγίς
πυρύματα· μηχαὶ ὀκνηρῶς διά-
κλαι, ὃς Χεισώ ἐπε). οὐκ εἴτε
εἰδὼς αναβολῆς οὐδὲ φιλῆσαι.

Ἐγένετο οὐκ ἔωθεν δύτης
δράμωμάρη τερπίμαστο πίσεως,
ἔργοις ἐλέοις, πόνοις ἀληθείας.
Ἐάμα τοῦ, τὸ δικαιοστίας τὸ
αγωνίς ἥλιον δι' ἐπιφρενίων ἐσε-
ρδί ακτίνων ἐν ἡμῖν διαλάι-
ψαι, γνώμενος ἐγεῖτο τὸ κνεῖς.
Ἐλεγον τοὺς ἑαυτοὺς αἰγυπιαῖ-
νες, τίς δυοκυλίστη ἡμῖν τὸ λί-
θον ἐν τῷ Θύρει τὸ μητρεῖον :
ἵδε τούτοις ὅπι δυχέρεδε τελέτου ἐξ-
χερήματα πολυποίκιλος λεῖ.
ἵδε τούτοις ὅπι καὶ πολλά ἔστι, τὰ
ἐνθυπίον μαχόμενα, τοῖς Ἀπιε-
λᾶς τοῖς τὸ δύρειν Χεισὸν μέ-
εμνώσι: αλλ' οὐχ ὅμως οὐδεὶ,

^a 1. Ieron. 4. 18 nere deflexerunt. ^b Perfecta
Charitas foras misit timorem ;
non eas terruit revolvendi la-
pidis moles ; non crucis re-
cordatio ; non horror sepul-
chri : ut nos edocerent quæ-
rentibus Dominum , nulla esse
metuenda pericula ; omnia esse
speranda miracula.

^a Marc. 16. 4. Ideo ^a respicientes vide-
runt revolutum lapidem ; erat
quippe magnus valde ; vide-
runt revolutum , quia magnus
erat : eò scilicet promptiora
sunt sequentibus Christum di-
vina præsidia , quò magis de-
sunt humana consilia. Eru-
diamur , Dilectissimi , Evan-
gelicis monitis , instruamur
^b 1. Cor. 3. 2. exemplis : ut vere ^b quæren-

καθ' οὐ πέξωντες ιούλαις, απειρά-
πηλαι. Η τελεία αγαπη ἔξω
ἔβαλε το φόβον· καὶ γὰρ αὐτοῖς εἰφό-
βησεν, καὶ λίθος, τὸ δόποντι λιθο-
ναυ δέοντο, τὸ μέγεθος, καὶ τὸ
μεμιηδός σωρεῦδε, καὶ δὲ τὸ φειλιθ-
δες μυημένος, οὐδὲ διδαχθείητο,
ὅποι οἱ ζητουστες Χεισοντος δάμαντος
οὐ φείλουσι τοὺς οἴνας, κίνδυνον
ἐνθαμβεῖσθε, μᾶλλον δὲ ζῆν τὸν
ἐλπίδιον ξυμπαίτων θαυμάτων.

Δια' δὴ τοῦτο αναβλέψασι «
Θεωροῦσιν, ὅποι δόποντι λιθοῖς λί- «
θο. Ήτο γὰρ μέγας σφόδρα. «
Εθεώρησαν δόποντι λιθοῖς οἵτε
το λίθον, διόπι μέγας ητο· καθ'
οὐ τεόποντος Χεισῶντος φεπομόνοις
τὸ σῶ τοιχόφρεστερόν εἶται τὰ τὸν
Θεοῦ βοηθήματα, οἷσι πλέον τὰ
τοῦ αὐτοράπτη βολθύματα τοῖς
αὐτοῖς υἱερεῖς. Παιδινώμενοι,
Αγαπητοί, Τοῖς κατ' αὐτούς

tes Jesum , & hunc crucifi-
 c 8. Leo fer. 8.
 de Pass. Dom.
 in fine. xum , sanctæ ejus resurre-
 tionis mereamur esse par-
 ticipes , quæ transitum no-
 bis de regione umbræ mor-
 tis ad terram repromissionis
 aperuit.

τὸς διδάγματος, τοῖς κατ' αὐτὸν
αναρρέει γίματος πλοεθώμενα, οὐας
παρεδή ζητῶντες Ἰησοῦν, Καὶ τότε
ἐσανεωμόνον, τῆς ἀκείνης πομα-
κίας ανασάζεως, τὸ δόπον χώρες
τὸ σκιᾶς θεμάτου εἰς γῆν ἐπαγ-
γελίας ἡμῖν παρεργκύας διέξο-
δον, μεταχεῖν αἰξιωθώμενον.

HOMILIA

DECIMA.

Habita in die Sanctorum
Apostolorum Petri &
Pauli inter Missarum
solemnia.

*In Basilica Vaticana, Anno Domini
M. DCC. IV.*

Audistis, Venerabiles Fra-
tres, Dilecti Filii, Evan-
gelicæ verba lectionis : pla-
ceat nunc mysteria perpende-
re , documenta scrutari , ut
sanctam hodiernæ festivitatis
lætitiam salutaris Fidelium in-

ΟΜΙΛΙΑ

ΔΕΚΑΤΗ.

Δεχθεῖσας εἰς τὴν ἑορτήσιμον
ἡμέραν τῇ δὲ ἀγίοις Αὐτο-
σόλων καὶ τε Πέτρος καὶ Παύ-
λου, μετάξυ τὸ ποιητήματος
τελετῆς,

Ἐν τῷ βασιλικῷ ναῷ, τῷ βαπτιστῷ.
Ἐτεῖ φέδον.

Α' Κηκόαλε, αὐδέσιμοι αὐδελ-
φοὶ, αὐγαπητά τέκνα, αὐτα-
νώψεως τῆς βασιλείης. Βοδοκεί-
τω νωῦ τὰ σκείνης μυστήρια,
διεξετάζειν, τὰ σκείνης ἐξουσιῶν
οἰδαίμονα, ἵνα τῷ ποιητήματος
τῆς, ἡς σύμερον αἴγομδι, πάμη-

^a *Hebr. 4. 12.* structio consequatur : ^a ac quoniam vivus est sermo Dei & efficax ac penetrabilior omni gladio ancipiti , nullis jam verborum phaleris , nullis eloquentiae argumentis divini sermonis vires obtundamus . Quid de se dicant homines humili Christus investigatione per-

^b *Matt. 16. 13.* quirit . ^b *Quem dicunt homines esse Filium hominis ?* Magni con-

^c *Izai. 9. 6.* filii Angelus , ^d Pater futuri saeculi , Princeps pacis illorum adscribi consortio non dedignatur , de quibus scriptum novimus , ^e Filii hominum usquequò gravi corde ? ^f Vani Filii hominum : Mendaces Filii hominum .

Vulgari nimirum hoc ac despicio

γνεσιμώ πιστὸν διόρθωσίς θεοῦ σω-
τερῷ ἐποιήσῃ σωτίην). ὅπερ “
ὢ ζων ἔστιν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ
ἐνεργός, καὶ θυμάτερος τοῦτο
πᾶσιν μάχαιραν δίσομος, αὐτὸν
γέροισθε ἡμᾶς φύνει κόμπῳ, φύνει
λέξεων καλλωπισμὸν χεῖράς, εἰδο-
μὴ τοιούτου σωτήρα. Ζητεῖ αἴπλωσι
τὸ ἐργτόν ὁ Χριστός, πάρεστι
ὁ τοῦτον λέγοιεν αὐτὸν οἱ αὐτορω-
ποιοι. Τίνας λέγουσιν οἱ αὐτορωποι
εἶναι τὸν γὸν τοῦ αὐτορωπά; Οὐ με-
γάλην βουλῆν Αγγελού, οὐ μέλ-
λοντος αἰώνῳ πατήρ, οὐ εἰρηνῆς
άρχων, τόκον αὐταξιοῦ ἐναειθμεῖ-
ας ἐκείνοις, τοῦτον γέγενεφθαί
που ὄιδαμόν. γοὶ αὐτορωπῶν ἔως
πότε βαρυκαρδίοις; Μάταιοι οἱ
γοὶ τοῦ αὐτορωπῶν, ψυχοῦσι οἱ
γοὶ τοῦ αὐτορωπῶν.

Διατάσσετε διὰ κοινῆς τε κοι

Y

170 SS. D. N. CLEM. XI.
despecto Filii hominis nomi-
ne, quo æterni Patris Filius
vocari amat, stulta & inanis
hominum damnatur ambitio,
qui vanis honorum titulis in-
tumescunt. *Quem dicunt ho-*
mines esse Filium hominis? Ni-
hil profecto habebat Christus,
quod in se emendaret:
quæsivit quid de se dicerent
homines, ut alios instrueret.
Habemus nos multa, quæ in
nobis emendemus: quæramus
quid de nobis dicant homi-
nes, ut ab illis instruamur;
ac humilitatem, quam in scien-
tia Christi docere debuimus,
in correctionis nostræ tribula-
tione discamus.

Matt. 16. 14.

¶ At illi dixerunt, alii Joann-

αγοραίας έ κύριος αὐτρωπός τελεσθείας ή ἀρπάζεις διάκενος φιλοθέητα τῷ Πνί ματαιότην τοῖς αλλήλους τελεσθείας φυσικαῖς φερόντων καταγνώσκει).

Τίνα λέγοντιν οἱ αὐτρωποι εἶναι “τῷ κύριῳ τοῦ αὐτρωπός; Οὐδὲν ἀμέτητό εἴσαι τοῦ Χριστοῦ συνήδετο παθεῖσα τούτην την· ἐξήτησεν οὐδὲ τῶν θεοῖς ἑαυτὸς τῷ αὐτρωπών γνώμην, ἵνα οἱ λοιποὶ παίδες θεωτοί. Ήμεῖς δὴ ἐπειδὴ συνοίδειμεν ἔχοντες πολλά, τοι διηγεία διορθώσας, ζητοῦμεν, πίνας αὐτοὺς λέγοντιν ήμας οἱ αὐτρωποι εἶναι, ὅπως διδύσωμεντα τοις ἔμετνον, τοι διδάχθωμεντα τοις Σταύροῖς ιδίας ἐπικυρεῖταις φυσικαῖς τοις Ιανδιοφρεγεῖν τῷ, ὅπερ εἰκὼς λεγόμας καὶ γνώσιν κυρίες τελεσθάξαι.

Οἱ δὲ εἴπον, οἱ μὲν Γαβανίων,

nem Baptis̄tam , alii verò Eliam ,
 alii verò Jeremiam , aut unum
 ex Prophetis . Ubi scilicet ea,
 quæ Dei sunt , Mundi ratio-
 nibus expendimus , necesse est
 ut fallamur ; nec certa un-
 quam possunt esse judicia , quæ
 humanæ prudentiæ viribus ,
 non divinæ veritatis argu-
 mentis innituntur : ^b illis proin-
 de qui homines sunt , huma-
 na opinantibus , ad eos qui
 supra homines sunt , interro-
 gatio convertitur . ⁱ Vos au-
 tem quem me esse dicitis ? Hu-
 manam prope sortem egre-
 diuntur , qui Christi sectan-
 tur vestigia : nihil illos sape-
 re decet terrenum & humile ,
 nihil fluxum & caducum , ac
 penitus humanum nihil ; adeò
 ut non eos amplius fas sit ho-

*h s. Hier. lib. 3.
 Comm. in Mat.
 c. 16.*

i Matt. 16. 15.

ἐν Βαττίστῳ, ἀλλοι δὲ Ηγαῖοι, «
 ἔτεροι δὲ Γερεμίδη, οὐέτα τόν περ- «
 φυτήν. Οὐτού γάρ τε Θεοῦ διά «
 τοις καὶ τὸν κόσμον λογισμοὺς
 σαφεῖς ωρίζου, οὐδὲν οὐδὲν απο-
 τελεῖ, αἰμάχους οὐν τοῦ, ασφαλῆ
 ἔναις κείματα, αὐτῷ μὴν αὐθω-
 πίντος σωτείρως δικαίους, τῇ δὲ
 θείκης αληθείας διποδείξει τὸν
 ἐπιβεβαίδε). Επιδίπτει οὐδὲν σκεῖνοι,
 ἀτε αὐθωποι οὐτες, τὰ αὐθωπ-
 ια σνόμιζον, Πτισσέφε) περ
 ἀλλοις, τοις φύσεως αὐθωπ-
 ης περεργηκότας, οὐ ἐρώτοις.
 Υμεῖς δὲ πίνατε μετάγετε εἶναι; «
 Εἰσὶ δικαίους τούς αὐθωπείας
 καταστατέως οἱ τῷ Χειρὶ περι-
 θέοντες τούτοις περισκόπιον μηδὲν
 φεροῦσαι γηῖσιν, μηδὲν δύτελλες,
 μηδὲν γάρ τοι πάκησιν, γάρ τε ρύσον,
 τοι ποιηταίς μηδὲν οὔτε τόν αὐ-
 θωπων αἰδενοι. οὕτε εἶναι αἴτιοι

mines credere , sed Deos & filios Excelsi omnes. Hos inter prior fuit in Domini confessione , qui primus erat in Apostolica dignitate. Discant qui aliis præsunt , illorum qui sibi subsunt , tarditatem verbo excitare , exemplo prævenire.

Matt. 16. 16 Respondens Simon Petrus dixit , Tu es Christus Filius Dei vivi. Primus respondit Petrus , & solus ; neque enim ambigi potest , num idem alii sentiant , dum Petrus loquitur , illiusque ardore fidei loquitur , qui primus pariter & solus in mare descenderat , ut ad Jesum veniret : non quidem considerans , ubi pedum vestigia poneret , sed tantum

μαῖν τὸ πιστεῖν, ὅπι αἱ θρωποὶ
εἰσὶ δέοντες ἀνθεῖαι, ὅπι “
δεοί εἰσι, Καὶ ψήσα πάντες.”
Πλὴν τάτων περιτερῆς ἐγένετο
κύριον ὁ μολυγάμοντος, οὐ τοῦ
αὐτῶν τῷ διποσολῆς αἴσιωμαν
πειθερβόν. Μαθέτωσαν οἱ σέρ-
χοντες τῇ μάστιχῃ τηνὶ ιδίᾳν δέχεται
οὐλῶν φαεθυμίαν τῷ τέ λόγῳ ἐγε-
νέν, Καὶ ἔργῳ Φθανεῖν.

Αποκεκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος
εἶπε, Σὺ εἶ δὲ Χριστός, οὐ ψός δέ
Θεος δέ τοι ζώντος. Πρωτότοτε
καὶ θητείον Πέτρος Καὶ μόνον δέ τοι γέ-
δεντος Καίλος οὐδὲ ὁ μονονοπικὸς γέ-
νετος παντας τῷ Πέτρῳ λαλήσαν-
το, καὶ λαλήσαντο μόνον τῷ Φλο-
γίνῳ πίστιν αἰδεῖσθαι ταύτα, δέ
περιττα τε ὁμοίως καὶ μόνος, οὐα-
τῷ Γενεσίῳ τετραγενελαθη, εἰς θάλασ-
σαν κατεβαντος, δέ τοι τετρασέχον-
τος οὖτε αὐτὸν θετείσαντον ἔχον,

176 SS. D. N. CLEM. XI.
videns , ubi figeret vestigium
charitatis. Sustentavit scilicet
fides , quem unda mergebat;
& quem fluctuum procella tur-
babat, Salvatoris dilectio con-
firmavit.

Poterant eorum varia esse
responsa , qui humana sapie-
bant ; non poterant non ea-
m Att. 4.32. dem respondere , ^m quorum una
fides erat , cor unum , & ani-
n S. Leo ser. 2.
in die assump.
sua. ma una. ⁿ Hinc omnis lin-
gua , quæ confitetur Domi-
num , magisterio hujus vocis
imbuitur , *Tu es Christus Filius
Dei vivi.* Dixerat se Christus Filium hominis : dixit
o Aug. tract.
25. in Ioa. c. 11. eum ^o Petrus Filium Dei: com-
mendavit Verbum Dei humi-
litatem suam , agnovit homo
Domini

ἀλλα τεωρουμένῳ μόνον, ὅπερ
αὐτὸς ἐπήγυνε τὸ τὸ ἀγάπης θαύ-
μα. Αἰνῆσε διὶ πάντας τὸν πίστιν,
ὅν ἔμελε καταποντίζειν τὰ κύ-
ματα, Καὶ τὸ αὐτὸν ωδὸν τὴν
ὑδάτων θυέλλης ταραχθέντα
ἐκοστίασε τὸ εἶναι σφοδρὸν
ἐργασίων τὸ Σωτῆρα.

Ηδεύδητο μήποι τὰ τὸ σαρ-
κὸς φρεγιουμένες εἰς δόποντίσεων
πώλει, διαφοράν διαρρέεις, δόπο-
κειθεῶσι τοῦ, ὅπερ μὴ τὸ αὐτὸν καὶ
ἔντονος ὅτιοι τε ἡγεμονοὶ οἱ λοιποί,
ἄλλην πίστιν μίσθιον, οὐ καρδίαν. Καὶ “
Ψυχὴ μίσθιον. Ταῦτα διὶ, πάσας “
γλωτταῖς ηὔχομολογεμένη τῷ
κυρίῳ, διὰ τῶν θευτοῖς φωνῆς
διδασκαλίδιον διορθώσας), Σὺ εἰ δὲ “
ψὸς τὸ Θεοῦ τὸ ζῶντα. Εἰλεγέ-“
χει ἐαυτὸν ὁ Χειρός τὸν ψὸν τὸ
αἰθρώπιον λέλεχεν ὁ πέτερος αὐ-
τού, τὸν ψὸν τὸ Θεοῦ ὁ λόγος μήποι

^{p Hil de Trin.}
^{lib. 5. n. 37.} Domini sui claritatem. ^r Hæc revelatio Patris, hæc Ecclesiæ ædificatio est, hæc securitas æternitatis.

^{q Matt. 16. 17} Respondens autem Jesus dixit ei, beatus es Simon Barjona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in cœlis est. ^r Cœlestis scilicet Pater quem dixit, Hic est Filius meus, Petrus revelavit, ut diceret, Tu es Filius Dei. Carnis & sanguinis revelationi divinæ revelationi consona esse non potest: ^s prudentia enim carnis mors est, sapientia carnis inimica est Deo. Beatus hinc merito dicitur Petrus, ^t S. Leo serm. 3: quem carnalis non defellit opinio, sed inspiratio cœle-

Ἐ Θεοῦ τὸ ἑαυτόν ταπένον ἀκίνευ-
ξεν, οὐδὲ αὐθωπῷ διέγνω τὸ ιδία
δεσμότης τὸ Ἀποφανές. Αὕτη ἡ
τὸ πατρὸς δύοκάλυψις, αὕτη ἡ
τῆς Εὐκλησίας ὁικοδομή, αὕτη ἡ
ζωῆς τῆς αἰωνίας αὐσφάλεια.

Καὶ δύοκαλυψίος Ιησοῦς εἶπεν «
ἀντοῦ, Μακάρει τοῖς Σιωνιών Βασίσις «
Γανᾶ, ὅπι σὰρξ καὶ αἷμα, οὐχ «
ἀπεκάλυψέ σοι, αλλὰ ὁ πατέρας «
με ὁ ἐν Τοῖς χρονοῖς. Οὗτωδὴ «
πατέρας ὁ ἐπιχρωτός τοι λέγων πότε,
ὅτος ἔστιν ὁ ψός μου, απέφλεψε
τοτε καὶ πέτρω τὸ δέ δίκαιον ὃ
ἀντὸς ριθίων, Σὺ εἶ ὁ ψός τούτος «
Θεοῦ. Αἴρεγε τὸ τε σαρκὸς καὶ «
αἷματος ἡ δύοκάλυψις μὴ δυ-
νήσαιτο αὐτὸν πατέραν τῆς θείας ὁμό-
φωντος. τὸ γὰρ φερόντημα τὸ σαρ- «
κὸς, θανάτος. Καὶ πάλιν, τὸ «
φερόντημα τὸ σαρκὸς ἔχθραν εἰς «
Θεόν. Διὸ Καὶ πέτρει τοι κατ’ αἰξίαν «

stis instruxit, ut Christum Dei
Filiū palam fateretur, & cre-
^{u S. Leo ser. 2.} deret: "digna sane confessio,
quæ omnium humanarum opi-
nionum incerta transcendit,
& firmitatem Petræ, quæ nul-
lis impulsionibus quateretur,
accepit.

^{* I Jai. 51.1.} Et ego dico tibi, quia tu es
Petrus, & super hanc Petram
ædificabo Ecclesiam meam. At-
tendamus igitur ad hanc Pe-
tram, * unde excisi fuimus,
sestemur fidem, charitatem
æmulemur, ut illius soliditate
firmati irruentis inferi portas
minime formidemus.. Et por-
tæ inferi non prævalebunt adver-

ώνομαίσθι μακάρει®, ὃν μήτε
σόκη πάτησεν ή κατ' αὐτῷ πονῶσιν δό-
κησις, ἀλλὰ καὶ διώξεωσεν ηγε-
νόθεν ἐλθούσαις διδαχῇ, οὐαὶ τούτῳ
ὅψις παντων ὁμολογητοῦ) καὶ π-
σθίσιν, ὅπερ Χριστός ἐστιν ὁ υἱὸς Θ
Θεοῦ. οὐ τὸ ἐπανεπῆς ὁμολογίας,
τὸ στοερβαντός παντων τὴν ἡμῖν
δοκουσθών τὸ αὐταφές, οὐαὶ εἰς
ἀμοιβὴν λαβόντος τὸ αὐτοῖς τεπλον
πέτρας, οὐδὲ γένεια, ποτὲ κατε-
σεῖν ἐμβολὴν διωνθείη.

Καγὼ δέ τοι λέγω, ὅπου σὺ εἶ «
Πέτρε®, Σὴ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ «
ἐοικοδομήσω μου τὸν Εὐκληπτόν. «
Εὐβλέψω μέν οὐδὲ Σὴ τὸν σε-
ργανὸν ἔκειται πέτραν, οὐδὲ οὐδὲ τη-
μήτηρ μέν, μητρὸς μετατοπίζει τὸν
πίστιν. Σηλώσω μέν τὸν αὐτόν περιτταί-
ματι σπειρυθέντες, γέδαμώς φο-
βηθώμεν πύλας Θ αὐδεῖς, καὶ ν

sùs eam. Ædificavit Vir sa-
piens domum suam super pe-
tram , & descendit pluvia ,
& venerunt flumina , & flave-
runt venti & irruerunt in do-
mum illam & non cecidit ;
fundata enim erat supra pe-
tram. Et portæ inferi non præ-
valebunt adversus eam.

Verùm non modò Petrus
meruit à Christo Domino ap-
<sup>¶ S. Ambr. ubi
supra.</sup> pellari petra , [¶] quippe quæ
totius Christiani operis com-
pagem molemque sustineret ;
^{¶ S. Leo ser. 2.} [¶] sed regni insuper Cœlorum
Janitor constituitur , ac ligan-
dorum & solvendorum Arbit-
ter , mansurâ etiam in cœlis
judiciorum suorum definitio-
^{¶ Matt. 16. 19.} ne , præficitur . [¶] Et tibi dabo
claves regni Cœlorum , & quod-

ἘΦΟΡΜΗΤΩ. Καὶ πύλαι αὐτὸς εἰς
καὶ χρυσοῖς αὐτῆς. Ωκοδόμητε
σεν αὐτῷ φερίνη μὲν τὴν οἰκίαν
αὐτῷ ἡπειρί την πέτραν, Καὶ κατέ-
βη ἡ Βεργίνη, καὶ ἦλθον οἱ ποτάμοι,
Καὶ ἐπιδύσθησαν οἱ αὐτεμοι, καὶ περισέ-
πεσθη τῇ οἰκίᾳ σκάνην, καὶ οὐκ
ἐπέτειε, τεθειμελίως γὰρ ἡπειρί την
πέτραν. Καὶ πύλαι αὐτὸς εἰς κα-
ὶ χρυσοῖς αὐτῆς.

Πλεύσας ἀλλαχούσῃ μόνον ἤξιω-
δη Πέτρος κληθεῖσα πέτρα,
οὗον διὰ μέλλουσα φέρειν ὅλης τῆς
Χειροῦς οἰκοδομῆς τὸν δέμον
καὶ τὸν Βαρεγών αλλαχούσῃ περὶ
τούτης σωμάτια) οὐ τοῦτο ζερανῶν θυ-
γεωρῶν, Καὶ καθίσας) ἡπειρί τῷ δῆ-
σμῳ παίπη καὶ λύσας διὰ γνωμῆς,
ἐπὶ τοῦτο ζερανῶν μήρουντος βεβαίγε.
Καὶ δώσω τοῖς κλεῖστοις τὸν Βα-
σιλείας τοῦτο ζερανῶν, Καὶ οὐτοῦ
δίσμος ἡπειρί τῆς γῆς, ἐσαγέδειμόν νον

184 SS D. N. CLEM. XI.

cumque ligaveris super Terram,
erit ligatum & in Cælis : &
quodcumque solveris super Ter-
ram, erit solutum & in Cælis.

^b s. Leo, ubi
^{supra}. ^b Permanet adhuc, Dilectissi-
mi, semperque permanebit,
quod in Petro Christus insti-
tuit : ^c timeant igitur ligati,
^{c Aug. ser. 295} timeant soluti : qui soluti sunt,
timeant ne ligentur ; qui li-
gati sunt, orent ut solvan-
tur.

^d Oremus & nos similiter
misericordem Dominum pro-
pe sacros Apostolorum cine-
res suppliciter deprecantes,
ut illorum intervenientibus
meritis ^a sedium suarum af-
fistricem sapientiam tribuat :
nobis quidem, ut commis-
sum humilitati nostræ Apo-
stolicum munus salubriter ex-
equatur.

^d Sep. 9 4.

ἐν τοῖς ψευδοῖς, καὶ ὁ ἐαυτὸν λύ-
σας Πᾶν τῆς γῆς, ἔσαι λελυ-
μένον ἐν τοῖς ψευδοῖς. Μέντη
εἰσέπι, αὐγαπτότε; καὶ εἰσαῖ
μένει τὸ αὐτὸν Φτρό, τὸ οὐα-
τὸν καρείς Πᾶν τῷ Πέτρῳ νομο-
θετήσαν ὅν. Φοβηθήτωσαν οὐα-
οι δεδεμένοις, Φοβηθήτωσαν τέ
καὶ οἱ λελυμένοις τέ οἱ μὲν δια-
τελῶσι τελέμονες, ὡς μὴ δε-
δούσεστος, οἱ δὲ σεντωστον, οὐα, λυ-
θεῖν.

Δεητῶμεν τέ οἵμετος ὄμοιώς Φ
ἐλένεμον τὸ καρείς, πιναγίοις τῇ
Α' ποσόλων περοκολυθείνες πο-
δοῖς, τέ λιπησθώμενοι μεθ' ικεσίας,
οὐα χαρίζη^η) τέ τῇ αὐτῷ θρό-
νῳ πάρεσθον Καφίδην οἵμην μέρη
τέ διατήσεως τὰ τῇ Α' ποσολικῇ
δέχῃ, ηγε καὶ τὸ πεπνοὶ ὄντες;
ἀνεπισθήτωμεν, καθίκοντα διπο-
τελεῖν. Τοῖς δὲ λειποῖς ξύμπαστ
Αα

qui valeamus ; cæteris vero Fidelibus omnibus , ut piissimam ac veram Matrem Ecclesiam , e quæ nec peccantibus filiis superbe insultat , nec correctis difficile ignoscit , humiliter agnoscentes , agnoscant pariter , mentuant , revereantur , ligandi atque solvendi potestatem illam , quæ Petro à Domino tradita f in indigno hærede non deficit .

*f S. Leo , ubi
supra.*

πεσούς, ὅπως τινὲς δέξεσάτησ
Ἐὰν οὐδεσάτησ μηλέρα Εὐκλη-
σίου, τινὲς καὶ δέ τε περὶ αἱματίωλγού-
ντος φέντων, καὶ δέ τε περὶ μετμοούση-
τος αἱμυπαθῶν, μή δέ στοις Τε-
πνοφερσοώντος Κηφυνόντες, οἷος
διαγνώστοι, φοβηθώστοι, αἰδεσθώστοι,
ἢ σκείνων οὐ τε δησαί τε λαζα-
δοθεῖστοι δόπο οὐ κατέτητο Πέτρῳ
διωάμιν, τινὲς δὲ σὺν διαδόχῳ,
καὶ ναΐαξίῳ, καὶ δέ τε γερμῶν οὐε-
ρεγούσιν.

HOMILIA UNDECIMA.

Habita in Nativitate Domini
Iesu Christi inter Missarum
solemnia,

*In Ecclesia Sancte Mariae ad præsepe.
Anno M. DCC. IV.*

INeffabile Divinum Verbum,
quod in principio erat, &
Ioan. i. 1. apud ^a Deum erat, & Deus
erat, è Patris sinu prodiens,
Patri coëxistens, Patri coëx-
ternum, in ipsa Patris sub-
stantia semper manens, & ex
ipsa semper effulgens: Ver-
bum, per quod facta sunt

ΟΜΙΛΙΑ

ΕΝΔΕΚΑΤΗ.

Λεχθαισας εις τα γνέσιας Κυρίου Γιησού Χριστοῦ μετάξυ των πνευμάτων ιερουργίας,

Ἐν ιερῷ ναῷ τῆς παναγίας Μαρίας ἐπὶ φάτνη.
Ἐτει αὐτό.

Οὐαὶ λόγῳ ὁ αὐτοῖς, οὐαὶ Θεῖς, οὐαὶ δέχῃ λεῖ, Καὶ τοὺς Θεὸν λεῖ, καὶ Θεὸς λεῖ, δύο καλπά τοι πατέρας θέξελθαν, τῷ πατέρᾳ σωματάρχων, τῷ πατέρᾳ συναίδει, οὐ τῇ αὐτῇ τοι πατέρας γοία αἰδὲ εμφύτευτος, Καὶ οὐ τῆς αὐτῆς αἰδὲ συλλάμψασι οὐ λόγῳ δι', τῷ πανταχού εὑρίσκει, καὶ

^b Ibid. v. 3.^c Ibid. v. 14.^d S. Leo ser. 10
in nas. Dom.^e Idem ser. 8.
in ead. solemn.

omnia, & ^bsine quo factum est nihil, per quod perfecta est creatio initio temporis, per quod perfecta est redemptio in plenitudine temporis; hoc sane Verbum, ut nuper audi distis ^c*Caro factum est, & habitat in nobis.* In nobis, quos Verbi sibi Divinitas coaptavit, cuius ^d caro de utero Virginis sumpta nos sumus. Geminâ nimirum in unam Personam conveniente naturâ verus Deus, & verus homo natus est, ut illi vera inesset Deitas ad ^e miracula operum, nec vera deesset Humanitas ad tolerantiam passionum.

Mirabile hoc ac supernum Dominicæ Nativitatis mysterium non alio profectò me-

χωρὶς ἐγέρνετο ἀδὲ οὐ, διὸ τοῦ
οἰκείου) οὐ κτίσις οὐ δέρχη τοῦ ξεό-
ντος, διὸ τοῦ οἰκείου) οὐ δύπλαντις α-
στις οὐ πληρώματι τοῦ αὐτοῦ τοῦτο
διὸ οὐ λόγος, καθὼς εἶτε πορ-
μικεροῦ αἰκινούτες, σάρξ εγέρνετο
καὶ ἐσκελέψεν οὐ οὐμῖν. Εὖ
οὐμῖν γε, οὐδὲ οὐ τοῦ λόγου θεούτης
ἐσευτὴ σωτήριον, ως καὶ αὐτὸς εἰσ-
μένη οὐ σάρξ, λέπιον παρθένος
ἔλαβε. Καὶ γὰρ καὶ δυοῖν σωματι-
μάριον εἰς χωσασμὸν μίδιν φύ-
σεων Θεός τε αἰληθῆς καὶ αὐ-
θερωποῦ αἰληθῆς εγέρνετο, τοῦ
οὐατῶν εἴναι καὶ τὸ αἰληθῶς
θεῖον, οὐδὲ θαυματερούσιν, τὸ
αἰληθῶς αὐθερωπειον, οὐδὲ κα-
κοπαθεῖν δυνηθείη.

Πλειστοὶ δὲ λέπιοι οὐ φέρουσιν θαυ-
ματον τόδε καὶ επιχεράντιον τοῦ
κυρίου γέρνεται μυστήριον βελ-

lius explicari à nobis poterat eloquio , quām Discipuli illius , qui fluenta Evangelii de sacro Dominici pectoris fonte in cœna potaverat : sed quia ^f adhuc homo erat , qui de Deo dixit , non totum dixit , quod est ; dixit quod potuit : excedit ^g siquidem longeque supergreditur humani sermonis facultatem Divini operis magnitudo ; & inde oritur difficultas fandi , unde adest ratio non tacendi .

*g S. Leo ser 9.
in ead. solemn.*

Gaudeamus tamen , Venerabiles Fratres , Dilecti Filii , gaudeamus quòd ad eloquendam salutis nostræ altitudinem impares sumus . Gaudeamus probe agnoscentes nobis bonum esse , quòd vincimur ; ac quoniam infirmitatis

πόνι τέλεσθε λόγω τούτος ἀκε-
νου οὐ ματητός, οὐ μεταξὺ δείπνου
τὰ διδαχειλία ρεῖσθαι. Τῇ τῇ αυ-
τῇ στήθους κυριακοῦ πηγῆ πο-
ποδέν. ἀλλα διόπτανθρωπός
λιβός τοι. Θεος φάρμακός, τοκ
ἐφησε τὸ παῖδα, οὐπέ εἰσιν οὐν
ἐφησεν λιβός, τούτῳ εφησεν πολ-
λούς γάρ διατίματος νικᾶ καὶ
ταρεξέχει τὸ λόγων τέλεσθρώπου
διωκόμεως, πείματος οὐ Θεία
τὸ μέγεθος, διό (τὸ ἀρρητὸν γίνεται)
αὐτὸς οὐδὲν αἰτιωτερον αὐτὸν εἴη ρη-
θῶσαι.

Οὐδὲν τίτλον χαίρωμόν, αἰδε-
σιμος αἰδελφοὶ, αἴγαπηταί τέκνα,
Τῇ τῷ οὐχ οἴοντες τε εἴναι ήμᾶς
διά ιδίων λόγων εφησελέσθαι τῆς
ἥματος σωτείας ψυχή τούτη.
Χαίρωμόν καλῶς εἰδύτες, οὐπέ
ἥματος αἴγαδον τὸ νικᾶτος. ἔρχεται
επέδη τὸ οικεῖας φύσεως αἰδενεῖς

tatis nostræ præpedimur angustiis, quò minùs tantæ misericordiæ sacramentum digne promere valeamus, veneremur obsequio, quod eloquio explicare non possumus. Verùm

b Idem. ibid.

b ut Nativitatem Domini, quæ Verbum caro factum est, non tam præteritam recolamus, quæm præsentem quodammodo inspiciamus, piæ cogitationis gressibus sacrum adeamus puerperæ Virginis divisorium, ac Bethlehemiticum

i Isa. 1. 3.

antrum, in quo agnovit ⁱ bos possessorem suum, mente lustrantes vagientem Filium, orantem Matrem, Nutritum sedulum, canentes Angelos, Pastores vigiles contemple-

*k S. Hier. ad
Eustoch. epist.
27. v. 22.*

mur, mixtisque gaudiō fletibus dicamus, salve ^kBethlehem

σενοχωρεῖ ἡμᾶς, Καὶ εὐποθῶν γί-
νεται τῷ καθ' αἰξίdu διεξελθεῖν μυ-
ῆτελον τούτου ἐλέγει, τὸ δὲτό
ἀφαῖν μυρίας θεραπείας σε-
βώμενα. Πρέστι τούτης ἵνα δέ
δεσπότε την ψύχην, δι' ἣς ὁ
λόγος σαρξ ἐγένετο, μὴ αἰδαμ-
ινθάμενος μόνον, οἷον παρεληλυ-
θῆν, αλλαὶ καὶ τρέπον θυντή-
θεωρείμενος, αἵτε παροῦσαν, το-
σίωμεν χειράρχοις δύσεβαν δια-
βήμασι λογισμῷ τῷ πλημμύρῳ
μητρεπαρθένες καταλύματα, ήγ-
νοντας τοῖς οἰκείαρχοις τὸ σκέπτο
σπίλαιον τὸ Βηθλεέμ, οὐδὲ γνω-
βοὺς τὸ κτιράρχον, διάγωμεν
οκοπούμεν τὸ τε παιδίον σκεῖται
κλαῖον, καὶ την μητέρες δύχο-
μένων, Καὶ τὸ τερψὸν μετεμνάν-
τα, ήγνοις Αγγέλος αἴδοντας Καὶ
της ποιμένας αὔρυπνοις ὄντας.
Εἴτα ηγέτη τῷ αγαλλιασμῷ κατε-

domus panis, in qua natus est

^{1 Joan. 6.33.} ^{¶ 51.} ille panis, ¹ qui de cœlo des-

cendit : salve Ephrata regio
uberrima, cuius fertilitas Deus
est : salve felix Terra Juda,

^{m Matt. 2.6.} nequaquam ^m minima in prin-
cipibus Judæ ; ex te enim

^{n Michæl 5.2.} ortus est ⁿ Dominator in Is-
raël, cuius egressus ab initio,
à diebus æternitatis.

Sed cur jam quærimus ani-
mo, quæ oculis cernimus ?
Gratulemur, Dilectissimi, fe-
licitati nostræ ; nobis quippe
datum est hodie in hoc sa-
cratissimo Templo, in hac
ipsa, ad quam litamus, Ara
prope intueri ac venerari sa-
cra cunabula Salvatoris. Hoc
in præsepi reclinatus æterni
^{o Philip. 2.7.} Patris unigenitus Filius ^o in

μίξισθες τὸ θρεῖον λέγωμάριον,
χαῖρε ὡς Βηθλεὲμ, ὅπου ἀρτός,
οὐ ωὐδὲν οὐδὲν αἴτος σκεῖν, “
οὐ δὲ τὸ φρεγονός καταβάτις· χαῖρε “
ὡς Εὐφρατάς, χώρα οὐ φορός, “
ἥς ἡ οὐ φορία, οὐ Θεός· χαῖρε “
οὐ οὐδαίμων γῆ Ιερά, οὐδαίμως “
ἐλαχίστη οὐ τοῖς ιγνεμόσιν Ιερά, “
οὐ Κύρος γῆ Κένηλας οὐ αἴρχων τὸ “
Ιεροῦλα, τὸ ξένος αἴτος αἴρχης, “
οὐ οὐ μερῶν αἴτος. “

Αὖτις οὐκέτι νοεῖ οὐδεῖσιν
ζητήσαι τὰ οὐ μείρεις οὐ ποκείματα
οὐ φταλμοῖς; Εὐφρανθάριον,
οὐ γαπτῖον, οὐκτις μακαρίζοντες
Τὴν τὰ οὐ μιν αἴρων συγχωρη-
θεῖσαι τὸ, οὐ τῷδε τοιωτίω
ναόν, “ οὐ τῷδε αἴτον, οὐ ωὐδέν τοῦ
χαῖμόμαρι λεπυργούμενος, Βαριά,
εὑμετάτω οἶδεν “ αἰδεῖσθε κοιπί-
δα τὴν πονηρίδιν τὸ Σωτῆ-
ρος. Αὕτη ἐστὶ η φάτνη, εἴφ’ οὐς

similitudinem hominum factus
 apparuit, & habitu inventus
 ut homo. Hic gelidas inter
 tenebras brumalis noctis fri-
 gore obriguit Parvulus, ^p qui
 natus est nobis : hic reci-
 procantis spiritus calidis vi-
 cibus è brutarum pectore ani-
 mantium oлentem animam re-
 flantibus incaluit : hic pan-
 nis involutus à Matre, hic
 visus à Pastoribus, hic de-
 monstratus à stella, hic ado-
 ratus à Magis : hic temere
 substrata capiti pungentia gra-
 mina asperioribus adultam
 frontem coronaturis vepribus
 prolusere : hic uberes effu-
 dit lacrymas Divinus Infans,
 sui olim pro redemptione no-
 stra fundendi sanguinis tyro-
 cinia : hic Virgineis exceptus
¶ I sa. 9. 6.
¶ Hier. ad
Marc. epist. 7. 8
¶ 13.

ανακλινθεὶς γὸς ὁ μονογένης πα-
 τὸς οὐδὲνίς ἐφαίνεται ἐν ὀμοιώ-
 ταῖς αὐθιρωπῶν γνόμνῃσι, οὐδὲ
 φύματι σύρεθεὶς ὡς αὐθιρωπῷ. “
 Ωδὲ σκιῶν μετεξὺ ψυχήν την
 τὸς χάμελνῆς ἐνερρίγως τὸ
 πατέριον, οὐδὲ ἐγένετο ἡμῖν, τὸ
 ὁ γὸς, οὐδὲ ἐδόθη ἡμῖν. Ωδὲ ἐθάλ-
 φει δι' αἱμοβαίρας ζώων αἰαζό-
 των, τὸν τινεῖας ὄζοντα πνεύμα-
 το. Ωδὲ σπαργανίος λόπο μητέρῳ
 τὸ ἐστόχον κατέλιχθη, Ωδὲ τὸ
 ποιμένων ὠφέλιο, Ωδὲ λόπονέφα-
 σαι διὰ τὸ αἰσέρῳ, Ωδὲ λόπο τοῦ
 Μάγων τερεσκεψάθη. Ωδὲ ἔγ-
 κεντερε χόρτος, ὡς ἔτυχεν, τὸ ε-
 σεωμένος κεφαλῇ τὸν ἀκρο
 περούμιον ἐποίησεν ἀκαίθαις,
 τοῖς, οὕτω ἐπανζητεῖν, τετιεψά-
 ταις χαλεπωτέρως τὸ μεῖωπον.
 Ωδὲ τὸ θεῖον πανδάεον μυεῖσα,
 ἐξέχεε δάκρυα, οἷον τερπατ-

ulnis tremulus puer castissimæ Genitricis amplexibus ventura lenivit vincula crudelitatis, quæ sibi parari noverat ab osculo Proditoris.

Verum, ut beatus ait Hieronimus, diturnus olim, dum in humanis ageret, Bethlehemiti specus incola, nunc verò prope Bethlehemiticum Præsepe in hac Basilica con-

^{r. S. Hier. ad Marcellam n. i; supra.} ditus, "Præsepe illud, in quo Infantulus vagiit, silentio magis, quam infirmo sermone honorandum est. Igitur taceamus; prius tamen ^{I. Isai. 9.6.} sacerdotem pacis Principem, qui humanum genus aeterno Par-

δύματί πινακίναις τοις θυσε-
ροι τοῖς ιμετέροις δόπολυτοιώ-
σεως χάρειν μέλλοντο εἶναι κε-
χυμένοις· ὅμεροις παρθένοις οὐδὲ τοῖς
ἀγκάλαις απόθληματοις τὸ θά-
τερον Βρέφοις, διὰ αἰσθασμῶν τοῖς
πιθανούσι μητροῖς, τὸ αἰνιλεῖς εἰ-
ποδίαις δεσμοῖς, ὃν οὐδὲν έκατον συγκε-
μένων διὰ τὸ περισσότερον φίλημα.

Ἄλλα, καὶ οὐδὲς ἔφη ὁ ἐν
ἀγίοις Γερώνιμος, οὐδὲ μαρτυρεῖεν
ποὺς οὐκέτωρ σπουλαῖς τὸ Βηθ-
λεέμ. μέχεται ξύη, νεανίδες ἐναπο-
τεθεῖς πλησίον Βηθλεεμηνῆς τῆς
Φατίνης ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ τῷδε
Βασιλικῷ, τηλε ἐκείνης Φατίνης,
ἐν ᾧ τὸ παιδίατον ἔκλαυσε, δει-
μᾶλλον τῇ συγῇ, ἢ τῷ αἴθεντι π-
μῆται λόγῳ. Α' λά γε οὖμας
τοῦ τὸ σκληρόν, εἰργέντος αἰγανίς τὸ
ἄρχοντα, τὸν τὸ Φατίνην μὴ δύο·
τριοπατέρων ταυτωί, οπως

tri reconciliaturus , præsepe
hoc non abhorruit , supplici-
ter deprecemur , ut quemad-
modum nascens olim in ter-
t. Zach. 9. 10.
ris pacem hominibus per
Cœlites annunciarι voluit ,
pacem hodie itidem loquatur
u. I. sa. 2. 4. gentibus , quæ " conflantes
gladios suos in vomeres , &
lanceas suas in falces , non
ultra exerceantur ad prælium :
ac Regem pacificum , cuius
est terrena bella restinguere ,
vere advenisse lætentur .

ἢ ἡμέτερην γῆρᾳ πατέρι τῷ αὐ-
τῷ συναλλάσσοι, παύτες οἰκεῖοι
σωματοῦ, ἵνα, ὥσπερ, ὅτους τελέσ-
τῇ γῆς ἐγχυνθῆται, ἡ δέλησεν αὐ-
τῷ πότεροι δι' ἀρετίωνας αὐγελ-
θεῖσαι εἰρηνῶς, οὗτοι δὲ τοὺς αὐ-
τοὺς διδοκήσοι λαλῆσαι σύμερον
τελέσται ἔθνη, αἱ, οἵτινες συμπότοις “
τὰ τὰς μαχαίρας εἰς ἀρρέφεα, καὶ “
τὰς ζεύσας ἀντανεὶς φρέπησαι, “
ἢ μὴ μάθωσιν ἐπι πολεμεῖν, “
μᾶλλον δὲ διφρενθώσιν τῇ τῷ
τελελθεῖν τοιοῦ βασιλέα εἰδει-
κὸν, ἐφ' ὃς ἐστι μόνως τοις τῇ γῆς
πολέμους αναπαύειν.

HOMILIA DUODECIMA.

Habita in Dominica Resurrec²²
tionis Jesu Christi inter
Missarum solemnia,

In Basilica Vaticana. Anno M. DCC.V.

^a Marc. 16.6 *a* **S**urrexit, non est hic; ecce
locus, ubi posuerunt eum.
Vere Christus surrexit, quia
ibi amplius non est, ubi mor-
tuus jacuerat. Vere surrexit,
quia procul à sepulchro re-
cessit. Vere surrexit, quia
non amplius moriturus surre-

ΟΜΙΛΙΑ

ΔΥΟΔΕΚΑΤΗ.

Πηδεῖσα εἰς αγίου κυριακῶν
αναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,
καὶ τὴν λόγτεργαν δείων
πανύγνων,

Ἐν τῷ βασιλικῷ ναῷ, πᾶν Βαπτιστῶν.
Ἐτα φέτε.

ΗΓέρεται, οὐκ ἔστιν ὁδός οὐδὲ
τρίποδος, ὅπα ἔθηκεν αὐτὸν. “
Ἄληθως ἡγέρεται Χριστὸς, ὅπα ὅπα
νεκρὸς ἔκλιθε, ἐκεῖ οὐκ ἔστιν ἔπο-
αληθῶς ἡγέρεται, ὅπα αὐτεχώρησε
πόρρω τοῖς φίλοις αληθῶς ἡγέρεται,
ὅπα ἡγέρεται, μὴ ιδωτὸν μηδενὶ εἰσ-
αῖ. Διὸ καὶ Αγγελῷ οὐκ επυγέλ-

xit. Hinc Angelo grande mysterium Evangelicis Mulieribus annuncianti , ad veritatem Dominicæ Resurrectionis comprobandam , non fuit satis dixisse , quod surrexit , nisi etiam addidisset , *non est hic* : ac locum , ubi posuerant , vacuum ostendisset. *Surrexit , non est hic ; ecce locus , ubi posuerunt eum.*

Celebrantes itaque , Venerabiles Fratres , Dilecti Filii , Paschalis festi ineffabile Sacramentum , agnoscamus , docente spiritu Dei , ad cuius gloriæ participationem vocemur : imitemur quod collimus : ac cum Christo vere resurgente , tanquam membra cum capite , vere itidem resurgamus. Non vere sur-

κώς γυαναιξί, ταῖς ὃν Εὐαγγελίῳ
όνομαδεῖς, τόθε μέγα μυστή-
ειον, εἰς Πτίδδειν αἱ ληπτινῆς τὸ
κυρίος ανασάρεως ὅπκ ἡρκέσθη τῷ
εἰπεῖν, ὅπι ἡγέρθη, ἀλλὰ καὶ «
τοῦ Κέτηκεν, ὅπκ ἔτιν ὥδε, Καὶ τότε «
πον, ὅπα ἐτεθείκεσθον αὐτὸν,
απέφηνε λέγων, ἡγέρθη, ὅπκ ἔτιν «
ὥδε, ἵδε ὁ ρύπων, ὅπα ἐτηκόν «
αὐτὸν.

Ἐπεὶ οὖτις, αἰδέστητοι αἰδελ-
φοὶ, ἀγαπητὰ τέκνα, τὸ ιερὸν Καὶ
ἀφαῖν πάχας ἑορταῖς ζομῆρον,
αὐταγνῶμεν, σωτὸν αὐτὸν πνο-
μαῖ, πίστηρας ἔτιν ἡ δόξα, ἐφ
τῆς μερχεῖται συλλόθημεν· μητ-
σώμεθα, τὸ περᾶγμα, ὅγε σε-
βόμεθα· Καὶ αὖτας τῷ Χεισῷ αἱ λη-
πτινῆς ἐγερθέντι, αἱ ληπτινῆς ἡμεῖς,
ἄτε μέλη αὖτας, τῇ κεφαλῇ,
ἐγερθῶμεν. Οὐκ αἱ ληπτινῆς ἡγέρ-

rexit , qui inibi adhuc per-
manet : non vere surrexit , qui
ad sepulchrum revertitur : non
vere surrexit , qui in idipsum
^{b Rom. 6. 4.} recidit , unde surrexit . ^b Quo-
modo ergo Christus surrexit
à mortuis per gloriam Patris,
ita & nos in novitate vitæ
ambulemus : hoc est , quo-
modo Christus depositis cor-
ruptelæ corporalis exuviis , re-
diviva carnis assumptione re-
floruit , ita & nos antiquis
peccatorum sordibus abjectis
spiritualiter reformemur , se-
curitatem habentes æternita-
tis in Resurrectione Salvato-
ris.

^{c Coloss. 3. 9.} Exuamus ^c antiquum ho-
minem cum actibus suis , in-
duentes novum , qui secun-
dum

ην, ὃς ἐν τῷ αὐτῷ μείνας τὸ πώ
διατελεῖ· ὅκ τὸ ληθῶς ἡγέρεται,
ὅς παλινθρομεῖ εἰς τὸ Τάφον· ὅκ
ἀληθῶς ἡγέρεται, ὃς, οὐς δέ τι
ἔξεσθεις λῦ περίματα, τῷ αὐ-
τῷ ἐπὶ δύτερην φεύγει. Ωσ·
πᾶς οὐδὲ ἡγέρεται Χειρὸς ἐπι νε-
κρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατέρος,·
χτω τὸ οὐαῖς ἐν κανότην ζωῆς·
φεύγειν Καρδι· τελεῖν, ὥσπες·
Χειρὸς τὸ γῆρας αὐτενὲς φθορᾶς
σωματικῆς δυοθέμεινα, διὰ
ζωοποιητικῶν σαρκὸς πρόσληψιν
πάλιν ἔθαλε, τελεῖ τὸ οὐαῖς τὸ
τεόπον, δυορρίπιοντες ρυπάσματα
τὰ τέλματα πατημάτων παλαγά,
πνευματικῶς μεταμορφώμεθα
χόντες τὸ αἰδιότητα τὸ αἰσφα-
λεῖς ἐν αἰασάσδε τὸ Σωτῆρα.

Α' πεκδυτώμενα, τὸ πατημόν·
αὐθρωπον σωτήριον περιέξεσιν αὐ-
τού, οὐδυτάρματοι τὸν νέον, τὸν κατ-

dùm Deum creatus est : deponamus veterem sarcinam carnis cœni , ac fœdâ detersâ habe vitiorum , rediviva gratia immortalitatis ornemur : appareant in Civitate sancta , in Ecclesia Dei futuræ resurrectionis indicia , & quod gerendum est in corporibus , fiat in cordibus : revolvatur lapis , vincula dissolvantur , & qui terrenarum cupiditatem pondere prægravantur , discussâ obstaculorum mole profiliant. Hæc est salutis via & cœptæ in Christo veræ resurrectionis imitatio. Christus scilicet [¶] resurgens ex mortuis jam non moritur , mors illi ultra non dominabitur : quod enim mortuus est , peccato mortuus est semel .

Θεὸν κλιμέντα· δύο θώμεντα πα-[“]
 λαιπάν οὐκ εἴσηκα πηλού δύποσ-
 κεύειν καὶ δύποσμίσαντες αὔχεσθαι
 πάσης κακωργίας ρύπον τῇ ταῖς Φ-
 θαρσίας χάειν, τῇ ἐν ἡμῖν ἐγδ-
 ερμήνῃ, κοσμηθῶμεν· φωνεροί
 ποιητήτω ἐν πόλει τῇ ἀγίᾳ, ἐν
 Εκκλησίᾳ οὐκ Θεού^{τα} τεκμίζειν,
 αὐταῖς ζεως ταῦτα μελλουσί, ομοδό[“]
 ἐν ταῖς καρδιῶν γρυπήτω τῷ μέλον
 ἐν ταῖς σωμάτων συμβίζειν· δύπο-
 κεύειντα λίθος, δεσμαὶ λυθήτω,
 ταῖς παντεσ, οἵ τε τῆς Πηνειαν
 γῆνων Φορτίω Βεβαρυμένοι, δια-
 φορηθέντες Βαρεγις τῆς ισαρμήνων
 αὐτοῖς ἐμποδῶν, ἐπιποδώσιν.
 Αὐτοῖς οὖτε, αὐτοὶ ἔστιν οἱ ταῖς σωτη-
 είας οδοῖς καὶ ἐνηρμήνης ἐν Χει-
 σῷ ταῖς ληθοῦσαν αὐταῖς ζεως οἱ μί-
 μοις· Χεισός δὴ ἐγερθεὶς ἐπι-[“]
 νεκρῶν ὀκέπη δύποθνήσκει, θανάτοις[“]
 αὐτῷ ὀκέπη κυριεύει· οὐ γάρ απέ-

Si igitur & nos , Dilectissimi , mortui sumus peccato ,
 quomodo adhuc vivemus in
 illo ? Si culpas flevimus , quid
 causæ est , ut in easdem re-
 labamur ? Dicamus cum Spon-
 sa , ^{e Cant. 5.3.} Expoliavi me tunica
 mea , quomodo induar illa ?
 Lavi pedes meos , quomodo
 inquinabo illos ? Pudeat ea
 iterum sequi , quæ fugienda
 cognovimus : pudeat ad Mund-
 i illecebras reverti , quibus
 per pœnitentiam renunciavi-
 mus : pudeat postquam nova
 suscepimus indumenta sancti-
 tatis , in veterem , vilitatem
 degeneri conversatione redi-
 re. ^{f Rom. 6.6.} Hoc sciamus quia ve-
 tus homo noster simul cru-

Ιδωε, τῇ ἀμαρτίᾳ ἀπέθινεν
ἔφαπταξ.

Ἐὰν οὐκ ἐίμαις, Αγαπη-
τὶ, ἀπεισάντε μὴ τῇ ἀμαρτίᾳ,
πῶς ἐπὶ ζήτειρι ἐν αὐτῇ; ἐάν
ἴδια ἐδακενόταρι πολλά μάτα,
τίνῳ ἔνεκεν πάλιν τοῖς αὐτοῖς
ἀλισθούμενος; λέγωμεν μὲν Νομ-
φῆς, Εὔεδυτάριος τὸ χιλιάδες
μη, πῶς ἐνδύτουμαι αὐτὸν; ἐν-
ψάμεντοις πόδας μη, πῶς μο-
λυνώ αὐτοὺς; Αἰρυνθώμενος αὐ-
τοῖς ἡκολαγέπικότες, οἵτις εἶναι φύ-
γεις δικαιοίος ἔγνωμεν. αἰχμη-
θῶμεν ανατραπέντες Τῷ δέλεαρ,
ἄπειρος ἄπαξ διὰ μετανοίας ἀπε-
τάξαμενα, τὸ βιωτικὸν αἰχμη-
θῶμεν ταῦθεξάριμοι. Τὰ κανά
τη αἰγιοσωμάτης ἐνδύματα, εἴτε ὅ
μετισάριμοι διὰ μυστηρίης πολε-
τίδην εἰς τὸ παλαιόν δύτελέσθω.
Ταῦτα γνώσκωμεν, ὅποι παλαιός

cifixus est , ut destruatur corpus peccati , & ultra non serviamus peccato : irrisor enim est , non pœnitens , qui ea facit , quæ se fecisse doluerat ; ac dum fletibus vitæ munditiam subtrahit , ipsas etiam lacrymas ante Dei oculos sordidas facit . § Melius erat illi non cognoscere viam justitiæ , quam post agnitionem retrorsum converti ab eo , quod illi traditum est , sancto mandato : Terra scilicet ^b sæpe venientem superfice bibens imbre , atque adhuc proferens spinas ac tribulos reproba est , & maledictio proxima .

^a Hebr. 6.7. Qui itaque hac die , quam fecit Dominus , fermento ve-

ἡμῖν αὐτῷ προσεισαμένῳ, “
 οὐα καταργηθῆ τὸ σῶμα τὸ ἀμαρ- “
 πίας, οὐ μητέπι διλαβένη ἡμᾶς τῇ “
 ἀμαρπίᾳ χλωδασίς μὲν γάρ εστι, “
 μετανοῶν δὲ μὴ εχή, οὐ τὰ αὐ-
 τὰ διατελεῖ ποιήσεις, ἐφ’ οὓς πε-
 ποιηθήσεις λεῖ πορεύεται ληγυκώς,
 καὶ ὅταν ἔσωσῃ αὐτοὺς ἀφαιρεῖται διὰ
 κλαυθμῆς τὸ βίσιν καθαρόν, τὰ
 αὐτὰ ἀνωπον οὐ Θεοῦ ρύποις
 ἐμποιεῖ δάκρυα. Κεῖθον λέω αὐ- “
 τῷ μὴ ἐπεγνωκέναι τὸν ὄδον τὸ
 δικαιοσώματος, η μὲν τὸ ἐπεγνω- “
 κέναι, Πιστεύψαι σὺ τῆς πορεύε- “
 δοθείσης αὐτῷ ἀγίας ἀνέλησο “
 Εἰ γὰρ η γῆ η ποδόσα τὸν ἐπ’ αὐ- “
 τῆς πολλάκις ἔρχόμενον γένεται, “
 ἐκφέρεται δὲ ἀκανθαῖς, Εἰ τε- “
 βόλοις ἀδόκιμός εστι, καὶ κατάρας “
 ἐγκινέται.

Ωσε οὖτις, πνευτὸν ἡμέρα ταῦ-
 τῇ, λέω ἐποίησεν οὐ κύει τὸ δάκρυ

1 Cor. 5.8.

teris malitiæ abjecto, in azy-
mis sinceritatis & veritatis
Pascha Domini celebratis, ca-
vete ne cùm mortui fueritis
semel, iterum moriamini; jam
enim non peccato moriemi-
ni, sed veniæ. Cavete ne
ipsius pœnitentiæ pœnitentia-
tiam agentes exprobrari vo-
bis audiatis Propheticum il-
lud, *k* *Quam vilis facta es ni-*
mis iterans vias tuas? ac cum
filiis desertoribus reputemini,
addentes peccatum super pec-
catum, & *l* thesaurizantes vo-
bis iram in die iræ.

1 Rom. 2.5.

Cavete ne gravem hanc
æterni luminis candori con-
tumeliam faciatis, ut qui an-
tiquæ mortis caliginem cogno-
vistis,

βαλόντες τινὲς τῆς τε κακίας καὶ
πονηρίας τὸ παλαιός ζύμεω,
ἔστιάζει τὸ πάχα ἐν αἰζύμοις “
εἰλικρενίας Καληθείας, τερεσέ-“
χειεἴνα, μὴ διποθενόντες ἀπαξ,
πάλιν διποθενήτε. καὶ γὰρ ἡδη σύκαι
διποθεῖετε τῇ αἱμαρτίᾳ, αλλα
καὶ τῇ τῇ αἱμαρτίᾳ συγκιώμενο.
Περιέχειεἴνα μὴ μετανοοουσῶντες
ὑσεργοντας τὸ τερερον μετα-
νοῦσαν, τὸ δύθυμον γίνοντες ὄντος-
μάτιτων τὸ τερεφήτητον λέγοντα,
Ποσὶν κατεφεροντίης τῷ διδύεσθαι-“
σαν τὰς ὁδοὺς θεού; καὶ συμαρτί-“
μιντεῖτε τοῖς ψυχοῖς διποσάταις τῷ “
τερεσιθένται αἱμαρτίου ἐφ' αἱμαρτί-“
πα, καὶ τῷ Ἐπιστείζειν υμῖν “
οὐγκεώς ἐν ἡμέρᾳ ὄγης. “

Περιέχειεἴνα μὴ ἀπαύγασ-
μα φωτὸς αἰδίτης ποιήσοιε ἐν αἱ-
μίᾳ παρ' υμῖν εἶναι τοιαύτη, ὥσε
ἡδη ἐπεγνωκότες τὸ δέχαιας

vistis , illam iterum diurnæ
 luci præferatis ; comparatio-
 nem quippe videtur egisse ,
 qui utramque cognoverit , &
 judicato pronunciasse eam me-
 liorem , cuius sc rursus esse
 maluerit . Nostis profecto de-
 ferentibus Ægyptum aperuisse
 Dominum vias maris , cir-
 cumfusis deinde aquis illas te-
 xisse , ut ad desertum pœni-
 tentiæ properantibus patefa-
 ceret iter , clauderet redditum .
 Nostis quæ sermo divinus ad-

m Eccl. 21.1. monet , ^m *Fili peccasti , non ad-
 jicias iterum , sed de pristinis
 deprecare , ut tibi dimittantur .*

Unusquisque proinde no-
 strūm iisdem plane verbis ,
 quibus Reparator noster pa-

νυκτὸς τὸ σκότον, τὸ καίνο πάλιν φωτὸς τὸ ἡμερησίας περίμητραν ὁ γὰρ τὸ αὐτούτου γνωρίσκεται τὸ δραματικὸν τὸ ἐν τῷ ἑτέρῳ, καὶ ἐκ δυοῖν κείναι, ὅπερ αὐτοῖν εἴτε Τόπος, οὐδὲ οὐχεῖται μᾶλλον δύχεται). Ι"σε αὐτέλει κύριον τῆς τινος Αἰγαίου πολιτείας τοῦτον αὐτοῖς ξενίζεται μὴρ ὁδοῖς θαλάσσης, ἐξηῆς τούτοις περιχρήσιται υδάτων πόσικρυψαί. οὐαὶ δηλούσι ποιεῖται τὸ μετανοίας τινος ἐγκύρινον ταχιεύσαν προδείξη μὴρ διόδου, ἐπανόδου τούτοις πόσικλείσθη. Ι"σε Καῦτα, απὸς ἡμᾶς νοθετῶν Θεοὺς λέγων, Τέκνον ἡμαρτεῖς, μὴ προδῆς μηκέν, καὶ πέρι τέρτιων σας δενέπην, οὐαὶ αὐτερώσις τοιαύτης

“

Τοιγαρούσῃ οἵτις ὁ ἡμέτερος Πρι-
ονδιαστής, οὗν αὐτέλαβε, τὸ δραματι-
κὸν ἐπαίδευσε λόγοις, τοιάτης εἴς

E e 2

ralyticum incolumenti restitu-
tum moneri voluit, moni-
tum se similiter arbitretur,

¶ Joan. 5.14. * Ecce sanus factus es, noli
jam amplius peccare, ne de-
terius aliquid tibi contingat.
Noli peccare post veniam,
noli vulnerari post curam,
noli sordere post gratiam;
indulgentiae siquidem ingra-
tus est, qui post veniam pec-
cat; sanitate indignus est,
qui priori vix curato vul-
nere, novum amat vulnus
& quærit; nec ullatenus mun-
dari meretur, qui se post gra-
tiam coinquinat. State igi-
tur, Dilectissimi, & si vere
consurrexistis cum Christo,
¶ Gal. 5.1. • nolite iterum jugo servitu-
tis contineri; stabiles estote
& immobiles, abundantes in

ἔκαστος ἡ μῆμ ὀμηθήτω Καὶ ὁμοίως
 ἐστὸν παρδευθεῖναι, Γένε ύγιειν
 γέγονας, μηκέπι αἰμάτων, οὐας
 μὴ χειρόν οὐαὶ γρίπη). Μὴ αἴματος
 τῶν μὲν τλεῖ συγκρίμεν, μὴ
 αἴφεος τετελεῖται μὲν τλεῖ ιαστιν, μὴ
 φθαρτηπ οὐαὶ δύστερες μὲν τλεῖ χα-
 ειν αἷχαστος γὰρ τοφές τλεῖ
 συγκρίμεν, οὐας μὲν τλεῖ αἴφεον
 πάλιν ἐστὶν ημαρπηκώς· αἰδεῖστο
 τῆς ύγειας, οὐας χρεὸν θεραπυ-
 θεῖστος τὸ πεστερον τελεῖμα, φι-
 λεῖ Καὶ ζητεῖ τὸ δύστερον· οὐαὶ αὐ
 εῖν ὄπωσιον δίκηρος καθαρθεῖναι,
 οὐας μὲν τὸ εἰληφέναι χαίρειστο
 δωρεαν, ἐστὸν διαφθείρει. Σπί-
 κετε οὐας Αγαπητοί, Καὶ εἰ σωπ-
 γέρεποις αἴληθες τῷ Χειρῷ, μὴ
 πάλιν ζυγῷ δηλεῖας ἀνέχεσθε. Καὶ
 ἔδραιοις γρίπεσθε Καὶ αἱμετακίνηται
 τοξιασθοῦσις τῷ τέρεγω τῷ κυ-
 εισ, οὐας ἔχητε σωματῷ μακα-

^{P Job 27.6.} opere Domini , ut cum beato Job dicere possitis , ^P justificationem meam , quam cœpi tenere , non deseram.

^P ⁴ ^{Luc. 24.29.} Id porro ut feliciter assenti valeamus , resurgentem Dominum enixe deprecemur , ut qui Paschalia festa peragimus , hæc , eo largiente , moribus & vita teneamus . Rogemus misericordiarum Patrem , ut nobis potentis suæ dexteræ auxilio dignetur adfesse ; eique cum duobus discipulis , qui ipsum postquam surrexerat à mortuis , in fractione panis cognoverunt , fidenter , dicamus , [¶] Mane nobiscum Domine , quoniam advesperascit , & inclinata est jam dies . Ubique tenebræ , ubique luctus , ubique lan-

πώ. Ι' ὁ εἰπεῖν, Διηγοσανή[“]
αφρούχων οὐ μὴ αφωματί[“]

Τάττε οὐ θητούχειν οὐδὲ οὔθεως
διωάμεται, οὐκέτι διωρθεῖται πατεῖ
τὸ κύρεον αναστάτως Τόποι τῷ δέναι
ἵμιν, τῆς δέ πάρχει, τὰ έορτάσι-
μα, θιάγοι, ταὶ αὐταὶ συνέχειν
τῆς τοῦ τε ἡθῶν κατορθώματος
ἔτι βίσ. Εὐχώμεναι τῷ τῷ
οὐκέτιρμόν πατεῖ, οὕτως δύδοκήσῃ
τῇ τῆς ἑαυτὸς ποντοχρεατελκῆς
δεξιᾶς διωάμετρος βοηθῆσαι ἵμιν,
καὶ σωηημέρος δυσὶ μαθηταῖς,
αὐτὸν δὲ νεκρῶν ἐγερθέντα, καὶ
αἴρεν κλαίσαντα ἐπεγνωκόσι, μεθ'
απάσις πεποιηθέως λέγωμα
τῷ αὐτῷ, Μένον μεθ' ἱμέρην κύρει, “
οὐ ποτέ δέσπεραν ἔστι, Καὶ κέκλικεν “
ἡ ἱμέρα. Ποντοχρεατοῦ, παν- “
ταχοῦ πένθος, ποντοχρεατοῦ καί μα-

224 SS. D. N. CLEM. XI.
guor, ubique formido; in
gemiscimus sane inter ærum-
narum præteritarum recorda-
tionem, præsentium sensum,
& metum futurarum. *Incli-
nata est jam dies.*

^{r Thren. 1.9.} Vide afflictionem nostram, vide sanctissimam Petri na-
vem, tot minarum ventis, tot bellorum fluctibus agi-
tam; vide Ecclesiæ tuæ fa-
ciem, quâ multiplicatis in
Religione dissidiis laceram,
quâ filiorum suorum iniqui-
tibus sordidatam. *Inclina-
ta est jam dies.* Ne igitur
^{s Psal. 36.19.} nos deseras Domine ^f in tem-
pore malo, qui nascendo
contulisti nobis consortium
naturæ, moriendo beneficium
gratiæ, resurgendo comple-
mentum gloriae: custodi vi-
neam

τῷ, πινακοῖς φέρεται· καὶ τοῦ
μάζομδροῦ ὄντως μετέχεται, τόμη
πεσούσεων μεμυῆσες κακῶν, καὶ
τόμη παρόντων αἰωνίας, οὐ τοῖς
μέλλοντες δεδίεναι. Κέκλικεν ἡ ἡμέρα. “

Ιδε τὸν Σαπείνωσιν ἡμῖν· ίδε “
ἡ πανάγιον πέτρα πλοῖον τοῖς
πιθίμασιν ἀπέβλαν, τοῖς πολέ-
μων κύμασι βασιλικόμδρον· ίδε
τὴ Εκκλησίας ζεύς τὸν χρυσαν, τῇ
μήτρι διὰ μυρίων ἑξακούντιας αὐτοῖς
πισεως γνωμήν διαχειμένην, τῇ δὲ
μικρᾷ δι' αἰσιομάνην τόμη ἔσωτης
γίνεται. Κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Οὐκοῦν “
ἢ μὴ διπλεῖψης ἡμᾶς κύρει οὐ
καρδιτῶδε πονηρῶδε, οὐ μετέδεις ἡμῖν
τὴ σῆς ιδίας φύγεως, οὐτοὺς ἐγκυ-
νίθης· τῆς σῆς χάρει, οὐτοὺς
ἀπέθανες· τῆς σῆς δόξης εἰς
πλήρωμα, ἐλθόσις, οὐτοὺς αἴε-
ντος φύλαξον τὸν ἀμπελόν τοῦ

neam tuam electam, quam
plantasti. Mane nobiscum Do-
mine, mane nobiscum.

Ἐκλεκτὸν, ἵνα ἐφύτευσις. Μετὰ
τοῦ μεθ' ἡμῖν καύει καὶ μένον
μεθ' ἡμῖν.

“

HOMILIA

DECIMATERTIA.

Habita in festo SS. Apostolorum Petri & Pauli, inter Missarum solemnia.

*In Sacrosancta Basilica Vaticana.
Anno M. D. CC. V.*

Supra Petram ædificata ;
impulsa pluries , eversa
nunquam , stat , stetit , sem-
perque stabit Ecclesia : ir-
ruant licet adversus eam fu-
rentis inferi ferales portæ ,
irrita semper colluætatione de-
ficient ; pugnabunt , non ex-

ΟΜΙΛΙΑ

ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Πινθεῖσας εἰς ἑορτὴν τὸν ἐν
αγίοις Αὐτοκόλων δὲ τὸ Πέ-
τρον ἢ Παύλου, μεταξὺ ἀγε-
λῆ τινεὶ πανδημον λειτουργίδων.

Ἐντὸς ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Βαπτιστῶν.
Ἐπειδὴ φέτε.

Ἐσήκει, ἔτυχεν ἑσπερᾶ, καὶ
ἐισαεὶ ἑσπέρη, οὐ ἐπὶ πέτρᾳ
ῳκοδομημένῃ, οὐ πολλάκις ὠθη-
μένσα, οὐ μηδέποτε αὐτεπαπεῖσα,
Ἐκκλησία ἐφορμήσωσι καὶ οὐ πωσ-
τιοῦσι κατ' αὐτῆς ἀδειάς τοῦ λυασώ-
σίγες πύλαμ ὅλέθρειοι, αἱ συμβή-
σεται τοῦ, εἰς κενὸν μαχεσαμένας

pugnabunt ; certabunt , non
a Jerem. 1. 1. vincent ; ^a bellabunt , non
prævalebunt. Ea nimis est
solidissimæ illius Petræ in-
violabilis virtus , ut nullo
unquam adversantium pote-
statum impetu fracta , nulla
sævientium hostium incursio-
ne dejecta , sed suis met au-
cta periculis , ac ipsis , qui-
bus assidue exagitatur , ven-
tis validior effecta , firmior
semper atque immobilior con-
sistat.

Petra hæc , Venerabiles
Fratres , Dilecti Filii , Pe-
tra hæc Petrus est , à quo
scilicet nobis admirandæ di-
vinitatis fides ^b & cœpit ,
& permanet. Hic nempe ille

b S. Max.
Hom. 1. de nat.
Apofl.

ἐλείπεται αὐθικόσοιν, αὖλ' οὐ
μὴ κρατήσοιν· ἀγωνιουμέται,
αὖλ' οὐ μὴ ἔσονται κρείτονες·
πολεμίσονται, αὖλ' εἰ μὴ πρὸς αὐτούς
τινὲς διενίσονται. Καὶ γὰρ οὐ αἴρεται
ρητός ἐστιν εἶτα τὸ ἐκεῖνον σερεωτά-
της πέτρας ἵρις οὐ φέρει, ὡσεὶ δὲ
χρήματας διενάμεων ἐναιρισθείσων
κλαδίσαν πεσθόλης, διὸ χρή-
ματας ἐκμανορύων πολεμίων ρύ-
μης καταβληθεῖσαν, μᾶλλον δὲ
αὐξηθεῖσαν διὰ τοῦτο ἐαυτῆς κινδυνεύ-
ων, οὐ ἵχυρωτέραν γενορύων δι-
ῶν συνεχώς βασανίζεται, αὐτέ-
μων, οἷς σαθεραὶ πολὺ πλέον
οὐ αὔμεταντὸν συνίσσονται.

Αὕτη πέτραι, αἰδέσιμοι αἰδελ-
φοί, ἀγαπήται τέκναι, αὕτη πέ-
τραι. Πέτρος ἐστιν, διὸ οὐδὲν ἔξαρ-
χης οὐδὲν προηλθεν ἢ τὸ θαυματόν
θεοτόπιον πίστιν, οὐδὲν διατελεῖ ἐμ-
μένοντα. Οὗτος αἰμέλαις ἐκεῖνός

est Petrus, qui suorum, si fas
est dicere, ope discriminum

e S. Ambrosij de fide Petri ser. 47.

tam feliciter crevit, ut qui
fibi antea infirmus erat, fac-
tus sit omnibus firmamentum;

suoque nos exemplo docuerit

d. 1. Cor. 10. 13.

fieri nobis à Domino cum
e S. Amb. ubi supra.

tentatione proventum. Hic
ille est Petrus, qui dum Chris-
tum respicit, procellas non
cogitat, ejusque illectus amo-
re, dum descendit è navi,
solidum inter undas vestigium
invenire non dubitat: hinc
ventis licet pelagus conturbe-
tur, jactetur fluctibus mare,
non turbatur Petri semita,
quæ dicit ad Dominum: ea-
dem scilicet unda, quæ fluc-
tuat, ambulantem super aquas
sustentat Apostolum; idem-
que, qui mergere natus est,

gurges

ἔτιν ὁ Πέτρος, ὁ τῇλ ἐσωτῆρ συμ-
 φορῶν, εἰ θέμις ἐπεῖν, τῷ μέσῳ
 οὐτω τῷ ἐντυχώσεις ἐβελύνωθη, ως
 τὸ αἰδενῆς ἐσωτῆρ ποτε οὖτε, οὐν Θ
 ἡμῖν ὅλοις γενέσθαι, καὶ ταῦτα είγ-
 ματι τῷ ὀικείῳ δηλώσαι τὸ, ὑπὸ “
 κυρίος ἐν ἡμῖν ποιεῖσθαι σωθῆναι τῷ “
 παρεστημένη τῷ τέλῳ ἐκβασιν. Οὐ “
 τῷ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ Πέτρος, ὅσγε
 μεταξὺ τοὺς χριστὸν αἴτενίζει, λό-
 γον οὐδένα ποιεῖσθαι θυελλῶν, καὶ
 τῷ αὐτῷ ἐραθεῖς, οὔτεν μὴν διπό-
 τῷ πλοίος κατεβαίνη, μηδὲν αἱμα-
 φισθῆται, ως γέ πάτον ἐν ὕδαισιν
 ἐνρήσει σερεόν. Οὕτων καὶ οὐ πινα-
 σινταρέσθηται πεόπον τὸ πέλαγος
 τῶν τῶν αἰνέμων, καὶ ν δεῦρο καὶ
 καὶ σε σιάγυπταί υπὸ τῇλ κυμάτων
 ἡ θάλασσα, ὅμως μηχάνης περί-
 πεταῖ ή τῷ Πέτρῳ, πέρος τὸ κύριον
 Φέρεσσα ὄδησος ἐπείγε τὸ αὐτὸ-
 ρεῦμα τὸ κυματῶσις αἰνίξει

234 SS D.N. CLEM. XI.
gurges generosi victoris pedi-
bus fideliter famulatur.

Act. Apost.
c. 12. 3.

*§ S. Chrys.
hom. 8. in Epist.
ad Ephes.*

Hic demum ille est Petrus,
qui ab Herode apprehensus ,
ut placeret judæis , dum in-
ter custodes milites vincitus ca-
tenis duabus servabatur in car-
cere , Danielis ad instar intra-
septa crudelitatis securus , tam
placido sopore dormiebat , ut
minimè viso lumine , quod re-
fulserat in habitaculo , non-
nisi ab Angelo percutiente
eius latus , excitari potuerit :
adeò hæc demirante Chrysos-
tomo ut , § si sibi datum esset
eligere , an vellet esse Ange-
lus Petrum solvens , aut Pe-
trus vincitus , se potius esse
velle Petrum dormientem &

Τὸν δὲ τοῦ οὐδαίτων πεπαῖσθαι
Απόστολον, καὶ βυθὸς ὁ αὐτὸς,
οὐκαποντίζει πεφυκὼς, υπηρε-
τᾶται οὐσί ποσὶ νικητῇ γενναίος.

Οὐτού, τὸ τελευταῖον, εἰς Πέ-
τρος ἀκανοσὶ, ὃς ὁ πάτερ Ήγεώδου
συλληφθεὶς, σὺν Δρεσὸν λέετος
τοῖς Ι'γδιοῖς, μεταξὺ Φυλάκων
ἀνὰ μέσον στρατιωτῶν δυσὶ δεδε-
μένος ἀλύσεσιν ἐν τῇ Φυλακῇ
ἔτηρετο, ὅμως εἰς ἀδειαν κατασάς,
ἄτε Δανιὴλ δεύτερος, ἐν τῇ τῆς
ῳδούτης ἐιρκῆῃ, υπνῷ κατείχε-
το εἰς τὸν ἡσύχω, ὡς μὴ βλέ-
ψαι τὸ φῶς, τὸ λάμψαν ἐν
τῷ οἰκήματι, αἱλως ἐβερθεῖσαν,
ἄλλ' ἡ πάτερ Αγγέλος, τὸ ἐκείνος
πλευραὶ πατερέσμοντος, ζόδαμως
διανηθεῖσαν. Εἴφ' ὃς οὗτος ἀκ-
πεπληρωμός τοῦ Χρυσόσομος,
ὡς τελωνῶς ἐπεῖν, ὅπερ ἔαν μή
ἄπω δοθεῖν περιμένεισαν, πότε-

catenis vinctum , quām An-
gelum excitantem & à vin-
culis exolventem , libere pro-
nunciaverit.

Didicerat profecto somnum
hunc amantissimus Discipulus
à Magistro , quippe qui , cùm
Mat. 8. 24. ^b motus magnus factus esset
in mari , ita ut navicula ope-
tiretur fluctibus , imperturba-
tus dormiebat. Nunquam si-
quidem quietius dormit Pe-
trus , quām catenis vinctus ;
nunquam securius incedit ,
quām cùm ambulat super a-
quas ; nunquam procellis ma-
gis insultat navi , in qua
considet Christus , quām cùm
fluctibus operitur. Nunquam
supra Petram fundata Ecclesia

ερν αὐτὸν ἡ βρύσας εἶναι, οὐ Αγγέλος
οὐ Πέτρον λύσας, οὐ πέτρον οὐ δε-
δεμόρον, τρεπηρεῖτο αὖτις γενέθαγ
πέτρον καθένδων καὶ σφεδεῖς, οὐ
Αγγέλος ἐξετίζεις ἀκλυσά-
μόρον.

Τοῦ πιονού ἔρεστος ἐφίλος μα-
θητὴς τοιωτον λιῶν σόντως ἀνδιδα-
χθεὶς ωπὸν διδασκάλῳ, ὃς γε
μεγάλῳ σὺν τῇ θαλάσσῃ σεισ-
μῷ ποτε γενομένῳ, ωτε τὸ πλοῖον
καλύπτεθαγ ωπὸν τῆς κυμά-
των, αἰσθάκτος ἀνάδευδε. Αὕτη
οὐ μήποτε καθένδει πέτρον
ἐπὶ μείζονος ἱσυχίας, οὐ σφε-
δεῖς ων ἀλυσεστι μήποτε βα-
δίζει πλέον σὺν αἴσφαλεῖ, οὐ σὺν τῷ
τετραπάτεντι τῆς τῆς υἱότων
μήποτε γάτῳ σμικρώστις ἐπιπ-
ολαῖ θυέλλας, σὺν ωρᾷ καθηγα-
μαχριστὸς, τὸ πλοῖον, οὐ σὲν ωπὸν
τῶν κυμάτων καλύπτηται. Μήπο-

immota magis atque incon-
cussa subsistit , quām cūm gra-
vibus undequaque angustiis
conflictata , vehementioribus
minarum ventis impellitur :
eisdem sane , quibus divini-
tūs extructa est , machinis
nunquam non mansura , ærum-
nis nimirum in felicitatem con-
versis.

In hac itaque Petra à Do-
^{i Psal. 60. 3.} mīno exaltati , & dum anxia-
tur cor nostrum , assiduas , qui-
bus preimur , calamitates mi-
nime formidemus : juxta est
^{k Psal. 33. 19.} Dominus iis , & qui tribulato-
sunt corde : statuet ipse super
^{l Psal. 39. 3.} Petram ' pedes nostros ; prop-
^{m Psal. 45. 3.} terea " non timebimus , dum
turbabitur terra , & transfe-
rentur montes in cor maris.

τε ἡ Εὐκλησία, ἀτε δὴ ὠκοσθομηδή
πηδή Θπὶ τῇ πέτρᾳ, ἀκίνητός
τε ἡ αἰσθάλευτῷ μᾶλον υφίσταται, ἡ δὲ ἴνικας χαλεποῖς
ἀπανταχόθεν θλιβεῖσαν κακοῖς, Σφοδρώτερα ἐκείνων ἡ ἀπειλή,
ικώτερα ὡθεῖ πνύματα, διὰ
τῶν αὐτῆς, ἐφ' αἷς ὠκοσθομήθη,
μηνεῖν αἱ τέλεσαν μηχανῶν,
τῶν δηλονόπιον ὁδηγοῦν εἰς χαράν
γενομένων.

Ἐπὶ ταύτῃ ὅμη πέτρᾳ, Σωερ-
γουστῷ τῷ κυρίῳ, υψωθέντες,
ἐν τῷ ἀκηδιαζειν τῷ καρδίαν “
ἵμαν, μηουχὶ υφ' ὧν Σωεχώς
πεζόμεθα, συμφοράς φοβηθῶ-
μεν· ἐγὺς κύριῷ τοῖς Σωτε-
τεμένοις τῷ καρδίᾳ, σίσει “
αὐτὸς Θπὶ πέτραν τὰς πόδας “
ἵμηρ, διὰ τοῦ οὐ φοβησόμεθα “
ἐν τῷ ταράσσεσθαι τῷ γλεῶ, “
καὶ μεταπίθεσθαι ὅπη ἐν καρδίᾳ “

Migrabunt in spem l^etitiæ , timoris nomina , cedentque in argumentum victoriæ ipsa cladem insignia ; qui enim Apostolici Ordinis Principem ambulantem in fluctibus , ne mergeretur erexit , illumque ^{n Act. Apofi.} ^{cap. 12. 11.} de manu Herodis & de omni expectatione plebis Judæorum eripuit , ipse adjutor noster erit ^{¶ Psal. 45. 1.} in tribulationibus , quæ invenerunt nos nimis ; excutiet ^{¶ Dan. 6. c. 3.} ^{¶ 49.} ipse flammarum & ignis de fornace , & faciet medium fornacis , quasi ventum roris flamen ; ipse in pharetra sua abscondet nos ; ipse in foraminibus firmissimæ hujus petræ custodiet nos. Oportet tamen nos meminisse admirandam illam Petri quietem inter catenas , ac constantiam inter

θελάσιν. Μεταποιηθήσεται εἰς
 ἐπίδει χρεῖας τὰ αἴπα φόβοι
 ὄντα, ἐταύτα κακώσεων χρή-
 ματος εἰς ὑπόθεσιν νίκης μεταλ-
 λαχθήσεται· ὃς γὰρ Αὐτοκράτορες
 χορὸς τῆς Κορυφαῖον ἔπι κύματος
 πεπατοῦσθανεῖνα μὴ κατέπον-
 θεῖν, αἰνέσθε, καὶ τὸν αὐτὸν
 ἔξειλετο ἐπι χειρὸς Ηρώδου, καὶ
 πάσις τῆς περισσοκίας οὐ λαζ
 τῷ Ιεροῦλαων, αὐτὸς ἡμῖν ἔσει
 βοηθός ἐν θλίψει, ταῖς ἐνεργεσίαις
 ἡμᾶς σφόδρα· αὐτὸς ἐπινάξει
 τὴν φλόγαν τῆς καμίνου, καὶ
 ποιήσει τὸ μέσον τῆς καμίνου, ὃς
 πνοθμαὶ πρόσθιον διασυρίζει· αὐτὸς
 ἐν τῇ φαρέτῃ αὐτὸς κενήψει
 ἡμᾶς· αὐτὸς ἐν ὅπαις πέτειας
 τῆς ὑπερφυσικῆς σερεᾶς ἡμᾶς φυ-
 λάξει. Αὖτα μὴ τοι σῇ μεμ-
 νῆσθαι ἡμᾶς, ὃν θαυμασός τε
 ἐκεῖνος. Πέτειας ὑπνοῦ τοι ἀλυσει

H h

ter fluctus , opus fuisse ex-
c. 1. Joan. c. 4. 18. celsæ illius charitatis , s' quæ
 foras mittit timorem : illic
 scilicet plena securitas , ubi
t S. Amb. in luc. lib. 4. c. 5. perfecta dilectio . Charitas
 ignis est ; eventilant ignem
 tempestates , non extinguunt ;
 augent , non minuunt : hæc
 ignis securitas est , agitari .

Accendamur igitur , Dilec-
 tissimi , divina hac flamma
 æternæ charitatis , quam trina
 confessione contestatus est Pe-
 trus : conflagremus beati illius
 ignis ardore , quem suo Mun-
 dum renovaturus illapsu Divi-
 nus Spiritus sibi adoptavit in
 typum , ut ita quavis huma-
 norum affectuum glacie disso-
 lutâ , etiam inter catenas dor-

καιρόν, καὶ τὸ αὐτὸν περιπάτου -
τῷ Πτί κύμασι τὸ θυνάον,
οὐδὲ ἔργον ἦ Σαν, τὸ φόβον ἔξω τοῦ
βαλλόντος, τὸ αἰγάπτος, ὅπερ γένηται
αἰγάπτη τελεία (τὸ τέλειον τὸ αἴσ-
φαλές). Ηὐ αἰγάπτη πῦρ ἐστιν ἄρδε
ουσία τὸ πῦρ ἔξανεμίζεται μήδη αἱ
θύελλαι, αλλὰ τὸν αἴσφαλον τοῦ
μᾶλλον δὲ αὖτις τὸ ἐλαπῖον ἔ-
παιξεται τὸ πυρὸς αἴσφαλες, τὸ
κινεῖσθαι.

Ωσε ἐγκαύματα, αἰγαπτοί,
θεία θαύτη φλογὴ τῆς αἰωνίας αἰγά-
πτος, τῆς Πέτρου δὲ ἔξομολογή-
σεως, ἔως τοῖς ανειλημμένοις, ἐ-
πεμπτύχασθαι καταφλεγόμεθα
καύματι μακάρια πυρὸς ἔκεινα,
οὐ γε τὸ ἀγνον πνέυμα, τῷ ἐστι
κατειδόμενοι μέλλον ανακανίζειν
τὸ κόσμον, προέλαβε τὸ ὄμοι-
ωμα, ὅπως τατονὶ τούτοις σύνα-
λυθέντως καὶ ιχνεύει παθῶν αὐ-

miamus impavidi , ac supra tu-
midum maris dorsum substrata-
tis fluctibus ambulemus , nos-
tro confirmantes exemplo nul-
lis unquam illos posse pertur-
bationibus concuti , quos Di-
vina Charitas in Apostolicæ
Confessionis Petra solidavit.

θεωπίνων οὐ πάγχ, καθένδωμεν
 ἐ μεταξὺ τοῦ αἰλυτροῦ οὐ τεομοι,
 καὶ τειπατῶμεν υποστρομβών οὐ-
 τῶν οὐ κυματῶν Πᾶντα τὸ οἰδαι-
 νός θαλάσσης νάζει, ἐπιδειξαν-
 τες τούτοις γαλαῖγμαν τῷ οἰκείῳ τῷ,
 δὲ οὐτε τε εἶναι τὰς διὰ τῆς
 ἀνωθεν αγάπης Πᾶντα τῇ πέτρᾳ
 ὁμολογίας τὸ Αποστολικῆς ἐξε-
 ρεωμένος, πλήθει τεραχῶν φένι-
 συκλονεῖσθαι.

HOMILIA

DECIMA QUARTA.

Habita in die Nativitatis Christi , inter Missarum solemnia ,

*In Ecclesia S. Marie ad Praesepem.
Anno M. D. CC. V.*

^a *Ioans. 3.16.* ^a **S**ic Deus dilexit Mundum ut Filium suum unigenitum daret : sic Mundus neglexit Deum , ut Filium ejus unigenitum non cognoverit.

^b *Ioan. 3.10.* **I**n Mundo ^b erat & Mundus per ipsum factus est , & Mundus eum non cognovit. Unige-

ÓΜΙΛΙΑ

ΤΕΣΣΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Ρηθεῖσαν εἰς τέλος γενέθλιον
Χριστοῦ, μεταξὺ τῶν πανδίημά
λειτουργίας.

Ἐν ιερῷ ναῷ τῆς παναγίας Μαρίας ἐπὶ Φάτνη.
Ἐγένετο.

Ο"υτως ἡγάπησεν ὁ θεὸς τὸν "ε
κόσμον, ὥσε τὸν υὸν αὐτὸς "ε
τὸν μονογένην ἔδωκεν: οὗτως οὐθεὶς "ε
ἡμέλησεν ὁ κόσμος, ὥσε τὸν υὸν
αὐτὸς τὸν μονογένην ἀλλὰ ἔγνωκεν.
Ἐν τῷ κόσμῳ λέει, Καὶ ὁ κόσμος "ε
διατάσσεται, ἢ οὐ κόσμος "ε
αὐτὸν ἀλλὰ ἔγνω. Τὸν μονογένην, "

c Ibid. 18. nitum, qui est ^c in sinu Pa-
 tris, quot sacerdorum vota,
 quot gentium suspiria voca-
 runt, ut roris ad instar ante-
 lucani placidissime flueret? Ro-
 d Isa. 46. 8. rate ^d Cœli desuper (una om-
 nium vox erat) & nubes
 pluant justum. Venit tandem
 e Agg. 2. 8. desideratus ^e cunctis gentibus:
 f Sap. 18. 14. venit dum quietum ^f silentium
 contineret omnia, & nox in
 suo cursu medium iter habe-
 ret: è regalibus ^g sedibus ve-
 h Ibid. 15. nit: nec securus ac ^h pluvia in
 vellus è cœlo descendens, ta-
 cito in terras permeavit illap-
 su.

Sic tamen venientem Mun-
 dus eum non cognovit: cla-
 riora idcirco Dominus mirabi-
 lis adventus sui dare debuit
 indicia

τὸν εἰς τὸν κόλπον τὰ πάτερα
 ἔντα, πόσαι τῷ αἰώνων εὐχαῖ;
 πόσαι τῷ ἐθνῶν σεναγυμοὶ περι-
 καλέσαντο, οὐα δίκλειοι φρόσε, τοις
 κατὰ τοῖς ορθοῖς, οὐούχωτας τοις
 καταρρέουσῃ; φροσίζετε αὐτοῖς τοις
 ψρανοῖς (αὗτη πανταν μία, Φω-
 νὴ τὸ ζῆτα εἰτύχανε) καὶ αἱ νεφέ-
 λαι ράνατωται τὸν δίκαιον. Ήλθε τοι-
 πόνον οἱ ἐπιποδητοὶ σύμπασιν
 θύνεσιν, ήλθε περιεχούσις ταῖς
 παντας συγῆς οὐούχα, τοις νυκτοῖς
 τοις ιδίω ταῖχαι μεταξύσοντος τοις
 θρόνων ήλθε βασιλικῶν, καὶ τοις
 ἄλλως μὲν, ὅπι μὴ ομοίως υε-
 τῷ, τοῖς Τῆλοι τοῖς καταβαύπι εἴ-
 γεαντο, συγῇ παρεσδυόμενοι
 ήμῖν Τῆλοι γλεῦ διώδευσεν.

Α' Μά' γε οἱ κόσμοι κατελ-
 θόνται τοις ταῖς, τοις μή εγνω αὐ-
 τοῖς ηγήδη διαὶ δη τοτο εἰκὸς λι-
 θοὺς κύρεον παρεσταντῶν ἐαυτοῖς

15. Cypr. de indicia, i. ut jam non expec-
 Nat. Christii. taretur quasi venturus, sed qui
 venerat, videretur. Hinc nox
 illa quavis die splendidior emi-
 & Luc. 13. 9. cuit, ut videre posset & om-
 nis caro salutare Dei. Adsunt
 Angeli, alloquuntur Pastores,
 reconciliata terrestria superis
 clamant: & si unus pridem
 Gabriel obumbrationem virtu-
 tis Altissimi nunciaverat Vir-
 gini, multitudo nunc & militia
 cœlestis Salvatorem Mundi gra-
 tulationes inter & plausus pu-
 blice prædicat advenisse. Va-
 git inter homines Deus: pa-
 cificam terris næniam conci-
 nunt Cœlites; sed adhuc Mun-
 dus eum non cognovit, som-
 noque sepultus ingrato, nec
 cœlesti cantu, nec divino va-
 gitu excitatur.

Ταῦτας δὲ φανερωτέραν ποιήσα-
μεν, οὐδηλονόν αὐτὸν μὴ ὅκεπ
τεροστροκηθεῖσαν, ἀτε, τερεστ-
θεῖν μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ ὀρεθεῖσαν,
ἀτε νόδηγε τερεστοντα. Διὸ καὶ η
ὑκέντη νῦν πάσῃ πάσαι φωτεινο-
τερον ήμέραν ἐξέλαμψεν, οὐπως
ἰδεῖν τὸ σωτήρεον οὐθεὶς πάσαι
σὰρξ διενηδείη. Πάρεστιν οἱ Ἀγ-
γελοι, τερεστοντινοι ποιμῆνες
καὶ εἰ τερεστοντινοι μὴ μόνοι ὡν, ο
Γαβρεῖλ τῇ παρθένῳ σημάντιν
οὐψίστας επιτηδέλκει επιχιαστοντινοι
σαν αὐτῇ, σεανᾶς τὸ οὐρανός τὸ
πλῆθος τοῦτο τε συγχαριμάτων τὸ
κροτημάτων ἀνὰ μέσον πανδημεῖ
κηρύσσει σήμερον τὸ, Σωτῆρα τὸ
οἰκουμένης ἐφικέσθαι. Κλαυθμο-
εῖζει τὸν αὐθεώποις οὐ Θεός,
οἱ ψρανίωνες εἰρηνικὸν τοῦτο γῆς
ιόλεμον σωαίσκοντα ἀλλὰ μὴ
τοι οὐ κόσμοι αὐτὸν ὅκεινων

Quid ultra supererat Dei
 charitati , quām ut qui se in-
 tra se diu dilexerat , se etiam
 diligenter extra se , & elevaret
 ad Deum , quod infra Deum
s. Aug. in manuab. c. 26.
 erat ? De nihilo creavit ^m nos
 Deus , & quidquid habemus
 donavit ; sed quia plus dile-
 ximus datum , quām datorem
 & in laqueum cecidimus cul-
 pæ , ut nos non tam sibi ,
 quām nobis recuperaret Al-
 tissimus , se ipsum dedit , &
 quidquid habebat donavit :
 nec sane habuit quid amplius
 donaret , qui dedit fontem do-
 norum. Misit Pater Filium su-
 um , ut redimeret servos , &

εἰναι, καὶ τῷ τὸ ἀχαριστίας κα-
τεχθεῖς ὑπνῷ, γάτε διὰ Φαλ-
μοῦ τὸ ἐπιχειρίγ, γάτε διὰ κλαυθ-
μοῦ. Καὶ τὸ θείς ἐξεγείρεται.

Τί ἀρέσκει ποιητὸν λέων τῇ θεοῖ
ἀγάπη, πλεύ τὸ μεθ' αὐτὸν ἐν-
τὸς αὐτὸς διὰ μακροῦ φιλῆσαι,
οὐμός τὸ αὐτὸν φιλεῖν ἐκπόσας,
καὶ ψυχοῦ τὸ ὑπόθεον ὅν, ἔως τὸ
θεὸς εἶναι. Εκ τοῦ μὴ ὄντος ἐποί-
ησεν ἡμᾶς ὁ Θεός, καὶ τὸ παῖδες
ἔδωκεν, ὅπερε κεκίνημεντα· αλλ' εἴ-
πειδήπερ οὐτοπίζειν τὸ δοθὲν τὸ
θροτῆρος πλέον, τὸ τῇ παγίδῃ
ἐβιλήματος τοιειπέζειν, διὰ
διὸ τοῦ, ὅπως ανακτήσονται ἡμᾶς
έσωσται, μᾶλλον σὲ ἡμῖν, ὁ ὁν
ὑψίσθιος ὢν, οὐμός έσωτὸν, καὶ τοῦ
έσωτος ἔδωκε παντα, ὥσε καὶ μὴ
διενηθέναι τὸ πλέον δουλεῖαι, διὰ
τὸ δουλεῖαι τοιειπέζειν τὸ δο-
θέντων πηγαί. Αὕτη γέληκεν ὁ πα-

servos quos redemerat, adop-
taret in Filios: dedit Filium
in preium Redemptionis, se
totum dedit in præmium Adop-
tionis; & tamen Mundus eum
non cognovit.

n 4. Reg. 4.
vers. 32-33. 34.

Jacebat in lecto * mortuus
Sunamitidis Filius, quum olim
Elisæus coarctatus in puerum,
calorem ei ac spiritum vitæ
oris halitu jnspiravit: incurva-
vit se super eum, & calefacta
est caro pueri: oscitavit puer
septies, aperuitque oculos. Con-
trahitur itidem Dei Verbum
in puerum, suamque immen-
sitatem nostræ humanitatis an-
gustiis accommodat, ut exani-
me humanum genus calore
animet, ac spiritu vitæ. Quan-

της ψὸν τοῦ ἴδιου, ἵνα σῆλας ἀπολυτεωσῃ, Καὶ τοὺς ἀντράς ἥδη ἀπολυτεωθέντας ψοφετήσῃ εἰς ταῦτας ἀπολυτεωσεως θύμῳ τὸν ἔτις ταύτης ψοφεσίας αἱμοιβίῳ ἐμπόν παντελῶς ἔχαριστα. ἀλλ' ὅμως ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ εἶγνω. "

Ἐκάθητο δὲ τῷ τῷ κλίνει τὸ τὸ Σωμανίποδός παιδαρίειον, τεθυνθός οὖν, ὅτε πάλαι μὲν ὁ Ἐλευσαῖς συσενωθεὶς ὠζαύτως τῷ παιδαρίῳ, τῇ δὲ σόματῷ σκιπνοῖ, καὶ πνοεὶς ζωῆς αὐτῷ ἐνεψύσειν. Συέκαμψεν ἐμπόνον ἐπὶ ἐκεῖνο, καὶ οἰεθερμαίδην ἡ Κάρεξ δὲ παιδαρίον ἐχαίρει, Καὶ νοιξε τοὺς ὄφεις αὐτῷ. Συσέλλεται καὶ ὁμοίως τῷ παιδαρίῳ ὁ δὲ θεός λόγος, καὶ τὸ ἐμπόνον αἴπειρον τῷ θύμετέρας φύσεως σενῷ ἐξισοῖ,

256 SS. D. N. CLEM. XI.

tus sane fuit is calor , à
Psal. 18. 7. quo nemo se abscondit !
At Mundus , qui jacuerat
mortuus , renuit adhuc ocu-
los longa nocte caligantes
aperire. Et Mundus eum non
cognovit .

p S. Aug.
conf. lib. 5. c.
¶

q Jerem. 9.
vers. 23. 24.

O verè miseros , p qui Deum
nesciunt , etiamsi alia noverint !
ô illos felices , qui Deum no-
runt , etiamsi alia nesciant !
ut enim per Prophetam mo-
nuit nos Dominus , non q glo-
rietur sapiens in sapientia sua ,
non glorietur fortis in forti-
tudine sua , non glorietur di-
vies in divitiis suis ; sed in
hoc glorietur , qui gloriatur ,
scire & nosse me ; nosse scili-
cet

ὅπως τὸ αὐθρώπινον γέμεται τὸ
 αὐψυχον, ἐμψυχώσῃ τῇ τε θέσῃ
 μη ζωῆς καὶ πνεύματι. Πόση ἀξία
 ἔτυχεν ἡ θέρμη ἐκείνη, λεπτὸς δὲ
 ὁ ἀποκρυβήσεται, οὐκέτιν! αὐλαίη
 λαγύε οὐκότιμος, ὁσ πάντας ἐκεῖτε-
 θητικῶς, τὰς ὄφεις αλιγάς ανοίξαι,
 τὰς αὐτὰς μακραὶ νύκτα σιαμε-
 ναντας αἱ μελυωπάς, παρατείται.
 Καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκέτιν! αὐλαίη
 Ωδὴ λίαν οὖτως, τῆς θεᾶς μήνου
 γινωσκόντων, καὶν τὰλαῖσιν εἰδό-
 τες! ωμακαρίων τῆς θεᾶς εἰδό-
 των, καὶν τὰλας μὴ ἐπιγνοῖεν!
 καὶ γὰρ, ως ἡμᾶς διὰ τῆς περι-
 φήτης ἐνθέτοσεν οὐκέτιμος, Μή
 καυχάσθω οὐκέτιμος, τῆς θεᾶς
 αὐτός, μὴ καυχάσθω οὐκέτιμος
 τῆς θεᾶς αὐτός, μὴ καυχάσθω
 οὐκέτιμος τῆς θεᾶς αὐτός,
 αὐλαίη ἡ ἐν τάτῳ καυχάσθω οὐκέτιμος
 καυχώμενος, τῷ σωματὶν καὶ τῷ

*¶ 3. ap. 15. 3. cert Deum consummata ius-
titia est , & scire justitiam ac
virtutem ejus , radix est im-
mortalitatis. Hæc profectò dum
animo nobiscum sedula cogi-
tatione versamus , unusquisque
nostrūm , Venerabiles Fratres ,
Dilecti Filii , sorti suæ gra-
tulans , bene sibi ominari non
dubitat , quippe qui natum in
terris Deum fideliter agnoscen-
tes , ac in præsepio re-
clinatum humiliter adorantes ,
Mundum illum nos esse non cre-
dimus , de quo dicit Evange-
lium. *Et mundus eum non cognovit.**

Caveamus tamen , Dilectissimi , caveamus ne fidentior ,
f. 1. Joan. 2. 1. 2. 3. 4.
*quam par est , nos animus fal-
lat : in hoc siquidem sci-
mus , quoniam cognovimus
eum , si mandata ejus obser-*

νώσκειν με· τὸ γένος τὸ θεόν επίστα· «
 οὐδεὶς ὀλέκληρος δικαιοσύνη, καὶ «
 εἰδέναι τὸ κεῖται τῷ αὐτῷ, ρίζα «
 αθανασίας. Αἴραγε δὲ ταῦτα «
 ὅταν ἀκριβῶς διανοώμενα, ἡμῶν
 εἰς καθ' εἰς, αἰδέστρους ἀδελφοῖς,
 αὐγαπητὰ τέκνα, δὲνκηθεὶς
 εἰςτας σωμηδόμενος εἶναι, Καὶ εὐ-
 Φημός, ἐπειδὴ τὸ θεόν, τὸ Πᾶ-
 γῆς γενονότα πιστῶς επιβούντες, καὶ
 τὸ αὐτὸν Πᾶς φάτνης αὐλακα-
 μήν τε πεπεινῶς περιχωροῦτες,
 μὴ λογιζόμεθα κόσμος εἶναι ε-
 κενοσί, τοὺς δὲ πέρι τὸν Εὐαγγελίω-
 λέβεται, Καὶ οὐ κόσμος αὐτὸν «
 δὲν εἶγνω. «

Ἄλλ' δὲν τίπον περιχω-
 μήν, αὐγαπητὸς, περισέχωμήν, οὐα-
 μὴ απατήσῃ ημᾶς γνῶμη πις τὸ
 περιστέρα μέτρον τεταρτηκῦα. Σὺ «
 τατῷ γένος γνώμονα, οπερεγνώκα- «
 μη αὐτὸν, εανὶ τοῖς συτολαῖς αὐτῷ «

vemus : qui dicit se nosse eum,
& mandata ejus non custodit,
mendax est , & in hoc veritas
non est . Falsò dicimus nosse
Deum , si vias ejus non dili-
gimus , si legem ejus non im-
plemus , si mundum qui fu-
git & labitur , adhuc amare
es Greg. in Evan. lib. 2.
hom. 28. non desinimus , si fugientem
sequimur , si labenti inhære-
mus : & quia labentem reti-
nere non possumus , cum ipso
labimur , quem cadentem te-
neimus . Illi dicti sunt non cog-
u S. Aug. in Joan. c. 1.
tract. 2. n. 11. novisse , " qui amando Mun-
dum dicti sunt Mundus .

Inexcusabiles porro nos eri-
mus , si Mundum amare per-
gamus , dum vere cum beato
R S. Greg. hom. 28. circa finem. Gregorio nunc dicere possu-
mus , * Aliquando nos Mun-

πιεῖν μήρος οὐ λέγων, ἔγνωκα αὐτὸν, “
 Καὶ τοῖς ἐντολαῖς αὐτὸς μὴ πιεῖν, “
 Ψεύσης ἐστι, Καὶ ταῦτα ἡ ἀληθεία
 οὐκ ἐστι. Ψευδόμενα λέγοντες, ὅπ
 μνωρικοῦτος τὸν θεόν, εἰσὶ μὴ ἔσαι-
 Κοῦροι τοῦ αὐτοῦ οὐλῶν, εἰσὶ μὴ
 τὸν αὐτοῦ νόμου πληνεργοῦτοι, εἰσὶ
 μὴ αὐγαπώντες τὸν τε σεαπε-
 τούσοντα, Καὶ ὀλιθούσοντα κόσμον
 παυσώμενα, εἰσὶ σεαπετούσοντα
 ἐπώμενα, εἰσὶ ἔχωμενα ὀλι-
 θούσας, εἰσὶ Κοσμὸι αὐτοῖς, φῶνι
 περισκοληπτέντες, κατέχειν δὲ οὐχ
 οἴοι τε οὔτες πυρχαίνομεν, ύποπε-
 σώμενθα. Περὶ ὧν εἴρηται, ὅπ πάκ
 ἔνων, οὕτως ἐισιν, οἵ τε κόσμοι
 ἐρασθέντες, κέκληται οἱ κόσμοι.
 Διὸ καὶ ήμεῖς μέλλομεν εἶναι
 αὐτοπολέμοτοι, αὐτοὶ ἐρώντες τοὺς κόσ-
 μοὺς διατελώμεν, μάλιστα δὲ ἔχον-
 τες ἐπειν αὐληθεύς ἄμα Γρηγορίῳ
 τῷ ἐν αὐγίοις, οἱ κόσμοι ήμας

dus retraxit à Deo ; nunc tantis plagis plenus est , ut ipse nos Mundus mittat ad Deum. Ne igitur ille Mundus dicamur , qui eum non cognovit ,

*y s. Aug. de
mor. Eccl.c.25.*

illum ipsum , quem ^y cognoscere volumus , plena prius charitate diligamus , pietatis opera cum voce Religionis conjungamus : sequamur semi-tas , quas Christus in præsepio natus , in cruce mortuus , verbo & exemplo nos docuit :

*E s. Greg. in
Evang. lib. 2.
hom. 29. circa
finem.*

quæcumque demum terrena desideria fugiamus , nihilque nos delectet in infimis , qui Patrem habemus in Cœlis.

ποτε αὐτῆλκεν ἐν τῷ θεῷ, νῦν δὲ
κακώσεών εἰναι αὐτόπλεως τὸν Καν,
ώντε αὐτὸς ἡμᾶς πρὸς θεὸν αὐτό-
πέμπῃ. τοιγαρούντα μὴ μεση-
ονομαζόμενα οἱ κοσμοὶ ἐκεῖ-
νοι, οἱς αὐτὸν οὐκ ἔγνω, τὸν
αὐτὸν ταπεῖται αὐγάπη τῇ τε-
λείᾳ φιλοιώτες διώκωμδι, καὶ
τῇ τῆς θρησκείας φωνῇ ἔεγα-
ζαί τὸ ἀγιοσωάτης συναίποντες.
Σηλωσωμδι οὐδὲν, αἴσπερ οἱ Χεισός,
οἱ ἐν φάτνῃ γεγονώσ, οἱ Τῆς αν-
ρῷ τετελευτικῶς λόγοις οὐ πραξ-
μασιν ἐδίմαξεν ἡμᾶς τὸ τέλον
πᾶσαν τὴν Τῆς γῆς καιρούν
Τηθυμίαν αποσρεφώμενα, καὶ
τὴν κάτω ὄντων ψόδεν ἡμᾶς τέρ-
ψῃ, τὰς πατρὸς μετεχηκότας
ἐν τοῖς αὐτῷ.

HOMILIA

DECIMÀ QUINTA.

Habita in die festo Paschatis
inter Missarum solemnia.

In Basilica Principis Apostolorum.

Anno M. D. CC. VI.

¶ Marc. c. 16.
v. 3. &c. 4. **D**icebant * ad invicem; quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? & respicientes viderunt revolutum lapidem; erat quippe magnus valde. Ubi primùm Evangelicæ Mulieres valde mane, impigra scilicet charitate festinantes, ingressæ sunt iter, ut quærerent Jesum, ingentia

ÓΜΙΛΙΑ

ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑ' ΤΗ.

Ρηθεῖσα εἰς ἡμέραν ἑορτάσιμον τὸν
πάχα μεταξὺ τῆς πανδήμου λε-
τεγγίας.

Ἐν πῷ βασιλικῷ ναῷ τῇ θύρᾳ ποσόλων Κορυφάσιον
Ἐγειρεῖται.

Ἐλεγον τοὺς ἔσωτας τίς αἴσιος
ποκυλίζει ἡμῖν τὸ λίθον σκέπη
τῆς θύρας τὸ μνημεῖον; καὶ αὐταῖς
βλέψασαι θεωρεῖσθαι, ὅπις ἀποκε-
κύλισαν ὁ λίθος· ἵνα γὰρ μέσας
σφόδρα. Ως τέχισε αἱ γυναι-
κες, ὡν τὸ Εὐαγγέλιον μνεῖσαν
ποιεῖται, λίαν περιττοῦ, ἀτεδίκη μετ'
ἀσκυρού σπένδεσαι αὐγάπτος, κάτη-

L I

ingentia illarum animis obver-
sata sunt ardui suscepti operis
impedimenta. Dicebant ad in-
vicem : quis revolvet nobis lapi-
dem ab ostio monumenti ? Verùm
statim ac non tam corporis
quàm impavidæ fidei oculis
sanctæ peregrinationis metam,
hoc est , Christi tumulum re-
^{¶ Isai. 40. 4.} pexere , ^b facta sunt aspera in
vias planas , lapisque revolu-
tus est , qui magnus erat. Et
respicientes widerunt revolutum
lapidem ; erat quippe magnus
walde.

Antiqua hæc est , Venera-
biles Fratres , Dilecti Filii ,
nostræ humanitatis infirmitas ,
ut quas inire renuimus vias ,
obstructas undique veribus fa-

ξαν ὁδὸν βαδίζειν, τὴν περὶ^ς
 Ἰησοῦν, ὃν ἐξήτοισι, Φέργαν,
 ἐνθὺ διανοίαις ἔκεινων αὐτερεάφη
 μεῖλα χαλεπῷ οὐδεμιᾷ πέρι
 πραγματῷ ἐμποδίσματα. Εἶλε-
 γον περὶ^ς ἑαυτάς· τίς αἴποκυλί-
 Σε ἡμῖν τὸ λίθον ἐπὶ τῆς θύρας οὐ
 μνημείον· Α'λλ' αἴμα τῷ αὐτο-
 βλέψαμεν, διὰ τὸ αἰτεῖσθαι πίσεως,
 ἢ οὐ σώματῷ ὅψιν μᾶλλον, τὸ
 αἰγίας ὄρον αἴποκιάς, τυτέει χρισ-
 τοῦ τὸ μνημεῖον, ἐγένετο ἡ τε-
 χαῖα εἰς πεδίαν, καὶ αἴποκεκύλισ-
 ται ὁ λίθος, ὁ μέγας ὄν. Καὶ
 αὐτοβλέψαμεν θεωρεῖσιν, ὅτι αἱ-
 ποκεκύλισμαὶ ὁ λίθος· οὐδὲ μέ-
 τας σφόδρα.

Αἴπαρχῆς τοιωτόν ἐστιν, αἰδη-
 Σμοὶ αἰδελφοὶ, αἰγαπηταὶ τέκ-
 να, τῆς ἡμῶν αἰθρωποπαθείας
 τὸ αἰθενές, τὸ καφως πεπιθυμέ-
 να, ὅπι κύκλῳ φένειτο φέρει-

c Psal. 93. 20. cilè credamus ^c fingentes la-
 borem in præcepto , quod im-
 plere refugimus : ut enim be-
 d Prov. c. 15. ne Salomon ait , ^d iter pigro-
 rum , quasi sepes spinarum .
 Impervium damnamus iter ,
 quod cupimus declinare ; nec
 cum Mulieribus ad sepulchrum
 properantibus Crucifixum quæ-
 rimus , quia Crucem invenire
 formidamus . Hinc jugum Do-
 mini , ^e quod suave est , du-
 rum dicimus ; ac onus ejus ,
 quod leve est , grave prædica-
 mus . Amamus vincula , quibus
 nos solvi posse diffidimus :
 foveamus vulnera , quibus sa-
 nari desperamus : nec tot in-
 ter mala ad aram salutis con-
 fugimus , quia magni revol-
 vendi lapidis terremur ima-
 gine .

θεῖς αὐτοῦ διας ὁδοὶ, ὃν τῇσι
 τύμεναι πριβαίνειν, πλάνατες “
 κόπον Πή τεστάγματι, ὡς, οὐτε “
 αὐτανθόμην ἐκπληξαῖσθαι, ὡς μὴ
 γὰρ κάλλιστα ἔφη ὁ Σαλωμὼν,
 ὁδὸς ὀκνηρῶν, ὡς περ φραγμὸς ἐξ “
 αἰνανθῶν. Αἴσατον καταψηφιζό-
 μεθα, πορείαν, ἐξ ἦς βγλόμε-
 ντα, ἀποκλίνειν, οὐδὲ ὄμοιας βιε-
 μένη, ταῖς Πή μυητεον ταχαί-
 σαις, τὰς Σταυρωθέντας ζητεῖμεν,
 οὐδὲ ίσας μὴ σταυρὸν ἐνεγκιωμήν,
 φοβεύμενα. Διαίτη τῆς τὸν κυ-
 είτε ζυγὸν, τὸν χρησὸν οὗτας, λέ-
 γομεν σκληρὸν εἶναι, ηγέθεις αὐτὸς
 τὸ φορτίον τὸ ἐλαφρὸν ὅν, έσει
 κηρύσσομεν. Σὺν ἀπελπίζομην ἐκ-
 λυθεῖσαι, δεσμῶν ἐρώμεν· ὃν ἀπο-
 γινώσκομην ἴσσον, τελιματε-
 θάλπομην· οὐδὲ τὸ ζεῦν ἐν μέσῳ
 κακῶν καταφέυγομην τερῆς τῆς
 σωτηρίας βωμὸν, διόπι λίθῳ, οὐ

Magnus scilicet filiis hujus
sæculi videtur lapis ; blan-
dientem sensibus voluptatem
forti animo despicere , ter-
renos affectus carnis castiga-
tione compescere , humanæ
conditionis dignitatem vesana
cupidine sauciata salutaris
abstinentiæ studio reformare.

Gal. 5. 26. Magnus itidem ab ^f inanis
gloriæ cupidis reputatur lapis ;
fastum deponere , humanas lau-
des effugere , fluxos & cadu-
cos honores Christiana humi-
litate contemnere. Magnus in-
ter nostræ hujus noctis tene-

g S. Greg.
Mor. lib. 10.
e. 16. in cap.
12. Job.
bras appetat lapis ; bona ^g gra-
tis exhibere , mala libentius
tolerare , quam facere , pro
veritate contumeliam lucrum

χεὶς ἀποκυλίειν, φαντασία, καὶ
ἀπλῆ, καταπλήθει ἡμᾶς.

Μέγας ἀμέλεια τοῖς ψοῖς Θαΐ-
δην, τάττε λίθῳ φαίνεται τὸ,
γενναιῶς ὑπερεορδὲν τὸ αἰδηλικῆς
Τὰ θωπύματα, ἥδονῆς, τὸ, Τὰ
γήνια τῇ τὸ σαρκὸς νεκρώσει σω-
είργει πάθη, τὸ, ἐπανορθώσει τῇ τὸ
ἐξκρατείας σωτηρίας σπύρῃ κατασ-
τάσεως τὸ αὐθωπίνης αἴξιαν, τιὰ
μανῶσει ἔρωπι μάλα, μὴ ἐκ-
πλαγεῖσαι. Μέγας πάλιν τῷδε
τὸς κενοοβόλοις λίθῳ νομίζεται
Τάδε, ἀποδέδαμ τὸ τύφον, αἵνυς
ἐκφυγεῖν τὰς ἐξ αὐθωπῶν, τὰς
τε ἐπικήρυξης αἰσαθῆσ πυρῆς κα-
ταφρονεῖν μετὰ Ταπεινοφρεσωής
θεοποιίᾳ χειστανῆ τεοπικάσις.
Μέγας δὲ σκότει τῆς ἡμετέρας
ποσὶν υπῆλος δοκεῖ εἶναι λίθῳ
τὸ, ἀμεδί ἐνποιῆσαι, τὸ, ἥδον α-
δικεῖται ἡ αἰδηλεῖν, τὸ, ε τεοφ-

putare , nullam injuriarum ultionem quærere , inimicos diligere , pro maledicentibus orare , percutienti maxillam , alteram præbere. Magnus denique carnalis sapientiæ trepidis oculis occurrit lapis , pauperitatem ^b quærere , possessa relinquere , rapienti non resistere , crucem tollere , Patrem , ⁱ Matrem , ⁱ Filios , Fratres , adhuc autem & animam suam propter Christum odiſſe.

^{in s. Gregor. ubi supra.}

ⁱ *Luc. 14. 26.*

Magni profectò ac graves lapides isti videntur , Mundique illecebris assuetos oculos longe deterrent. Verùm ut facile revoluantur , satis est respicere. *Et respicientes* *widerunt revolutum*

ἀληθείας χάριν ὄντες μετὸς τοῦ κέρη-
σθε ποιεῖται, τὸν, οὐδεμίαν ζη-
τῆσαι υπέρεων ἀποδίκησιν, ἐχθρὸς
φιλεῖν, ἔυχεσθαι υπὲρ τοῦ ήματος
κακῶς λεγόντων, τῷ ήματος ἁ-
πίζοντι Πᾶν σταγόνα, μίαν σφέ-
ψαν αὐτῷ Εἰ τινὶ ἄλλῳ. Τὸ δὲ
ὅλον μέγας τοῦτος τερμετὸς τοῖς
καὶ σάρκος θείασοι μαζεῖ ἀπαν-
τῷ λίθῳ, διον τὴν πικρείας ἐπι-
θύμειν, τὰ υπάρχοντα ἀπολι-
πεῖν, μηδὲν τῷ ἀρπαγῇ αὐτισ-
τῶμαι, τὸν πατέρα, τινὶ μητέρα,
τὰ τέκνα, τὰς ἀδελφάς, Χρισ-
τοῦ ἑνεκεν, ἐπὶ καὶ τινὶ ιδίᾳν ψυ-
χῶν μισῆσαι.

Μεγάλοι ὄντως Εἰ Βαρεῖς ἐοί-
κασιν εἶναι γόνοι λίθοι ὄντοι, καὶ μά-
λα γε τινὶ κοσμικοῖς σωμάτῃ σφε-
λεασμοῖς ἐκφοβεῖσιν ὄψιν. Άλλοι
μέρι τι ὄπως αἴτοι κυλισθώσιν ἔυχε-
ροις, ἄλλοι τὸν αὐταβλέψαν. Καὶ

revolutum lapidem. Respiciamus itaque, Dilectissimi, respiciamus sepulchrum Christi, passionem Christi; sic enim res picentes, videbimus revolutum lapidem, qui magnus erat. Videbimus rupes asperas, & juga montium excelsa spatio sam detumescere in planitiem:

unde cum Regio Propheta di
k Psal. 30. 9. cere poterimus, k Statuisti in
loco spacio pedes meos, nec
sane quicquam amplius time
bimus, dum quidquid timere

1 S. Bern. ser.
4. in vig. Nat.
Dom. n. 3. possumus, Christum tulisse vi
debimus. Duo enim sunt, quæ
timet humana fragilitas: pu
dor & dolor: utrumque Chris
tus suscepit, dum morte, &

m Sap. c. 2. morte m turpissima damnatus
20. fuit. n Recogitemus ergo eum,
n Heb. c. 12. 3. qui talem sustinuit à peccato-

αὐτοῖς Φασαί Θεωρεῖσιν, ὅπ λόπο-
 κεκυλισαι ὁ λίθος. Αὐτοῖς Φω-
 μὴ Σίνης Αγαπητὸι, αὐτοῖς Φω-
 Φωμὴν περὶ Χειροῦ τὸ τε μνη-
 μεῖον, Καὶ πάθος· γάτωσι γῆ
 αὐτοῖς Φωμῆς Θεωρεῖσι μὴ,
 λόποκεκυλισαι ὁ λίθος, καὶ με-
 γας ὡν. Θεωρεῖσι μὴ τὰ πέ-
 τας λόποτοις Καὶ τὴν ὄρεων Τζο-
 χαὶς εἰς Κόπεδον ὠμαλισμένες
 δύευχωρεν· διὸ Καὶ ξέσαι σωδί-
 οῦν τῷ βασιλικῷ περιφήτῃ, Εἴη-
 σας Καὶ δύευχωρεψ τὰς πόδας
 με. Καὶ οὐ οὐδὲν πλέον φοβηθη-
 σόμεθα, ἐπειδὴ Θεασόμενα αἴπεν-
 εχθίσαι λόπο Χειροῦ παῖσι,
 αἴπει αὐτὸις μὴ δεδιέναι. Δύο
 μὴ γάρ εἰσιν, αἱ γε δέλιοι Φύ-
 σεως τὸ αὐτρωπεῖας τὸ αἰδενὲς
 ή αἰχμή, ή ὁδίων· Καὶ οὐδὲν
 τερα Χειροῦ περιέλαβεν, οὐτε
 θημάτω ηθημάτω μὴ αἰχμῶν·

ribus adversùs semetipsum contradictionem , ut non fatigemur animis nostris deficienes. ^{¶ Heb. c. 12. 2.} Aspiciamus Authorem fidei , & consummatorem Jesum , qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione contemptā : sic respicientes videbimus revolutum lapidem.

Videbimus quām levia sint
^{¶ S. Aug. ser. p. 70. 9. de ver-}
^{bis Dom. circa finem.} amantibus , quæ dura sunt
^{¶ Rom. 5. 5. ¶} laborantibus : diffusa scilicet
^{¶ 1. Joan. 5. 3.} in cordibus nostris per Spiritum Sanctum , qui datus est
^{¶ Hil. cap. II. in Evang.}
^{Matt. n. 13. 2.} nobis , Charitas Dei hæc
est , ut mandata ejus custodiamus , & mandata ejus gravia non sunt. Videbimus quām suave sit jugum Christi , bonum velle , malum nolle ,

κατεδικάσθη. Τοιγαρούν αὐτολο-
 γίας μεθα τοιαύτους θεομε-
 ρυμητούς τῶν τῆς ἀμαρτιών εἰς
 αὐτὸν αὐτοπλογίαν, ἵνα μὴ καέ-
 μωμός ταῖς ψυχαῖς ἡ μῆτρα ἐκπλυό-
 μένοι. Αὐτοφρεμήμην εἰς τὸ πίσεως
 ἀρχήγον, Καὶ τελεστητεῖ Γηγενῆ, ὃς
 αὐτὸν τὸ περικεράμων αὐτῷ χαράσσει
 οὐτέμενιν σωρόν αἰχμαίνεις κατε-
 φεονίσας. Οὐλως αὐτοφρεμήτες ὁψό-
 μενοι, μὴ διποκυλισθέντες τὸ λίθον.
 Οὐψόμενοι ὅτεν φιληππικοῖς σὺ
 ἐλαφεῖς ποιῶ^{ται} τὰ ποιγάσιν Φορ-
 πικα τοιαύρχοντες. καὶ τοι τὸ γῆ
 σικεχυμένην ταῖς καρδίαις ἡ μῆτρα
 δια πνεύματο^{το} αἴγις τὸ δοθέν-
 το^{το} ἡ μῆτρα ἡ ἀγάπη αὐτῇ ἐστίν,
 ἵνα ταῖς συντολαῖς αὐτῷ πιρωμένη, Καὶ
 αἴ συντολαῖς αὐτῷ βαρεῖται τόκος εἰ-
 σιν. Οὐψόμενοι ὅτεν αὐτὸς ἡδὺς ἡ
 ὁ τὸ Χεισοῦς ζυγὸς, δῖον οὐκ,
 θέλειν ταγμάτον, τὸ θέλειν τὸ μὴ

amare omnes , odiſſe nullum ,
 æterna consequi , præſentibus
 non capi ; jugum ſane , quod

t S. Greg. Nys.
orat. 2. de
paup. amandis. ſubeuntium cervices * non at-
 terit , ſed demulcet. Videbi-
 mus è contra quām asperum
u S. Gregor.
Mor. lib. 30.
in c. 29. Job.
c. 12. ſit jugum Mundi , ambire " ter-
 rena , retinere labentia , velle
 ſtare in non ſtantibus , appetere
 tranſeuntia , & cum tran-
 ſeuntibus nolle transire.

Videbimus quantò faci-
x Ex S. Aug.
Sermon. 70. liūs * ad veram beatitudinem
 Charitas faciat , quod ad
 miſeriam diſſiciliūs cupiditas
 facit. Videbimus quām for-
 deant viles illæ deliciæ , quas
 nunc tam perdiſte amamus , &

Τιχρν, ἀπαντας σέργεν, μισεῖν
χρέεναι, διώκεν Ταὶ αἰώναι, μὴ
κατεληθεύει τὸν τοῦ πα-
ρόνι· Ζυγὸς δῆθεν πεφυκὼς ὡν
τοῦ ἵσταμεναιτων μὴ κατεί-
δειν, μᾶλλον μὴ οὐκ κατείλ-
γειν τις αὐχένας. Οὐ ψόμενος
ἐφ' ὅτεν ἀπενδυτίας περιχὺς | ὡν
τυγχανή ὁ Ζυγὸς τὸ κόσμο, τις
τῷ δη, φιλοπίμως ἔχειν τοὺς
ταὶ Πτη γῆς, κατέχειν ταὶ ὄλιθουε-
τα, ἐν τοῖς μὴ μήροσιν ἐμμήρου-
φιλητα, παρελθόντων Πτηθυ-
μεῖν, ἐπαρελθεῖν σωὶ αὐτοῖς
τῶνταιεῖδε.

Οὐ ψόμενος ὡς ἡ αὐτίπι
ράον τοὺς διτυχίδων ἡμᾶς Φέ-
ρη, ὡς χαλεπώτερον ἡ Πτηθυ-
μία, τοὺς αἴτυχίδων κατέγη.
Οὐ ψόμενος ἡ λίκον αἱ ἐνοικῇ ἐν
ἡδοναῖς, τοὺς ὡν χάειν νεώτε-
ρον τῷ εξωθεματικῷ, τὸ ῥυ-

^{y Ex eod. conf.}
^{lib. 8. c. 6. n. 5.} quas amittere ^y metus fuerat,
amisisse gaudium erit. Videbi-
mus denique per ^x quot peri-
^{x Ex eod. enav.}
^{in Ps. 59. pro-}
^{pe medium.} cula amatores sacerduli ad gran-
dius periculum pervenire ni-
tantur.

^{a S. Greg.}
^{Mor. lib. 30.}
^{in cap. 39. Job.}
^{cap. 12.} Mundi siquidem sarcina
pondus habet : Christi sarcina
pennas habet : Christi sarcina
sublevat nos , Mundi sarcina
premit nos. Premunt prospe-
ra , dum appetuntur ; premunt
adversa , dum formidantur : &
quæ prius mentem desiderio
adeptionis afflixerunt , pavore
postmodum amissionis excru-
ciant. Respiciamus , placet ite-
rum repetere , respiciamus quem
hodie cum beatis mulieribus
^{b Marc. c. 16.} quærimus , ^b ^c Jesum Nazare-
num

παρὸν. πλέω ἀλλα' Καὶ χαρούμενα Τῇ τῷ τῷ μὲν ἀντανέρημα-
θεῖαι, ὃν ἦμερό πότε δεδοικό-
τες τίνει σέρνοιν. Υἱοῖςα καὶ
οὐφόμενα, τὸ πλῆσθεντον καθιδύ-
νων, δι' ὃν ἐργεῖσαι τυτχεῖται
αἰώνθεντος αἰώνιος τοῖς τοῖς,
ἐς κινδυνον μείζονα δέξικνεῖσθε.

Ἐν ᾧν γὰρ ἡ κόσμος δύποκεδυὴ
βαΐεται ἔχει, ἡ Χεισοῦ δύποκεδυὴ
πίεσσιν μετέχει· ἡ μὲν ἡμᾶς ἐπαγ-
έδη, ἡ δὲ πτέρε. Πιέζει ἡμᾶς τὰ
δύποκεδυῆ, ὅτου θηθυμήτη. πτέ-
ρε Καὶ τὰ δύποκεδυῆ, δέσποινος ὄρρωδητη.
Καὶ τὰ δύποκεδυῆ τὸν διάψιδαντα
τῷ τῷ Τηλίθεον πόσιον, τὸ δύπο-
κεδυῆ τῷ δέδηται αὐτὸν υπερεργον βα-
σιντεῖται. Αὐτοῖς λέψαμεν, δοκεῖ
παλιλλογεῖν, τρέψον τὸ μερόν
ἄμφοι γυναιξὶ ταῖς μανασίαις
Γιγάντη Ναζαρέτεν σανεωθένται
Τηλίθεοι. Οὐτοὶ ἐσαγένειον

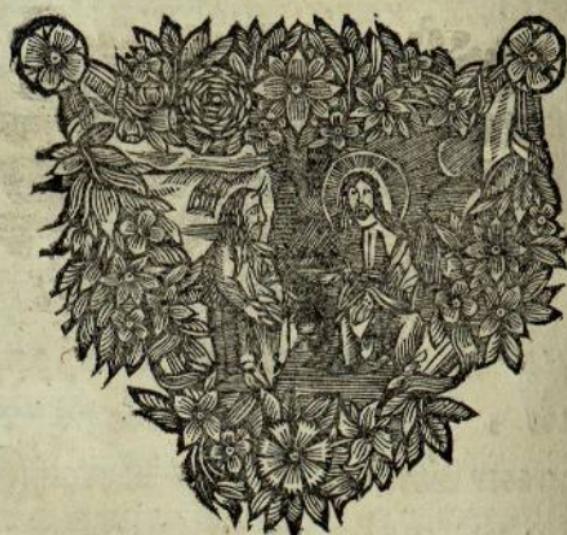
num crucifixum : erit ipse ser-
e Num. c. 21, 9. pens ^c ille æneus pro signo
 positus , quem cum percussi
d Thren. c. 3. aspicerent , sanabantur. ^d Da-
65. bit ille nobis scutum cordis
 laborem suum : quippe qui
e Psal. 18, 6. exultans ^e ut gigas ad curren-
 dam viam , terrena bona om-
 nia contempsit , terrena mala
 omnia sustinuit ; ut neque in
 illis felicitatem quereremus ,
 neque in ipsis infelicitatem ti-
 meremus.

f 1. Pet. 2, 21. f Christus passus est pro vo-
 bis , vobis relinquens exem-
 plum , ut sequamini vesti-
g Exod. c. 25. g ia ejus. ^g Inspiciamus , &
40. faciamus secundum exemplar ,
 quod nobis in monte mon-
 stratum est. Solvamus vincula ,
 in quibus versamur ; rumpa-
 mus nodos , quibus ligamur ,

οὐφις ἐκεῖνος ὁ χαλκοῦς, δέ τοι «
 σπουδαίας τεθεὶς, ἐφ' ὃν ὅπινες Πτη- «
 Ελέψεν δεδηγμένοις, ἐσωζόντο. «
 Οὐτοίς δύποδώστι ήμιν πάτερος «
 πομπὸν καρδίας, τὸ δέντρο μόχ- «
 θον· καὶ γὰρ αὐγαλλιαζόμενος «
 ως γίγας δραμεῖν οδὸν, αὔγα- «
 θῶν τῷ τοῦ Πτη γῆς ὄλως πάτερε-
 φερόντος, κακά τοι τοῦ Πτη τῆς αὐτῆς
 πανταχού πάτερεν, ἵνα τοι δὲ τὸν
 ἐκείνοις ζητώμενον τὸ δύτυχεν,
 τοῦτο τὸ δύτυχεν δὲ τούτος φεύτ-
 τωμέν.

Χειρὸς ἐπαγγευτὸς εὑμένης, «
 ήμιν πατολιμπανίων πάτεραμ- «
 μὸν, ἵνα ἐπακολυθήσοιτε τοῖς «
 ἔχνεσιν δέντροι. Οραμένος ποιήσω- «
 μένος καὶ τὸν τύπον, τὸ ήμιν δεδή- «
 μένον δὲ τῷ ὄρῳ. Δεσμαὶ λυγίω- «
 μένοι, δὲ οἵς διαγνώσεισθαι πάτερ- «
 μένος ἀμματα, τοι τοιαῖς δεοντο- «
 ὅπως ταῦτα τὸν τρόπον μηδέ τι

ut ita cujusvis revolvendi la-
pidis timore posthabito , per
Christi Passionem & Crucem
ad Resurrectionis gloriam feli-
citer perducamur,

τοῖς λίθοις, ἢ γε διὶ μόνου λίθῳ
φορηθέντες, διὰ Χριστοῦ τὸ τε
πάσχα τὸ τὸν σωματίον εἰς αὐτούς
σάρκεως δύξανθες στυχῶς αὐτούς
γεμέσαν.

HOMILIA

DECIMA SEXTA.

Habita in Festo Sanctorum
Petri & Pauli Apostolorum
inter Missarum solemnia.

*In Sacrosancta Basilica Vaticana,
Anno M. D. CC. VI.*

Felicem hunc & lætiſſimum
diem, quo Christi Domini
Ecclesia ſupra Petram ædi-
ficata universarum gentium
gratulatione recolitur, præci-
puo ſane jure Arx hæc no-
ſtræ Religionis veneratur &
celebrat. Hæc ſiquidem Urbs,

ΟΜΙΛΙΑ

ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Λεχθαῖς εἰς τὴν ἐορτὴν πομού
τῆς ἡγίους Πέτρου τε Κ
Παύλου Αποσόλων μεταξὺ τ
ποιηδήματος ιερουργίας.

Ἐν τῷ παναγίωναῷ βατικανῷ. Ετη φετινοῦ

Ἐγγυτῇ τοῦ χαρᾶ των
τινῶν ἡμέρων, ἐν ᾧ σωὶ Τρι-
χάρματος πολλοῖς τῆς αἱρετι-
κῆς ἐδινών αἰναγμάτοις) ἡ Θ
Χειρος Εκκλησίας Τρίτη πέ-
τρα ωκεανού μήριν, δικαιοτερον
διη ἡμᾶς ἐν ιδίᾳς θρησκείας τῆ-
ς ἀκεδε βεβηκότας δι' οὐφύμα

Populorum Terrarumque omnium grande compendium , talem ac tantam à proprii solidissimæ illius Petræ conspectu dignitatem accepit , ut quæ omni olim scelerum errorumque colluvione deformabatur , nunc Divinitatis Interpres , veritatis Magistra prædicetur ; suumque , toto jam Orbe majus imperium , nova ligandi atque solvendi potestate ad Cœlum usque protrulerit .

a s. Leo. Ser.
1. in nat. S.
Petri & Pauli Hinc quæ sylva * fuerat
frementium bestiarum , &
turbulentissimæ profunditatis
Oceanus , exultat hodie Ro-
ma per sacram beati Petri
Sedem Dei Regia in terris
effecta , Christianæ gentis com-
mune

μνήμης ἀγρίῳ ἐσαρθίσ. Αὐτῷ
μὴν γὰρ πόλις οὐ μεγάλη λαῶν
τε πολιτείωσις ἐσχαράν Πηγαὶ
δύσα, τις δέντεν ἐπὶ τὸν εὐκυρέζων εἶναι
τὸ σκείνης πέτρας τὸν θερεφυῶν
σερεᾶς, ἐπὶ Τερμῶν ἔλαβε πέτραν
τεῖον, ὡς τέλει πόλει πασῶν ἐ^σ
αίοιμεν ἐπιλογῶν τῇ συρροῇ δύσ-
μορφον πεποιημένον, τείσθοντεν
γλυκέας ἐπὶ τὸν Κένηγεας τὰ θεῖα,
τὸν αληθῆ μίδασικόν ηγέτειον εἰσ-
δέχεται, τέλει τὸν οἰκουμένην οὐδὲν μεί-
ζονα, καὶ μηδὲ πινεῖ τεδίσαμεν τὸ λόγον
διενάμει, μέχει δέρανταν τοφενη-
νοχέντα.

Διὸ τοῦ Τερμοῦ ἐσαύτη, οὐ τοφε-
παλαγει μετὶ Φρυατημέρων ὑλη
Ἐπείων, ἐσθορυβωδεσάτε βυθού
ωκεδνώς, ἀγαλλιάς τούτην οὐ
Ρώμην, γλυκουμένη διὰ ποναγίαν
Πέτρας καθέσθρον, τὸν Πηγὴν γῆς
τὸν Θεοὺς βασιλέαν, τὸν κονὸν πλη-

mune perfugium , Evangelicæ veritatis ineluctabile propugnaculum. Exultat Roma firmissimo Apostolicæ Petracæ fundamento in excelsum adeò rerum humanarum fastigium ^b exulta , ut latius ^b jam præsideat Religione Divina , quām olim præfuerit dominatione terrena. Exultat Civitas Sacerdotalis & Regia ; ac propheticum illud bene novit in se impletum , *Erunt^c Reges nutritii tui & Reginæ nutrices tuæ : vultu in terram demisso adorabunt te & pulverem pedum tuorum lingent.*

Ingentia porro inter hæc exultantis Romæ gaudia agnoscamus , Venerabiles Fratres , Dilecti Filii , ingentia itidem

^b Ex S. Leone
ubi supra.

^c Isaie 46.2-3.

Ἐγεῖ Ξερσίδης καταφύγιον, τὸ
ἀκαταγόνεον περίβλημα τὸ κατ'
Εὐαγγέλιον ἀληθείας. Αὕτη
λιᾶ^τ) ἡ Ρωμη τῇ περιήγησι
ἐδραιά πέτρας τὸ διποσολικῆς
πηγῆς εἰς τοῖς δὲ ἱγνεμονίας ἐπαρ-
θεῖσα ὑψῷ, ὡς εἴη μὴν αὐ-
τῶν Τῇ πλεῖον περισσαίη τῇ
περὶ τὸν Ιηροκεία, ἡ περισσαίη
πολὺ τῇ διωασείᾳ Βιώνικῃ. Αὕτη
πόλις ἡ ιεροφάνική, καὶ
Βασιλική· ὅμοια ἡ τεμνωτὸς ὄρος
πληρωθὲν ἐν ἑαυτῇ οὐτρὶ Ξερσίδη^τ
φήτα λέγοντ^τ, Εὖ^τ βασιλεῖς «
πεπνοί σε, καὶ ἀρχεῖσαι αὐτῶν τεο-
φοί σε. Τῇ περιώπον τὸ γῆς «
περιουσίασοι σε, ἡ τὸν χοω^τ «
τῷ ποδῶν σε λείξασιν.

Αλλὰ μὴν Τι τέτων μεταξύ
Ρωμης αὐγαλιαριάτων Τηνίδη-
μην, αἰδεστικοις αἵδελφοις, αἴγα-
πηται τέκναι, ἡ πολὺ τῇ αἱ-

Romæ pericula. Agnoscamus quantum divinæ Bonitati tot tantisque ditata muneribus Urbs hæc nostra debeat; quantum etiam debeant, qui Urbem inhabitant; quantum qui in Urbe resurgent. Roma, Roma, (Hieronymi ver-

d S. Hier. ad u.
Jovin. lib. 2. in
fine.

bis ad te loquimur) quæd scriptam in fronte blasphemiam Christi confessione delesti; Urbs potens, Urbs Orbis domina, Urbs Apostoli voce laudata, interpretare vocabulum tuum. Roma aut fortitudinis nomen est apud Græcos, aut sublimitatis apud Hebræos: serva quod diceris: faciat te virtus excelsam, non voluptas humilem. Roma, Roma, serva quod diceris.

τῇ Πικείμρουν καθηυαλδες. Ε' πι-
 γμάρμηρον ὁ Θεός αγαθότε
 Θεού ὁ φέλεπις αὐτὸν πόλις
 ἵδε ἡ μετέορε τίσιν οὐ πλικάτων
 πλικάτων διώξων. ὁ Θεός ὁ φείλωσιν
 οἱ τοῦ αὐτῆς ὀικήτρες. ὁ Θεός οἱ,
 τινες δὲ αὐτῇ συφιλεῖς ὄντες
 τυχαίνουσιν. Ωὶ Ρωμη, ωὶ Ρωμη,
 (Ἐν αγίοις Γερουσίας περισ-
 είσθιτε χειρίσθαι;) η γεγραμ-
 μένης Πτήνι μετάποτε θέτητε φύσει,
 τῇ Χειρού θέτομολογήσθι βλασ-
 φημίδι, πόλις διωστή, πόλις
 μοναρχής, πόλις λεπτή εγκω-
 ματίζει ὁ Απόστολος, τις ιδίου
 περιγραμματίου θέτητε. Τότε,
 Ρωμη, ὄνομαί ἐστιν, οὐτοί οὐχί
 παρ' Ελλησιν, οὐ παρ' Εβραίοις
 οὐψες διλαβικοί πλήρες δὲ
 μαίρεις ἔμφασιν. οὐψώπηποι δὲ
 δρετλεῖ, οὐ μὴ ταπεινώπηποι δὲ
 ηδονλεῖ. Ωὶ Ρωμη, ωὶ Ρωμη,

Postulat id à te, ac jure
exigit Petri doctrina, qua fui-
sti erudita; Petri sanguis, quo
fuisti conspersa; Petri tumu-
lus, quo fuisti illustrata. Scias
tibi dictum fuisse à Domino,

Ez. 17. 49.6. *e* Dedi te in lucem gentium,
ut sis salus mea usque ad ex-
tremum terræ: parum est, ut
sis mihi ad suscitandas tri-
bus Jacob, & fæces Israël
convertendas. *Dedi te in lu-*
cem gentium. Induere igitur

Ez. 17. 52.2. *f* fortitudine tua Sion, indue-
re vestimentis gloriæ civitas
Sancti; quia non adjicet ul-
tra, ut pertranseat per te in-
circumcisus & immundus: ex-
cutere de pulvere, consurge.

Ez. 17. 6.1.26. Post hæc & vocaberis civitas
Justi, Urbs fidelis, Jerusa-

πήρες ονόματό εμφασιν.

Α' πατέτε σε Τάπτα, Καὶ μάλα
εἰκότως, ή Πέτρος διδαχὴ, δι' οὐ
ἐπαιδεύθης· τὸ Πέτρος αἷμα,
δι' ὃ κατεβράχης ὁ Πέτρος Τά-
φος, δι' οὐν σκαλωπίθης. Ή αἱ
οὖν περὶ σὲ εἴρηται τῶν κυρίων
τοῦ, Δέδωκαί σε εἰς φως ἐνθαῦτην
οὗτοι εἶναι σε εἰς σωτηρίην ἐμβεβήσθαι
ἔως ἐγχάτις τὸ γῆς ὀλίγον οὐ
τούτο, οὗτοι εγεῖραν Φυλᾶς Ια-
κώβος, Καὶ τέλος διασπορεῖν οὗτοι
εαὐτὸν Πριερέψαντο. Τοιγαρούσην
ἐνδυταί τέλος ἰχθὺν σε Σιων, οὐ
ἐνδυσταί τέλος δόξην σε πόλις οὗτοι
ἄγιοι· οὖν ἡκέπι περιεπέταν
διελθεῖν διὰ τοῦ ἀπόστολού τοῦ Καὶ
ακαδεπτού· εἰπίναξαι τὸ χοῦν, οὐ
ανάστητι. Μετὰ ταῦτα κληροῦσην
πόλις οὗτοι δικαίους, πόλις ή πιστή, οὐ
Ιερεὺς Σαλίμη ή καυνή, οὐδὲ εἰδεν
οἱ λαοίντος ἐκ οὗτοῦ στρατοῦ κατα-

lem nova, quippe quam Joan
¶ Apoc. 21.2. nes vidit descendentein ^b de
 cœlo à Deo paratam sicut
 sponsam ornatam viro suo,
¶ S. Aug. de
ord. lib. 2. cuius imitatione ⁱ pulchra, cu-
 jus comparatione fœda sint cæ-
 tera.

Audite hæc qui civitatem
 Sancti, civitatem Justi, Ur-
 bem fidelem, Jerusalem no-
 vam inhabitatis, cuius imita-
 tione pulchra, cuius compara-
 tione fœda sint cætera. Mon-
 strum est Romæ esse, & san-
 ctum non esse. Cavete ergo
 ne vobis exprobrari audiatis à
¶ Matt. 11.21 Domino, Væ ^k tibi Corozain,
 vae tibi Bethsaïda, quia si in
 Tyro & Sidone factæ essent
 virtutes, quæ factæ sunt in vo-
 bis, olim in cilicio & cinere
 pœnitentiam egissent : Tyro
 &

Εαίνεται δέ τοῦ Θεοῦ, ἡγε-
μαντέων ως νύμφην, κεκοσ-
μηρέειν τῷ αὐδεὶ αὐτῆς, ἥ
γε αὐτὸν αἴφομοιαθῆται λο-
πά, καλαί ἔσαι, αὐτὸν δὲ τῶν
βληθῆται, αἰσχατή γυνίτε.

Αἴκουται ταῖς οἱ πόλιν τοῦ
αἰγίου, πόλιν τοῦ δικαίου, πόλιν τοὺς
πτελεῖς, Γερουταιλῆται τοὺς κο-
ντεῖς ἐνοικοῦτες, ἥ γε αὐτὸν αἴφο-
μοιαθῆται λοπά, καλαί
ἔσαι, αὐτὸν δὲ τῶν βληθῆται, αἰσχατή
γυνίτε. Τέρας τοῦ, οὐχ αἰγίως
ζῆν τὸν Ρωμαῖον ζώντα. Περού-
χετε οὐδὲ οὐδὲ μὴ θέοντεσσιν
τῶνται τοῦ κυρίου στοῦν οὐλωσί, Οὐαί
τοι χορεύειν, οὐαί τοι Βηθαϊ-
δαιν, οὐπεὶ τὸν Τύρων τὸ Σιδώνιον
ἐγέρνοντες αἵ διωσάμενοι, αἵ γυνό-
μραι τὸν στοῦν, πάλαι αὐτὸν τὸν
σάκκων τὸν μετενόταινον τούτον.

& Sidoni remissus erit in die
Judicii , quām vobis. Ter-
reant vos Prophetæ verba , In
17/ai. 26. 10. ^l terra Sanctorum iniqua ges-
sit , non videbit gloriam Do-
mini. Nostis peccasse Homi-
nem , peccasse & Angelum : re-
demit Deus hominem , An-
gelum non redemit : veniam
scilicet meruit homo , quia
peccavit in terra : non me-
ruit Angelus veniam , quia
peccavit in cœlo. Gravi ruit
lapsu qui è cœlo decidit ,
ejusque inexpialis est culpa,
qui in terra Sanctorum delin-
quit.

Quid jam de iis dicemus ,
qui in terra ipsa sanctorum
sanctiorem obtinent locum ?

m s. Bern. de
conf. ad Eu-
gen. lib. 40. c. 2. Totius ^m profectò honestatis
& ordinis ipsi sunt speculum ,

εῷ ή Σιδῶνι αἰνεῖτο τερρον ἔσαι τὸν
ἡμέρας καὶ ζεως, ή υἱον. Κατε-
πλήθη υἱὸς τούτου ρίματα τοις
φῆσ, Επὶ γῆς τοῦ αἰγίων ήσέ-
τοις, τόκον ὥψε) τλεις δόξιν κυ-
ρίου. Τούτον τε αὐτῷ πρωπον οὐ τοῦ
ἀγγελον ημαρτικέναι αὐτῷ ὅμως
ἀπελύτεωσεν οὐ Θεὸς ἀπεῖνον,
τούτοις οὐχ ὄμοιώσεις ή γῆ οὐ ηξιά-
τη συγκρίμενης αὐτῷ πρωπον, οὐ π
ημαρτικεν τοῖς γῆς, αγγελοι
οὐ τόκον ἐγένετο αἴτιοι συγκριτη-
ναι, οὐ ποτὲ οὐρανῷ διημαρτε.
Χαλεπὸν ολίσθημα τοις οὐρανο-
τειν ἀπεσύνη, οὐ τοῖς τοῖς γῆς
αἰγίων πλημμελοῦστοι αἰσύ-
γνωσον γίνεται τὸ ἔγκλημα.

Tί αὖτε νυν εἰπεῖν ἔχομεν
ωστὶ τοῦ αἰγαλέοντος, τοῖς γῆς
αἰγίων, ἔχοντων χώρας; Οὐτοις
οὐτοις, οὐτοις εἰσιν ἔθηπερν πληθεῖς
τοις καλοῖς οὐ τοις βέστεσ, οὐτοις

300 SS.D.N.CLEM.XI.

ipſi ſunt forma : Clerum ſci-
licet illum ordinatissimum eſ-
ſe decet , ex quo præcipue
in omnem Eccleſiam Cleri
forma processit. Quid verò
n Ex ap. R. S.
et Amb. ad Iren. in illo unquam ſuſpicere " poſ-
ſet Populus , ſi ſua in eo re-
cognosceret ; ſi nihil in illo
aſpiceret , quod ultra ſe in-
veniret ; ſi quæ in ſe erubef-
cit , in eo forſan oſtende-
a S. Greg. Naz.
¶ 14. 31. ret ? Splendidæ " veſtis ma-
nifestiores ſunt maculæ : ipte
enim errores noſtros honor,
quem teñemus , accuſat ; nec
atrocius unquam , quām ſub
ſancti nominis profeffione pec-
P. 1. Petri 2. 9. camus. Gens ſancta , p ge-
nus electum , regale ſacerdo-
tium , agnoscite dignitatem
veſtram , agnoscite periculum
q. S. Hier. in
Euseb. lib. 13.
¶ 14. 1. veſtrum : ? lætati eſtis ad af-

HOMILIA XVI. 301

τύπῳ αἱμφοτέρῃ ἐπεὶ Καὶ σκείνω
τεροῦνται τὸν θεόν τις πειθαῖσθαι
κλήσιν, οὐδὲ διὰ τοῦτον τύπῳ
εἰς Εὐκλησίαν τεροῦνται πάσιν.
Τί γέ ἀγαθαὶ πόλει παρ' σκείνω
διενθεῖν λαὸς, εἰ αὐτὸν γνώσεται
ἔστιν τὸν σκείνω, εἰ τὸν σκείνω τοῦ
τοῦτον τὸν ἔστιν δοκουμένων ἐπειρεῖ
ζεῖν, εἰ τάχα Καὶ τὸν σκείνω ἐδη-
λεῖται εἰ φόισις Καὶ τὸν αἴγαυον
το. Εἴδητῷ λαμπροῖς οἱ αστ-
ροὶ τοις φωτεινοῖς Καὶ γῆς αὐτῷ τοι
ἡ μήτηρ τοῦ αστερίων μάτη, λεπτὴν κα-
μψη, ηὔκατην αἰπάντη. Ζητεῖται
τοις πόλεις μήτη, ηὔκατην αἰπάντη
τοις αἰγαῖς χρήματος ὀμολογητρίοις,
αἰσθομόδημο. Εἴδητῷ αἴγανον, γῆς τοι
“σκηνετον, βασίλεον ιερούτουμα, “
Πηγανώσκετε τοὺς αἴξιους υἱούς,
Πηγανώσκετε Καὶ υἱούς Πηγαν-
ώσκετε. Βοφρενίτης μεταξύ τοῦ
υψωθεῶντος, δεῖτε μηδὲ μηδὲ οὐλι-

302 SS. D. N. CLEM. XI.

censum , timeatis ad lapsum :
non est tanti gaudii excelsa
tenuisse , quām mōroris de
sublimioribus corruisse.

Agnoscite , Dilectissimi , in
quo sita sit , non ex vulgi
errore , sed ex judicio Sa-
pientum vera dignitas vestra.
In vos Fidem omnium con-
versi oculi salutaris doctrinæ
verba & sanctioris vitæ exem-
pla à vobis expectant. Vos

^t Ex Ennodio ^r opusc. 6.
^f Matt. 5.16.

^t Ex S. Amb.
^{wbi supra.}

vidisse , erudiri est. Luceat
ergo lux ^f vestra coram ho-
minibus , ut videant opera ve-
stra bona , & glorifcent Pa-
trem vestrum , qui in cœlis
est. Supergredimini sæculi ^r se-
mitas , ac detritæ viæ orbitas
declinate , ut quæ dissipitæ à
Petro gentes nostris non ac-
quiescunt monitis , vestris for-

Ἐπίτε· εὐχέστω γνῶμη μή, οἵς κεκ-
τίμενα, περιλείοις, ὡς Ἱρλεον-
μή ὅτου αὐτῆς ὑσερην ἐκπίπι-
μη.

Ἐπιγνώσκετε, ἀγαπητοῖς, καὶ μή
τι τερψθεῖτε ληψιν δίμω, αἰλαί-
γε θεοῖς τερψθεῖτε ληψιν πάντα
ποιον ήτεπτονταίας ψυχῆς υμέ-
τερον. Αἴτενίζοντες ἐφ' υμᾶς π-
σοι πάντες, Καὶ δύσκολέπτοντες εἰς
διδαχῆς λόγους σωτείχας, Καὶ εἰς
ταῦθεντα ταῦθεντα ζωῆς αγνοέσθε.
Τὸ idēn υμᾶς ταῦταν τῷ διορ-
θοῦσθε. Ωτε λαμψάτω τὸ φῶς
υμῆς ἔμπειρον τῇ αἰδροπονίᾳ,
ὅπως ἴδωσιν υμῆς τὰ καλά ἔργα,
Καὶ δοξάζωσι τὰ πατέρα υμῆς τὴν
τὸν γέρενοις. Υπέβασίετε τὸ αἷδ-
νον τοῖσιν, Καὶ τὴν λεωφόρον
ἀεματερεγκάλην δύπλινε, ἵνα
ἔσται ἄλλο, πινα πόρρω Πέτρος ὅν-
τα, εὐχής ἡμῆς ἐπιναπαύεται) νε-

mentur exemplis : atque ita
de Petra illa excisi noscamini , supra quam ædificavit
Christus Ecclesiam , & adver-
sùs quam portæ inferi non præ-
valebunt.

F I N I S.

Et hæ quidem sunt Homiliæ sexdecim, quas San-
ctissimus Dominus noster Clemens XI. ba-
buit ad Populum Romanum hacenus. Ut-
nam numerus hic excrescat in millenarium,
& extumescat fons tam aureæ , tam saluta-
ris eloquentiæ in fluvium , per quem uni-
versa Ecclesiæ facies irroretur , & operibus
fœcundetur ac floreat æterno remunerandis
stipendio. Cæterum si intellexero aliquid uti-
litatis vel oblationis ex hoc opere meo in
publicum derivari , novit Deus quām lēta &
impigra sollicitudine ferar atque compellar ad
Interpretis perseveraturi partes dignius quām
ante p̄f̄siterim , sustinendas.

θετίμασι, δι' ἔργων καθερῶν)
υμελέρων. Καὶ τώ μὴ υμεῖς φα-
νεροποιήσετε πέπρας ἀπέλμη-
μένοις τὸ σκείνης, ἐφ' ἣς ὠκοδό-
μοις οἱ Χειροὶ τῶν Εὐχλητῶν,
Καὶ καθ' ἣς αἱ θάλατται πόλαις ἀδε-
πώπολες ἴρυσθαι.

ΤΕΛΟΣ.

Καὶ αὗται μὲν ἀριθμὸν ἑκαίδε καὶ ἐισιν ὄμη-
λαι, ἃς εἴρηκε τέως ἐν ὅψι λαβε τὰ Ρωμαῖς
οἱ παναγιάταὶ Θεοὶ κύριοι οἱ μὲν Κλήμης οἱ ἐν-
δέκατοι. Εἰδεὶ μὲν ἀριθμὸς ὅδε εἰς χλιοσὸν
ἐπανιηδεῖν· εἴδε πάλιν καὶ ἦδε πηγὴ λογιό-
τη Θεοῦ Σορόβύτα, ὅτα σωτηρίς. ἐξογκωθεῖη
ποτὲ εἰς πολικάν, δι' ἣν γένοιτο τῆς Εὐ-
κλησίας σχῆμα πλημμυρεῖσθαι ἀπαν, καὶ
καθίσασθαι γόνιμον ὅμοιος καὶ αἵρεις τῆς
αιώνιας μοσχευοδόσεως ἐργασίας βρύοντα. Τὸ
κοινόν ἀν μὲν σωμήσω κοινωφέλεμον, οὐ καθ'
αἰδονὸν τῇσιν διξούθινον εἶναι τοπὸν τερραρικὸν ἐμός,
οἷς δὲ οἱ Θεοὶ τὸ τε ἥδυ καὶ ἀοκνὸν σπεδίσι,
μέθ' ἣς ἐμὰ ἐρυμαίνως μιαρενησομένα μέρισάντα
τὰ μέρη προσημηνεύσαντα.

Qq

ERRATA

Primus numerus paginam, secundus lineam
denotat.

IN Epist. Dedic. pag. 17. 15.
Ιαπαιδρωπ@. p. 21. 1. ἀκερα-
τας. p. 25. 19. ξυμωεις. p. 33. 9.
ηνωεδαμη' λε. p. 37. 20. ηθελεσ.
Tum in corp. Lib. p. 13. 10. ἐγα-
μην, φησι. p. 17. 15. μερσατην.
p. 39. 21. μετέρε. p. 53. 6. ιερω-
την. p. 55. 1. ἀκηκοάτε, φημι.
p. 61. 17. βασι. p. 71. 11. γού πω.
p. 73. 12. οι τέτε. p. 75. 9. μίτη.
p. 77. 20. χοϊκοδ. p. 95. 12. γδενι.
p. 113. 2. μετέρει. p. 119. 8. γδε-
νος. p. 121. 21. ψυχαδην. p. 159. 21.
κτέτε. p. 169. 3. ζων. p. 173. 5.
αεν. p. 225. 3. μετέρεων. p. 281.
22. Οὐ@.

Quædam alia irrepererunt Errata; vetum
hæc nimis levia sunt, quam ut oportuerit in
hoc indice corrigi: ea itaque per te ipsum
emenda, Lector, & condona, vel præsertim
quia ut fertur in proverbio græco,

Eis aīnē γε πανθ' ορε.

